

**АНЕ ХОЛТ
ВСИЧКО МОЕ
ПЪРВИЯТ СЛУЧАЙ НА
ИНСПЕКТОР СТУБЬО**

Част 1 от „Случаите на инспектор Стубьо“

Превод от норвежки: Любомир Павлов, 2007

chitanka.info

Боядисаха тавана син. Продавачът твърдеше, че поради тъмния цвят стаята ще изглежда по-малка. Грешеше. Таванът започна да се повдига и почти изчезна. Така, както си го представях, когато бях малък: свод от нощен мрак със звезди и тесен лунен сърп точно над прозореца. Навремето баба избра вместо мен. Баба и мама направиха момчешка стая в жълто и бяло.

Щастието е нещо, което едва си спомням — леко докосване сред тълга непознати; изчезва, преди да си се обърнал. Стаята беше готова. Оставах само два дни, преди най-сетне той да дойде. Бях доволен. Щастието е нещо детинско, а аз така или иначе приближавам тридесет и четири. Но бях радостен, естествено. Радвах се.

Стаята беше готова. Момченце яхаше луната. Светлокосо, с въдица от бамбукова пръчка с конец и плувка и най-долу, закачена на кука, една звезда. Капка излишна жълта боя тънко се стичаше към дограмата на прозореца и създаваше впечатлението, че небето е започнало да се топи.

Най-сетне синът ми ще дойде.

1

Тя се връщаше от училище. Наближаваше Седемнадесети май. Щеше да бъде първият национален празник без мама. Носията^[1] беше съвсем окъсяла. Мама вече я отпуска два пъти.

Тази нощ лош сън събуди Емилие. Татко спеше; тя чуваше леки похърквания през стената и държеше носията пред себе си. Червеният галон беше отхвъркнал чак горе до коленете. Тя растеше прекалено бързо. Татко все повтаряше: „Растеш като гъба, малко съкровище“. Емилие погали вълнения плат; сви колене и сгуши глава в раменете си. Баба обичаше да обяснява: „Грете беше същински бобен филиз, нищо чудно детето да се издължи“.

От непрекъснати усилия да се свива, та да изглежда по-ниска, Емилие се изморяваше. Мамина грешка бе, че е толкова висока. Червеният галон нямаше да стигне по-долу от коленете.

Дали да не помоли за нова рокля?

Тежката ученическа раничка висеше на гърба ѝ. Беше брала подбел. Букетът стана огромен; ще се наложи татко да намери специална ваза. Дръжките бяха дълги, не както когато беше малка и късаше само цветовете — тогава ги слагаха в чашки за яйца.

Не обичаше да върви сама, но Марте и Силие ги взеха. Не ѝ казаха какво ще правят, само ѝ махнаха през задното стъкло от колата на майката на Марте.

Подбелът трябва бързо да се натопи във вода. Някои стръкове вече висяха отпуснати през пръстите ѝ. Емилие поотпусна шепа, та да не стяга силно букета. Едно цвете падна на земята и тя се наведе да го вдигне.

— Не се ли казваш Емилие?

Мъжът се усмихваше. Емилие се огледа. Точно тук, на малката площадка сред тясната пътечка между двете оживени улици, която скъсяваше пътя към дома с повече от десет минути, не се виждаше никой. Тя измънка неясно и се отдръпна назад.

— Емилие Селбьо? Ти си, нали?

Никога не говори с непознати мъже; никога с хора, които не познаваш. Бъди учтива към всички възрастни.

— Да — прошепна тя и се опита да се размине.

Обувката, новата ѝ маратонка с розова връзка, затъна в кал и сухи листа. Емилие почти изгуби равновесие. Мъжът я хвана за ръката. Но ѝ постави нещо пред лицето.

Час и половина по-късно от полицията обявиха Емилие Селбьо за издирване.

[1] На Седемнадесети май — националния празник — норвежките носят носии. — Бел.пр. ↑

2

Така и не забравих този случай. Угризения на съвестта, навярно. От друга страна, тогава бях току-що завършила право. По онова време майките с малки деца си стояха вкъщи и домакинстваха. Нямаше какво повече да кажа.

Усмивката изразяваше молба да я оставят сама. Разговорът бе продължил почти два часа. Жената в леглото си поемаше дъх с усилие и силната слънчева светлина явно я дразнеше. Пръстите ѝ се гърчеха около калъфката на възглавницата.

— Само на седемдесет съм — измърмори тя, прозявайки се, — а се чувствам старица. Моля те да ми простиш.

Ингер Йохане Вик се изправи и дръпна пердетата. Поколеба се, но не се обърна.

— По-добре ли е така? — попита тя.

Старата затвори очи.

— Записах всичко — увери я тя. — Преди три години, когато излязох в пенсия, си помислих, че ще имам... — вдигна слабата си ръка — ... достатъчно време.

Ингер Йохане Вик се вгледа в папката върху купчината книги на нощното шкафче. Старата кимна леко.

— Вземи я. Малко мога да направя сега. Дори не знам дали мъжът още е жив. Сега би трябвало да е... на шестдесет и пет. Там някъде.

Затвори очи, отпусна бавно главата си настрани и леко отвори уста. Когато Ингер Йохане Вик се наведе, за да вземе червената папка, я лъхна дъх на болен. Тихо пхна книжката в чантата си и безшумно тръгна към вратата.

— И още нещо накрая.

Сепна се и се обърна към старицата.

— Питали са ме защо съм толкова сигурна. Някои си мислят, че всичко е било идея фикс на изкуфяла стара жена. Та нали през

всичките тези години не предприех нищо... Когато прочетеш всичко, ще съм благодарна да разбера...

Изкашля се слабо и отново затвори очи. Възцари се тишина.

— Да разбереш какво? — прошепна Ингер Йохане Вик; не беше сигурна дали старицата не е заспала.

— Знам, че беше невинен. Но ми се иска да знам дали и ти мислиш така.

— Но не това ще...

Старицата чукна леко с юмрук по таблата на кревата.

— Знам какво ще направиш. Ти не се интересуваш от виновен-невинен. Но аз се интересувам. Само при този случай ме е интересувало тъкмо това. Дано и с теб да е така. Ще ми обещаеш ли да се върнеш, когато прочетеш всичко?

Ингер Йохане Вик се усмихна леко. Всъщност не беше нищо повече от неангажираща гримаса.

3

Емилие е изчезвала и преди. Никога особено за дълго, но веднъж — сигурно е било точно след като Грете почина — той не успя да я намери цели три часа. Къде ли не търси. Първо предприе серия телефонни обаждания: по приятели, на сестрата на Грете, любимата леля на Емилие — живееше само на десет минути отгук — после на бабите и дядовците, които от дни не бяха виждали детето. Набираше все нови и нови номера: уплахата премина в страх, а пръстите започнаха да натискат погрешно бутоните. Тичешком обикаляше района, разширявайки все повече и повече кръга. Страхът прерасна в паника и той започна да плаче.

Тя седеше в короната на дърво и пишеше, по-точно рисуваше писмо — писмо на мама, за да го изпрати като книжно самолетче към небето. Свали я внимателно от клона и изпрати самолетчето през стръмен склон. То се заклатушка наляво-надясно и изчезна над две големи брези. Оттогава ги наричаха Пътя към рая. Цели две седмици не я изпускаше от поглед. Ала ваканцията свърши и трябваше да тръгне на училище.

Този път беше по-различно.

Никога не се бе обаждал в полицията. Човек не звъни там за щяло и нещяло. Това сега беше нещо съвсем друго. Паниката се появи внезапно като вълна. Не разбра защо, но понеже Емилие не се върна навреме, се затича към училището. Дори не усети кога си загуби чехъла. Ученическата раничка и голям букет подбел лежаха на пътеката между двете главни улици, краткия път, по който тя никога не смееше да мине сама.

Грете купи раничката на Емилие месец преди да почине. Емилие никога не би я захвърлила така. Бащата я вдигна неохотно. Нищо чудно да греша. Какво пречи да е на някое нехайно дете? Раничките толкова си приличат. Но, за да се увери, реши да провери. Затаил дъх, отвори капака и върху вътрешната страна видя инициалите. ЕС. Големи,

ъгловати букви, написани собственоръчно от Емилие. Това беше нейната раничка, но и тя никога не би я оставила така.

4

Мъжът, за когото се говореше в книгата на Алвхил Софиенберг, се казваше Аксел Сайер. Беше роден през хиляда деветстотин тридесет и пета. Петнадесетгодишен станал чирак — дърводелец. За детството на Аксел имаше малко сведения. Само се споменаваше, че като десетгодишен се преместил от Трондхайм в Осло. След войната баща му си бил намерил работа в инструменталните работилници „Акер“. Преди да навърши пълнолетие, в досието на момчето вече били вписани три закононарушения, но никое особено сериозно.

— Не и съгласно днешните критерии, във всички случаи — измънка на себе си Ингер Йохане Вик и продължи да прелиства. Пожълтелите от времето листове буквално се разпадаха. Имаше съдебни протоколи за два взлома на будки и за кражба на автомобил, приключила на шосето за град Мос, когато на стария „Форд“ му свършило горивото. На двадесет и една Аксел Сайер бил арестуван за изнасилване и убийство.

Момиченцето се казвало Хедвиг — едва осемгодишна, когато починала. Намерил я митничар край пристанищните складове на Осло: гола, обезобразена и натъпкана в конопен чувал. След двуседмично мащабно издирване арестували Аксел Сайер. Нямамо наистина никакви веществени доказателства — никакви следи от кръв; никакви пръстови отпечатащи; никакви следи от обувки или белези от друго естество, които да свържат извършителя с жертвата. На мястото обаче го видели двама надеждни свидетели, излезли по служба в късен час.

В началото младият мъж категорично отричал. Постепенно все пак признал, че в нощта на убийството на Хедвиг е бил в района между Пипервика и Випетанген, но само колкото да развърти малко търговия на алкохол на черно. Отказал обаче да съобщи името на клиента.

Броени часове след ареста полицията успяла да изрови стар сигнал за екхибиционист. Когато се предполага, че е станал инцидентът, Аксел да е бил на осемнадесет. Според неговите

твърдения било само пиянско уриниране на плажа Ингерщранд през една лятна нощ. Наблизо минали три момичета. Той само искал да се пошегува малко: пиянство, глупости и лудории. Иначе не бил *такъв*. Как така ще се разголва! Чисто и просто се занасял с три докачливи девойчета.

По онова време пренебрегнали сигнала, но никога не са го унищожавали. Надигнал се от забравата като заканващ се показалец, макар той да си мислел, че е заличен.

Големи заглавия във вестниците оповестили името му на обществеността и това станало причина през 1956 година майката на Аксел да сложи край на живота си и то точно на Коледа. Междувременно в полицията пристигнали три нови сигнала. Единия не го разгледали, защото съдебните органи изяснили, че жена на средна възраст имала манията през половин година да съобщава за изнасилване. Но другите два били съответно проучени.

Три месеца деветнадесетгодишната Маргрете Сули и Аксел били гаджета. Тя се придържала към непоклатими принципи, но те не били по вкуса на Аксел, обяснила тя, изчервена, със сведен поглед. Многократно я принуждавал да прави онова, което е прието да се прави при брака.

Аксел имал друга версия за историята. Спомнял си прекрасни нощи край езерото Согнсван с хихикащи реплики и леки поплясквания по ръцете му, докосвали гола плът; горещи целувки на раздяла и неговите хладни обещания за сватба веднага щом свърши чиракуването. Пред полицията и в съда разказвал за младо момиче, което наистина трябвало да уговаря, но не и повече от обичайното. Та нали женските са такива, така де, преди да им сложат халката?

Третото известие било от жена, за която Аксел твърдял, че никога не е срещал. Изнасилването датирало от преди много години, когато момичето било само на четиринадесет. Аксел протестираше енергично: въобще не я бил виждал. По време на деветседмичното предварително задържане и на разбиващ процес той непоколебимо се придържал към това: никога не се бил срещал с въпросната жена, никога не бил чувал за нея.

Ала след толкова много лъжи...

При произнасяне на обвинителния акт Аксел най-сетне посочил клиент, който да му даде алиби — Арне Фригор. Мъжът купил от него

двадесет бутилки добра домашна ракия за двадесет и пет крони. Полицията направила проверка. Силно учуденият полковник Фригор мигал с очи пред грубите обвинения и показал на двамата полицаи барчето в дома си във „Фрогнер“ — всичко най-изискана стока. Действително съпругата му казала твърде малко, но кимнала с глава, когато хвалещият се съпруг обяснил, че през онази вечер си бил вкъщи, за да лекува мигрената; легнал си рано.

Ингер Йохане се почеса по носа и отпи от студения чай.

Не личеше обаче някой да е проследил внимателно и в детайли историята на полковника. Не я напускаше усещането за известна доза ирония или по-скоро от дистанцията на времето долавяше определена насмешка в по същество суховато — педантично предадените свидетелски показания, снети от полицаия. Самият полковник не бил изслушан пред съда. Имал мигрена — така твърдял някакъв лекар, с което спестил на дългогодишния си пациент неприятностите да бъде изложен на обвинения за покупка на евтин алкохол.

Звуци от спалнята накараха Ингер Йохане да трепне. Дори след всичките тези пет дълги години, когато нещата определено се оправиха — детето започна да спи дълбоко, спокойно и непробудно по цяла нощ, а сега може би беше само малко настинало, — я побиваха тръпки при най-малкия хрип, при най-лекото сънливо покашляне. Отново се възцари тишина.

Особено се открояваше един свидетел — Евандер Якобсен, седемдесетгодишен, многократно лежал в затвора. Точно по време на убийството на малката Хедвиг бил на свобода. Според неговите показания Аксел Сайер му платил да пренесе един чувал от даден адрес в стария квартал „Гамлебиен“ долу до пристанището. Първоначално твърдял, че през нощта Сайер вървял с него по улицата, но не искал да носи чувала, „за да не буди подозрение“. По-късно историята се променя. Не Сайер го помолил да носи чувала, а друг — без упоменаване на име — мъж. Според новите показания Сайер го бил посрещнал на пристанището и само мълчаливо поел чувала. А в чувала, както по-рано били казали на Евандер Якобсен, имало развалени свински глави и крачета. Той не знаел нищо, не бил проверил. Но наистина смърдяло, в това нямало съмнение, пък и тежал горе-долу колкото осемгодишно дете.

Очевидно неправдоподобната история била породила съмненията на журналист от вестник „Дагбладет“ и той окачествил показанията на Евандер Якобсен като диво невероятни. Подкрепили го колеги от вестник „Моргенбладет“, от чиито страници журналистът отправил язвителни нападки срещу противоречивите показания на затворника рецидивист, направени от свидетелската банка.

Писанията на журналиста не оказали никакъв ефект.

За изнасилването на малката Хедвиг Госьой, Аксел Сайер бил осъден на осем години; бил осъден и за убийството ѝ, с цел да прикрие друго престъпление. Като цяло присъдата била доживотен затвор.

Ингер Йохане Вик остави внимателно книгата. Малката купчина се състоеше от преписа на делото и от вестникарски статии. Никакви полицейски документи; никакви протоколи от разпити; никакви експертни доклади, макар навремето да е имало не един и два такива.

След произнасянето на присъдата вестниците спрели да пишат по случая.

За Ингер Йохане Вик самата присъда на Аксел Сайер представляваше рутинна процедура. Краят на историята обаче я правеше по-специална и ѝ пречеше да заспи. Минаваше дванадесет и половина, а тя въобще не се чувстваше уморена.

Отново прочете всичко. Под съдебните книжа, прикачен с кламерче към вестникарските изрезки, лежеше обезпокояващият разказ на възрастната жена.

Навън вече бе започнало да просветлява, когато Ингер Йохане най-сетне се надигна от стола. След няколко часа трябваше да става. Побутна момиченцето към другия край на леглото и то измърка в полусън, но не се събуди. Въпреки това на нея ѝ беше невъзможно да заспи.

5

— Историята е невероятна.

— Така ли мислиш? Или по-скоро не ми вярваш?

Стаята беше току-що проветрена. Болната жена изглеждаше поосвежена и сега седеше в леглото. В ъгъла срещу нея бе включен телевизор, но без звук. Ингер Йохане Вик се усмихна и разсеяно плъзна ръка по кувертюрата на леглото, метната върху облегалката на стола.

— Вярвам ти, разбира се, защо да не ти вярвам?

Алвхил Софиенберг не отговори. Погледът ѝ шареше между младата жена и немия телевизор. Изображенията трептяха неспокойно и безсмислено по екрана. Старицата имаше сини очи и овално лице. Устните ѝ сякаш бяха изчезнали от силните болки, които ту се появяваха, ту изчезваха. Изтънялата ѝ косица обвиваше като перушина малкия череп.

Някога може би е била красива. Трудно беше да се каже. Ингер Йохане оглеждаше следите от разруха и се опитваше да си представи как ли е изглеждала през хиляда деветстотин шестдесет и пета година. Тогава Алвхил Софиенберг е била на тридесет и пет.

— Родена съм през хиляда деветстотин шестдесет и пета година — съобщи внезапно Ингер Йохане и остави папката. — На двадесет и втори ноември. Точно две години след атентата срещу Кенеди.

— По онова време моите деца вече бяха поотраснали, а аз точно бях защитила юридическа степен.

Старата се усмихваше, една истинска усмивка; зъбите блестяха сиви в стегнатия процеп между носа и брадичката. Съгласните звучаха твърдо, а гласните се губеха. Тя се пресегна да вземе чашата с вода и отпи.

Най-напред назначили Алвхил Софиенберг като деловодител в управата на затвора. Работата ѝ била да обработва и подготвя молбите за помилване, внасяни за разглеждане при краля. Ингер Йохане вече го знаеше. Прочете го в книгата — в историята на възрастната жена,

приложена заедно с разни пожълтели вестникарски изрезки към делото на Аксел Сайер, осъден за убийство на дете.

— Скучна работа всъщност, но най-вече, когато сега се размисля за нея. Иначе не мога да си спомня да ми е било неприятно. Напротив. Имах образование, висше образование, нещо... Взех и изпит за държавен служител. Навремето беше голяма работа, поне в нашата фамилия.

Отново оголи зъби и се опита да навлажни с върха на езика тънките си устни.

— Тези документи как попаднаха при теб? — попита Ингер Йохане и доля чашата от една гарафа.

Парчетата лед се бяха стопили и водата ухаеше леко на лук.

— Имам пред вид, че не е обичайно молби за помилване да вървят с документите по делото — полицейските протоколи, показанията и тем подобни. Не ми е ясно как си могла...

Алвхил се опита да си изправи гърба. Ингер Йохане се надвеси да ѝ помогне и отново усети миризмата на кромид лук. Ставаше все по-силна, превръщаше се в смрад на загниване и изпълваше ноздрите ѝ, от което ѝ се доповръща. Прикри конвулсията в диафрагмата с кашлица.

— Мириша на лук — обади се старата. — Никой не знае от какво е.

— Вероятно е... — Ингер Йохане посочи гарафата с вода. — Усетих леко...

— Не, не — изкашля се старицата. — Водата поема миризмата от мен. Налага се да потърпиш. Та за документите. Просто ги поисках — посочи към папката, паднала на пода. — Както пиша там, не мога точно да обясня какво събуди интереса ми. Вероятно простотата на молбата. Мъжът беше лежал в затвора осем години и никога не се бе признавал за виновен. Три пъти беше молил за помилване, но неизменно получавал отказ. Въпреки всичко нито се жалвал, нито е твърдял, че е болен, както правят повечето, нито беше изписал купища листове за влошено здраве, за семейството вкъщи с очакващи го деца и тем подобни. Молбата съдържаше две изречения. „Осъден съм невинен. Поради това моля да бъда помилван“. Текстът ми направи силно впечатление и помолих за всичките книжа. Ставаше дума за...

— Алвхил се опита да повдигне ръце, — почти метър документация. Четох и четох, и все повече се убеждавах.

От усилието пръстите ѝ потреперваха и тя отпусна ръце.

Ингер Йохане се наведе към папката на пода и я вдигна. Усети как настръхва. През процепа на прозореца духаше и пердето внезапно се раздвижи. Тя се стресна. По телевизионния екран трепкаха сини новини и тя се раздражни, че апаратът работи без полза.

— Съгласна ли си, че е бил осъден без вина, а някой се е опитал да покрие всичко?

В гласа на Алвхил Софиенберг прозвуча остър нисък тон, примесен с агресивна нотка. Ингер Йохане прелистваше мълчаливо ронливите книжа.

— Твърде е очевидно — промърмори тя едва доловимо.

— Какво каза?

— Да. Съгласна съм с теб.

Болната изведнъж загуби сили. Свлече се по възглавницата и затвори очи. Лицето ѝ стана по-спокойно, сякаш болките са отпуснали хватката. Само ноздрите потреперваха леко.

— Най-смущаващото не е, че е бил осъден без вина — прецени бавно Ингер Йохане, — най-ужасното е, че той никога не е... Това, което се случи по-късно, след като са го пуснали на свобода... Той въобще... Чудя се дали още е жив.

— Ето и друг — обади се Алвхил уморено, обърна лице към телевизора и усили звука с дистанционно, втъкнато до таблата на леглото. — И друго дете е отвлечено.

От любителска снимка се усмихваше объркано момченце с кафяви къдрици и притискаше към гърдите си червена пластмасова пожарна. Зад него неясно се очертаваше възрастен, който се смееше сърдечно.

— Може би е майката. Горката жена. Интересно дали има връзка с момченцето. Онова, което...

„Ким Санде Уксъй изчезнал от дома си в Баерюм миналата нощ“ — съобщи металически глас. Апаратът беше стар; изображението прекалено синьо, а звукът остър. Извършителят се промъкнал с взлом в една от поредицата къщи по протежение на улицата, докато семейството спяло — камерата се понесе над жилищата и се закова пред прозорец на първия етаж. Пердетата се

поклащаха леко и камерата се приближи с варио ефект към разбита дограма и зелено мече на рафт, непосредствено отвътре. Полицаят, млад мъж в неудобна униформа се обърна с неопределен поглед към всички, които можеха да дадат сведения по случая, и ги призова да се обадят на телефон 800 или да се свържат с най-близкия полицейски участък.

Момченцето беше едва петгодишно. Преди шест дни, връщайки се от училище, бе изчезнала и деветгодишната Емилие Селбьо.

Алвхил Софиенберг спеше. Тънък белег минаваше косо от крайчеца на устата към ухото, от което изглеждаше усмихната. Ингер Йохане се измъкна от стаята и тръгна да слиза към първия етаж. Насреща ѝ се зададе медицинската сестра, мълчаливо поспря на стълбите и се притисна към парапета. И тя миришеше на лук — леко на лук и на перилни препарати. На Ингер Йохане ѝ се догади. Отмина сестрата, без да знае дали някога ще се върне в тази сграда, където смрадта на гнилоч от умиращата на втория етаж полепваше по всичко и всички.

6

След като дойде новото момченце, Емилие се почувства по-голяма. Изглеждаше по-уплашено и от нея. Когато преди известно време мъжът го натика в стаята, се беше наакало, независимо, че бе достатъчно голямо, за да тръгне на училище. Мъжът захвърли кърпа и парче сапун към мивката до тоалетната чиния и Емилие изчисти добре малкия. Никъде обаче нямаше други дрехи. Тя набута мръсните панталонки между стената и тръбата на мивката. Момченцето остана по бельо. Не спираше да плаче.

Чак досега. Най-сетне заспа. Единственото легло в стаята беше много тясно и очевидно много старо. Някой бе рисувал с туш по изтритите кафяви дървени части, но всичко беше избледняло и едва се забелязваше. Попадайки преди няколко дни в стаята, Емилие повдигна чаршафа и видя безброй дълги косми; женски косми бяха полепнали по дунапрена на матрака. Бързо върна чаршафа на място. Сега момченцето спеше под завивката, свряло глава в рамото ѝ. Имаше кафяви къдрици. Емилие се чудеше дали въобще може да говори. Попита го как се казва и то изрече със запъване името си: Ким или Тим, така и не разбра. Беше викало и майка си, значи все пак говореше.

— Спи ли?

Емилие се стресна. Сенките пречеха да се види лицето му през откренатата врата, но гласът звучеше ясно. Тя кимна леко.

— Спи ли?

Мъжът не изглеждаше сърдит или ядосан. Не се зъбеше като татко, наложеше ли се да пита за нещо по няколко пъти.

— Да.

— Добре. Гладна ли си?

Вратата беше желязна. Без дръжка от вътрешната страна. Емилие не знаеше откога стои в тази стая с клозет и мивка в единия край и легло — в другия. Иначе нямаше нищо друго, освен тухлени стени и лъскава врата. Във всеки случай беше отдавна. Сигурно сто пъти опипа вратата — гладка и леденостудена. Мъжът се опасяваше да не се

хлопне зад него, когато влизаше навътре в стаята. Тогава я закачваше с кука към стената, но обикновено ѝ оставяше храна и вода на табличка непосредствено до прага от вътрешната страна.

— Не.

— Добре. И ти трябва да спиш. Сега е нощ.

Нощ.

Звукът от затварящата се тежка желязна врата я накара да заплаче. Мъжът каза, че е нощ, но въобще не се разбираше дали е така. В стаята нямаше никакъв прозорец и понеже лампата светеше през цялото време, не беше възможно да се направи разлика между ден и нощ. В началото не се сещаше, че филийките и млякото означават закуска, а манджите и палачинките върху жълтата табличка са за обяд. Тъкмо го схвана и мъжът започна да хитрува. От време на време получаваше хляб три пъти по ред. Днес, след като Ким или Тим се спъна и притисна в нея, мъжът донесе два пъти доматиена супа. Беше хладка и без фиде.

Емилие се опитваше да спре да плаче. Не искаше да събуди момченцето. Задържаше си дъха, за да не се тресе, но не се получаваше.

— Мама — хлипаше несъзнателно. — Майчицата ми.

Татко я търси. Навярно отдавна я търси. Татко и леля Беате сигурно още тичат наоколо из гората, въпреки че е нощ. Може би и дядо е с тях. Баба я болят краката, затова седи вкъщи. Или чете книга, или приготвя вафли, та другите да хапнат, когато се върнат от Пътя към рая и Райското дърво, без да са я намерили.

— Мама — простена Ким или Тим и се разрева.

— Тихо.

— Мама! Тати!

Момченцето рязко се изправи, пищейки. Устата му представляваше огромна дупка. Цялото му лице се изкриви в единствен силен вик и тя се притисна към стената със затворени очи.

— Не бива да викаш — каза равно тя. — Мъжът ще ни се разсърди.

— Мама! Искам тати!

Момченцето почти изгуби дъх. Задъхваше се, за да си поеме въздух. Емилие отвори очи и видя, че личицето му е станало

тъмночервено. От едната му ноздра течеше сопол. Тя хвана края на завивката и го избърса внимателно. То се опитваше да я удари.

— Не искам — изхълца то отново. — Не искам.

— Сега ще ти разкажа една приказка — обеща Емилие.

— Не искам.

Малкият прокара ръкав под носа си.

— Мама умря — подхвана Емилие и тъжно поклати глава. — Сега седи горе на небето и ме пази. Винаги. Сигурно ще може да пази и теб.

— Не искам.

Във всеки случай момченцето вече не плачеше толкова ужасно.

— Мама се казва Грете и има „БМВ“.

— „Ауди“ — поправи я хлапетото.

— Горе на небето мама има „БМВ“.

— „Ауди“ — повтори момченцето и усмихвайки се предпазливо, вече изглеждаше много по-хубаво.

— И един еднорог. Бял кон с рог на челото, който лети. С този еднорог мама лети навсякъде, когато не ѝ се ще да използва „БМВ“-то. Може би ще дойде тук. Много скоро, струва ми се.

— С трясък — уточни малкият.

Емилие отлично знаеше, че мама няма никакво „БМВ“ и въобще не е на небето, а и еднорози не съществуват. Не съществува и никакъв рай, въпреки че татко твърдеше обратното. Той много обичаше да говори за всичко, което мама има там горе; всичко, за което винаги си е мечтала, но не са могли да си позволят. В рая нищо не струва нещо. Там дори няма пари, казваше татко през смях. Мама ще получи каквото си иска и според татко беше добре за Емилие да говори за всичко това. Тя му повярва. Дълго му вярва колко е хубаво да си мисли, че мама има големи колкото сливи диаманти на ушите си, облечена в червена рокля, хвърчи на бял еднорог.

Леля Беате се скара на татко. Емилие отиде да изпрати писмо на мама и когато татко най-сетне я намери, леля Беате се развика толкова високо, че стените ехтяха. Възрастните си мислеха, че Емилие вече е заспала. Беше късно през нощта.

— Време е да разкажеш истината на детето, Тьонес. Грете е мъртва. Точка. Тя е в урна с прах, а Емилие е достатъчно голяма, за да разбере. Престани да я осакатяваш с тези твои измишльотини. Мъчиш

се да задържиш Грете жива изкуствено. Но не ми е ясно кого се опитваш да заблудиш — себе си или Емилие. Грете е мъртва. МЪРТВА, разбираш ли?

Леля Беате хем плачеше, хем се гневеше. Беше най-интелигентният човек на света. Всички го казваха. Беше главен лекар и знаеше абсолютно всичко за болестите на сърцето. Спасяваше хората от сигурна смърт, явно защото знаеше толкова много. Щом леля Беате твърдеше, че историите на татко са измишльотини, значи имаше право. Няколко дни по-късно татко изведе Емилие навън в градината, за да гледат звездите. На небето имаше четири нови дупки, защото мама искала да я вижда по-добре — обясни със запъване той. Емилие не отговори. Стана му мъчно. Това тя забеляза по очите му, когато той взе книга и се настани в края на леглото ѝ, за да почете. Тя отказа да чуе края на историята за пътуването на мама до „Райска“ Япония. Приказката продължаваше вече трета вечер и беше много весела. Татко си изкарваше прехраната с превод на книги и сякаш твърде обичаше преувеличенията.

— Казвам се Ким — обади се момченцето и завря палец в устата си.

— Казвам се Емилие.

Заспивайки, двамата нямаха понятие, че бе започнало да се развиделява.

На етаж и половина над тях, на партера, в къща из покрайнините на горичка, седеше мъж и втренчено гледаше през прозореца. Чувстваше се в отлична форма, почти опиянен, като пред предизвикателна задача, която знаеше, че ще изпълни. Беше му невъзможно да спи нормално. От време на време през нощта сякаш изчезваше за момент, а после потръпваше, обзет от ясна мисъл.

През прозореца, обърнат на запад, той наблюдаваше как нощната тъма се скупчва към хоризонта. С настъпването на утрото ленти светлина къпеха баирите от другата страна на долината. Изправи се и остави книгата на масата.

Никой друг не знаеше. След по-малко от две денонощия едно от децата в мазето щеше да е мъртво. Не изпитваше никакво задоволство,

че го знае. Но приповдигнатата решителност му позволи да сложи захар и глътка мляко в малкото кафе, останало от миналата нощ.

— Заповядай в студиото, Ингер Йохане Вик. Ти си юрист и психолог, защитила си докторска дисертация по темата защо хората извършват сексуални престъпления. След това, което сега се...

Ингер Йохане затвори за миг очи. Светлината беше силна. Въпреки че в просторното помещение беше хладно, тя усети как се изпотява под мишниците.

Трябваше да отхвърли предложението. Трябваше да каже не. Вместо това каза:

— Нека първо уточня: не съм защитавала дисертация за причините да станеш сексуален престъпник. Доколкото ми е известно, никой не го знае със сигурност. Просто направих сравнение между произволно избрани сексуални и криминални престъпници, за да установя разлики и прилики в произхода, израстването и ранната зрелост. Дисертацията ми е озаглавена „*Sexuality motivated crime, a comp*“.

— Много станаха трудните думи, Вик. Значи си написала внушителна дисертация за сексуални престъпници. За по-малко от седмица-две деца брутално са изтръгнати от техните родители. По твое мнение има ли съмнение, че това са определено сексуални престъпления?

— Съмнение?

Тя не смееше да посегне към пластмасовата чашка за вода. За да прекрати неконтролируемото треперене на ръцете си, сплете пръсти. Искаше да отговори, но гласът ѝ изневери. Тя преглътна.

— В случая съмнение не е достатъчно силно. Нямам представа на какво се базира подобно твърдение.

Водещият програмата вдигна ръка и между очите му се появи бръчка, издаваща раздразнение, все едно беше нарушила някаква уговорка.

— Възможно е, разбира се — поправи се тя. — Всичко е възможно. Децата може да са изложени на посегателство, но в

конкретния случай не е изключено да се касае и за съвсем друго. Не работя в полицията и съм запозната със случая изключително само от средствата за масова информация. Въпреки това предполагам, че криминалното разследване дори не е наясно дали двете... отвличания, може би така трябва да бъдат наречени, въобще имат нещо общо помежду си. Съгласих се да дойда тук, защото останах с впечатлението, че...

Наложи ѝ се отново да преглътне. Гърлото ѝ се сви. Дясната ѝ ръка се разтрепери толкова силно, че се видя принудена да пъхне пръсти под бедрото си. Трябваше да откаже.

— А ти — продължи наперено водещият програмата и заби поглед в дама в черно костюмче и сребристосива дълга коса, — Сулвай Гримсрюд, ръководител на новоосновената „Пазете нашите деца“, ти по-скоро недвусмислено застъпваш мнението, че имаме работа с осквернител на деца.

— Като имаме предвид подобни случаи в чужбина, е непонятно наивно да мислим нещо друго. Трудно ще открием алтернативни мотиви за отвличане на деца — деца, свършено непознати едно на друго, ако се вярва на вестниците. Известни са ни случаи в САЩ, Швейцария, за да не споменавам за трагичните случаи в Белгия само преди няколко години... Знаем как приключиха.

Гримсрюд се удари леко в гърдите. Микрофонът, прикачен към ревера на сакото, изгърмя грозно. Ингер Йохане видя как един техник извън обсега на камерата се хвана за главата.

— Какво искаш да кажеш с... приключиха?

— Казвам, каквото мисля. Отвличанията на деца винаги се свеждат до една от следните три причини.

Дългата коса на Сулвай Гримсрюд падаше в очите ѝ и тя я приглади зад ухото, преди да започне да брои на пръсти:

— Първо, става дума за чисто изнудване. В конкретните два случая ще го пренебрегнем — семействата и на двете деца имат обикновени доходи и не са състоятелни. Второ, в доста случаи един от родителите, по-често бащата, краде детето след разтрогване на брака. Подобно нещо също не е актуално в момента. Майката на момичето е починала, а родителите на момчето все още са женени. Остава ни последната възможност. Децата са отвлечени от един или от група педофили.

Водещият програмата се поколеба.

Ингер Йохане усети в полусън как голо детско коремче се опира в гърба ѝ и сънени пръстчета я гъделичкат по врата.

Около шестдесетгодишен мъж с пилотски очила и отпуснати клепащи пое инициативата, подхващайки:

— Както аз го виждам, теорията на Гримсрюд е само една от многото. Мисля, че трябва да бъдем...

— Фредрик Сколтен — прекъсна го водещият, — ти си частен следовател, с двадесет години стаж в полицията. Искаме да обърнем внимание на зрителите, че от Крипо^[1] също бяха поканени, но отказаха. Та, Сколтен, с твоя богат опит в полицията, по коя версия мислиш, че работи полицията сега?

— Както бях започнал да казвам...

Мъжът изследваше една точка на масата и ритмично триеше десния си показалец върху лявата китка.

— Точно сега те са открити за всичко. Но в думите на Гримсрюд има много истина. Става ли въпрос за отвличане на деца, по правило те попадат в три категории, тези три, които тя... И трите изглеждат твърде...

— Неправдоподобни?

Водещият се наклони по-напред, все едно имаха поверителен разговор.

— Е, да, но това не е основание да... Просто ей така...

— Време е хората да се събудят — прекъсна ги Сулвай Гримсрюд. — Защото само допреди няколко години гледахме на сексуалното насилие върху деца като на нещо, което не ни засяга. Нещо, което се случва само там далече, в САЩ, много далече. Оставяхме децата си сами да отиват до училище, да ходят на палаткови лагери без възрастни придружители, да отсъстват с часове от вкъщи, без да сме сигурни, че са под наблюдение. Така не може да продължава. Време е ние да...

— Време е аз да се оттегля.

Ингер Йохане не усети, че се е изправила. Гледаше право в камерата — електронният циклоп се вираше в нея с празно сиво око — и тя замръзна на място. Микрофонът все още беше закачен за яката на якето ѝ.

— На нищо не прилича. Някъде там навън... — тя вдигна показалец към камерата и го задържа — ... седи вдовец, чиято дъщеря е изчезнала преди седмица. Има и едно семейство. Отвлекли са им момченцето, отнели са им го посред нощ. И ти седиш тук и... — насочи треперещ пръст към Сулвай Гримсрюд — и им разправяш, че най-лошото вече се е случило. Нямах никакво, повтарям *никакво* основание да твърдиш подобно нещо. Това е безсмислено, злокобно... *Недоказуемо*. Както споменах, познавам тези случаи само от медиите. Но се надявам... Впрочем, убедена съм, че в полицията не стоят със скръстени ръце като теб. Без особени усилия мога да изброя шест-седем различни обяснения за отвличанията и всяко ще бъде еднакво добро или еднакво лошо като другите, но положително ще са много по-добре обосновани, отколкото спекулативния ти сценарий. Минало е само едно денонощие, откакто малкият Ким изчезна. *Едно денонощие!* Нямам думи... — каза тя в буквалния смисъл.

Изведнъж замълча, откъсна микрофона от яката на якето си и изчезна. Камерата проследи до вратата на студиото тежките ѝ несвойствени движения.

— Е — въздъхна водещият; горната му устна се бе изпотила и той дишаше с отворена уста. — Ето че преживяхме и това.

На друго място в Осло двама мъже седяха и гледаха телевизия. По-старият се усмихваше леко, по-младият удари с юмрук стената.

— По дяволите! Какво още да каже. Познаваш ли дамата? Чувал ли си за нея?

Възрастният, главен инспектор Ингвар Стубьо от Крипо, кимна вяло.

— Чел съм дисертацията, за която говори. От гледна точка на фактите е интересна. Сега изследва как масмедииите отразяват тежката криминална престъпност. Доколкото разбрах от статията, която четох, сравнява съдбата на определен брой осъдени, на които пресата е отделила внимание, с други, на които не е оказано такова. Общото и за едните, и за другите е твърдението им, че са невинно осъдени. Върнала се е много назад във времето. Чак в петдесетте години, мисля. Не знам защо.

Сигмюн Барли се изхили.

— Във всеки случай даматa показва характер. Не си спомням да съм виждал някой просто да стане ей така и да си отиде. Наперено. Още повече че е права!

Ингвар Стубьо запали голяма пура — знак, че смята работния ден за приключен.

— Толкова е права, че би било наистина интересно да се поговори с нея — заключи той и си взе сакото. — Ще се видим утре.

[1] Съкращение от Криминална полиция. — Бел.пр. ↑

8

Детето, което ще умре, не знае за това. То няма никаква представа за смъртта. Бори се за живота чисто инстинктивно, както гущерът е готов да се раздели с опашката си при заплаха от унищожение. Всяко творение се бори генетично да оживее. Децата също. Но представа за смъртта те нямат. Детето се страхува от конкретното. От тъмнината. От непознати, може би; от раздяла със семейството, от болка, от ужасяващи звуци, от загуба на предмети. Смъртта — напротив, е непонятна за разбиране от още незряло същество.

Детето, което ще умре, не знае за това.

Така си мислеше мъжът, който подготвяше всичко.

Той наля кока-кола в кухненска чаша, чудейки се, защо въобще го занимават подобни мисли. Въпреки че момченцето не беше избрано случайно, между тях не съществуваха никакви чувства. Емоционално погледнато, то представляваше съвсем анонимна брънка във важна игра. Нямах да усети нищо. Така погледнато, за момченцето беше по-добре да умре. Разбираемата и обяснима за петгодишно момченце болка от липсата на родителите му би трябвало да е по-тежка, отколкото бързата и безболезнена смърт.

Мъжът начупи таблетка валиум и остави парченцата да паднат в чашата. Дозата беше малка. Момченцето просто щеше да заспи. Беше важно то да заспи преди настъпването на смъртта. Беше ефикасно, практично — няма да пици и да рита диво. Защото да биеш инжекция на дете си е трудно.

От шума на газирано в чашата с кока-кола ожадня. Бавно навлажни устни с език. По гърба му пробяга тръпка; изпитваше своеобразна радост от предстоящото осъществяване на точно обмисления план.

Ако всичко върви съобразно този план, ще са необходими шест седмици и четири дни.

9

Малко неща подсказваха, че средата на лятото ще настъпи след не повече от месец. Над Согнсван^[1] се стелеше сива мъгла, а дърветата бяха все още голи. Тук-там по някоя върба напъваха реси, но по южните склонове подбелът беше вече избуял. Иначе денят спокойно би могъл да бъде определен като четиринадесети октомври. Или като четиринадесети май. Шестгодишно дете с червена грейка и жълти ботушки си свали шапката.

— Не така, Кристиане. Не във водата.

— Остави я да си джапа. Нали е с ботушки.

— Господи, Исак, там е дълбоко! Кристиане! Не така!

Момиченцето не искаше и да чуе. Тананикаше си еднообразна мелодия и вече газеше във водата до над ръба на ботушките. Те се пълнеха с гъргорещ звук. С празен поглед в пространството малката нескончаемо повтаряше онези четири тона.

— Съвсем си се намокрила — тюхкаше се Ингер Йохане Вик, докато отвеждаше момиченцето на сухо.

Детето се погледна в краката, усмихна се весело и спря да пее. Майката я хвана под мишница и седна на близката пейка. Извади от раницата сух чорапогащник, чифт дебели чорапи и солидни маратонки. Кристиане се съпротивляваше. Седеше вдървено и стискаше крака, отново зареяла поглед към нищото. Както винаги, дълбоко в гърлото ѝ бръмчаха същите четири тона: дам-ди-рум-рам. Дам-ди-рум-рам.

— Ще се разболееш — нареждаше Ингер Йохане, — ще настинеш.

— Ще настина — усмихна се Кристиане и очите ѝ, внезапно одухотворени, срещнаха очите на майка ѝ.

— Да. Болна.

Ингер Йохане се опита да задържи погледа, да го заключи.

— Дам-ди-рум-рам — изтананика Кристиане и пак се отнесе.

— Дай на мен.

Исак хвана дъщеря си под мишниците и я хвърли високо нагоре във въздуха.

— Татко — изпищя Кристиане в захлас, — още.

— Ще има още — подвикна Исак и остави детето да стърже земята с мокрите си ботушки, преди да я подхвърли отново в мъглата. — Кристиане е самолет!

— Самолет! Опасен самолет! Човек — чайка!

Ингер Йохане не разбираше този феномен. Детето съставяше думи, които нито Исак, нито тя употребяваха; нито пък някой друг. Но в тях винаги имаше някаква логика, нещо уместно, наистина трудно за установяване в момента, но неизменно правеше впечатление за разбиране, ала това словотворчество силно контрастираше с кратките, прости думи, обичайно използвани от детето и то само когато пожелае.

— Дам-ди-рум-рам.

Пътуването със самолет свърши. Песента отново изпълваше съзнанието ѝ. Сега обаче Кристиане седеше мирно в скута на баща си и се остави да я преобуят.

— Леденостудено дупе — я плесна Исак леко, преди да дръпне сухия чорапогащник по краката ѝ, чиито пръсти бяха неестествено свити към ходилото.

— Кристиане е станала леденостудена навсякъде.

— Кристианеледенка. Гладна.

— Така. Да тръгваме ли?

Остави момиченцето пред себе си, натъпка мокрите дрешки в раницата, извади от страничния джоб банан, обели го и го подаде на дъщеря си.

— Та, докъде бяхме стигнали? — обърна се той към Ингер Йохане.

Прокара ръка през косата ѝ, сплъстена от студения, влажен въздух. Плъзна пръсти под брадичката ѝ и повдигна лицето. Винаги е бил толкова млад, а е само един месец по-малък от нея. Безотговорен и вечно млад: винаги с една идея по-дълга коса, с прекалено широки дрехи, твърде свободни за възрастта му. Ингер Йохане се опита да преглътне познатото чувство за поражение, това постоянно състояние да е по-непохватната с Кристиане.

— Хайде, разкажи ми останалата част от историята — той се усмихна насърчително, отхвърляйки глава назад. С характерната си

подскачаща походка Кристиане вече се бе отдалечила на десетина метра пред тях. Би трябвало отдавна да е пораснала. Исак сложи ръка върху рамото на Ингер Йохане за момент, преди и той да тръгне; бавно, все едно се съмняваше, че Ингер Йохане е в състояние да го следва.

— В един момент Алвхил Софиенберг се решила да проучи случая по-обстойно — подхвана Ингер Йохане, без да изпуска от очи мъничкия силует, приближил отново до голямата локва, — но изведнъж срещнала неочаквана спънка. Аксел Сайер отказал да говори с нея.

— И защо? Нали самият той е правил постъпки за помилване. Какво по-хубаво от това някой от администрацията да се заеме да проучи случая по-отблизо?

— Близо е до ума. Нямам представа защо е реагирал така. Кристиане!

Момиченцето се обърна и се засмя високо. Бавно загърби водата и заброди нагоре към края на гората, навярно забелязала нещо.

— Във всеки случай не се предала. Имам предвид Алвхил Софиенберг. Свързала се със свещеника на затвора. Мъж на място, който е видял почти всичко на този свят. Бил убеден, че Аксел е... невинен. И той. Силно окуражена, Алвхил отново отишла при своя началник.

— Чакай малко.

Исак спря и кимна към Кристиане, озовала се в компанията на огромен санбернар. Възкликавайки възторжено, детето обви ръце около шията на животното. Кучето махаше мързеливо с опашка.

— Защо не вземеш куче? Виж колко добре се разбира Кристиане с тях. За нея ще е полезно.

— Защо винаги аз да поемам всички отговорности? Винаги! — отговори остро Ингер Йохане.

Той пое дълбоко въздух и издиша през зъби. От изсвирването кучето наостри уши. Кристиане се изсмя високо.

— Добре, не го прави — поклати леко глава той. — И как са се развили по-нататък събитията?

— Въобще не те интересува.

Исак Ононсен прокара ръка през лицето си.

— Хм. Не разбирам как можеш да кажеш подобно нещо. Изслушах цялата история и съм *особено* любопитен да чуя края. Какво ти става?

Кристиане беше накарала кучето да легне, беше го яхнала и сега зарови ръце в козината му. Учуден, стопанинът стоеше отстрани и с неприкрита тревога гледаше Исак и Ингер Йохане.

— Всичко е наред — успокой го Исак и притича към него. — Тя си знае как да се разбира с кучета.

— Трябва да ѝ се признае — съгласи се мъжът.

Исак вдигна дъщеря си и кучето се изправи. Стопанинът му върза каишката и с бързи крачки се отдалечи. От време на време поглеждаше назад през рамо, сякаш се опасяваше да не би това странно дете да ги последва.

— Разказвай — подкани Исак.

— Дам-ди-рум-рам — пееше Кристиане.

— Шефът не я приел — продължи Ингер Йохане кратко. — Посъветвал я да остави случая и да си гледа работата. Тя обаче му се опънала. Обяснила му, че след като получила всички книжа, ги е изчала внимателно. Той показал видими признаци на раздразнение, а тя добавила, че е убедена в невинността на Сайер. Тук той направо побеснял. И сега идва... най-стряскащото в цялата работа.

Неочаквано Кристиане я хвана за ръка.

— Мама — обади се дружелюбно малката. — Майка ми и аз.

— На другия ден Алвхил Софиенберг отишла на работа, но цялата документация била изчезнала.

— Изчезнала? Нямало я, така ли?

— Да. Целият куп документация, висок повече от метър, бил безследно изчезнал.

— Правим разходка — намеси се Кристиане. — Майка ми и аз.

— И татко — добави Ингер Йохане.

— И по-нататък какво?

Между очите на Исак се появи бръчка. Приликата между него и дъщеря му се набиваше от пръв поглед: издължено лице, сключени вежди.

— Алвхил Софиенберг се уплашила. Решила да не настоява повече пред шефа си, още по-малко след лаконичното обяснение, че папката е била взета „от полицията“.

Тя изписа огромни кавички във въздуха.

— Някой обаче ѝ подшушнал, че Аксел Сайер бил освободен.

— Какво?

— Много години преждевременно. Освободен. Просто ей така — тихо и спокойно.

Бяха стигнали до големия паркинг край Спортната академия, в момента почти празен. Надлъж и нашир през локвите се пресичаха дълбоки следи от гуми. Под няколко клонести брези стоеше старият „Опел Кадет“ на Ингер Йохане, паркирана до колата на Исак, „Ауди ТТ“.

— Нека да обобщя — Исак вдигна длан като за клетва. — Говорим за хиляда деветстотин шестдесет и пета. Не за осемнадесети век. Не за войната. Говорим за хиляда деветстотин шестдесет и пета, годината, в която ти и аз сме родени, когато Норвегия вече що-годе е възстановена след войната, когато бюрократичната машина функционира и правораздаването е добре утвърдено понятие и какво? Просто го пускат, ей така, без нищо, в смисъл, добре е да бъде пуснат на свобода невинен човек, но...

— Именно. Има едно голямо — но.

— Татковакола. — Кристиане потупа сребристосивото спортно возило. — Колакола. Автомобилнакола.

Възрастните се засмяха.

— Хубавица си ми ти — възкликна Ингер Йохане и се наведе да оправи плетената шапчица под брадичката на Кристиане.

— Къде, по дяволите, го има това?

— Не ругай — предупреди го Ингер Йохане, изправяйки се. — Всичко разбира. Във всеки случай...

Кристиане седна в локва, като си тананикаше.

— От своя източник, пастора на затвора, научила, че възрастна жена от Лилестрьом посетила полицейския участък в Румерике. Старицата дълго пазела лоша тайна. След изчезването на малката Хедвиг, както се изяснило впоследствие, синът ѝ, психически малко увреден мъж, който живеел с нея, се прибрал в ранните часове на деня. Дрехите му били окървавени, а той — твърде възбуден. Щом се разшумяло около случая Хедвиг, жената мигом го заподозряла. Но си замълчала. Навярно не е редно да я вини човек.

Погледна към дъщеря си.

— Така или иначе синът починал. Съдебните органи потулили случая. Старицата била обявена за истерична. Но както и да стоят нещата, само няколко седмици по-късно пуснали на свобода нашия Аксел Сайер. Съвсем тихо и потайно. Никакви вестници не са отразили събитието. Алвхил никога не е чувала повече за този случай.

Мъглата се беше вдигнала; към върховете на дърветата на изток бавно се спускаха ниски облаци и започваше да вали. Мокър до кости английски сетер кръжеше около Кристиане, лаеше дружелюбно и гонеше камъните, които тя хвърляше с възторжени викове.

— Но защо тази... Алвхил Софиенберг ти разказва всичко това?

— Ммм.

— Добре. Ще задам въпроса по друг начин. Защо го разказва след тридесет и пет години?

— Защото миналата година ѝ се е случило нещо невероятно. През цялото време този случай не ѝ давал мира. Най-после се пенсионирала и решила да проучи делото по-обстойно. Свързала се с Държавния архив и с Кралския архив, за да изиска документите. Те обаче не съществуват.

— Какво?

— Изчезнали са. В Кралския архив ги няма. Няма ги и в Държавния архив. Полицейската камара в Осло не ги открива и в областта Румерике.

— Цял куп документация по едно дело е изчезнала вдън земя.

Кристиане излезе от локвата и се затътри към тях, мокра и мръсна от главата до петите.

— Радвам се, че няма да влезе в моята кола — Исак клекна пред нея. — Но ще се видим на Седемнадесети май, нали?

— Татко ще получи ли целувка, преди да тръгнем? — попита Ингер Йохане.

С отнесен поглед Кристиане се остави да я целунат.

— Дали ще успееш, Исак?

Той не изпусна детето от очи.

— Естествено. Аз съм магьосник, нали знаеш. Ако Аксел Сайер е още жив, ще го открия за по-малко от седмица. Гарантирано.

— В живота няма гаранции — подхвърли Ингер Йохане. — Но ти благодаря, че правиш опит. Ако някой въобще би успял, това ще си само ти.

— *Сигурна работа* — махна Исак и се намъкна в „Ауди“-то. — Ще се видим в сряда.

Гледа втренчено след него чак докато колата изчезна зад гребена на хълма към Крингшьо.

Исак винаги щеше да си остане голямо момче. Просто не го разбра навреме. Преди, преди Кристиане, тя се възхищаваше на енергията му, на ентузиазма, на оптимизма, на детинската вяра, че всичко ще се уреди. Беше изградил цялото си бъдеще върху непредубедена самоувереност. Основа *dot.com* дружество още преди мнозина да се усетят какво точно е това и прояви достатъчно съобразителност да го продаде навреме. Сега се любуваше на виртуалната си действителност по няколко часа дневно, участваше в регати, а през останалите шест месеца помагаше и на Армията на спасението — в свободното си време издирваше изчезнали хора.

Тогава се появи Кристиане. Началото потъна в три сърдечни операции, нощни дежурства и страхове. Един ден се пробудиха след първия здрав сън, но тогава беше прекалено късно. Още една година продължиха да влачат нещо, наподобяващо брак. Двуседмичното семейно пребиваване в Държавния център за детска и младежка психиатрия, където напразно се опитваха да поставят диагноза на Кристиане, доведе до техния развод. Разделиха се, ако не точно като приятели, то поне с относително непокътнато взаимно уважение.

Диагноза така и не беше поставена. Кристиане се въртеше в своя малък свят, а лекарите клатеха глава. Аутист, може би, казваха те, но очевидната способност за комуникация и изразената потребност от физически контакт ги разколебаваше. „Има ли значение — питаше Исак, — детето е хубаво, детето си е наше и въобще не ме интересува какво ѝ липсва“. Той не разбираше колко е важно да се постави диагноза, да ѝ се назначи лечение, да се направи възможното Кристиане да постигне пълния си потенциал.

Беше невероятно безотговорен.

Проблемът се свеждаше до едно: той никога не възприе, че е баща на бавноразвиващо се дете.

Исак погледна в огледалото за обратно виждане. Ингер Йохане изглеждаше стара и изморена. Винаги приемаше нещата болезнено. Изпитваше огромно желание да ѝ предложи Кристиане да живее постоянно при него, а не през седмица, както беше сега. Виждаше нещата съвсем ясно: когато връщаше Кристиане след седмица, Ингер Йохане беше в настроение и що-годе отпочинала. Когато следващата неделя взимаше дъщеря си, Ингер Йохане беше смазана, раздразнителна и изнервена. Не беше добре за Кристиане. А и това нескончаемо обикаляне по специалисти и разни многознайковци. Сигурно няма толкова голямо значение да се открие какво му е на детето. Важното е, че сега сърцето ѝ функционира добре, храни се добре и ѝ е добре. Дъщеря му е щастлива. В това Исак беше сигурен.

Много отдавна Ингер Йохане изгуби детското у себе си и се превърна във възрастна. Някога, преди Кристиане, беше привличащо. Секси. Амбициите на Ингер Йохане. Сериозна във всичко, с което се захваща. Упорита. Жънеше успех след успех. Той се влюби в тази рядко зряла и целенасочена млада жена, бъдеща възхищение с постиженията си в следването, с работата си в университета.

Тогава се появи Кристиане.

Той обичаше това дете. Беше негово дете. Нищо ѝ нямаше на Кристиане. Не беше като другите, но си беше тя. Това бе достатъчно. Мненията на специалистите от цял свят какво не е наред с детето нямаха никакво значение. Но не и за Ингер Йохане. Тя винаги и във всичко трябваше да стигне до дъното.

Беше невероятно отговорна.

Проблемът се свеждаше до едно: тя никога не прие изцяло да бъде майка на бавноразвиващо се дете.

[1] Гориста паркова зона с езеро край Осло. — Бел.пр. ↑

10

Главен инспектор Ингвар Стубьо приличаше на американски футболист: здрав, доста над границата на нормалното тегло и средностатистически висок. Излишните килограми се разпределяха между раменния пояс, врата и бедрата. Гръдният кош стоеше стегнат под тебеширенобялата риза. В джоба над сърцето имаше две метални тръбички. Преди да разбере за какво служат, Ингер Йохане Вик помисли, че мъжът ходи с амуниции по тялото си.

Беше изпратил да я вземе кола. За първи път някой изпращаше кола за Ингер Йохане Вик. Почувства се неудобно и помоли да отиде сама. Можеше да вземе метрото или такси. В никакъв случай — възрази Стубьо. Изпрати „Волво“, тъмносиньо и дискретно, с млад мъж зад волана.

— Щях да си помисля, че са тайните служби — усмихна се тя съдържано, докато се ръкуваше със Стубьо. — Тъмносиньо „Волво“ и ням шофьор със слънчеви очила.

Смехът му беше също толкова мощен, както и шията, от която излизаше. Зъбите бяха бели, равни, с проблясък на злато от десен кътник.

— Не се притеснявай от Оскар. Той има да учи още много.

Във въздуха все още се носеше слаба миризма на пури, но нямаше пепелници. Работното бюро беше невероятно голямо, с подредени папки от едната страна и изключен компютър от другата. На стената зад стола на Стубьо висеше карта на Норвегия, плакет на ФБР и голяма снимка на кафяв кон. Беше правена през лятото на ливада с полски цветя. Конят отмяташе глава в момента на отскок: гривата стоеше като ореол, погледът бе насочен към обектива на апарата.

— Красив кон — посочи снимката. — Твой ли е?

— Казва се Сабра — усмихна се в отговор той. Този мъж се усмихваше непрекъснато. — Прекрасно животно. Благодаря ти, че прие да дойдеш. Гледах те по телевизията.

Ингер Йохане Вик се запита колко пъти чу това изречение през последните дни. Единствено Исак, типично в негов стил, не спомена нито дума за този невероятно мъчителен епизод. Но той пък никога не гледаше телевизия. За разлика от него, майката на Ингер, Йохане звъня пет пъти още през първия половин час след предаването; телефонният ѝ секретар избълва пронизващия металически глас още при влизането въщи и понеже Ингер Йохане не се свърза с нея, последваха четири нови съобщения, едно от друго по-напористи. На другия ден в службата я потупаха по рамото. На едни им беше смешно, други я укоряваха. Касиерката в близкия магазин се наведе поверително напред и прошепна толкова силно, че всички наоколо чуха:

— Видях те по телевизията!

— „Редакция 21“ сигурно е отчела огромен брой зрители.

— Добре се представи — изкоментира Стубьо.

— Добре? Та аз не можах да кажа почти нищо.

— Каза най-важното с това, че си отиде по средата на предаването; каза повече от останалите по-ограничено мислеци хора. Прочете ли ми имейла?

Тя кимна.

— Опасявам се обаче, че не съм човекът, когото търсите. Не виждам с какво бих помогнала. Не съм точно...

— Четох дисертацията ти — прекъсна я той. — Твърде интересна е. Ние от нашата професия... — погледна я и замълча. Очите му изразяваха съжаление, все едно се срамува от работата си. — Следим ограничена информация, само което се отнася директно до професията на следователя. Като това...

Отвори едно чекмедже и извади книга. Ингер Йохане веднага позна обложката, където името ѝ бе изписано с малки букви над безцветен зимен пейзаж.

— Изглежда само аз съм я чел. Жалко, защото е много подходяща.

— За кого?

Лицето му отново доби унил, полуизвиняващ се израз.

— За професията на полицая. За всеки, който се стреми да разбере душата на престъплението.

— Душата на *престъплението*? Сигурно искаш да кажеш на *престъпника*?

— Добре чу, професоре. Добре чу.

— Не съм професор. Аз съм университетски преподавател.

— Има ли значение?

— Да.

— Защо?

— Защото...

— Всъщност има ли значение как те наричам? Титулувам те професор, защото знам, че си изследовател и преподаваш в университета. Съгласна ли си?

— Да, но не е правилно да се осланяш на титлата.

— Така ти приписвам нещо повече, отколкото си в действителност. Това ли искаш да кажеш? Проявявам небрежност към детайлите, а?

Ингер Йохане примижа и си свали очилата. Започна бавно да трие лявото стъкло с крайчеца на блузата си. Печелеше време. Мъжът от другата страна на писалището потъна в сива мъгла — неопределено същество без ясна природа.

— Прецизността лежи в основата на моя занаят — чу тя гласа, без да различи чертите на лицето, — в малкото и в голямото. Добрата полицейска работа означава да градиш камък върху камък. С точност до милиметър. Ако съм небрежен... Ако някой от моите сътрудници пренебрегне косъм, не улучи мига, прибърза, защото смята, че знае нещо, а строго погледнато, не сме сигурни дали е така, тогава...

Пляс.

Беше плеснал с ръце, а Ингер Йохане си сложи очилата.

— Тогава работата не върви на добре — добави той тихо. — Започвам, честно казано, да се окайвам.

Това не я засягаше. Не я интересуваше дали главният полицай, служител на средна възраст от Кристо, е изморен от работата си. Мъжът явно си имаше екзистенциални проблеми, но те изобщо не я касаеха.

— Не заради работата сама по себе си — неочаквано ѝ подаде кутийка дражета, — съвсем не. Ето, вземи. Дразни ли те миризмата на пури? Да проветря ли?

— Не — поклати глава тя и се усмихна леко. — Мирише приятно.

В отговор и той ѝ се усмихна. Беше хубав, някак сурово красив: прекалено правилен и твърде голям нос, дълбоки, прекалено сини очи, ясно очертана, прекалено добре оформена уста. Ингвар Стубьо беше прекалено стар за тази тебеширенобяла усмивка.

— Чудеше се за какво ли ще искам да говоря с теб — продължи той добродушно. — С поправката преди малко... *душата не на престъплението, а на престъпника*, попадна точно в целта. Именно за това става дума.

— Не разбирам...

— Почакай малко — обърна се към снимката на коня. — Да вземем Сабра. Тя е добър, старовремски ездитен кон — подхвана той, сплитайки ръце зад главата. — Качи ѝ петгодишно дете и ще тръгне с равномерен, спокоен ход. Яздя ли я аз, подпалва фитила точно обратното... Уоу! С нея тренирах езда с прескок. За собствено удоволствие, естествено, никога не съм бил особено добър. Въпросът е...

Внезапно се наведе към нея и тя долови слаб аромат на дражета от дъха му. Ингер Йохане не се поколеба дали тази изненадваща интимност е приятна, или отблъскваща. Отдръпна се.

— Чувал съм хора да твърдят, че конете имали далтонизъм. Вероятно са прави. Сабра мрази всичко синьо, независимо какво се говори; не ѝ е приятно при дъждовно време, има афинитет към необуздани жребци, алергична е към котки и прекалено лесно я разсейват автомобили с обем на двигателя над три литра. — Поколеба се и едва забележимо поклати глава. Важното е, че винаги съм в състояние да *обясня* защо реагира по един или друг начин. Като... Като кон, казано направо. Събори ли препятствие, не е необходимо да се впускам в задълбочени анализи, както правят мнозина други, сериозно трениращи. Аз мога... — Погледна косо към снимката. — Виждам го в очите ѝ, ако щещ. В характера ѝ. Разбирам го от това, което знам за нея.

Ингер Йохане се опитваше да измисли как да се вклини в тирадата му.

— Тук не работим така — заключи той, преди тя да успее да го прекъсне. — Тук вървим по обратния път.

— Все още нямам никаква представа какво искаш от мен.

Ингвар Стубьо сплете ръце, този път като за молитва, и внимателно се облакът на писалището.

— Две отвлечени хлапета и две разбити семейства. Хората ми вече изпратиха над четиридесет проби за лабораторни изследвания. Разполагаме с неколкостотин снимки на местопрестъпленията. Ако ти кажа колко разпита на свидетели сме провели, ще ти се замае главата. Почти шестдесет човека работят по случая, по-точно по *тези случаи*. След няколко дни ще знам това, което е възможно да се узнае за самото престъпление. Затова имам нужда от теб.

— Имаш нужда от *профайлър* — уточни тя.

— Именно. Имам нужда от теб.

— Не — възкликна тя малко пресилено. — Не аз ти трябва.

В скромна къща в квартал „Баерюм“ една жена нервно поглеждаше ръчния си часовник. Времето се беше объркало, секундата не следваше секундата; минутата не застъпваше предишната; часовете, ту нескончаемо дълги, ту внезапно къси, се връщаха отново, след като бяха отминали — все едно стари врагове не искат да я оставят на мира.

Още първата сутрин и двамата усетиха страха като нещо осезателно. Съумяха да го канализират донякъде чрез многобройни телефонни обаждания: в полицията, на родителите си, в службата, в пожарната. Оттам пристигна кола, но служителите не допринесоха за издирването на петгодишното момченце с кестеняви къдрици, изчезнало през нощта. Ласе се обади на всички, за които се сети; включително и в болницата. Изпратиха линейка, но нямаше кого да откара. Позвъни на съседите, живеещи в долепените една до друга къщи. При появата на униформени полицаи в тяхната предна градинка мнозина поспряха пред портата, клатейки скептично глава.

Уплахата все пак е движеща сила. После всичко стана още по-лошо.

Тя се спъна по стълбите към мазето.

Подкрепящите колелца паднаха от стената. Само преди броени дни Ласе ги свали от колелото на Ким. Ким беше толкова горд: хвърчеше напред със синя каска, падаше, ставаше и продължаваше да кара колелото без подкрепящи колелца. Закачиха ги на стълбите към мазето, непосредствено до вратата; като трофей.

— За да виждам колко съм добър — обясняваше той на баща си, пипайки клатещия се горен зъб. — Скоро ще падне. Колко ще получа? Трябваше да им намаже конфитюр.

Близнаците бяха гладни. Конфитюрът стоеше в мазето. Правиха го миналата година и Ким участва в брането на плодовете. Ким. Ким. Ким.

Близнаците, едва двегодишни, искаха конфитюр.

Пред мазето имаше нещо. Тя не можа да разбере какво — някакъв продълговат денк — не повече от метър. Нещо беше опаковано в сив найлон, а отгоре имаше бележка, здраво прикрепена с лепенка. Букви, изписани с червен туш върху голям бял лист. Кафява лепенка. Сив найлон. От денка стърчеше глава; върхът на детска глава с кестеняви къдрици.

— Бележка — каза тя глухо. — Там има бележка.

Ким се усмихваше. Беше мъртъв и се усмихваше. На горния венец леко проблясваше червеникава раничка от паднал зъб. Жената седна на пода. Времето течеше в кръг и за нея беше ясно, че това е началото на нещо, което никога няма да свърши. Когато Ласе слезе да я потърси, тя нямаше представа къде се намира. Пусна момченцето си чак когато я откараха в болницата и ѝ сложиха инжекция. Един полицаи отвори дясното юмруче на детето.

Там имаше тебеширено бяло зъбче с малък, кървавочервен корен.

Офисът беше сравнително голям, но вътре бе задушно. Дисертацията ѝ все още лежеше отгоре, в самия край на бюрото. Ингвар Стубьо плъзна показалец по бледия зимен пейзаж, преди да го вдигне към нея.

— Ти си и психолог, и юрист — натърти той.

— Не е точно така. Имам магистърска степен по психология. От САЩ. Но това не замества изпита за държавен служител. Иначе е вярно, че съм юрист.

Беше потна и помоли за вода. Мина ѝ през ума, че се намира тук мимо волята си, почти под командата на полицаи, с когото не желаше да си има работа. Той говореше за случай, който не я засягаше. Ставаше въпрос за проблеми извън нейната компетентност.

— Бих искала да си тръгна — обясни учтиво тя. — За съжаление, не мога да ти помогна. Явно познаваш хора от ФБР. Обърни се към тях. Доколкото ми е известно, те използват *профайлъри*.

Тя погледна към вимпела на стената: беше син, безвкусен и блестящ.

— Аз съм научен работник, Стубьо. И майка на малко дете. Този случай ме отблъсква. Плаши ме. За разлика от теб, имам право да мисля така. Позволи ми да си тръгна.

Наля вода от шише без капачка и остави картонената чаша пред нея.

— Беше жадна — напомни ѝ той. — Пий. Наистина ли мислиш така?

— Дали мисля какво?

Тя забеляза, че трепери. Студената вода се разплиска и описа следа от крайчеца на устата през брадата, та чак до ямката в основата на шията. Вдигна яката на пуловера си.

— Че това не те засяга.

Телефонът извън — остър и настоятелен звук. Ингвар Стубьо вдигна слушалката. Адамовата му ябълка направи три отчетливи отскока, сякаш мъжът щеше да повърне. В продължение на цяла минута не каза нищо. Тихо „да“, по-скоро неясен хрип, се изплъзна от устните му. Мина още минута. Тогава затвори. Бавно измъкна единия калъф с пура от джоба на ризата. Пръстите галеха матирания метал. Продължаваше да мълчи. Ингер Йохане не знаеше какво да прави. Внезапно той остави пурата и си стегна възела на вратовръзката.

— Намерили са момченцето — оповести той дрезгаво. — Ким Санде Уксъй. Майката го намерила в собственото им мазе. Опакован в чувал за смет. Убиецът оставил и бележка: *Получи си заслуженото*.

Ингер Йохане си свали нервно очилата. Не искаше да вижда. Не искаше да чува. Изправи се слепешката и протегна ръка към врата.

— Това било написано на бележката — поясни Ингвар Стубьо. — „Получи си заслуженото“. Още ли смяташ, че този случай не е за теб?

— Позволи ми да си вървя. Пусни ме да изляза оттук.

Затътри крака към вратата и опипом хвана дръжката, все още с очила в ръката.

— Естествено — чу тя някъде отдалече. — Ще изпратя Оскар да те закара до вкъщи. Благодаря ти, че дойде.

11

Емилие не разбираше защо позволиха на Ким да си отиде. Не беше честно. Тя дойде първа, значи трябва и да си отиде първа. Освен това на Ким дадоха кока-кола, а нея я оставиха да пие хладко мляко и вода с вкус на метал. Всичко имаше вкус на метал: храната, устата ѝ. Мляскаше и си смучеше езика. Имаше вкус на пари; на монети, дълго стояли в джоба. Дълго, дълго. И тя стои дълго тук. Прекалено дълго. Татко не я търси повече. Сигурно се е отказал. Мама не е на небето, а в урна, където се е превърнала в прах и повече не съществува нищо. Толкова е светло. Емилие си разтърка очите и се опита да се прикрие от силната светлина от лампата на тавана. Пречеше ѝ да спи. Иначе спеше почти през цялото време. Така беше най-добре. Сънуваше и почти спря да се храни. Стомахът ѝ се сви — нямаше място дори за доматиена супа. Мъжът се сърдеше, когато прибираше пълната чиния. Не се сърдеше много, но доста се дразнеше.

На Ким му позволиха да си отиде у дома.

Не беше честно и Емилие не разбираше защо се случи така.

12

Ингвар Стубьо си наложи да се овладее, за да не докосне голото телце. Понечи да пипне крачето. Искаше да погали гладката кожа. Трябваше лично да се убеди, че в детето няма повече живот. Както лежеше момченцето по гръб със затворени очи и леко наклонена настрани глава, с ръчички край тялото, като едната китка бе малко свита, а другата длан бе отворена нагоре, сякаш очакваше да получи подарък нещо сладко — би могло да бъде живо. Виждаше се грижливо затвореният след аутопсията срез във формата на буквата Т през гръдната кост и надолу към малкия му полов орган. Бледият тен на лицето можеше да се дължи и на сезона: зимата току-що бе отминала, а лятото още не бе дошло. Устата на момченцето беше полуотворена. Стубьо изпита желание да целуне детето. Искаше да му вдъхне живот. Искаше да го помоли за прошка.

— По дяволите — изруга той сподавено в шепа. — По дяволите. По дяволите.

Патологът го измери с поглед над очилата.

— Никога не можем да свикнем с това, а?

Ингвар Стубьо не отговори. Кокалчетата му бяха побелели и той изсумтя.

— Свърших — патологът свали латексовите си ръкавици. — Прекрасно малко дете. Петгодишно. Просто да кажеш по дяволите. Не че ще помогне.

Стубьо нямаше сили да се махне. Внимателно отпусна ръка към лицето на момченцето. Детето сякаш се усмихваше. Едва-едва, бавно, Стубьо докосна с пръст лицето му от крайчеца на око до върха на брадичката. Кожата вече беше добила въскоподобна плътност; усещаше се като леденостуден ток към върха на пръста.

— Какво се случи?

— Не го намерихте навреме — отвърна сухо патологът. — Строго погледнато, това се случи.

Покри трупа. Покрито, детето изглеждаше още по-малко. Крехкото телце почти изчезна под твърдата бяла хартия. Стоманеният плот беше голям. Бе разчетен за възрастни. Стоманеният плот беше по мярката на възрастен човек, отговорен за себе си; умрял от разрив на сърцето може би; от мазна храна и прекалено много цигари, от модерен живот и нездравословни удоволствия. Това не беше детски плот.

— Да изоставим този тон, а? — предложи Стубьо тихо. — Това засяга и двама ни.

Замълча, докато патологът акуратно си миеше ръцете. Приличаше на ритуал: сякаш с вода и сапун искаше да се отърве от смъртта.

— Имаш право — промърмори патологът. — Съжалявам. Да излезем навън.

Кабинетът му се намираше непосредствено до залата за аутопсии.

— Разказвай — подкани Ингвар Стубьо и се отпусна върху изтъркания диван. — Искам всички подробности.

Патологът — слаб мъж, около шестдесет и пет годишен — остана прав до стола на бюрото с леко учудено изражение. За момент се отнесе, сякаш не си спомняше защо е тук. Почеса се по главата и седна.

— Такива не съществуват.

Въздухът в кабинета, макар без прозорци, беше свеж, почти хладен и изненадващо лишен от миризми. Далечна сирена на линейка заглуши лекото свистене на въздушната система. Стубьо се чувстваше като в клетка. Тук нямаше по какво да се ориентира: нито дневна светлина, нито сенки или пробягващи облаци, които да му подскажат къде се намира.

— Аутопсираният е петгодишно, идентифицирано момче — зарецитира патологът, все едно четеше от невидим рапорт. — Здравно. Нормален ръст, нормално тегло. Близките не са упоменали никакви заболявания, никакви болести не са установени при аутопсията. Вътрешните органи са цялостни и здрави. По скелета и тъканите няма травми. Няма следи от външно насилие или други наранявания. Кожата е здрава, с изключение на драскотина, но очевидно стара, най-

малко отпреди седмица и при това нанесена на момченцето преди отвличането.

Стубьо си разтри лицето. Стаята се завъртя пред очите му. Имаше нужда да пийне нещо.

— Зъбите са цели и здрави — говорим за млечни зъби; липсва само един горен преден зъб, паднал навярно само часове преди починалия... — Поколеба се, но се хвана за думата и продължи: — Преди малкият Ким да почине — завърши делово той. — С други думи *Mors subita*^[1].

— Никаква известна причина за смърт — обади се Ингвар Стубьо.

— Именно. Наистина имаше...

Поради зачервените очи и слабото кокалесто лице Стубьо оприличи патолога на стар козел, още повече че мъжът имаше и малка брада, от което лицето му изглеждаше още по-дълго.

— Открихме малко диазепам в урината. Не много, но...

— Като от валиум ли? Да не е било отровено?

Стубьо изправи гръб и сложи ръка на облегалката върху канапето. Изпита необходимост да се хване здраво за нещо.

— Не.

Патологът се почеса по малката брада.

— Не е било отровено. Според мен здраво петгодишно дете не би трябвало да взима лекарства, съдържащи диазепам, но въпреки това не става дума за отравяне. Невъзможно е да се определи каква доза му е дадена, но към момента на настъпване на смъртта количеството е било съвсем малко — дръпна брадата си и примига към Стубьо. — Определено недостатъчно, за да му навреди. Тялото се е справило с по-голямата част, освен ако не се свежда само до дадената смешно малка доза. Не разбирам за какво е била нужна.

— Валиум — повтори Ингвар Стубьо бавно, сякаш думата съдържаше тайнствено обяснение защо петгодишно момче е умряло ей така, без доказуема причина.

— Валиум — изрече патологът също толкова бавно — или нещо друго с подобно действие.

— За какво ли ще му е било необходимо?

— Необходимо? Искаш да кажеш кога употребяваме диазепам?

За първи път очите на патолога издадоха раздразнението му и той погледна преднамерено часовника си.

— Знаеш. При определени нервни състояния в болниците го прилагат предоперативно в сравнително големи дози. Човек става по-спокоен, по-отпуснат. Прилага се и при пациенти, страдащи от епилепсия; при силни спазми и на деца, и на възрастни. Ким не е страдал от нищо такова.

— Тогава защо някой е дал на едно петгодишно...

— Тук слагам чертата за днес, Стубьо. Навъртял съм единадесет часа работа. Утре ще получиш предполагаемия доклад. Окончателният едва ли ще бъде готов, преди да минат няколко седмици. Необходими ми са всички резултати, но в общи линии... — докторът пусна една крива усмивка. Ако Стубьо не бе взел под внимание ефекта от близко разположените малки очи, би заподозрял патолога, че се забавлява.

— Значи имаш дяволски голям проблем. Това момченце просто си е умряло ей така, без никаква доказуема причина. Благодаря ти за днес.

Отново си погледна часовника, изхлузи бялата престилка и облече канадка, виждаше и по-добри дни. Излязоха в коридора и той заключи вратата с два ключа. После сложи приятелски ръка върху рамото на Стубьо.

— Желая ти успех — пожела сухо той. — Имаш нужда от това.

Минавайки край залата за аутопсии, Ингвар Стубьо се извърна настрани. За щастие навън валеше като из ведро. Иначе възнамеряваше да се прибере вкъщи пеша, въпреки че би му отнело повече от час. Беше шестнадесети май. Часът минаваше шест. В далечината чуваше училищен духов оркестър да репетира тронаво „*Да, ние обичаме*“^[2].

[1] Внезапна смърт. — Бел.пр. ↑

[2] Началните думи на химна на Норвегия. — Бел.пр. ↑

Нещо се беше случило. Помещението създаваше впечатление за по-светло. Нямаше го угнетителното впечатление за старовремска болнична стая. Желязното легло, избутано чак до стената, бе покрито с пъстра кувертюра и отрупано с разноцветни възглавници. В неизвестно откъде появил се фатершул седеше Алвхил Софиенберг, добре облечена, с крака върху ниска табуретка. Пантофите едва се показваха изпод лекото одеяло. Някой беше успял да вдъхне нещо като живот на сивите ѝ кичури: мека къдрица падаше над челото.

— Имаш вид на много по-млада — възкликна Ингер Йохане Вик. — Колко добре изглеждаш, Алвхил!

Прозорецът зееше широко отворен. Пролетта най-сетне бе дошла. Националният празник бе оставил ранно пролетно настроение, продължило цели два дни. Миризмата на кромид лук едва се долавяше. Ингер Йохане усети много по-осезаемо аромата на влажна земя от градината. Възрастен мъж току-що я беше поздравил с вдигане на сламената си шапка, когато минаваше през двора.

— Добър съсед — обясни Алвхил Софиенберг. — Градинарството му е хоби. Не можел да гледа как градината вежне поради моето отсъствие по болест.

Усмивката ѝ сега беше по-мека в ъгълчетата.

— Честно казано, не очаквах да те видя отново — подхвърли сухо старицата. — Когато последния път намина на сам, не изглеждаше особено добре настроена, но те разбирам. Наистина не бях добре. Твърде зле, ако трябва да си призная. — Направи движение с врат, тик, който мигновено овладя. — Продължавам да съм сериозно болна. Не се зальгвай. Странно, но чувствам как смъртта стои до гардероба и чака със седмици; после напълно необяснимо излиза да се разходи навън и изчезва. Изглежда в момента е заета с други. Но сигурно ще се върне скоро. Кафе?

— Да, благодаря. Черно. Сама ще се оправя, само...

Ингер Йохане понечи да стане. Погледът на Алвхил обаче я накара да остане на място.

— Още не съм умряла — констатира тя суховато. — Ето.

Наля от термоса върху малката масичка до себе си и подаде чаша на Ингер Йохане. Порцеланът беше истински, почти прозрачен. Кафето също беше много тънко.

— Съжалявам за кафето — извини се Алвхил. — Заради стомаха е. Не мога да понасям почти нищо. На какво дължа тази чест?

Направо не беше за вярване. Когато Ингер Йохане се реши да посети възрастната дама, я обзеха съмнения дали въобще ще я завари жива.

— Открих Аксел Сайер — оповести самодоволно тя.

— Сериозно?

Алвхил Софиенберг вдигна чашата към устата си, сякаш искаше да прикрие любопитството си. Необяснимо защо движението подразни Ингер Йохане.

— Е, не съм го намерила чисто физически, но знам къде живее. Впрочем не аз го издирих, а моят... Както и да е. Аксел Сайер живее в САЩ.

— В САЩ?

Алвхил се отпусна в креслото, без да отпие от кафето.

— Как... Какво прави там?

— Наистина не знам.

Алвхил покри уста, прикривайки зъбите си. Ингер Йохане сърбаше светлокафявата течност от синия порцелан.

— Когато научих за това, първо се учудих как изобщо е възможно съден да получи разрешително за влизане в САЩ — продължи тя. — Те са невероятно строги за подобни неща. Мина ми през ума, че правилата, в края на шестдесетте, когато е заминал за там, са били по-различни. Но не е така. Фактически Аксел Сайер е американски поданик.

— Но по онова време това изобщо не беше споменато.

— Несъмнено. И си има обяснение. Той е роден в САЩ при пътуване, предприето от родителите му — правила са неблагоприятен опит за емигриране. Така или иначе, щом е роден там, законът му дава право да си запази американското поданство, а естествено има и норвежко. По време на процеса срещу него положително се е

възползвал от това обстоятелство. Ако не тогава, то по-късно, при разглеждане на молбата за помилване. Навярно между другото са го попитали дали е норвежки гражданин, формално погледнато, той е бил.

Алвхил Софиенберг се замисли. През стаята мина ангел и Ингер Йохане се стресна, когато вратата се отвори и човекът със сламената шапка надникна вътре.

— Стига за днес — избръмча той. — Това там в градината на нищо не прилича. Съмнявам се, че ще оправя розите. По-скоро не. А и рододендронът е виждал по-добри дни, госпожо Софиенберг. Приятна вечер.

Измъкна се, без да дочака отговор. В стаята бе станало по-хладно. Крилото на прозореца се люлееше на пантите, потропвайки монотонно. Алвхил Софиенберг имаше вид, че ще задреме. Ингер Йохане отиде да затвори.

— Смятам да го посетя — подхвърли тя.

— Той ще се съгласи ли? Как мислиш? Ще приеме ли съвършено непознат човек от старата си родина, пък бил той и научен работник?

— Нямам представа. Неговият случай обаче е изключително интересен от гледна точка на темата, която разработвам. Ако накарам Аксел Сайер да говори, ще науча ценна информация за изследванията ми.

— Добре — въздъхна старицата. — Аз, собствено, не съм съвсем наясно защо точно правиш това изследване.

Преди време Алвхил Софиенберг издири Ингер Йохане по частен път — чрез колега, познат на дъщерята на Алвхил. Ингер Йохане остана с впечатлението, че болната жена има само повърхностна представа за заниманията ѝ — не я беше разпитвала за подробности; не прояви и интерес към проекта. Притиснатата от краткото ѝ отредено време, предпочиташе да използва малкото останали ѝ сили да привлече Ингер Йохане за *своето* дело — историята на Аксел Сайер. Друго вече не я занимаваше. С приближаването на седемдесетте смяташе, че е губене на време да проявява фалшиво внимание към работата на другите.

Сега лицето на Алвхил доби ново излъчване, все едно не е болна или поне не е уморена. Ингер Йохане приближи стола си по-близо към нея.

— За изходна точка на изследването съм подбрала десет случая на убийства в периода 1950–1960 — подхвана тя, разбърквайки машинално утайката от рядкото кафе. — Всички осъдени се смятат за невинни. По време на излежаването на присъдата никой не е променил становището си. В собствените си представи те си остават невинни. Моята задача не е да установя дали са казали истината, или не. Аз се опитвам да констатирам дали има разлика в по-нататъшните съдби на тези хора. С други думи, как или доколко са се променили те след излежаване на присъдата, след помилване и пускане на свобода, след евентуално преразглеждане на делото в съответната инстанция. Накратко казано, целта ми е да направя снимка на ролята на външни фактори, намесили се в дейността на правораздавателната система. Например Фредрик Фастинг Тургешен, както знаеш, е бил осъден на доживотен затвор за убийство на млада жена — усмихна се тя гордо. По време на процеса срещу него Алвхил Софиенберг е била в зряла възраст, а Ингер Йохане още не е била родена. — Повече от четиридесет години той упорито твърди, че е невинен. До ден-днешен фактически чужди нему хора водят неуморна борба за този човек. Достатъчно е да се спомене само Йенс Бьорнебю. — Отново леко се изчерви и притаи дъх. — Но това, естествено, ти е известно — добави тя тихо.

Алвхил кимна и се усмихна, без да каже нищо.

— Ще се опитам да установя две неща — продължи Ингер Йохане. — Първо: има ли общи характеристики на случаите, привлекли голямо внимание? Например, слаба доказателствена страна в процеса или, да речем, дали някои личностни качества на осъдените не привличат околните. Или доколко медийната намеса влияе на следствието. С други думи, *случайно* ли дадено дело се забравя непосредствено след произнасяне на присъдата, или продължава да е обект на внимание и десет години по-късно?

Забеляза, че е повишила глас и продължи, сега вече по-тихо: — И второ: ще се опитам да проследя *последствията*, ако интересът към делото се запази. Да вземем Тургешен: изпитал ли е някаква радост от оказаната подкрепа?

Ингер Йохане забеляза повишения интерес на Алвхил. Беше мобилизирала всичките си налични сили; седеше с изправен гръб като придворна дама и почти не мигаше. Ингер Йохане продължи:

— В чисто човешки план несъмнено има огромно значение, че някой там, навън, в обществото, ти вярва.

— Ако става въпрос за невинен — прекъсна я Алвхил. — А при Тургешен не знаем как стоят нещата.

— В рамките на общото това е от съществено значение, безспорно. Но не и за моето изследване. Аз се интересувам от конкретните резултати, когато се ангажира външен човек.

— Забележително — изстреля Алвхил в пространството.

Ингер Йохане не разбра какво има предвид събеседничката й.

— Не си ли се чудила — попита тя замислено, за да запълни паузата, — защо случаят Аксел Сайер е потънал в забвение веднага след произнасянето на присъдата? Да не пренебрегваме факта, че повечето вестници са проявили остра критичност към цялото съдебно следствие. Защо изпуснаха захвата на делото? Дали в самия човек, нещо неприятно около неговата личност, не е причината? Или е отказвал да сътрудничи на доброжелателни журналисти? Всъщност Аксел Сайер... боклук ли е? Ако е боклук, значи така му се пада. Това ли е философията? За мен ще бъде много полезно да разговарям с този човек.

Вратата се отвори тихо.

— Как е? — попита медицинската сестра и продължи, без да дочака отговор: — Прекалено дълго седиш в този стол, госпожо Софиенберг. Време е да те сложим в леглото. Ще трябва да помоля твоята приятелка да...

— Мога да се справя и сама, благодаря ти — прекъсна я Алвхил сухо и с ръка отпрати жената, облечена в бяло.

— Не е ли по-добре първо да му пишеш?

Ингер Йохане Вик се изправи и пъкна изписаното тефтерче в ръчната си чанта.

— В някои ситуации предпочитам да не пиша писма — обясни тя бавно, мятайки чантата през рамо.

— А именно?

Медицинската сестра беше махнала кувертюрата от леглото и вече придърпваше чудовищната конструкция по пода.

— Когато ме е страх от отрицателен отговор — Ингер Йохане я погледна решително. — Липсата на отговор също е показателно.

Означаваша „не“. Затова не смея да рискувам. Не и с Аксел Сайер. Тръгвам в понеделник.

Медицинската сестра улови погледа ѝ.

— Добре — измърмори Ингер Йохане. — Сега си отивам. Ще се опитам да се обадя, Алвхил. От Америка. Ако имам какво да ти съобщя, разбира се. Пожелавам ти през това време да ти е... добре, доколкото е възможно.

Наведе се и спонтанно целуна старицата по бузата. Усети сухата и студена кожа. Навън прокара внимателно език по устните. Нямаше никакъв вкус.

Емилие получи подарък — кукла Барби, чиято коса, плътно прибрана до главата, бухваше и отново се приглаждаше с ключе на врата. Куклата имаше хубави дрехи: розова рокля с пайети и каубойски костюм. Емилие оглеждаше каубойската шапка, а Барби лежеше до нея на леглото. Вкъщи тя нямаше никаква Барби. Майка ѝ не харесваше подобни играчки; нито баща ѝ. А сега Емилие беше твърде голяма за такива неща. Поне така казваше леля Беате.

Леля Беате сигурно е ужасно сърдита на татко. Навярно мисли, че Емилие е изчезнала по негова вина. А тя просто се прибираше от училище, както правеше всеки ден. Преди никой не е правил опит да я отвлича. Пък и татко не можеше да я държи постоянно под око. Дори и леля Беате го беше казала.

— Татко...

— Аз ще ти бъда татко.

Мъжът стоеше в рамката на отворената врата. Трябва да беше смахнат. Емилие знаеше доста неща за смахнатите. Турил от номер четиринадесет по-надолу по улицата беше толкова смахната, че се налагаше постоянно да постъпва в болница, а децата ѝ живееха при баби и дядовци, защото от време на време се мислеше за канибал. Тогава палеше огън в градината и искаше да изпече Гюторм и Гюстав на шиш. Веднъж Турил позвъни посред нощ. Емилие се събуди и отиде да повика татко, за да провери кой е. На вратата стоеше майката на Гюторм и Гюстав, чисто гола, цялата с червени белези; искаше да ѝ услужат с хладилната камера. Татко бързо набута Емилие в леглото и тя не разбра какво точно се случи, но мина ужасно много време, преди някой да види отново Турил.

— Ти не си моят татко — прошепна Емилие. — Моят татко се казва Тъонес. И дори не си приличате.

Мъжът я гледаше. Очите му бяха опасни, въпреки че имаше хубаво лице. Сигурно беше смахнат.

Петершен от зеления блок беше смахнат по свой начин. По думите на мама Турил правела път и на мравката, а с Петершен от зеления беше по-зле. Емилие не разбираше как така Турил прави път на мравката, а, което си е истина, иска да опече децата си на клада. С Петершен все пак си беше по-зле. Бе лежал в затвора, защото блудствал с малки деца. Емилие знаеше какво означава блудство. Леля Беате ѝ го беше обяснила.

— Сигурно ще станем приятели — каза мъжът и хвана куклата. — Зарадва ли ѝ се?

Емилие не отговори. Тук вътре се дишаше трудно. Тя, изглежда, беше изразходвала целия въздух; непрекъснато ѝ тежеше на гърдите и ѝ се виеше свят. Хората се нуждаят от кислород. Когато човек диша, поема кислород и въздухът обеднява, става неизползваем. Така ѝ беше обяснила леля Беате. Затова, като се скриеше под завивката, след известно време трябваше да се покаже, та да вдиша кислород. Помещението беше голямо наистина, но тя стоеше тук ужасно дълго. Много години — така се чувстваше. Вдигна лице, задъхвайки се.

Смахнатият се усмихваше. Явно нямаше проблеми с дишането. Изглежда само с нея беше така. Сигурно ще умре. Може би мъжът я беше отровил, защото иска след това да блудства с нея. Емилие си пое дъх с усилие.

— Астма ли имаш? — попита мъжът.

— Не — прозина се Емилие.

— Опитай се да си легнеш.

— Не!

Ако имаше начин да се успокои и да не мисли само за мъжа с опасните очи, щеше да диша по-леко.

Нямаше за какво друго да мисли.

Затвори очи и се отпусна назад; раменете ѝ опряха стената. Вече не съществуваха никакви мисли. Нищо. Татко сигурно се е отказал да я търси.

— Спиш ли?

Мъжът излезе. Емилие стисна здраво твърдата кукла Барби. Предпочиташе плюшено мече. Въпреки че беше твърде голяма и за него.

Сега, когато беше сама, можеше поне да диша.

Мъжът не беше блудствал с нея. Емилие придърпа завивката върху себе си и накрая заспа.

Най-сетне Тъонес Селбьо остана сам. Вече нямаше собствено съществуване. Нищо повече не беше негово, дори времето. Къщата постоянно гъмжеше от хора: съседи, приятели, Беате, родителите. Полицията. Очевидно смятаха, че за него е по-леко да говори с тях тук, в дома си. Всъщност би се разведрил, отивайки до полицейския участък — едно излизане. Не го оставяха да отскочи дори до магазина. Беате и старите приятелки на Грете се заеха с всичко. Стигна се дотам, че вчера тъщата му приготви вана. Остана да лежи в горещата вода и едва ли не очакваше някоя жена да се появи от голямото нищо и да му изтрие гърба. Седя във ваната, докато водата изстина. В един момент Беате извика. Накрая почука на вратата, уплашена.

Беше изгубил собственото си време.

Сега беше сам. Другите не възнамеряваха да го оставят на мира, но той се разгневи и в огромната си ярост прогони всички. Чувстваше се добре, защото те му напомняха, че все още съществува.

Постави ръка върху дръжката на вратата.

Стаята на Емилие.

Следобедът, след като детето изчезна, обърна стаята наопаки, за да открие някаква следа, знак, намек, който да му подсказже, че Емилие само се шегува. Беше попрекалила с дяволиите, но всичко бе просто опит да си поиграе с него, да го изплаши, та по-късно вечерта да им бъде приятно от мисълта, че Емилие, естествено, никога няма да изчезне. Изпразни чекмеджетата. Книгите се озоваха на пода, купчината дрехи — в коридора. Изтръска внимателно завивките, откачи плаката от Дисниленд. Не откри нито загадка, нито отговор, нито следа. Нищо, за което да се хване. Емилие я нямаше и той се обади в полицията.

Студеният метал го пареше по ръката. Чуваше ударите на сърцето си да отекуват в тъпанчетата и се плашеше да види какво се намира зад добре познатата му врата с името на Емилие, изписано с дървени букви; М-то беше паднало преди половин година и той прочете Е-ИЛИЕ. Утре ще купи ново М.

Най-сетне влезе; видя, че Беате беше подредила. Всичко си бе на мястото: книгите, красиво подредени на рафтовете по цвят, както Емилие ги искаше; леглото оправено; дрехите, поставени в шкафа. Дори раничката, задържана първоначално от полицията, стоеше отново на мястото си — на пода до бюрото.

Седна предпазливо на ръба на леглото. Кръвта продължаваше да бие в ушите му, но той се опита да се отпусне.

Според полицията вината е негова.

Не, не го обвиняваха в нищо. През първите няколко дни се чувстваше ту като душевноболен, с когото всички се държат подчертано внимателно, ту като бандит — обект на силно подозрение. От страх да не посегне на живота си го обградиха със задушаващо внимание. Същевременно го гледаха по особен начин, а в задаваните въпроси се долавяше остра нотка. Най-неочаквано изчезна малко момченце.

Тогава хората от полицията се промениха, явно проумяха, че отчаянието му е истинско.

После намериха момченцето.

Двама полицаи дойдоха да съобщят, че момченцето е мъртво. Почувства се като на изпит. Все едно той е допуснал грешка и Ким Санде Уксъой е убит. На въпросите им отговаряше точно толкова изчерпателно, колкото очакваха; правеше мимики, подходящи за подобен случай. Подобен случай?

Помолиха го да състави списък на всички, които някога е познавал и срещал. Препоръчаха му да започне от най-близките — от семейството и роднините, после да включи старите добри приятели и постепенно да разширява кръга — по-далечните, малко или повече познати хора, стари гаджета, случайни жени за по една нощ, колеги, съпруги на колеги. Беше невъзможно.

— Изключено е — беше разперил ръце той. Върна се назад до гимназиалните си години, но не успя да си спомни имената на повече от четирима съученици.

— Дали е толкова необходимо?

Дежурната полицайка се оказа търпелива.

— Помолили сме родителите на малкия Ким да направят същото — обясни тя спокойно. — После ще сравняваме. Ще проверим имате ли общи познати. Дали някога сте имали. Това е не само необходимо.

То е изключително важно. Смятаме, че двата случая имат нещо общо и затова търсим допирни точки между семействата.

Тьонес Селбьо плъзна пръсти по леглото на Емилие, по буквите, изписани с химикалка върху светлата дървесина, когато тя откриваше азбуката. Понечи да повдигне пижамката ѝ към лицето си, но се отказа. Не би издържал нейното ухание.

Искаше да легне в леглото на Емилие, ала не успя. Нямахте сили да се надигне. Болеше го навсякъде. Дали да не се обади на Беате? Би било добре някой да дойде, та да запълни празното пространство около него.

Тьонес Селбьо остана да седи на леглото на дъщеря си. От доста време се молеше горещо — не на Господ, същество непознато, намиращо място само в приказките, които разказваше на Емилие; молеше се на покойната си съпруга. Той не опази достатъчно добре Емилие, както обеща на Грете в предсмъртния ѝ час.

Към една от къщите, долепени помежду си в редица, се приближи мъж. Червено-бялата пластмасова преградна лента, поставена от полицията, съскаше под напора на нощния вятър. Мъжът бавно прекачи оградата и се скри в храстите. Имаше вид на човек с ясна представа какво иска да направи, но колеблив в начинанието. Ако някой го беше видял, вероятно първо щеше да забележи облеклото. Под шушляковото яке носеше дебел пуловер с висока яка. Голямата му шапка с наушници и козирка бе нахлупена чак до очите. Ботушите биха подхождали повече на войник за действия през зимата: огромни, черни, с връзки до коляното. Над ръбовете им се подаваха груби плетени чорапи.

Бяха изминали само десет минути след полунощ на двадесети май. Мекото време от югозапад задържаше температурата някъде около четиринадесет градуса. Мъжът си намери прикритие сред храсталака от цариградско грозде и две брези. Свали едната ръкавица и бавно спусна дясната си ръка към широкия камуфлажен панталон. Взираше се в прозорците на първия етаж. Пердетата бяха спуснати. А не биваше да е така. Искаше да види зеленото мече. Въпреки неочаквано появилото се препятствие, нямаше време да се подразни, със стон се сгърчи в бедрата и извади ръката си от панталона. За две минути остана напълно неподвижен. В ушите му забуча и той затвори очи, въпреки че изпитваше страх. После отново надяна ръкавицата, прескочи оградата и се отдалечи по малката задна уличка, без да поглежда назад.

В неделя, двадесети май, Ингер Йохане Вик се събуди доста късно сутринта. Във всеки случай за Кристиане беше така. Детето се будеше в ранни зори — и в делник, и в празник. Шестгодишното момиченце обичаше да се уединява през утринните часове и не полагаше особени усилия да буди мама. Ясното тактуване дам-ди-рум-рам от хола беше будилникът на Ингер Йохане, ала Кристиане не желаше да общува с нея; по-точно не желаше да общува с никого. От шест до осем тя беше абсолютно некомуникативна — затваряше се в себе си. След като болестното състояние, застрашаващо живота на Кристиане отмина, Ингер Йохане започна отново да работи. Ранните сутрини обаче се превърнаха в ад, докато водеше битка с хлапето да се приготви за детската градина. Накрая се предаде. Кристиане имаше нужда да остане сама със себе си през тези два часа. Университетът, като гъвкаво работно място, прие молбата ѝ и по изключение се съгласи тя да преподава през семестър, докато Кристиане навърши десет години. Получи куп „мъдри“ съвети от приятелките си: — карай си кефа, чети си вестника на спокойствие и не се напъвай да ставаш, преди денят да е започнал. Имаше обаче сериозен проблем — Кристиане се нуждаеше от постоянно наблюдение. Никой нямаше представа какво е способна да измисли. Ингер Йохане знаеше, че Исак е по-мек. Два пъти го заварва да си подремва сладко, докато Кристиане шари самичка.

А сега и тя го направи.

Объркана хвърли поглед на ръчния часовник. Девет без петнадесет. Изрита завивката.

— Мама — усмихна се Кристиане. — Мама става за своята Кристиане.

Момиченцето стоеше в рамката на отворената врата към хола съвсем облечено. Вярно, беше комбинирала отвратителния розов пуловер, подарък от баба ѝ, със зелен кадифен панталон, а отгоре бе навлякла пола на шотландски карета. Косата ѝ бе вдигната и вързана

на пет миши опашчици. Но така или иначе малката се беше облякла и Ингер Йохане се засмя.

— Колко си добра — прошепна тя. — Изглежда, мама много се е успала.

— Успала се — повтори Кристиане. — Дам-ди-рум-рам.

Приблужи се и се настани в обятията на мама; отпусна буза върху гърдите ѝ и си пъкна палеца в устата. Ингер Йохане прокара няколко пъти нежно ръка по гърба на дъщеря си. В такива мигове на близост — съвършено непредсказуеми — на Ингер Йохане почти ѝ спираше дъхът. Усещаше топлината от детето през розовия пуловер, сладкия мирис от косата и дъха на кожата ѝ. Наложил си да се овладее, за да не я смачка в прегръдките си.

— Кристиане моя — прошепна тя на мишите опашчици.

Телефонът звънна. Кристиане се отскубна, плъзна се надолу и изприпка вън от стаята.

— Да?

— Да не те събудих?

— Естествено, че не си ме събудила, мамо. Тази седмица Кристиане е при мен.

Ингер Йохане се протегна към пенъоара, но кабелът на телефона не беше достатъчно дълъг. Наметна завивката на раменете си. От прозореца духаше.

— Баща ти се безпокои.

На Ингер Йохане ѝ се искаше да изкрещи: *Ти се безпокоиш. Сподави отчаяна въздишка и се опита да звучи бодро:*

— О? Безпокои се за мен? И защо? Няма никаква причина.

— Държанието ти онзи ден по телевизията и освен това... Да, цяла нощ лежи буден и се чуди дали... С теб всичко наред ли е, съкровище?

— Дай ми да говоря с татко.

— С баща ти? Той е... Той е зает. Но слушай. Мислехме си колко добре ще ти се отрази малко почивка. Напоследък много ти дойде — и Кристиане, и работата ти... Не искаш ли да дойдеш с нас на вилата днес? А и ако уредиш да си вземеш отпуска в понеделник, а и във вторник. С баща ти ще ловите риба, ще направим хубави разходки... Вече говорих с Исак; няма нищо против да вземе Кристиане още днес...

— Говорила си с Исак?

От една страна, Ингер Йохане и Исак се разбираха чудесно относно грижите за Кристиане. От друга, всички — особено дъщерята — печелеха от добрите отношения на Исак с бившата му тъща, но всичко си има граници. Тя дори подозираше, че той наминава при тях веднъж седмично, със или без Кристиане.

— Да! Той мисли да си купува нова платноходка, знаеше ли? Този път не е платноход за регата; започвало да му омръзва... Донякъде е свързано и с Кристиане. Тя *обича* да бъде на вода, а тези бързоходни платноходи не са толкова добре пригодени за деца. Беше тук вчера следобед и си поговорихме малко и за теб. Знаеш ли колко се безпокоим...

— Мамо!

— Да?

— Не се безпокойте. Добре съм. Освен това ще пътувам до...

Ако каже на майка си, че ще пътува до САЩ, щеше да я затрупа със съвети за дестинациите и мерките за сигурност. Накрая ще пристигне и да ѝ подреди куфара.

— Мамо, в момента съм заета малко. За съжаление нямам време да дойда на вилата, но много ти благодаря. Поздрави и татко.

— Ингер Йохане, защо довечера не прескочиш тук тогава? Ще приготвя нещо вкусно, а с баща ти ще поиграете...

— Нали ще ходите на вилата?

— Само ако и ти дойдеш с нас.

— Доскоро, мамо.

Постара се да остави внимателно слушалката на място. Майка ѝ често я обвиняваше, че я тръшка, и то не без основание. Независимо от причината, за предпочитане беше да се прави без трясък.

Един душ щеше да ѝ дойде добре. Кристиане седеше върху капака на тоалетната и си говореше със Суламит, пожарна кола с лице и мигащи очи. Суламит, голяма почти колкото Кристиане, беше изгубила и стълбата си, и трите си колелца. Единствена Кристиане знаеше откъде дойде това име.

— Днес Суламит спаси кон и слон. Добричката Суламит.

Ингер Йохане разресваше мократа си коса и бършеше запотеното огледало.

— Какво се е случило с коня и слона? — попита тя.

— Суламит динамит. Слон-плон.

Ингер Йохане отиде в спалнята и навлече дънки и червен вълнен пуловер. За щастие още вчера, преди да вземе Кристиане от детската градина, приключи с всичката къщна работа за уикенда. Сега можеха да направят дълга разходка. Кристиане се нуждаеше от няколко часа на открито, за да спи спокойно нощем. Времето обещавахе да бъде хубаво; тя дръпна пердетата в спалнята и примижа от дневната светлина.

Позвъни се.

— По дяволите! Мама!

— По дяволите — повтори Кристиане сериозно.

Ингер Йохане прекоси бързо антрето и отвори вратата.

— Здравей, здравей — поздрави Ингвар Стубьо.

— Здравей...

— Здравей — обади се и Кристиане, подавайки глава иззад бедрата на мама; усмихна се широко.

— Ама ти си невероятно хубава днес!

Ингвар Стубьо подаде ръка на момиченцето. Твърде неочаквано тя я хвана.

— Аз се казвам Ингвар — продължи той сериозно. — А ти как се казваш?

— Кристиане Вик Ононсен. Добър ден. Лека нощ. Имам си котка.

— Аха, може ли да я видя?

Кристиане му показа Суламит. Той понечи да пипне пожарната, но тя направи крачка назад.

— Това е най-красивата котка, която някога съм виждал — каза той.

Детето изчезна.

— Бях в тази посока и... — повдигна рамене той.

От явната лъжа очите му се смалиха в почти флиртуваща усмивка. Непозната тръпка по тялото смути Ингер Йохане. Поради натиска към дробовете погледна надолу и доста непохватно го покани да влезе.

— Тук не е твърде подредено — промърмори тя машинално и забеляза как очите му светкавично обходиха стаята.

Той седна на дивана. Оказа се прекалено дълбок и мек за мъж като Ингвар Стубьо: коленете му щръкнаха, като че ли е седнал на пода.

— На стола ще ти е по-удобно — предложи тя и махна албум, оставен върху седалката.

— И тук ми е добре — увери я той; чак сега тя забеляза, че носи голям плик, който постави пред себе си на салонната масичка.

— Аз само ще... — направи неопределено движение към детската стая.

Всеки път възникваше един и същи проблем. Всичко зависеше от това как изглежда Кристиане и как се държи. Ингер Йохане винаги се колебаеше какво да каже. Веднъж обясняваше, че детето е просто само дребно за възрастта си, но иначе е на шест години, има обаче мозъчно увреждане, с което никой не е в състояние да се справи. Друг път изтъкваше, че всичко странно, което излиза от устата на дъщеря й, не е нито глупост, нито нахалство на малък възрастен, а грешки на връзките в главата, които никой не може да оправи. Обикновено изчакваше прекалено дълго. Сякаш все се надяваше на чудо: че дъщеря й ще се държи като нормално развито за възрастта си дете, ще говори смислено, свързано и логично. Или изведнъж ще получи пристъп: надебелен език и криви очи на плоско лице, което предизвикваше състрадателни усмивки. Вместо това всичко беше мъчително.

Пуснаха на Кристиане „101 далматинци“ в работния кабинет на мама.

— Обикновено не... — Тя отново направи полуизвинителен жест към стаята, където седеше детето.

— Всичко е наред — прекъсна я полицаят. — Да си призная, и аз понякога прибягвам към същото с внучето. Понякога много ме изморява. Видеото е добър детегледач. Понякога.

Ингер Йохане усети как руменина облива лицето й и отиде в кухнята. Ингвар Стубьо е дядо.

— Какво те води насам? — попита тя, като се върна с чаша кафе, която сложи върху салфетка пред него. — Това „минавах насам“ не е достатъчно обяснение.

— Относно това наше дело, де.

— Делата.

Той се усмихна.

— Именно. Делата. Права си. Във всеки случай... Нещо ми подсказва, че можеш да ми помогнеш. Не ме питай откъде имам това чувство. За Сигмюн Бели, добър приятел и колега, е необяснимо защо те преследвам по този начин.

Очите му отново се присвиха, което *трябваше* да бъде флирт. Ингер Йохане положи усилие да се съсредоточи, за да не се изчерви отново. Сладкиши. Няма сладкиши. Бисквити. Кристиане изяде последните вчера.

— Мляко?

Изправи се, преди той да махне с ръка за отказ.

— Слушай сега — започна Стубьо и извади купчина снимки от плика. — Това е Емилие Селбьо.

На снимката се виждаше красиво момиченце с венец от подбел в косата. Гледаше много сериозно, в тъмносините ѝ очи се четеше тъга. Върху тясната ѝ брадичка се очертаваше лека трапчинка, имаше малка уста, но с плътни устни.

— Снимката е съвсем нова, правена е преди три седмици. Хубаво дете, нали?

— Това ли дете не е намерено? — попита нервно и въпросът прозвуча по-скоро като хрип.

— Да. А това е Ким.

Ингер Йохане вдигна снимката по-близо до очите си. Същата бяха показали и по телевизията. Момченцето държеше здраво червена пожарна. Червена пожарна. Суламит. Изпусна снимката, наведе се да я вдигне от пода и бързо я побута към Ингвар Стубьо.

— Емилие все още е в неизвестност, а Ким вече е... Кое те кара да мислиш, че става въпрос за един и същи извършител?

— И аз се питам.

В купчината имаше още снимки. За момент му се поиска да ѝ покаже всичките, но явно промени намерението си и ги прибра в плика. На масата останаха да лежат една до друга само фотографиите на Ким и Емилие и двете обърнати към Ингер Йохане.

— Емилие беше отвлечена един четвъртък посред бял ден — обясни той. — Ким изчезна през нощта срещу сряда. Емилие е деветгодишна, Ким — петгодишен. Емилие живее в Аскер^[1], Ким — в

Баерюм^[2]. Майката на Ким е медицинска сестра, баща му — водопроводчик. Майката на Емилие е починала, баща ѝ е филолог и работи като преводач на художествена литература. Двете семейства не се познават. Как ли не търсихме допирни точки между тях. Установихме само, че известно време в началото на деветдесетте години бащата на Емилие и майката на Ким са живели в Берген, но тогава не са се познавали.

— Странно — отбеляза Ингер Йохане.

— Или трагично. Зависи каква гледна точка ще избереш.

Тя се опита да не гледа снимките на децата. Сякаш и двете я упрекваша, че не желае да си има работа с тях.

— В Норвегия винаги се намира по някоя допирна точка между хората — размишляваше тя на глас. — Още повече, когато живеят толкова близо като в Баерюм и Аскер. Навярно и на теб ти е направило впечатление — имам предвид, че като се заприказваш с някого, почти винаги се появява общ познат, стар приятел, място, с което и двамата са свързани — било работа, било спомен. Нали?

— Така е... — разсеяно промърмори той. Рязко си пое дъх, но се отказа да противоречи и мина директно към въпроса:

— Искам да влезеш в ролята на профайлър — произнесе думата като персонаж от американски сериал.

— А, не — възрази остро Ингер Йохане. Разговорът вземаше нежелана за нея посока. — За да си свърши работата един профайлър, би трябвало да има повече такива случаи. И то, при положение че извършителят е един и същ.

— Опазил ни бог — възкликна Ингвар Стубьо, — да имаме повече случаи, искам да кажа.

— С това съм съгласна, естествено. Впрочем и от тези два случая могат да се извадят заключения.

— Кое ти дава основание да мислиш така? — Той вече не флиртуваше.

— Елементарна логика — тросна се Ингер Йохане. — Азбучна истина е, че... профил на неизвестен извършител се гради по познати черти от деянията му. Нещо като „от точка до точка — картинки“: моливът следва номерираните точки, докато се появи конкретна рисунка. Само две точки не вършат работа. Необходими са много. Но

тук имаш право: най-искрено се надявам да не се случи подобно нещо, в смисъл да не се появят повече точки.

— Откъде знаеш за точките?

— А на теб кое ти дава основание да твърдиш, че случаят е един, а не два?

— Неслучайно си избрала комбинацията от психология и право. Доста е необичайно. Определено имаш цел.

— Напротив, съвсем случайно. Просто резултат от младежко непостоянство. Пък и исках да замина за САЩ. Но знаеш ли... — тя се хвана, че си гризе косата. Възможно по-дискретно си приглади мокрия кичур зад ухото и си оправи очилата. — Правиш грешка. Емилие Селбьо и малкият Ким не са отвлечени от един и същи мъж.

— Или жена.

— Или жена — повтори тя отегчена. — А сега, колкото и да е неучтиво, ще те помоля да... Днес имам да свърша доста неща, защото ще... Съжалявам.

Отново усети този натиск в гърдите; беше й невъзможно да гледа към мъжа на дивана. Той се изправи забележително леко от неудобната поза.

— Ако се случи още веднъж — Стубьо попридърпа очилата си. — Ако изчезне още едно дете, ще ми помогнеш ли?

Крюела де Вил извика силно от кабинета. Кристиане виеше от удоволствие.

— Не знам — отвърна Ингер Йохане Вик. — Ще видим.

Беше събота и понеже планът вървеше по мед и масло, той си позволи чаша вино. За първи път от няколко месеца пиеше алкохол. Обикновено се страхуваше от въздействието му. След една-две чаши изглупяваше; при трета започваше да се сърди. На дъното на четвъртата лежеше яростта.

Навън беше още светло и той вдигна виното нагоре към прозореца.

Емилие се оказа много дръпната. Неблагодарна. При цялото му желание да я остави жива, поне докато е възможно, но всичко си има граници.

Отпи бавно и усети плътния вкус на виното — вкус на изба.

Усмихна се на собствената си сантименталност. Прекалено много се вживява, казано направо. Прекалено е добър. От къде на къде Емилие трябва да живее? Какъв е смисълът? Какво всъщност е направило момиченцето, за да заслужи това? Тя получаваше храна, добра храна, често. Имаше чиста вода от чешмата. Дори ѝ купи кукла Барби, но това не я направи по-доволна.

Слава богу, престана да се жалва. В началото, особено след като Ким изчезна, се разплакваше само като го видеше на вратата, там долу. Сякаш не можеше да диша, което беше чиста глупост. Много отдавна инсталира сериозна вентилационна уредба: в намеренията му не влизаше хлапетата да се задушават. Сега е по-спокойна. Поне не плаче.

Решението Емилие да живее дойде от само себе си. Най-малкото в началото не го замисляше така. В нея има нещо специално, макар че тя самата, естествено, не го разбира. Щеше да види докога ще продължи. А тя трябва да внимава. Той е сантиментален, но дори и неговата сантименталност има край.

Скоро тя ще си има компания.

Остави чашата и си представи осемгодишната Сара Бордсен. Беше запаметил чертите ѝ, беше ги научил наизуст, беше тренирал с лицето ѝ, докато започна да си я представя по всяко време и навсякъде. Снимки той няма. Снимките само те отклоняват. Вместо това я разучава в училищния двор, на път към баба ѝ, на автобусната спирка. Веднъж седя до нея през една цяла филмова прожекция. Знаеше как ухае косата ѝ. Сладка и топла.

Затапи шишето и го сложи на един от почти празните рафтове в кухнята. Хвърли поглед през прозореца и се скова. Отвън, само на няколко метра от стената на къщата стоеше добре отраснал сръндак. Красивото животно повдигна глава и за момент погледна към него, преди мързеливо да се отдалечи към гористия пасаж на запад. Очите му се насълзиха.

Сара и Емилие сигурно ще си допаднат, докато всичко продължава.

[1] Аскер — югозападно предградие на Осло. — Бел.пр. ↑

[2] Баерюм — намира се на около петнадесет километра югозападно от центъра на Осло. — Бел.пр. ↑

Международното летище „Лоугън“ в Бостън представляваше гигантска строителна площадка. Изпод ниския покрив се стелеше миризма на мухъл, а прахолякът бе видим. Към нея отвсякъде крещяха предупреждения с черни букви на червен фон: да се пази от кабели по пода, от свободно висящи греди от стените, от чергила, покриващи бетонобъркачки и материали. За по-малко от половин час кацнаха четири самолета от Европа. Пред паспортното гише се виеше дълга опашка и докато чакаше, Ингер Йохане Вик отегчено преглеждаше вече прочетен вестник. От време на време побутваше ръчния си багаж с крак. Изчакаше ли няколко секунди повече, французин в тъмно палто от камилска вълна я ръгаше в гърба.

Предишната вечер Лине се появи с три бутилки вино и две нови сидита. Междувременно Кристиане бе спокойно поверена на Исак. Най-добрата ѝ приятелка основателно отбеляза, че не е нужно Ингер Йохане да мисли за утрешния ден, защото трябва да е на летище „Гардермуен“ чак в дванадесет. Беше безсмислено преди това да намине в службата. Бутилките на Лине изчезнаха заедно с четвърт коняк и две ирландски кафета^[1].

Когато влакът, обслужващ аерогарата, се плъзна по перона под новото главно летище в понеделник преди обяд на двадесет и втори май, наложи се Ингер Йохане да тича до тоалетната, за да се раздели с остатъците от една приятна нощ. Оказа се тежко пътуване.

Над Гренландия, за щастие, беше заспала.

Най-сетне дойде нейният ред да си покаже паспорта. Опита да си прикрие устата. Тежкият вкус на сън и махмурлук я правеше несигурна. Дежурният служител работеше излишно бавно: оглеждаше пътниците, вираше се надолу, двоумеше се. Най-сетне сложи печат в паспорта ѝ с глух гръм и ѝ махнаха към САЩ.

Обикновено беше по-различно. При предишните идвания в Америка ѝ се струваше, че си сваля раницата. Изпитваше съвсем конкретно усещане за свобода: чувстваше се по-лека, по-млада, по-

радостна. Сега се сблъска с кисел вятър и не можа да си спомни къде е спирката. Реши да не взема кола под наем от „Лоугън“, а да се качи на автобуса до Хаянис. Един „Форд Таунус“ чакаше и тя можеше да не мисли за уличното движение из Бостън. Само да намери проклетия автобус. И тук, навън, цареше хаос въпреки многообразните временни пътни знаци и импровизирани табели. Налегна я отчаяние, а и все още малко ѝ се гадеше. Одеколонт на напористия французин продължаваше да се носи от дрехите ѝ.

Двама мъже стояха облежнати върху тъмен автомобил. И двамата носеха шапки с козирки и характерни черни якета против дъжд. Не беше необходимо да се обръщат, та Ингер Йохане да види, че на широките им гърбове с големи, светлоотразяващи букви пише ФБР. Самата Ингер Йохане Вик имаше същото яке. Висеше във вилата на родителите ѝ и го обличаха само при проливен дъжд; Ф-то беше полуизтрито, Б-то — почти изчезнало.

Федералните агенти се смееха. Единият налага дъвка, оправи си козирката и отвори автомобилната врата за жена на високи токове, която бързо пресече пътя. Ингер Йохане обърна гръб. Налагаше се да побърза, за да хване автобуса. Чувстваше се неразположена и ѝ се гадеше малко. Надяваше се да поспи при пътуването. В противен случай трябва да остане да пренощува в Хаянис; не беше в състояние да шофира по тъмно.

Ингер Йохане започна да подтичва. Куфарът отскачаше и подскачаше на малките си колелца. Запъхтяна, тя остави багажа си на шофьора и се настани в автобуса.

Даде си сметка, че откакто излетя от „Гардермуен“, изобщо не бе мислила за Аксел Сайер. Утре евентуално ще се срещне с него. Вече си бе създавала представа за този мъж: много красив, но не висок, може би с брада. Един Господ знае дали ще я приеме. Да се втурне презглава към САЩ без предварителна уговорка и практически без информация, ако не се смята адресът в Харуичпорт и старата история за мъж, осъден за неизвършено — както се предполагаше — деяние, беше израз на нетипична за нея импулсивност. Усмихна се на отражението си в стъклото. Намираше се в САЩ. По някакъв начин си беше отново у дома.

Заспа, преди да стигнат тунела „Тед Уилямс“.

Последният, за когото си помисли, беше Ингвар Стубьо.

[1] Ирландското кафе съдържа и твърд алкохол. — Бел.ред. ↑

Ингер Йохане Вик се събуди във вторник сутринта с абсолютно празна глава.

Предишната вечер нае кола от летище „Барнстейбъл“. Служителката зад бюрото на „Авис“ ѝ подаде ключовете със срамежлива прозявка. Наближаваше полунощ. След половин час каране щеше да се озове в резервираната стая в Харуичпорт, но не посмя да рискува и отседна в мотел, на пет минути от аерогарата. Взе си душ и излезе във вечерната тъмнина.

Около кейовете се долавяше наближаващото лято. Тийнейджъри, отегчени от скучната зима, се шляеха и се смееха в нощта с очакването градът да експлодира. Десетгодишни хлапета, избягали от майките си, погазвайки часа за лягане, караха на зигзаг тротинетки между макари и стари бъчви. Само след няколко дни щяха да отбележат Мемориал Дей.
[1]

През уикенда броят на жителите в Кейп Код щеше да нарасне десетократно и да остане такъв до Деня на труда^[2], след което започваше дългият зимен сезон, лишен от каквито и да било събития.

Ингер Йохане опипа китката си за ръчния часовник. Беше паднал на пода.

Едва минаваше шест сутринта. Беше спала пет часа. Въпреки това се чувстваше бодра. Стана и навлече широка тениска, с каквато обикновено спеше. Климатикът хълцаше преуморено и изведнъж утихна. В стаята беше не по-малко от двадесет и пет градуса. Дръпна завесите и през прозореца нахлу утринната светлина. Примижа на югозапад. Новопочистеното бяло маршрутно корабче за Лозята на Марта стоеше на кея; вятърът духаше от сушата и опъваше въжетата между брега и лодките. Сред горичката зад ферибота се издигаше огромна, сива възпоменателна плоча за Кенеди. Снощи Ингер Йохане поседя там на пейка, обърната към морето. Нощният въздух на ранното лято бе сладък и солен. На масивната каменна стена се намираше медният релеф на безизразния профил на един загинал

президент, все едно изкован върху монета — крал върху гигантски герб.

— Кралят на Америка — промърмори Ингер Йохане и включи ноутбука към мрежата.

Само един имейл си струваше таксовете единици. Рисунка от Кристиане: три зелени фигури в кръг. Кристиане, мама и татко. Държаха се, хванати за ръце, огромни, с пръсти, които се сплитаха като корени на мангрови дървета. Първоначално Ингер Йохане не разгада кое е многозъбото чудовище в средата на окръжността. Прочете написаното от Исак.

— Взел е куче на хлапето — простена тя и рязко излезе от мрежата.

Малко след девет часа седна угнетена в колата. Отсъства от къщи само едно денонощие, а Исак вече беше купил куче. Кристиане ще настоява чудовището да я съпровожда и през седмиците, когато тя се грижи за нея. На Ингер Йохане даже не ѝ се мислеше за куче.

Исак можеше поне да я попита.

Все още раздразнена, продължи да шофира по шосе 28. Виеше се край брега от градче до градче с внезапно мяркащата се гледка на Нантъкет Саунд отвъд морските заливи и речни корита. Слънцето заслепяваше очите. Спря пред лъскава туристическа будка да си купи евтини слънчеви очила. Беше забравила умбралните си очила с диоптър в Норвегия. Трябваше да избира или да вижда много лошо без диоптри, или да понася острата слънчева светлина. Продавачът направи чудеса да ѝ пробута каубойска шапка — все едно някога в радиус от няколко мили около Ярмът, Масачузетс, е имало поне един каубой. Накрая се предаде. Тридесет долара, хвърлени на вятъра. Надяваше се да не е видял как набута шапката в зелената кофа. Беше около деветнадесетгодишен, без един крак, отслужил войниклък през 1972-ра.

Със своите четири платна магистралата Мид-Кейп, преполовяваща полуострова по дължина, от всяка гледна точка беше за предпочитане. Въпреки всичко избра пътя край брега, само и само да протака времето. Вчера се усмихваше на обзелата я импулсивност. Днес не беше толкова весела.

Изглежда, нещо не беше в ред със скоростната кутия.

Какво ще каже?

Ами ако Исак е допуснал грешка? Когато му поиска някакви уверения, той постави ръка на сърцето си и широко отвори очи. Положително обаче има и други с името Аксел Сайер. Дори да не са много, то поне няколко. Не е изключено Исак да се е заблудил. Каква гаранция има, че именно Аксел Сайер от Харуичпорт е живял в Осло и е лежал в затвор. А и дори да е лежал, ще бъде ли достатъчно сговорчив да говори, след като му го припомни? Ами ако има семейство — съпруга, деца, внуци, които са в неведение относно миналото на бащата на фамилията. Не е редно да се рови в това. Не беше честно към Аксел Сайер. Вчера се усмихваше на своята импулсивност. Днес разбираше, че пътуването й до САЩ — подобно на това да търси една истина — се свежда до отпътуване *от* нещо. Не нещо сериозно, добави бързо тя наум. Въпреки всичко изобщо не ставаше дума за бягство. В Америка се чувстваше в пълно съгласие със себе си. Вероятно по тази причина прелетя океана. Само дето не й беше много ясно кое поражда нуждата й от почивка.

Преди да стигне до Дениспорт, на около два километра от адреса, пъхнат зад снимката на Кристиане в портфейла, твърдо реши да обърне колата в обратна посока. Голяма работа — едно безсмислено пътуване! Алвхил Софиенберг ще я разбере. Ингер Йохане не е в състояние да направи повече. Ще продължи изследването и без Аксел Сайер. Неговият случай не й е нужен. Тя разполага с други, за които да се захване, а до извършителите може да стигне с метрото или след кратък самолетен полет до Трумсьо например.

Скоростната кутия чегърташе грозно, но тя продължи да кара.

Или ще се ограничи само да види къщата му. Не е необходимо да влиза във връзка с него. Но след като измина толкова километри, не е зле да отнесе със себе си поне впечатлението как се е устроил. Къща, градина и евентуално паркирана кола ще й позволят да разкаже история, достойна за слушане след това дълго пътуване.

Аксел Сайер живееше на Оушън авеню №1.

Лесно намери къщата. Беше малка и подобно на околните, облицована с посивяло от старост кедрово дърво, устойчиво на тукашния климат. Капаците на прозорците бяха сини. Петел — ветропоказател се съпротивляваше вяло на покрива. Здрав, набит мъж,

качен на стълба, опряна върху източната стена, човъркаше нещо. До обяд имаше още време, но въпреки това Ингер Йохане изпитваше глад.

Аксел Сайер разбра, че са тази стълба няма да се покатери на покрива. Липсваха ѝ три стъпала и скърцаше заплашително. А трябваше да се качи горе. Петелът — ветропоказател вече си бе изпял песента. Нощем Аксел се будеше от вятъра, връхлитащ върху птицата, която скърцаше остро, когато поривът идваше от югоизток.

— Здравей, Аксел! За там ти трябва нещо по-добро — подвижна през смях облегналият се на оградата по-млад от него мъж с фланелена карирана риза. Аксел кимна на съседа си, който държеше пред себе си малко прасе от оксидирана мед. Поклати глава и леко вдигна рамене.

— Нещо по-оригинално.

Прасето стоеше разклучено върху четири стрелки, сложени на кръст. В замяна на новия ветропоказател Аксел Сайер даде няколко рибарски такъма. Бяха подгизнали от вода, но все още струваха нещо като сувенири.

— Ще ми помогнеш ли със стълбата?

Мат Делауеър определено беше с наднормено тегло. Все пак Аксел се надяваше доста по-младият мъж да се включи в подмяната на петела с прасето. Някак си наместиха стълбата.

— А бе, да ти помогна, ама...

Мат поогледа стълбата, понатисна едно от стъпалата и извъртя козирката на бейзболната си шапка назад към врата. Аксел въздъхна. Съседът отпусна внимателно ходилото си на първото стъпало. То издържа. Бавно се изкатери догоре. Петелът, силно ръждясал, се пречупи при първия опит на Аксел да го отвинти. Крепежните елементи към покрива обаче бяха здрави. Прасето лесно се остави да бъде опитомено от вятъра и настройката спрямо посоките на света отне само няколко минути.

— Страхотно — изхили се Мат, зяпайки към прасето. — Направо страхотно, да знаеш!

Аксел му благодари. Той чуваше хихикането му дълго след като се скри зад ъгъла на О'Конърс, които още не бяха отворили за лятото.

Някой беше паркирал на Оушън авеню. Аксел погледна разсеян към „Форд“-а. В него седеше самотна жена. Имаше забрана тук да се

оставят автомобили. За целта всички гости на града ползваха паркинга на Атлантик авеню. Не беше тукашна. Не можеше да каже как го разбра. През летния сезон настъпваше истински ад. Гъмжеше от туристи, флашкани с пари. Въобразяваха си, че всичко е за продан.

— Само цената да е добра — беше го уверил брокерът на недвижими имоти още през пролетта. — Кажи каква ти е цената, Ейксъл!

Не искаше да продава. Някакъв бостънски тузар изяви готовност да плати един милион долара за малката къща край брега. Един милион! Аксел се кискаше при тази мисъл. Къщата беше малка и въпреки това парите едва му стигаха за най-необходимата поддръжка. Почти всичко си правеше сам, но материалите струваха пари; водопроводчиците и електротехниците също искаха да им плащаш. Тази зима сменя щранг. Старият се спуска. Налягането в кухненската батерия падна почти до тънка струйка и от водоснабдяването се заканиха да го съдят, ако не вземе незабавно мерки. След като уреди плащанията, в банковата му сметка останаха петдесет и шест долара.

Един милион!

Тузарът щеше да събори кочината. Мястото го привличаше. На самия бряг. *Частен* плаж. И правото да наслага огромни табели с надписи „Преминаването забранено“, „Под полицейски надзор“ и други подобни. Аксел Сайер отпрати брокера на недвижими имоти със заръката да си спести бъдещи визити. От време на време наистина се нуждаеше от по неколкостотин долара, но само лично припечелени. Аксел нямаше представа какво да прави с един милион.

Беше подредил инструментите. Жената във „Форд“-а продължаваше да стои там. Присъствието ѝ го подразни. Обикновено той изпадаше в приповдигнато настроение в очакване на лятото. Явно не беше случаен турист. Изглежда го наблюдаваше. Беше паркирала не за да се любува на морето. Намираще се твърде нагоре в улицата, близо до големия дъб, заслонил къщата на семейство Пикола. Това лято трябва да направят нещо — да го отсекаят или поне да отрежат няколко клона, които висяха тежко над покрива и стържеха каменните плочи. Скоро ще започне да тече.

Жената в колата не се интересуваше от морето. Интересуваше се от него. Обзе го стар страх. Аксел Сайер простена и рязко се обърна.

Влезе вътре и заключи вратата, въпреки че още не беше станало единадесет сутринта.

Аксел Сайер беше, какъвто си го представяше Ингер Йохане. Здрав и набит. Отдалече трудно личеше дали е брадясал, или бръснат, но определено нямаше цяла брада. Изглеждаше точно както си го беше представила през нощта, когато четете записките на Алвхил Софиенберг и се опитваше да си състави картина на вече остарелия Аксел Сайер — та нали го бяха пуснали на свобода преди тридесет и пет години. Носеше протритото тъмносино яке и тежки ботуши, макар навън термометърът да показваше повече от двадесет градуса. Малко въздългата сива коса подсказваше, че не се интересува как изглежда. Дори и от стотина метра разстояние се забелязваха големите му ръце.

Няколко пъти той погледна в нейната посока. Въпреки че не правеше нищо незаконно, се опита да се сниши върху седалката на колата, но когато за втори път изправи гръб и примижа към нея, тя усети леко изчервяване. Ако запомни външния ѝ вид, по-късно ще бъде трудно да разговаря с него.

Но тя няма да говори с него. Видя, че е добре. Живее прилично. Къщата наистина е малка и доста похабена от времето, но имотът несъмнено струва доста пари. В градината има не особено стара камионетка. Млад мъж се спря на приказка; смееше се и махна на тръгване. Аксел Сайер го слушаше.

Ингер Йохане изпитваше все по-силен глад. В колата беше непоносимо горещо, въпреки че бе спряла под сянката на голям дъб. Бавно свали стъклото.

— Не можеш да паркираш тук, скъпа.

Огромният розов пуловер от ангорска вълна превръщаше старата жена в топка захарен памук. От розовото се разнасяше широка усмивка и Ингер Йохане кимна за извинение. Превключи на скорост с надеждата скоростната кутия да издържи поне още един ден. Погледна часовника: беше точно единадесет, вторник преди обяд, двадесет и трети май.

Неизвестно защо той запомни, че е пет следобед. На стената на обора висеше стар гаров часовник. Малката стрелка беше счупена, само откъслек сочеше към нещо, което се предполагаше, че е цифрата пет. Ингвар Стубьо изпита безпокойство и на два пъти погледна ръчния си часовник, за да се увери за времето.

— Хайде, Амюн, ела при дядо.

Момченцето стоеше непосредствено до предните крака на кафяв кон. Животното наведе глава и леко изцвили. Ингвар Стубьо вдигна вучето и го сложи да седне върху неоседлания конски гръб.

— Сега кажи довиждане на Сабра. Прибираме се вкъщи да вечеряме.

— И Сабра.

— Не. Без Сабра. Сабра живее в обора. За нея няма място в хола на дядо.

— Довиждане, Сабра!

Амюн се наклони напред и отри лице в гривата на коня.

— Довиждане!

Безпокойството му не преминаваше. По гърба му болезнено пробягваха студени тръпки, забиваха се във врата и го сковаваха. Притисна момченцето плътно до гърдите си и тръгна към колата. Докато закопчаваше предпазния колан, го обзе неприятно чувство. Едно време, преди катастрофата, то се оказа ясновидство. Никога не го взе на сериозно, но му харесваше, че на околните им прави силно впечатление — нещо, с което се различаваше от другите. На моменти продължаваха да го обливат ледени вълни и той пак погледна часовника. Отбеляза си времето. По-рано го смяташе за полезно. Сега се засрами от себе си.

— Я се стегни — измърмори той, включвайки колата на скорост.

[1] На 30 май в САЩ почитат паметта на загиналите войници и моряци. — Бел.ред. ↑

[2] Денят на труда се отбелязва през първия понеделник на септември. — Бел.ред. ↑

По-късно се установи, че всъщност никой не е забелязал Сара Бордсен в автобуса. Беше по време на пиковия час и хората се блъскаха. Всички седалки бяха заети. Според пътуващите имало много деца, повечето съпроводени от възрастни. След разпита на повече от четиридесет свидетели се изясни едно: в пет без пет Сара се е качила на автобус № 20, както всеки друг вторник. Двама колеги изчакали майката, докато махала на дъщеря си за довиждане. Осемгодишната Сара вече месеци наред ходеше самичка при баба си до квартал „Тъойен“. Пътуването траеше само четвърт час. Описаха Сара като отговорно и самостоятелно момиченце. Въпреки че майката се разкайваше горко, защото не я бе завела дотам, почти никой не укори самотната майка, задето е оставила осемгодишното дете да пътува само с автобус.

Колкото сигурно беше, че Сара се е качила в автобуса, толкова сигурно беше, че не е стигнала на определеното място. Бабата чакала на „тяхната“ спирка. Сара добре знаела къде да слезе и обикновено с отварянето на вратите скачала и се втурвала в прегръдките на баба си. Този път не пристигнала. Бабата запазила самообладание и задържала автобуса; лично претърсила цялото превозно средство — два пъти, бавно, без да се поддаде на нервността на шофьора. Сара била изчезнала безследно.

Едни твърдяха, че са видели момичето да слиза на площад „Карл Барнер“. Имала синя шапка — настояваха двама свидетели. Те стояли до задните врати и се възмущавали, че толкова малко дете е само в претъпкан автобус.

През този ден Сара не бе носила шапка.

По-възрастна жена сподели, че ѝ направило впечатление шестгодишно момиченце, което пътувало с мъж. Момиченцето, светлокосо, стискало парцалена кукла и плачело горчиво, а мъжът, изглежда, му бил ядосан. Според група тийнейджъри автобусът гъмжал от шумни деца. Електронен гуру, който се смяташе за известен

и поради това се имаше за надежден свидетел, категорично заяви, че най-отпред в автобуса седяло само момиченце с кутийка кока-кола в ръка, изправило се внезапно и слязло без възрастен придружител, сякаш неочаквано видяло нещо на спирката при музея „Мунк“.

Сара беше тъмнокоса и не обичаше кока-кола; никога не е имала парцалена кукла, беше осемгодишна и доста едра за възрастта си.

Ако пътниците в автобус №20 през този вторник в края на май бяха гледали внимателно, щяха да обърнат внимание на мъж, който се приближава към момиченце отзад в автобуса. Щеше да им направи впечатление, че малката отстъпва мястото си на стара жена, както я бе учила майка ѝ. Щяха да видят как се усмихва. Навярно щяха да забележат как клекнал пред нея мъж ѝ се усмихва, казва ѝ нещо и я хваща за ръка. Ако часът не беше точно пет следобед, ако всички не бяха гладни, уморени и с понижено ниво на кръвната захар и вероятно точно поради това обсебени само от мисълта за вечеря, биха разказали на полицията, че момиченцето имало вид на притеснено, но послушно последвало мъжа, когато слязъл на следващата спирка.

Полицията разполагаше с повече от четиридесет свидетелски показания от автобус № 20 и никое от тях не даваше информация, обясняваща какво е станало с малката Сара Бордсен.

Този път тя дойде пеша. Въпреки че много туристи бяха подранили за сезона и Харуичпорт вече носеше белега на курортистите и старите гости за през лятото, той я разпозна веднага. Движеше се по Атлантик авеню все едно изпълнява специална мисия. До паркинга, където къщи и заградени градини не разваляха изгледа към брега, тя се спря и се обърна на юг към морето, но не тръгна към оградата. Носеше слънчеви очила и той беше готов да се закълне, че гледа към неговата къща. Към него.

Аксел Сайер затвори градинската порта. Страхът му преминаваше в ярост. Ако наистина иска нещо от него, трябва да има достатъчно *кураж* да го заговори. Стана му топло — минаваше пладне — и той си съблече пуловера. От брега се чуваха виковете на младежи, които се къпеха в Нантъкет Саунд въпреки студената вода. Преди два дни живакът спря на десет градуса; измери температурата, преди да тръгне на риболов. Жената с якето го подмина бавно от другата страна на улицата.

— Какво, по дяволите, искаш!

Аксел стискаше силно чука, но в крайна сметка го пусна. Металът иззвънтя по каменната плоча, върху която беше застанал. Кръвта му пулсираше в тъпанчетата. Сега страхът беше нещо чуждо за него; нещо останало назад във времето. Минаха дни и много години, докато превъзмогне неописуемия ужас, навестил го в затворническата килия през януари хиляда деветстотин петдесет и седма.

Бяха минали няколко седмици от арестуването. Майка му почина от естествена смърт, но не му разрешиха да присъства на погребението. Старият полицай дрънкаше с връзката ключове и го гледаше втренчено в очите. „Всички занаят, че Аксел е виновен“ — ръмжеше той. Ключовете се блъскаха нескончаемо в стената на килията. Нямаше никакви изгледи да го пуснат на свобода. Защо не си признае, ако не за друго, поне да спести мъките на родителите на малката Хедвиг? Горките! Не изстрадаха ли достатъчно? Погледът на

полицая преливаше от омраза. Аксел разбра, че всичко е изгубено. Страхът го държа буден цели четири денонощия. Започна и да халюцинира, дадоха му медикаменти, за да спи.

Превърна се в нощна птица: дремваше по няколко часа следобед и броеше звездите през решетките, докато другите спяха. Страхът го съпроводи и в квартирата, където живя на осем голи квадратни метра след неочакваното му пускане на свобода. Преследваше го и през океана, тормозеше го неотклонно. Чак до едно мартенско утро на хиляда деветстотин деветдесет и трета. Тогава Аксел Сайер се събуди късно през деня, учуден, че е спал през цялата нощ. За първи път през тези тридесет и шест години полицаят с връзката ключове и сълзящи очи го беше оставил на мира.

— Какво, по дяволите, искаш?

Жената спря колебливо. Сърцето му се бе качило в гърлото и му пречеше да диша нормално, но все пак му мина през ума, че е красива. Макар и някак делнично, сякаш не обръща внимание на външния си вид. Беше към тридесет и няколко годишна, в подчертано спортни дрехи. Джинси, пуловер с остро деколте и маратонки. Аксел се хвана, че я изучава и запаметява образа ѝ. Имаше кафяви очи. Забеляза го, когато, тръгвайки несигурно към него, смени слънчевите очила с обикновени. Тъмната ѝ коса бе средно дълга, на вълни; сигурно се къдреха при влажно време. Малките ѝ ръце завършваха с дълги пръсти, които тя прокара машинално през косата. Аксел си прехапа езика.

— Аксел Сайер?

Страхът бе на крачка да го задуши. Жената изрече Аксел Сайер така, както не бяха произнасяли името му от хиляда деветстотин и шестдесета. Вече не се казваше Аксел Сайер. Казвате се *Ейксъл Сейъ*. Удължено и заоблено, а не твърдо и отчетливо: Аксел Сайер.

— Кой пита? — едва изхриптя той.

Подаде му ръка. Той не я пое.

— Аз съм Ингер Йохане Вик. Правя проучвания и идвам да говоря с теб във връзка с някогашната ти присъда за изнасилване и убийство на дете. Ако желаеш, разбира се. Ако си представяш, че би могъл да говориш за това сега, толкова много години по-късно.

Продължаваше да държи ръката си повдигната към него. Демонстрираше упорство и настойчивият жест го накара да отвори

уста и да вкара въздух в дробовете, преди да я поеме.

— *Ейксъл Сейъ* — представи се той дрезгаво. — Така се казвам сега.

Откъм брега към тях се зададе жената — захарен памук. Заобиколи оградата и направо зяпна, преди да възкликне високо:

— Гостенка, Ейксъл! Ти да видиш!

— Да влезем вътре — измърмори Аксел и обърна гръб на розовия пуловер.

Ингер Йохане не знаеше какво е очаквала. Вярно, създаде си представа за образа на Аксел Сайер, но не се беше замисляла какво го заобикаля, как всъщност протича животът му в САЩ. Поспря се на прага. Холът бе свързан с кухненското помещение и беше претъпкан с предмети. Мебелировката се свеждаше до ниска масичка, протрит диван и грубо скована кухненска маса с един-единствен плетен стол до нея. Въпреки това се затрудняваше да прецени къде да стъпи. В единия ъгъл стоеше голямо куче. Тя се сепна. Чак при втория поглед видя, че козината е изрязана косъм по косъм от дървото, а жълтите очи са стъклени. В срещуположния ъгъл почти до самия нисък таван се извисяваше предната част на галера под формата на пищна жена, вперила поглед в далечината; имаше тъмночервени, почти лилави устни, златистожълта коса и стегнато тяло. Прекалено голяма за помещението, тя заплашваше всеки момент да падне напред и тогава би смазала цяла войска от оловни на вид войници, водещи ожесточена битка върху два квадратни метра на пода. Ингер Йохане пристъпи внимателно към войската и клекна. Войниците се оказаха от стъкло: всеки бе заел различна поза около топовете. Половината носеха малки байонети, шапки и съответните отличителни знаци, а другата половина бяха в сивата униформа на южните щати.

— Невероятно красиво!

Вдигна един генерал да го огледа по-добре. Той седеше сигурно върху коня на безопасно разстояние от ожесточените боеве. Очите му бяха съвсем ясни, светлосини със загатнати черни зеници в средата. Конят имаше пяна на устата и тя сякаш почувства топлината на запотеното животно.

— Откъде... Ти ли си направил всичко това? Никога не съм виждала подобно нещо!

Аксел Сайер не отговори. Ингер Йохане чу дрънкането на тенджери. Беше се скрил зад кухненския плот.

— Кафе? — попита той напрегнато.

— Не, благодаря. Добре... Ако ще приготвяш, но не специално заради мен.

— Една бира.

Не прозвуча като въпрос.

— Да — отвърна колебливо тя. — Предпочитам бира.

Аксел Сайер се изправи и затвори с ритник вратата на шкафа. Изглеждаше облекчен. Хладилникът изгрухтя недоволно, когато извади две кутии. Изнервящото бръмчене отмря с въздишка. Слънчевите лъчи се прокрадваха през мръсните прозорци. Прахолякът танцуваше по светлите петна, образували се на пода. Неизвестно откъде в кухнята се появи котка. Приблужи, мъркайки, отри се в краката на Ингер Йохане и изчезна през котешка портичка на входната врата. До женската фигура зад войниците имаше рибарско буре с ръждясали обръчи. На капака стоеше пластмасова кукла в самски^[1] одежди. Ярките някога червени и сини цветове бяха избелели до приглушен пастел. Куклата се бе втренчила в насрещната стена, покрита с впечатляваща бродерия, наподобяваща гоблен. Мотивът започваше с фигура в единия край — средновековен рицар, готов за турнир, с броня и вдигнато копие — и се развиваше в цветова оргия надясно и нагоре.

— Ти ли си правил всички тези фантастични предмети?

Аксел Сайер се взря в нея. Бавно поднесе кутията с бира към устата си. Отпи и се избърса с ръкав.

— Какво каза?

— Ти ли си...

— Когато дойде, каза, че аз...

— Имам основания да мисля, че са те осъдили, макар да си бил невинен.

Погледна го и се опита да добави още нещо. Той отстъпи крачка назад, сякаш слънчевата светлина от кухненския прозорец на квадрати го смущаваше. Кимна леко и сянка от перчема му, тежък и посивял, падна над очите. Гледаше го и ужасно съжаляваше, че е тук.

Нямаше какво да му предложи — никакво възмездие, никакво реабилитиране на честта, никаква компенсация за изгубените години, все едно дали във, или извън затвора. Ингер Йохане прелетя океана по-скоро импулсивно. Носеше единствено съкровено убеждение на една старица и купчина въпроси, които чакаха отговор. Ако е вярно, че някога са осъдили невинния Аксел Сайер за най-долното деяние, за най-мръсното посегателство, как се чувстваше той сега? След всичките тези години какви емоции ще породят думи от рода на „Мисля, че са те осъдили, макар да си бил невинен!“? Ингер Йохане нямаше право да ги изрича. Тя не биваше да идва тук.

— Искам да кажа... Някои хора са разгледали твоя случай позадълбочено... Един човек... Тя е... Може ли да седнем?

Стоеше като закован. Едната му ръка висеше до тялото и едва доловимо се движеше като махало в такт със сърцето: напред и назад, напред и назад. Лявата му китка беше отпусната, сплетена около кутия бира. Перчемът му продължаваше да хвърля сянка над очите, в които се долавяха леки проблесъци от нещо, но тя не знаеше от какво.

— По-добре да седнем, господин Сайер.

От гърлото му излезе някакво гъгнене, неестествено напрежение, сякаш искаше да преглътне, но нещо му пречеше. В първия миг тя си помисли, че прави опит да сподави плача си. Тогава той изгрухтя, изхълца, цялото му тяло се тресеше и остави кутията.

— Господин Сайер — повтори той с дрезгав глас. — Никой не ме е наричал така от години. Коя си ти?

— Виж — тя внимателно се отдръпна настрани от бойното поле на пода. — Искам да те поканя на ресторант. Да хапнем нещо, да поговорим защо съм дошла. Имам да ти разказвам много.

Лъжа — помисли си тя. — Почти нямам какво да ти кажа. Идвам с хиляди въпроси и за мен е важно да получа отговор. За мен и за една старица, вкопчила се в живота, очаквайки тези отговори. Лъжа те. Хвърлям ти прах в очите. Използвам те.

— Къде има приемливо заведение в този град? — изрече на глас тя.

— Ела — подкани я той и се запъти към вратата.

Тръгвайки след него, настъпи един генерал, фигурката изхрущя глухо върху грубия под. Притеснена, вдигна крак. По обувката ѝ бяха полепнали стрити на прах сини и жълти парченца.

Аксел Сайер погледна надолу, после вдигна лице към нея.
— Наистина ли вярваш в това? Вярваш ли в моята... *невинност*?
Извърна се, без да дочака отговор.

[1] Сами — население, обитаващо Северна Скандинавия. —
Бел.пр. ↑

21

Новото момиченце се казваше Сара. На ръст беше колкото Емилие, макар и една година по-малка от нея. Оказа се трудно да я утеши човек. Също като татко. Когато мама почина, Емилие положи всички усилия да го утеши. След погребението, когато къщата се изпразни, той се насилваше да не плаче пред нея. Но тя знаеше какво му е. Чуваше го нощем: мислеше си, че тя спи, и въпреки че си пъхаше главата под възглавницата, та да сподави гласа си, тя пак го чуваше. Искаше да го утешава, но беше невъзможно, защото бе възрастен, по-голям от нея. Тя не можеше нито да каже, нито да направи нещо. Но при всеки неин опит той се засмиваше широко, ставаше от леглото, започваше да прави вафли и да разправя къде ще заминат двамата през лятото на почивка.

И със Сара е същото. Плаче ли, плаче, но сякаш е малко голяма за утешение. Всъщност Емилие беше доволна, че дойде Сара. Колко по-добре е да са двете; при това двете са момичета, а най-добре е, че Сара бе нейна връстница. Само това знаеше Емилие за Сара — как се казва и на колко е години. Щом се опитваше да я заговори, Сара започваше да плаче и да мънка за някакъв автобус и за някаква баба. Сигурно бабата е шофьор на автобус и Сара вярва, че ще дойде да ги спаси. Също както и тя продължаваше да вярва от време на време, че мама седи в червената рокля и с големи колкото сливи диаманти на ушите я пази.

Сара още не схващаше колко е хитро да си мила с мъжа.

Въпреки всичко той носеше за ядене и за пиене. Дори донесе конче за Барби. Ако Емилие се усмихваше, казваше благодаря и беше вежлива, мъжът ѝ отговаряше с усмивка. Изглеждаше доволен, но сякаш беше още по-доволен, когато впиваше поглед в нея. А Сара го ухапа. При влизането му в стаята заби зъби в ръката му. Той извика и силно удари Сара по главата. Над окото ѝ потече кръв. Кръвта от доста голямата рана още не се е съсирила.

— Бъди мила с мъжа — Емилие седна на леглото до Сара. — Той носи храна и подаръци. Хубаво е да си учтива. Според мен той е доста добър.

— Той ме уд... уда... той ме удари — изхълца Сара и се хвана за окото. — Каза, че е новият...

Така и не успя да чуе останалото. Емилие се почувства замаяна. Отново се появи старото усещане и противната, гадна мисъл, че в мазето няма достатъчно кислород. Ще си легне и ще затвори очи, дано се успокои.

— Каза, че е новият приятел на мама — прошепна Сара, задавена от плач.

Емилие не съобрази дали е спала. Премлясна — езикът ѝ имаше вкус на сън, клепачите ѝ натежаха.

— Мама има нов приятел и скоро щях да го в... в... видя.

Емилие бавно седна в леглото. Сега се дишаше по-лесно.

— Пробвай да дишаш спокойно — посъветва тя новата си съквартирантка. — Така обикновено правеше мама, когато плачеше ужасно и не успяваше да говори. — Дишай спокойно. Навътре, навън. Тук има много кислород. Виждаш ли онзи отвор на тавана? — посочи нагоре и Сара кимна. — Оттам ни изпраща въздух. Мъжът, де. Изпраща много кислород тук, долу в мазето, та да дишаме, въпреки че тук няма прозорци. Не се страхувай. Ще ти дам да си поиграеш с моята Барби. Баба ти шофьор на автобус ли е?

Сара изглеждаше изтощена. По пребледнялото ѝ лице бяха избили червени петна, силно подпухналите ѝ очи почти се бяха затворили.

— Баба е електротехник — за първи път проговори, без да плаче.

— Мама почина — сподели Емилие.

— Мама си има нов приятел — подсмръкна Сара и си избърса носа с ръкав.

— Добър ли е?

— Не знам. Щях да се срещна с нег...

— Сега не плачи повече.

Емилие се раздразни. Опасяваше се мъжът да не ги чуе. Какво, че не е в стаята? Може да е сложил микрофони. Емилие беше мислила много пъти за това. Нали и по филмите показват такива неща. През първите дни претършува помещението. И тя не знаеше какво точно

търси. Не намери нищо. Но някои микрофони са малки — побират се в кътник; толкова малки, че се виждат само с микроскоп. Ами ако мъжът стои на друго място, откъдето ги чува и вижда? Пък и има съвсем малки камери, не по-големи от главичка на пирон, а тук в стените имаше забити десетки пирони. Веднъж Емилие гледа филма „Скъпа, смалих децата“. Малко луд, но доста симпатичен баща се занимаваше с експерименти на тавана. Децата докоснаха нещо, което не бивате да пипат, и станаха съвсем малки. Като насекоми. Никой не можеше да ги види. Мъжът може да я види. Сигурно седи със слушалки на ушите пред телевизионен екран и знае какво правят.

— Усмихни се — прошепна тя.

Сара отново се разплака силно и Емилие ѝ запуши устата с ръка.

— Трябва да се усмихваш — настоя тя и разтегна устни в усмивка. — Той ни гледа.

Сара се отскубна.

— Каза, че е при... прият... приятелят на...

Емилие затвори очи и легна на леглото. Там почти нямаше място за двете. Побутна Сара, обърна се и лицето ѝ почти опря стената. Силно стисна очи и в главата ѝ стана светло. Така можеше да вижда. Виждаше как татко я търси. Беше с фланелена риза. Търсеше с лупа между цветята в градината зад къщата, защото си мислеше, че някой я е смалил.

На Емилие ѝ се искате Сара да не беше идвала.

На мястото, където намериха раничката на Емилие Селбьо, на пътекката между две оживени улици, сега имаше море от цветя — някои с клюмнали главички, други съвсем изсъхнали. Но се виждаха и свежи рози в пластмасови вазички. Детски рисунки шумоляха тихичко на вечерния вятър.

Ято малчугани се зададе на велосипеди. Подвикваха си и се смееха, но притаиха гласове, когато заобиколиха в дъга цветята и писъмцата. Около четиринадесетгодишна тийнейджърка удари спирачки, стъпи на земята, замисли се за момент и изпсува високо и ясно. После тръсна глава и дивашки завъртя педалите след останалите.

Мъжът си придърпа плетената шапка още по-ниско над очите. Другата му ръка се спускаше надолу в панталоните. Ще пробва да се приближи още малко. От мисълта да се озове на самото място, където Емилие беше хваната, откъдето беше отвлечена, в слабините му започна да пари. Изгуби равновесие и се подпря с крак в едно дърво, за да не падне. Въздъхна и си прехапа устната.

— Какво, по дяволите, правиш?

Двама мъже изскочиха изотзад. Появиха се от нищото, от гъста растителност. Изненадан, се обърна към тях, все още стиснал члена си, който увехна между пръстите му; опита се да се усмихне.

— Ни... нищо — заекна той.

— Той... той *си бие чикии, по дяволите!*

За две минути го обезвредиха, но не спряха дотук. Когато мъжът в камуфлажно военно облекло се олюляваше в полицейския участък, довлечен тук от участници в новосъздаден граждански отряд, дясното му око вече бе успяло да се подуе и посинее; носът му кървеше и по всичко личеше, че ръката му е счупена.

Той не каза нищо дори когато от полицията го попитаха дали се нуждае от лекарска помощ.

— Ако предпочиташ, да говорим на английски?

Той поклати глава. На няколко пъти й се стори, че не я разбира. Повторно му обясни всичко с по-прости думи. Съмняваше се дали това помогна. Изразът му не се промени. Самият той се обаждаше рядко.

Аксел Сайер си беше поръчал филе миньон и бира. Ингер Йохане Вик се задоволи със салата „Цезар“ и чаша вода с лед. Бяха единствените посетители на „Клуб 400“, нещо средно между ресторант и закусвалня, само на седем минути пеш от Оушън авеню. Аксел Сайер тръгна към колата си, но Ингер Йохане настоя да отидат пеша и той вдигна примирено рамене. Беше късно за обяд и рано за вечеря. Кухнята работеше с половин капацитет. Преди да им сервира, Ингер Йохане му разказа за Алвхил Софиенберг — възрастната жена, проявила някога интерес към Аксел Сайер, но впоследствие изоставила случая. И как сега, след толкова години, Алвхил желае да научи как е бил осъден и девет години по-късно неочаквано пуснат на свобода. Ингер Йохане описа безуспешното издирване на документите по делото. И накрая, някак между другото, спомена за своя интерес към този случай.

Сервираха им. Аксел Сайер взе ножа и вилицата. Хранеше се бавно, дъвчеше продължително. Отново остави перчема си да падне над очите му. Изглежда беше някакъв стар трик: буйните, сиви къдрици се превърнаха в преграда между двамата.

Незаинтересован си — мислеше си тя. — Очевидно си незаинтересован. Защо въобще дойде тук с мен? Защо не ме изхвърли още на вратата? Щях да го приема. Или най-много да чуеш какво имам да ти кажа, да благодаря ти и сбогом. Нищо не ти пречи сега да станеш. Е, първо се нахрани. Полага ти се една почерпка от минало, което си забравил и потулил. А после можеш да си отидеш. Това е твое право. Толкова много години са ти били нужни, за да забравиш. Аз те разрушавам, разбивам те. Тръгвай си.

— Какво очакваш да кажа?

Половината парче месо стоеше в чинията. Аксел вкара острието на ножа между зъбците на вилицата и си доизпи бирата. Облегна се назад и скръсти ръце на гърдите.

Очаквам някаква форма на въздушевление — помисли си тя. — Това е абсурд. Чувствах се като ангел, като вестносец на сияйни новини. Очаквам... Какво би ми се искало? Щом прочетох твоята история, щом разбрах, че Алвхил има право, се видях в ролята на добрата фея. Онази, която ще поправи неправдата. Ще дойда да ти кажа това, което вече знаеше: Ти беше невинен. Ти си невинен. Потвърждавам го пред теб, изминах целия път от Норвегия и ти трябва да си... благодарен. Търся благодарност, по дяволите!

— Не очаквам абсолютно нищо — отвърна спокойно тя. — Ако пожелаеш, ще си отида.

Аксел се усмихна. Откриха се равни сиви зъби, някак си неподходящи за лицето. Все едно някой е изрязал употребявана уста и я е пришил на чуждо място. Така или иначе, той се усмихваше и постави ръце на масата.

— Представял съм си как ще получа...

Търсеше думата. Ингер Йохане се поколеба дали да му помогне. Паузата се проточи.

— Справедливост — обади се тя.

— Точно така. Справедливост. — Той погледна към празната халба.

Ингер Йохане направи знак да му донесат нова. Имаше хиляди въпроси, а не се сещаше за нито един.

— Защо — подхвана тя, без да знае какво ще попита, — защо... впрочем, наясно ли си колко критична беше пресата относно присъдата ти? Чу ли за подигравките на журналистите? Мнозина осмяха обвинението и свидетелите, които извадиха срещу теб?

— Не.

Усмивката изчезна, перчемът беше на път да падне отново. И въпреки това не изглеждаше агресивен. Нито пък любопитен. Гласът му звучеше равно. Навярно беше отвикнал да говори на матерния си език или по-скоро си налагаше да се овладее, за да е в състояние да преглътне думите й.

— Не получавах вестници.

— А после? По-късно не се ли опита да разбереш от други, от приятелите ти по затвор, от...

— Нямах никакви приятели в затвора. Затворът не е твърде — замисли се как по-точно да се изрази — дружелюбно място.

— Никакви журналисти ли не пожелаха да говорят с теб? Нося изрезки. Ще ти дам да ги видиш. От тях личи, че неколцина са смятали да влязат във връзка с обвинението. И аз се опитах да издиря най-критичните, но за съжаление и двамата са починали. Спомняш ли си дали ти позволяваха да даваш интервюта?

Халбата отново беше полупразна. Той потри показалец по ръба ѝ.

— Нищо чудно. Беше толкова отдавна. Мислех, че всички... Мислех, че всички...

— *Мислел си, че всички ти желаят злато* — рече си наум Ингер Йохане. — *Отказвал си да говориш, с когото и да било. Затворил си се в преносен и в буквален смисъл. Не си вярвал на никого. А сега не бива да вярваш и на мен. Не си въобразявай, че съм способна да оправя каквото и да било. По твоя случай е минала давност. Няма да има никакво преразглеждане. Аз просто проявявам любопитство. Искам само да задавам въпроси. И да си водя записки. В чантата си нося бележник и магнетофон. Но ако ги извадя, рискувам да си тръгнеш. Да кажеш не. Защото най-сетне ще разбереш, че аз преследвам само собствения си интерес.*

— Както каза преди малко...

Тя кимна към халбата — дали иска още? Той поклати глава.

— Та значи, аз се занимавам с изследователска дейност. Работя по проект, където сравнявам...

— Вече ми го каза.

— Именно. Чудех се дали... може да си водя малко бележки?

Пищна жена плесна сметката върху масата пред Аксел. Ингер Йохане я придърпа малко прибързано. Жената вирна брадичка и се фръцна към кухнята, без да се обръща. Аксел посърна.

— Аз ще платя — посегна той. — Дай ми сметката.

— Не, не... Нека аз. Ще ми я осребрят... В смисъл, аз те поканих.

— Дай ми сметката!

Тя изпусна фиша на пода. Той го вдигна, извади протрит портфейл и бавно започна да брой банкнотите.

— Ще се наложи, предполагам, пак да поговоря с теб по-късно — изсумтя той, без да отмества поглед от парите. — Искам да помисля малко. Колко време ще останеш?

— Поне още няколко дни.

— Няколко дни — повтори той. — Тридесет и един, тридесет и два — броеше съсредоточено на английски Сайер.

Купчината набъбваше; банкнотите бяха омачкани.

— Къде си отседнала?

— В „Аугустус Сноу“.

— Ще ти се обадя.

Тя избута стола и се изправи тежко. Сега той твърде малко приличаше на мъжа, покатерил се на потрошената стълба, за да подмени петела — ветропоказател с прасенце.

— Позволи ми да те попитам още нещо — подхвърли бързо Ингер Йохане, — само един въпрос, преди да тръгнеш.

Той не отговори, но и с нищо не показва, че си тръгва.

— Казаха ли ти нещо, когато те пуснаха? Имам предвид обясниха ли ти какво се е случило? Примерно помилван ли си, или...

— Нищо. Никакви обяснения. Дадох ми куфар да си сложа нещата, плик със сто крони и адрес на квартира. И нито дума. Е, ако изключим онзи мъж, един... цивилен. Каза да си държа устата затворена и да се радвам. „Дръж си устата затворена и се радвай“. Добре запомних това изречение, но обяснение нямаше.

Отново си оголи зъбите. Отблъскващата гримаса я накара да сведе поглед. Аксел Сайер тръгна към външната врата и изчезна, без да я изчака, без да направи по-точна уговорка. Тя въртеше водната чаша в ръка и се опитваше да измисли нещо. Изплъзна ѝ се.

На нещо в къщата на Аксел Сайер не му беше мястото там. Видя нещо и му реагира, но после, когато беше прекалено късно, то потъна в битпазара на помещението, ала същевременно се открояваше. Затвори очи и се опита да си представи хола на Аксел Сайер. Женската фигура. Сцената на военни действия. Тъжният саме в избеляла носия. Ездачът на стената. Стенен часовник с махало, направено от конска подкова. Рафтът с четирите книги, но не помнеше никое от заглавията. Стара кутия от кафе, пълна с дребни монети, точно до вратата. Телевизорът

със стайна антена. Лампион с формата на акула — беше захапала пода, а на опашката ѝ имаше лампа. Лабрадор в естествен ръст от дърво, боядисано в черно. Абсурдни, привлекателни предмети, които по необясним начин си подхождаха.

И освен тях нещо друго. Нещо, на което реагира, без да му обърне внимание, преди да беше станало прекалено късно.

Аксел Сайер крачеше бързо. Мислеше си за онзи пролетен ден през хиляда деветстотин шестдесет и шеста, когато видя Осло за последен път. Мъглата се стелеше над фиорда. Стоеше на борда на натоварения с изкуствен тор „Сандефюрд“, взел курс към САЩ. Когато Аксел обясни на капитана без заобиколки как стоят нещата, онзи кимна леко. Излежал е дълга присъда в затвор тук, в Норвегия, и няма никакви изгледи нещо да се направи. Но нека е напълно спокоен; Аксел Сайер има американско поданство. Плесна паспорта върху масата — беше истински. Има едно желание, да бъде полезен през Атлантика. Ако му позволят.

Щеше да се грижи за храната на кораба. Преди да стигнат до фар „Дина“, обели четири килограма картофи. После излезе навън, за миг. Беше сигурен, че заминава завинаги. Плачеше, без да знае защо.

Оттогава не беше проронил нито сълза. Чак досега.

Затича към дома. Портата пак го изтормози със заяждащата дръжка. Пощаджията спря, извади глава от колата, кимна към прасето на покрива и се засмя. Аксел Сайер прескочи ниската ограда и влезе в антрето. Внимателно заключи вратата след себе си и се пъкна в леглото. Вън под прозореца котката мяукаше противно, но той не искаше и да чуе.

— И губите време за това? — Ингвар Стубьо си разтри лицето; дланта му драскаше сухо наболата брада.

Беше два часа през нощта на двадесет и четвърти май. Пред общото полицейско управление на Аскер и Баерюм в административния център Сандвика се тълпяха тридесетина журналисти и не по-малко фотографи. Неколцина полицейски стажанти ги удържаха пред тухлената сграда. През последния четвърт час дори извадиха палки. Движеха се бавно от единия до другия край на фасадата, гневно потупвайки ги по дланите си. Донякъде напомняха на окарикатурения образ на колегите си от филм на Чаплин. Фотографите се отдръпнаха малко назад. Някои журналисти вече си поглеждаха часовниците. Нахален тип от вестник „Дагбладет“, когото Ингвар Стубьо познаваше, се прозина високо и безсрамно, излая нещо на един фотограф и се повлече към „Сааб“, паркиран в пълно нарушение на правилата. Влезе вътре, но колата остана на място.

Ингвар Стубьо остави пердето да падне и се обърна навътре в стаята.

— Господи, Хермансен, та той нещастник прави път на мравка!

— А кой твърди, че човекът, отвлякъл нашите деца, трябва да има досие?

Хермансен се изсекна с пръсти и изпсува.

— Не това имам предвид.

— А какво, по дяволите, имаш предвид? Четири часа след като е изчезнало ново хлапе, някакъв тип стои на първото лобно място маскиран, все едно се готви да прави кариера в ЦРУ, и мастурбира до скъсване, стенойки името на момиченцето! А сега не може да обясни нито къде е бил в четвъртък, на четвърти май, когато изчезна Емилие Селбьо, нито в сряда, на десети май, когато бе отвлечен Ким. Той, по дяволите, не си и спомня какво е правил дори днес в пет часа!

— Естествено. Та той не знае каквото и да било — отбеляза сухо Ингвар Стубьо. — Имаме работа с идиот. Почти буквално казано. Във

всеки случай има психически увреждания. И е изплашен до смърт, Хермансен.

Хермансен повдигна мръсна чашка кафе към устата си. Киселият мирис на пот от стрес се носеше из цялата стая. Ингвар се питаше кой от двамата им е източникът.

— Той е професионален шофьор — възрази остро Хермансен. Не може да е пълен идиот. Кара куриерска кола. А има и досие. Не помалко от...

Отвори една папка и извади документ.

— Пет глоби и две присъди за сексуални престъпления.

Ингвар Стубьо не го слушаше. Отново погледна дискретно навън към журналистите. Вече не бяха толкова много. Почеса се по носа, пресмятайки колко е часът по източния бряг на САЩ.

— Екхибиционизъм — въздъхна тежко той, без да поглежда към Хермансен. — Заловили са мъжа за екхибиционизъм. Нищо друго. Не търсим него. За съжаление.

— Екхибиционизъм.

Ингвар се опитваше да остане безпристрастен. Оказа се невъзможно. Самата дума съдържаше в себе си отвращение от действието, което изразяваше, и можеше само да бъде язвително изплюта. Мъжът се губеше из камуфлажните дрехи, плувнал в пот. Раменете му бяха толкова тесни, че ръкавите покриваха чак пръстите. На врата му висеше превръзка — примка, но той не я използваше. Дъното на панталоните му стигаше почти до коленете.

— Петдесет и шест години — изрече бавно Ингвар Стубьо. — Вярно ли е?

Мъжът не отговори. Ингвар придърпа стол към него и седна. Отпусна длани на коленете и се опита да не бръчка нос от смрадта на урина и стара пот. Този път беше сигурно откъде идва вонята.

— Слушай сега — подхвана тихо той. — Мога ли да те наричам Лафен? Наричат те Лафен, нали?

Слабо кимване издаде, че мъжът поне чува.

— Лафен — усмихна се Стубьо. — Казвам се Ингвар. Това беше изтощителна нощ за теб.

Отново слабо кимване.

— Скоро обаче ще сложим ред. Трябват ми само отговорите на няколко въпроса. Добре?

Ново кимване, този път почти недоловимо.

— Спомняш ли си къде те заловиха? Онези двама мъже... къде те намериха?

Мъжът не реагира. Очите, ясни отблизо, приличаха на малки топчета в малкия череп. Ингвар постави внимателно ръка върху коляното на мъжа. Отново никаква реакция.

— Ето, караш кола!

— „Форд Ескорт“ модел 1991. Син металик. С мотор литър и шест, но е форсиран. Стерео уредбата струва единадесет хиляди четиристотин и деветдесет крони. Седалки — бъчви и спойлери.

— Чудесно.

— Нищо не съм направил.

— А защо беше там?

— Ей така. Аз само... Само стоях. Гледах. Не е забранено да гледаш.

Мъжът си дръпна левия ръкав. Показа се тебеширенобял гипс.

— Счупиха ми ръката. Нищо не съм направил.

Наближаваше три и половина след полунощ. Ингвар Стубьо беше на крак повече от двадесет часа. Един господ знаеше от колко време арестантът не е мигвал. Ингвар леко го потупа по коленете и се изправи.

— Опитай се да поспиш там на пейката — подкани той дружелюбно. — Сутринта ще оправим всичко и ще се прибереш.

Затвори внимателно вратата след себе си, с пълното съзнание, че мъжът с камуфлажните дрехи ще се превърне в проблем. Не беше в състояние да планира каквото и да било. Още по-малко да проследи три ловки отвлечения и едно хитроумно връщане на детски труп. Този тип наистина имаше шофьорска книжка и би трябвало да е грамотен. Определението „професионален шофьор“, лепнато от Хермансен, беше силно преувеличено. Пенсионираният по болест Лафен Съорнес доставяше два пъти седмично топъл обяд на възрастни в квартал „Стабек“. Без заплащане.

Сам по себе си екхибиционистът не беше проблем. Проблемът беше, че полицията не разполагаше с друг. Три деца изчезнаха. Едно

момченце вече беше мъртво. А след триседмично издирване полицията се добра до стар екхибиционист във „Форд Ескорт“.

Екхибиционистът заплашваше да се превърне в гигантски проблем.

— Пуснете го да си върви — разпореди Ингвар Стубьо.

Хермансен вдигна рамене.

— Да, да. И тогава няма да имаме нищо. Край! Ти го събщи на лешоядите отвън — кимна към прозореца.

— Когато се съмне, пуснете екхибициониста да се прибере — прозина се Стубьо. — И, за бога, намерете му друг адвокат. Някой, на когото да му пука и да не позволява да държат клиента му буден цяла нощ. Това е моят съвет. А този тук не е нашият човек. И ти — издърпа пура от джоба на ризата и вдигна показалец, не аз ще решавам какво да правите тук в Аскер и Баерюм. Но ако бях на твое място, щях да глобя онези гадове, които му счупиха ръката. Иначе преди края на седмицата тук ще заприлича на Дивия запад. Вярвай ми — на ужасен Тексас.

В къща, разположена на склон, в местност северно от Осло, седеше мъж и проверяваше телетекст. Обичаше текстовата телевизия. Получаваше новините, когато си иска и то както предпочита — било кратки, било изчерпателни. Бялата светлина на новото утро нахлуваше през прозореца на кухнята и му създаваше усещането, че е новороден. Изсмя се на глас, макар да беше сам.

Арестуван мъж (56) по случая Емилие.

Играеше си с бутоните на дистанционното. Буквите се уголемяваха, намаляваха, разширяваха, стесняваха. Арестуван мъж. Да не го вземат за аматьор? Да не очакват да побеснее? Или да си загуби ума само защото са хванали някого по погрешка? Защото приписваха деянията му на другиго? Какво си мислят там, в полицията? Че ще реагира прибързано, ще направи грешка, ще бъде невнимателен?

Отново се изсмя високо, почти с наслада. Голите стени отекнаха. Знае точно как мислят в полицията. Смятаха го за психопат. Суетен е относно престъпленията си, предполагат те. С тези съобщения полицията се опитва да го наскърби; да го прилъже, та да допусне грешка и да се похвали със заниманията си. Мъжът с дистанционното бе запознат с похватите им, беше чел и проучвал въпроса; беше наясно какво ще предприеме полицията, когато разбере, че навън се намира човек, който отвлеча деца и ги убива, без никой да знае защо. Целяха да го провокират.

Представи си картината. Цялата информация за хлапетата е окачена на огромно табло: снимки, данни. Компютрите работят. Възраст, пол, минало. Миналото на родителите. Данни. Търсят допирни точки. Последователност. Сигурно обръщат невероятно внимание на това, че Емилие е отвлечена в четвъртък, Ким — в сряда, Сара — във вторник. Въобразяват си, че са напипали логиката и сега очакват нещо през някой понеделник. Когато му дойде времето и следващото дете изчезне през един прекрасен неделен ден, ще изпаднат в паника. Никаква последователност — ще си кажат те.

Никаква рутинност! Отчаянието ще ги осакати. И ще стане още по-непоносимо, когато изчезне още едно дете.

Мъжът отиде до прозореца. Време е да тръгва за работа, но първо ще занесе долу храна на хлапетата. И вода. Корнфлейкс и вода — просто млякото свърши.

Емилие се беше укротила. Държеше се мило. Мило и любезно. Точно както очакваше. Независимо от колебанията му дали си струва да я отвлече, сега се радваше, че го направи. При Емилие имаше нещо особено. Когато разбра, че майка ѝ е починала, реши да я остави да живее. За щастие си промени намерението. Тя се оказа признателно хлапе. Благодареше за храната, зарадва се на кончето. Е, не каза почти нищо за Барби, но... Още се двоумеше какво да направи с Емилие накрая, когато всичко свърши. Впрочем, нямаше значение. Разполагаше с много време.

Сара обаче беше малка вещица.

Можеше да го заяви без колебание. На ръката му още червенееше възпалената подутина от ухапването. Внимателно потри кожата и се ядоса на себе си, задето не беше по-предпазлив.

Прижумявайки от утринното слънце, погледна през прозореца към билото на хълма и се учуди защо не е започнал по-рано. Бе търпял прекадено много и прекалено дълго. Беше се самораздавал наляво и надясно, а получи толкова малко. Всичко започна, когато беше на четири години. Може би още по-рано, но оттогава датираха първите му спомени.

Някой му изпрати подарък. Не знаеше кой. Майка му го взе от пощата.

Мъжът с дистанционното обичаше да си спомня. За него беше важно да се връща назад във времето. Изключи телевизора и си наля чаша кафе. Всъщност, трябваше да приготви корнфлейкс с вода. Ала паметта му, неговият двигател, изискваше определена поддръжка. Затвори очи.

Коленичил в червено боядисан плетен стол пред кухненската маса, рисуваше. До него имаше чаша мляко; още усещаше сладкия вкус, останал по небцето му, топлината от коксовата печка в ъгъла. Беше ранна зима. Баба му току-що бе отишла на работа. Майка му влезе в кухнята и остави на масата пакет, увит в сива, намачкана от пътуването хартия. Канапът, многократно завързан, минаваше на кръст,

та се наложи майка му да използва ножица, въпреки че те обикновено запазваха канапа и хартията.

Отвътре се показа синьо шушляково костюмче. На гърдите имаше камион с големи колела, а якето се закопчаваше с цип. Панталонът имаше ластик под ходилото и кръстосани презрамки през гърба. Майка му, по-нетърпелива от него, му го облече и му разреши да стъпи върху кухненската маса. Той мляскаше вкуса на сладкото мляко и лампата се удари в главата му, когато започна да се клати бавно напред-назад. Майка му се усмихваше. Костюмчето беше лекичко като перце. Той вдигна ръце, когато тя дръпна ципа. Сви си коленете и си мислеше, че ще може да полети. Якето беше топло, плътно и гладко. Поиска му се да излезе навън на снега с картинката на камион върху гърдите. Усмихна се на майка си.

Мъжът пусна дистанционното. Часовниковата стрелка приближаваше осем. Вече нямаше време. Долу в мазето хлапетата, естествено, нямаше да умрат от глад, ако пропуснат едно хранене, но по-добре да свърши и това. Отвори кухненския шкаф и се огледа в огледалото за бръснене, окачено от вътрешната страна на вратата.

Неочаквано баба му се върна — беше забравила нещо. Силно изненадана, че го вижда така пременен, обясни, че шушляковото костюмче било за друго дете: „Някое, което повече го заслужава“ — каза бабата. Той добре си спомняше думите ѝ. Майка му не се възпротиви. Бяха му изпратили подарък. Беше си негов, но не го получи. Тогава той беше на четири годинки.

Лицето му в огледалото изглеждаше изморено, но не се чувстваше така. Изпълваше го сила и решителност. Опаковката от корнфлейкс се оказа празна. Хлапетата ще трябва да стоят гладни, докато се върне. Щяха да се оправят.

Цяла вечер Ингер Йохане Вик работи, но доста разсеяно. Нощният портиер на „Аугустус Сноу Ин“ беше момче, явно излъгало за възрастта си, та да хване работата. Беше си изрисувал мустаци, но бяха избледнели в течение на вечерта. Сега представляваха черни петна под носа, дразнещи акнето. Той ѝ съобщи кодовете как да влезе в интернет от хотела. Ингер Йохане можеше да работи на лаптопа в стаята си. При евентуални затруднения щеше да се обади на рецепцията. Момчето се усмихна широко и прокара пръсти по мустаците си — вече почти не се забелязваха.

Беше нормално да е уморена. Прозина се при тази мисъл. *Беше* съннена, но не както обикновено. Преодоляването на часовата разлика винаги я тормозеше. Часът бе два след полунощ. Изчисли колко е сега у дома. Осем. Кристиане отдавна е станала. Шари из жилището на Исак в компанията на новото куче, а Исак навярно спи. Кучето сигурно е опикало всичко, но Исак ще го остави да си изсъхне, без да се занимава с миене.

Раздразнена, тя си разтри врата и огледа стаята. На пода пред вратата лежеше бележка. Вероятно стои там, откакто се върна. Старата стълба към третия етаж скърцаше ужасно, а тя не бе чула нищо. Тук, горе, не живееше никой друг. Стаята през коридора беше празна и тъмна. Макар че няколко пъти си донася кафе и снова навътре-навън, не беше забелязала бележката.

Беше приета в шест следобед.

„Моля, позвъни на Ингвар Стъборн. Важно е. По всяко време. Не се съобразявай с часовата разлика“.

Стъборн. Стубьо. Ингвар Стубьо. Имаше записани и три телефонни номера: домашен, служебен и мобилен, предположи тя. Не изпитваше желание да се обади на нито един от тях. Несъзнателно плъзна палец внимателно по името му. След което смачка бележката, но вместо да я хвърли, я пъкна в джоба на панталона си и влезе в интернет страницата на вестник „Дагбладет“.

Беше изчезнало момиченце. Още едно. Сара Бордсен, осемгодишна, бе отвлечена, докато пътувала към баба си в препълнен автобус по време на час пик. Полицията не разполагаше със следи от произшествието. Обществеността негодуваше. Около столицата — от Драмен до Аурскуг, от Айдсвол до Дрьобак — всички дейности, свързани с деца, бяха преустановени до второ нареждане. Организираше се колективно придружаване от и до училищата. Някои родители искаха компенсации, за да си стоят вкъщи. Оказа се, че програмите за извънкласно обучение не гарантират на децата стопроцентово наблюдение. Не достигаше персонал за подсилване на дежурствата. Най-голямата таксиметрова компания в Осло вече предлагаше тъй наречените детски таксита с шофьори жени, които обслужваха приоритетно майки, пътуващи сами с деца. Премиерът приканваше към спокойствие и разум, а Службата за защита на детето плачеше по телевизията. Ясновидка видяла Емилие в свинска кочина; шведски колега потвърждавал думите ѝ. Под небето и земята има повече от това, което предполагаме — обяснили от Сдружението на селяните и дребните фермери с обещанието да претърсят основно всички кочини в страната преди почивните дни. Политик от Напредничавата партия от Южната област съвсем сериозно направил предложение пред Стуртинга^[1]... за въвеждането на смъртно наказание. Ингер Йохане усети как кожата ѝ настръхна и се сгуши в пуловера.

Преди броени минути все още отказваше да помогне на Ингвар Стубьо. Но на отвлечените деца тя гледаше като на свои собствени точно както в снимки на гладуващи африканчета и на седемгодишни проститутки от Тайланд неизменно виждаше Кристиане, собствената си дъщеря. Как да изключи телевизора? Как да затвори вестника? Този случай е подобен. Не можеше да махне с ръка и да каже: „Нямам нищо общо с него. Не искам да слушам“.

Разтърсена от току-що прочетеното, тя се замисли върху призива на Стубьо, колкото отчаян, толкова и затрогващ. Едва поемайки си дъх, внезапно прозря каква всъщност е нейната мисия. Ингер Йохане искаше да забрави Аксел Сайер, да изостави и новия си изследователски проект, да обърне гръб на Алвхил Софиенберг. Нямахше търпение да хване следващия самолет към дома, да остави Исак да се грижи за Кристиане и да се концентрира върху едно: да

открие онова чудовище, което се развява на свобода и отвлича децата на хората.

Фактически беше започнала да работи в тази посока. Само на моменти успяваше да се съсредоточи истински върху другите си задачи. Още след първата среща с Ингвар несъзнателно се опита да направи за себе си, макар и непълен, портрет на извършителя, въпреки че не разполагаше с достатъчно материал. Преди да тръгне, разрови стари сандъци под претекст, че подрежда. Записките ѝ от времето на следването в САЩ сега стояха на рафтовете в службата. Смяташе да ги сложи на друго място. Но наистина я обзе треска за подреждане. Нищо друго — рече си полугласно тя, докато трупаше книгите на високи купчини върху писалището.

Повече от всичко Ингер Йохане искаше да помогне на Ингвар Стубьо по този случай, сам по себе си едно предизвикателство. Костелив академичен орех. Интелектуално изпитание. Състезание между нея и неизвестен извършител. Знаеше колко лесно ще я завихри денонощната работа: изтощителна надпревара между нея и престъпника, за да се види кой е по-силният, кой е по-умел, по-стръвен. Кой ще победи. Кой е по-добрият.

От друга страна обаче, неговият стил на работа и необяснимото вълнение, което я обхващаше при срещите им, я смущаваше. Пък и Ингвар Стубьо е дядо и си има внуче...

Трескаво затърси бележката в джоба. Постави я на коляното си разгърната; прочете листчето и някакъв вътрешен порив я тласна внезапно да го накъса на тридесет и две малки парченца и да го хвърли в тоалетната чиния.

[1] Стуртинг — Парламентът на Норвегия. — Бел.пр. ↑

Аксел Сайер стана още на развиделяване. И без това беше будувал през цялата нощ. Усещаше главата си странно лека. Поразтри слепоочията си и залитайки, се надигна. Котката се шмугна между босите му крака и измяука меко. Вдигна я, слуша я и дълго я гали по гърба, взрян неவிждащо през прозореца.

Все пак един човек на този свят му вярваше. Дълго преди тази Ингер Йохане Вик да се появи и да му надрънка хубави, но непонятни думи, едно същество разбра, че не е извършил онова, за което го осъдиха. Една друга жена, в друго време.

Срещна я при първото си неуверено влизане в бар, след като го пуснаха на свобода. Почти деветгодишното въздържание си каза думата. Алкохолът го удари право в главата. След половин литър беше напълно замаян. На път към тоалетната падна върху ръба на близката маса. Седналата там жена не само носеше лятна рокля на цветя, но и ухаеше на люляк. И понеже кръвта не спираше да тече, тя го покани вкъщи. „Точно зад ъгъла“ — каза му тя въодушевено. Беше ранна вечер. Ставаше въпрос да я придружи. Изглеждаше ѝ толкова добричък. Лекият ѝ смях не секваше. Почисти грижливо раната — памук и йод, който миришеше остро и се стичаше кафяв надолу по врата. Превърза го, гледаше го загрижено; дали да не отидат до бърза помощ? Дали не е по-добре да му направят един-два шева. Вдъхваше уханието на люляк и не искаше да си тръгне. Тя го държеше за ръката, а той ѝ разказа историята си точно както си беше: бе излязъл от затвора само преди десетина дни. Беше все още млад и изпълнен с надежда, че животът ще се оправи. Междувременно четири пъти му отказаха работа, но имаше толкова други възможности. С малко търпение нещата щяха да се подредят. Беше млад, силен, трудолюбив и сръчен. А и научи едно друго в затвора.

Ева — така се казваше жената — беше на двадесет и три. Когато стана единадесет без пет и той трябваше да си тръгне съгласно изискването на хазайката, Ева го придружи. С часове се разхождаха по

улиците един до друг. При неволните докосвания Аксел усещаше кожата ѝ през роклята. Топлината от тялото ѝ пробиваше през грубото му вълнено яке. По някое време той го свали, за да я наметне. Слушаше я внимателно и сериозно. Тя му вярваше и го целуна бързо, преди да се вмъкне в стаичката си до портата. Наполовина вътре, тя се спря и се изсмя закачливо — беше забравил да си вземе якето.

Започнаха да се срещат редовно. Аксел не си намираще работа. След четири месеца най-сетне разбра, че истината няма да го доведе доникъде. Съчини си някакво минало в Швеция: бил дърводелец в Тьорнаби цели десет години, лъжеше той и накрая го наеха като помощник на кола. Това продължи само три месеца. Някой в склада познаваше някого, който го беше разпознал. Изритаха го начаса, но Ева не му изневери.

Котката скочи от скута му, а той реши да замине от Харуичпорт.

Не смяташе да ходи надалеч. Просто ще се разходи до Мейн за известно време. Дамата от Норвегия ще го търси няколко пъти и като не го намери, ще се откаже. Тя няма работа тук. Изглежда познава района, но е норвежка. Има къде да се прибере. Той не представлява интерес за никого, още по-малко за нея. А междувременно Аксел ще отиде до Олд Орчард Бийч. Там Патрик държи въртележка и печели добри пари през лятото.

Патрик и Аксел бяха добри приятели още от Бостън, още от първите дни, когато пристигнаха в САЩ. Тогава Аксел миеше чинии в италианско ресторантче. Патрик обаче го уреди на работа на рибарско корабче от Глучестър. След два добри сезона се почувстваха богати. Патрик изтегли заем и си купи въртележка точно както винаги си беше мечтал. Парите стигнаха на Аксел да си купи къщата в Харуичпорт, преди новобогаташите да дръпнат цените към небесата и да направят невъзможно обикновен човек да си намери място край морето в Кейп Код. Старите приятели се срещаха рядко, а срещнеха ли се, не говореха много. Но Аксел беше добре дошъл при Патрик. В това нямаше никакво съмнение.

Котката мяукаше нервно — искаше да излезе и Аксел откряна вратата към градината. Завъртя се из спалнята и извади куфар от гардероба. В скрина имаше четири чифта чисти слипове. Сгъна ги грижливо и ги постави на дъното. Добави четири чифта чорапи, две ризи, синия пуловер, няколко фланелки без ръкав. Повече не му беше

необходимо. Дрехите не запълниха и наполовина куфара. Затвори го, преди да се е разколебал. Реши да вземе и писмата. При предишните си редки и кратки пътувания до Бостън или Мейн не ги беше взимал. Лежаха непобутнати на купчинка, вързани с канап, върху дъската за шах, която не използваше, защото никога не му идваха гости. Този път беше добре да ги вземе.

Отново затвори куфара.

С три консерви котешка храна в плик и куфара в другата ръка той излезе и заключи вратата. По това време мисис Дейвис винаги беше будна. Щом приближи с колата, тя надникна през кухненския прозорец и се възторгна от хубавия ден. Аксел погледна нагоре. Мисис Дейвис имаше право. Денят обещавахе да бъде хубав. Чайките пускаха миди от небето и се стрелваха към брега да се хранят. Две лодки се плъзгаха леко, отдалечавайки се от Алън Харбър. Слънцето се бе издигнало високо над хоризонта. Мисис Дейвис, в неизменния си розов пуловер, изприпка през моравата и пое плика с котешката храна. Не е достатъчна, обясни той, ще отсъства известно време, но тя да си води сметка; ще ѝ плати, щом се върне. Кога ли? Не знае точно. Отива да навести някого. На юг. Ню Джърси, измърмори той и плю. Може и да се забави. Добре, че тя ще се грижи за котката междувременно.

— Благодаря — кимна той, без да обърне внимание, че го казва на норвежки.

— Съжалявам, скъпа. Той замина.

Мисис Дейвис поклати глава и си придаде скръбен вид като на погребение.

— Тръгна тази сутрин. За Ню Джърси, мисля. Нямам представа кога ще се върне. Може би след няколко седмици, там някъде.

Ингер Йохане погледна котката, отпуснала се мързеливо в ръцете на жената. Очите бяха плашещо жълти и святкащи. Животното гледаше предизвикателно, все едно ѝ се присмиваше: някаква натрапница, въобрази си, че Аксел ще стои на стълбите, тръпнец в очакване какво ще му разкаже, готов за въпроси, току-що обръснат и с кафе на печката. Котката се прозина. Малките котешки резци проблеснаха в бяло, а очите, превърнали се в две черти, изчезнаха в червената козина. Ингер Йохане се отдръпна и отиде при колата си.

Като нямаше какво друго да направи, реши да си остави визитката. За миг се поколеба дали да не я даде на нисичката дама, но си помисли за зловещата котка и се запъти към къщата на Аксел. Набързо надраска няколко думи на гърба и я пусна в пощенската кутия. За по-сигурно пъхна друга визитка в процепа под вратата.

— Изглеждаше някак разтревожен.

На дамата явно ѝ се говореше. Приближи се, все още с котката на ръце.

— Никой не му идва на гости. Не е твърде дружелюбен, но сърцето му...

Котката скочи мързеливо на земята. Дамата се хвана драматично за гърдите.

— Сърцето му е чисто злато. Казвам ви: чисто злато!

Ингер Йохане се усмихна безучастно, все едно не я разбира. Естествено, че трябва да поговори с жената. Очевидно нищо в малката затворена уличка не ѝ убягва от погледа. Въпреки това Ингер Йохане се отдалечи и седна в колата. От една страна се ядосваше, от друга, ѝ олекна. Дразнеше се, че остави Аксел да си тръгне от ресторанта без по-точна уговорка. Чувстваше се излъгана. Същевременно номерът с изчезването съдържаше повече от откровено обяснение. Ингер Йохане не беше желана в живота на Аксел Сайер, независимо какво имаше да му разказва. Аксел Сайер искаше да си плува в свои води. Тя беше свободна.

През този четвъртък, двадесет и пети май, нищо не я спираше да си тръгне към вкъщи. Всъщност би трябвало да се обади на Алвхил. Когато седна в колата и пое към шосе 28, се отказа да ѝ позвъни. Имаше толкова малко за разказване. Дори не си спомняше какво видя в малката къща на Аксел Сайер, кое всъщност беше толкова изненадващо, че я държа будна половината нощ.

До високия блок се приближи куриерска кола. Валеше ситно. Поради автомобилна катастрофа околоръстен път №1 край Юлевол бе напълно блокиран. Хаосът плъзна като раздразнен оток; за час куриерската кола измина разстояние, което обикновено вземаше за двадесет минути. Така или иначе приближаваше желаня адрес. Шофьорът бибиткаше нервно на такси, спряло напреко, запречвайки движението. Младеж с гипсиран крак и две патерици се измъкна през вратата и разпалено посочи с пръст към полицейска кола, петнадесет метра по-нататък.

— По дяволите — изрева той. — Не виждаш ли, че улицата е затворена!

Само това му липсваше. За нищо на света шофьорът не искаше да носи пакета чак до високия блок. Седеше на волана от седем сутринта. Пък и беше настинал. Мечтаеше почивният ден да започне час по-скоро. В петък следобед винаги настъпваше ад. Искаше да достави този проклет пакет и да се прибере вкъщи. Ще се пъхне в леглото, ще си отвори бира и ще гледа видео. Само скапаната полицейска кола да се махне. Запречваше целия път, но не личеше да се е случило нещо драматично. Двама униформени стояха и си говореха пред колата, единият пушеше и си гледаше часовника — и той изглежда нямаше търпение да се прибере. Най-сетне таксито успя да обърне, но не се размина без няколко смазани храста край тротоара. Шофьорът на куриерската кола форсира двигателя и остави колата бавно да се плъзне напред, докато сваляше стъклото.

— Здравей — поздрави хладно полицаят. — Не може да минеш оттук.

— Само ще предам един пакет.

— Няма да стане.

— Защо?

— Не те засяга.

— Но, по дяволите... — шофьорът се плесна по челото. — Това ми е работата! Нося пакет, който трябва да доставя там горе...

Махна към жилищния блок, докато търсеше нещо в бъркотията на седалката до него. Недопита кутия с лимонада се обърна от арматурното табло и жълтата течност се разля по пода. Гласът на шофьора се извиси във фалцет.

— Там горе, на Лена Бордсен, живееща на №106, вход 2. Та, ако обичаш, как...

— Какво каза? — Другият полицай се наведе към лицето му.

— Помолих за упътване как, по дяволите, да си свърша работата, когато...

— За кого каза, че е пакетът?

— Лена Бордсен, 106. Това е...

— Слез от колата.

— Да слеза от колата ли? Аз...

— Слез от колата. Веднага.

Шофьорът се изплаши. По-младият полицай, хвърлил цигарата, се беше отдръпнал няколко метра назад и говореше по мобилна уредба. Шофьорът не чуваше думите, но интонацията подсказваше, че положението е сериозно. Другият униформен, мъж около четиридесетте с огромен мустак, го хвана здраво за ръката, след като той самият се ограничи само да отвори вратата. Вдигна ръцете нагоре, все едно е арестуван.

— Я се поуспокой, по дяволите! Щях само да доставя пакет! Един пакет!

— Къде е?

— В колата, естествено. Отзад. Ако...

— Ключовете.

— По дяволите, капакът е отключен, но не мога просто на всеки, който...

Полицаят посочи към асфалта на три метра от колата. Шофьорът се размърда и бавно свали ръцете.

— Искам служебен номер, имена и всичко — озъби се той. — Нямате никакво право да...

Полицаят не го слушаше. Шофьорът вдигна рамене. Е, не носи никаква вина, ако пакетът не бъде доставен надлежно. Да се разправят ония там, от централата. Издърпа цигара, но не успя да я запали.

Дъждът и вятърът се бяха усилили. Поприведе се да заслони пламъка и сви шепа. Дръпна с наслада, изправи гръб и се вцепени.

— По дяволите — изсъска той на себе си; цигарата падна на пътя.

Ще го уволнят. Още като видя полицейската кола, трябваше да обърне. Ако не беше толкова скапан, директно щеше да отбие още долу в улицата. Просто за по-сигурно.

Не, няма да го разкарат. Това е нещо съвсем дребно. За първи път му е. Във всеки случай досега не са го хващали. Трябва да направи по-голям гаф, за да си загуби работата! Полицаяте си бяха заврели главите в багажника, без да докосват единствения пакет, последния за деня. Беше доста голям — някъде към метър и тридесет, но твърде тесен.

— Тежък ли е? — погледна го мъжът с мустаците.

— Да, доста. Опитай.

Положи усилия да се държи по-дружелюбно. Може би само щяха да видят проклетия пакет, най-много да го преслушат с някакъв технически уред или каквото там правеха, та да се уверят, че вътре няма бомба. Ако им отговаря спокойно и ги остави да си вършат работата, сигурно ще го пуснат. Точно сега не му пукаше за този пакет, с удоволствие би го оставил на някой уличен ъгъл, ако е до това, но само и само да изчезне.

Те обаче не докосваха пакета.

Не разполагаха с никакви измервателни уреди.

Междувременно шофьорът на куриерската кола чуваше все по-ясно воя на усилващи се сирени. След като преброи четири полицейски коли и една полицейска камионетка, разбра, че е допуснал адска грешка. Някакъв вътрешен глас му нашепваше да избяга; бягай, бягай по дяволите, те се занимават с пакета, не с теб. Изчезвай! Вместо това въздъхна примирено и се изсекна с пръсти. В най-лошия случай щеше да си изгуби работата, ако не брой и малко търкане с данъчните власти, но това — като крайна мярка. Те не можеха да докажат нищо.

— По дяволите, нищо не можете да докажете — мърмореше той, когато жена полицаи любезно го отведе до камионетката. — Нищо повече от това тук, във всеки случай.

Три часа по-късно поставиха пакета на маса и го отвориха. До масата стоеше патолог с козя брада, главният следовател Ингвар Стубьо, полицейският следовател в Крипо, Сигмюн Барли и още двама следователи от Отдела по криминалистика. Пакетът не съдържаше никаква бомба. Това поне се беше изяснило. Имаше размери 134×30×45 сантиметра и тежеше тридесет и един килограма. За момента изглежда бяха оставени пръстови отпечатащи само от един човек — по всяка вероятност от шофьора на куриерската кола. Той работеше без ръкавици. Бяха необходими няколко дни, за да се установи със сигурност, но по първоначални предположения, пакетът бе клинически почистен, преди да го вземат от шофьора на куриерската кола. Технически служител разреза пакета с дълъг, прав срез от горе до долу по дължина, като при аутопсия. Патологът продължаваше да стои напълно безизразен. Техническото лице повдигна предпазливо крайчеца на капака. На пода паднаха две топчета от стиропор. Служителят отвори пакета изцяло.

От стиропора се показа детска ръчичка. Беше леко свита, сякаш е пуснала захвата от нещо. На палеца се виждаха остатъци от светлочервен лак за нокти, изяден докрай. Малък пръстен от фалшиво злато проблесна на средния пръст. Камъчето беше синьо, светлосиньо.

Всички мълчаха.

Единствената мисъл, пробягнала в главата на Ингвар Стубьо, бе, че той именно трябва да говори с Лена Бордсен. Очите го засмъдяха. Задържа си дъха. Предпазливо отмести тебеширенобелите топчета; все едно копаеше в сух сняг. Показа се ръката. Сара Бордсен лежеше по корем, с леко разкрасени крака. Двама от мъжете я обърнаха внимателно. Залепен с лепенка върху коремчето лъсна голям лист с червени букви.

Получи си заслуженото.

— Добре де, припечелих на черно *малко странично!*

Шофьорът смъркаше и му течаха сълзи.

— Няма ли най-после да ми дадете някакви документи? Адски съм настинал, в случай че не сте обърнали внимание!

— Препоръчвам ти да го даваш малко по-спокойно.

— По-спокойно! Стоя тук от пет часа, по дяволите! Пет часа. Не ми дават една носна кърпа, да не говорим за адвокат.

— Не ти трябва адвокат. Не си задържан. Тук си по собствено желание. Да ни помогнеш.

Ингвар Стубьо извади носната си кърпа и му я подаде.

— Да ви помогна! С какво?

Мъжът изглеждаше наистина отчаян. Очите му бяха зачервени; явно имаше температура и не му стигаше дъхът.

— Чуйте — умолително рече той. — Много искам да ви помогна, но повече не знам! Обадиха ми се по телефона. Това вече ви го обясних. На моя, на личния ми GSM — изсекна се силно, клатейки примирено глава. — Казаха ми да взема един пакет, оставен на улица „Юртегата“ в стара сграда. И понеже е пред събаряне, входната врата е отворена. Върху пакета трябваше да има плик с адрес за доставката и плик с две хиляди крони. Нищо работа!

— Аха. И според теб това е съвсем нормално, а?

— Нормално... Поръчките трябва да минават чрез централата, знам, но...

— Не говоря за това. Питам се как така напълно непознат човек, без дори да се представи, те е накарал да доставиш пакет само срещу няколко стотачки. За това ми е думата и не го проумявам, за да съм честен.

Ингвар Стубьо продължаваше да се усмихва. Шофьорът му отвърна отчаян с усмивка — нещо с този полицаи не беше наред.

— Ами ако в пакета имаше бомба, например. Или наркотици.

Ингвар Стубьо продължаваше да се усмихва все по-широко.

— Никога няма таквиз неща.

— Да бе, никога. Значи го правиш сегиз-тогиз?

— Не, не, не... Не искам да го кажа *така*!

— А как искаш да го кажеш?

— Слушай сега — подхвана шофьорът.

— Слушам те през цялото време.

— Добре де, от време на време хващам странично по някоя поръчка. В това няма нищо особено. Всички...

— Не. Не всички. При повечето куриерски фирми шофьорите са еднолични търговци. Но не и „Биг Бил“. Там ти си назначен. Когато заобикаляш официалните поръчки, ти ощетяваш по някакъв начин

„Биг Бил“. А след това и мен, и обществото. — Ингвар Стубьо се засмя кратко. — Но това сега ще го оставим настрана. Значи не видя от кой номер е обаждане то.

— Не си спомням. Съвсем честно. Просто вдигнах телефона.

— Не реагира ли на това, че мъжът... Защото беше мъж, нали?

— Да.

— Млад или стар?

— Не знам.

— Ясен глас? Плътен глас? Диалект?

— На всичко това *отговорих*! Не си спомням какъв беше гласът. Не *реагирах*, че не каза кой е. *Парите* ми трябваха! Толкова е просто. Две хиляди бързи крони. Нищо повече.

— Не можеше ли да вземеш само парите, а да оставиш пакета?

— Ингвар Стубьо вдигна вежди и се погали по брадичката.

— Аз... — шофьорът кихна. Носната кърпа беше вече съвсем мокра.

Ингвар Стубьо погледна настрани.

— Ти какво?

— Ако направя това, такива хора няма да ми се обаждат повече. За поръчки, искам да кажа — сега той говореше с по-вежлив, с по-приглушен глас.

— Точно така. Значи *чаткаш*, че подобна поръчка не е съвсем чиста работа? *Разбираш*, че никой не дава две хиляди крони да му пренесат пакет на три километра, когато ще му струва стотачка или две по законен начин. Следователно нищо не пречи на способността ти да съобразяваш.

Полицаят вече не се усмихваше. Шофьорът си скри лицето в носната кърпичка.

— Какво има в този адски пакет? — измърмори той. — Какво, по дяволите, има в този пакет?

— Едва ли би искал да знаеш — въздъхна Ингвар Стубьо — тръгвай си. Ще ти се обадим по-късно. Скорошно оздравяване. Можеш да задържиш кърпата. Аудио.

Сара просто изчезна. Емилие се събуди и разбра, че е сама. Много я болеше главата, а и в стаята беше съвсем тъмно. Емилие сигурно беше ослепяла. Дълго лежа напълно неподвижна, като се вглеждаше право нагоре. Отваряше си и си затваряше очите, отваряше и затваряше. Нямаше никаква разлика. Може би беше малко по-светло със затворени очи, ако внимателно се вгледа. Тогава пред нея затанцуваха точки. Стискаше ли силно, точките се превръщаха в големи червени, сини и зелени мехури. Емилие се засмя. Беше ослепяла. Искеше да спи още. Главата я болеше, а тя се усмихваше. Искеше да спи. След това се сети за Сара.

— Сара — извика тя. — Къде си?

Никой не отговори, а и никой не лежеше до нея. Добре. Леглото всъщност не беше достатъчно широко и за двете. Сара не беше най-добрата приятелка, във всеки случай. Ужасно се фукаше. Фукаше се и ревеше през цялото време. Не понасяше мъжа. Виеше и се притискаше до стената. Нищо не разбираше. Не разбираше, че мъжът се грижи да получават достатъчно въздух. Когато Емилие изхвърли доматената супа в тоалетната, за да не наскърби мъжа, че не иска да му яде манджките, Сара заплаши да я обади.

— Сара? Сарасарасарасарасарасара!

Не. Не беше тук.

Светлината се появи като огромна експлозия и се изсипа върху нея от тавана. Емилие простена и се сви с ръце над главата. Светлината приличаше на стрели: бодяха лицето ѝ, очите и се забиваха в главата ѝ, където изчезваха.

— Емилие?

Викаше я мъжът. Искеше да отговори, но не успя да си отвори устата. Светлината беше прекалено силна. Стаята бе съвсем бяла; много бяло, много сребро и злато. Блясъци, които режеха кожата.

— Емилие, спиш ли?

— Не...

— Реших, че за теб ще е добре понякога да е малко тъмно. Спала си много дълбоко.

Гласът му не беше до леглото. Идваше от отвора на вратата, на студената врата. Той се страхуваше да не се затръшне. Така беше почти винаги. Той рядко влизаше. Емилие отпусна бавно ръце върху матрака. Дишаше. Навън, навътре. Отвори очите. Блясъкът я прониза. Опита отново. Вече не беше съпяла. Обърна се към гласа и видя, че мъжът се е издокарал.

— Много си готин с това яке.

Мъжът се засмя.

— Така ли мислиш? Заминавам. Оставаш за малко самичка.

— И панталонът е хубав.

— Добре ще е да си малко сама. Оставям доста вода и хляб, конфитюр и корнфлейкс ето тук.

Той остави два плика.

— Ще се оправиш и без мляко. То само ще прокисне.

— Ммм.

— Ако си добра и не правиш никакви пакости, докато ме няма, някоя вечер ще се качиш горе да погледаш телевизия с мен. Ще ти дам нещо сладко и ще гледаш телевизия. В събота може би. Зависи как се държиш. Как искаш — светло или тъмно?

— Светло — отвърна тя на мига. — Бъди така добър.

Смехът му прозвуча странно. Сякаш се смееше малко момче, без да знае на какво; сякаш се насилваше да се смее, без да му е смешно. Високо и твърдо.

— Така си и мислех — каза кратко той и си отиде.

Емилие се опита да седне. Мъжът не бива да изключва машината за въздух, въпреки че ще заминава. Чувстваше се толкова слаба. Търкулна се настрани в леглото.

— Не изключвай машината за въздух — разплака се тя. — Бъди така добър. Не изключвай машината за въздух!

Само ако знаеше коя глава на пирон всъщност е камера, щеше да долепи длани за молитва. Но понеже не знаеше, приближи плътно глава до малко петно на стената над леглото.

— Бъди така добър — плачеше тя към точката, която може би беше микрофон. — Бъди така добър и ми дай въздух. Ще бъда най-доброто момиче на света, само не изключвай въздуха!

След като първите таблоиди се появиха към два часа след полунощ в събота, двадесет и седми май, вестниците пуснаха два извънредни тиража. Първите страници крещяха в лицето на Ингер Йохане Вик, когато хвърли поглед към бензиностанцията, преди да завие към супермаркет „ИКА“ до стадион „Юлевол“. Беше трудно да се открие място за паркиране. В събота преди обяд из магазините за хранителни стоки обикновено гъмжеше от клиенти, но сега цареше истински хаос. Хората направо не знаеха какво да правят. Явно не искаха да си стоят вкъщи. Изпитваха потребност да излязат. Търсеха компанията на други, също толкова уплашени и толкова бесни. Майки стискаха децата си здраво за ръка, най-малките бяха акуратно стегнати в колички. Бащи носеха поотрасли хлапета на раменете си, за да са на сигурно място. Хора се събираха на групи и разговаряха — познати и непознати. Всички държаха вестници. Някои, пъхнали слушалка в ухото, слушаха новините: часът беше дванадесет. Гледаха съсредоточено в пространството и повтаряха бавно за скупчилите се около тях:

— Полицията все още не е открила никакви следи.

Общ стон на разочарование мина през паркинга.

Ингер Йохане прекоси тълпата. Дойде тук да напазарува. Снощи се прибра след пътуването и хладилникът беше празен. Спа зле и детските колички, блокирали големите автоматични врати, я изнервяха. Списъкът за пазар падна на пода. Залепи се за подметката на минувач и изчезна.

— Извинете — провря се тя и издърпа свободна пазарска количка.

Най-напред ще вземе банани. Утринната смес с банани. Мляко, хляб и нещо за мазане. Вечеря за днес, защото е сама, и за утре, когато Исак ще дойде с Кристиане. Кюфтета. Първо банани.

— Здравей.

Тя рядко се изчервяваше. Сега усети топлината по бузите. Ингвар Стубьо стоеше пред нея с чепка банани в ръка. Постоянно се усмихва, помисли си тя, а точно сега няма на какво толкова да се радва.

— Не се обади — продължи той.

— Как разбра къде съм? В кой хотел.

— Аз съм полицаи. Беше ми необходим един час да те открия. Имаш дете. Където и да заминеш, ще оставиш куп следи след себе си.

Сложи бананите в количката й.

— Щеше да вземеш от това, нали?

— Ммм.

— Трябва да говоря с теб.

— Откъде знаеш, че съм тук?

— Все трябваше да напазарувам. Била си на път. Това е най-близкият ти магазин, доколкото ми е известно.

Знаеш къде пазарувам — помисли си тя. — Проверил си къде пазарувам и сигурно отдавна се навърташ тук. Освен ако не ти е проработил късметът. Тук има хиляда човека. Бихме могли да се разминем. Знаеш къде пазарувам и си ме търсил.

От цяла планина плодове тя избра четири портокала и ги постави в торбичка, но се затрудни да я завърже.

— Дай да ти помогна.

Ингвар Стубьо хвана торбичката. Пръстите му бяха дебели, но пъргави. Бързи.

— Така. Наистина трябва да говоря с теб.

— Тук?

Разпери ръце и се опита да изглежда саркастична, но не се получи. Затова пък лицето й придоби цвета на доматиите в касетата до нея.

— Не. Може ли... Искаш ли да отидем в офиса ми? Той е в другия край на града, ако смяташ, че ще е по-просто... — повдигна рамене той.

Искаш да дойдеш вкъщи. Господи, иска да дойде у нас! Кристиане е... Ще бъдем сами. Не. Не това.

— Защо не отидем у дома? — подхвърли небрежно тя. — Живея точно отсреща. Но знаеш, нали?

— Дай ми списъка с покупките, за да приключим за миг — протегна ръката си той.

— Нямам списък с покупки — изстреля тя бързо. — Защо реши, че пазарувам по списък?

— На такава ми приличаш — ръката му се отпусна надолу. — Такъв тип си. Бях сигурен.

— Значи си сгрешил — заключи тя и се обърна.

— Тук наистина ти е уютно.

Той стоеше в средата на хола. Слава богу, че беше разтребила. Ингер Йохане посочи неопределено към дивана. Самата тя седна на стол. Минаха няколко минути, преди да съобрази, че седи с изправен гръб на края на седалката. Бавно, за да не привлече вниманието, се облегна назад.

— Няма никаква доказуема причина — отбеляза тя. — Сара просто умря.

— Да. Само малка драскотина над окото, но никакви вътрешни увреждания. Във всеки случай съвсем незначителна рана, когато търсим причината за смъртта на здраво и силно осемгодишно момиченце. И този път той... убиецът, искам да кажа, но не знаем дали е жена, или...

— Спокойно можеш да кажеш той.

— Защо?

Тя повдигна рамене.

— Първо, защото е по-лесно, отколкото да казваш „той или тя“. Второ, защото съм почти сигурна, че е мъж. Не ме питай за аргументи. Не мога да го обоснова. Вероятно е предубеждение. Просто не си представям жена да се държи по този начин с деца.

— А кой би си представила, че се държи по този начин с деца?

— Какво имаш предвид?

— Попитах...

— Не, аз те прекъснах. Беше започнал да казваш нещо, че и този път...

— А, да. И това дете има диазепам в урината. В съвсем малки количества.

— Какъв е смисълът да се дават успокоителни на дете?

— Да бъде укротено, бих искал да вярвам. Навярно той съхранява... навярно ги държи на място, където трябва да са съвсем тихи; да ги накара да спят.

— Ако намерението му е да ги накара да спят, сънотворните са достатъчни.

— Да, но ако няма достъп до подобни медикаменти. Може да има само... валиум.

— Кой има достъп до валиум?

— О, господи... — сподави прозявката си той и рязко тръсна глава. — Невероятно много хора — продължи и въздъхна. — Преди всичко, които получават лекарства по лекарско предписание. Говорим за хиляди, за да не кажа десетки хиляди. После идват аптекари, лекари, медицински сестри... Независимо от установения ред за начина на разпределение на медикаментите в болниците и в аптеките. Става въпрос за толкова малко количество. Каква е гаранцията за... Направо би могъл да бъде всеки. Известно ли ти е, че над шейсет процента от нас отварят тоалетните шкафчета в баните, когато сме в чужд дом? Най-простото нещо на света е да се откраднат няколко таблетки. Ако някога заловим този тип, то няма да бъде, защото е притежавал валиум.

— Ако някога — повтори Ингер Йохане. — Прозвуча твърде песимистично.

Ингвар Стубьо премяташе в ръцете си количка — играчка. Остави я да се търкаля по дланта му. Фаровете присветваха слабо, когато колелата се задвижваха.

— Тя обича само червени колички — поясни Ингер Йохане. — Говоря за Кристиане. Никакви кукли, никакви влачета. Само колички. Червени колички. Пожарни, лондонски автобуси. Не знаем защо.

— Какво не ѝ е наред?

Остави внимателно количката на салонната масичка. Гумата на едното колелце беше откъсната и малката ос изскърца при допира със стъклената повърхност.

— Не знаем.

— Сладка е. Много сладка.

Изглежда наистина го мислеше. Но все пак я беше виждал само веднъж. За малко.

— И вие не сте наясно относно доставката... Той би трябвало да е бил на улица „Юртегата“ или да е накарал друг... Какво знаете по въпроса?

— Куриерска кола. *Куриерска кола!*

Ингвар постави пръст върху покрива на количката и я забута бавно по масата. Там, където мина липсващата гума, се очерта тънка линия. Ингер Йохане понечи да каже нещо, но се отказа.

— Толкова, толкова е *нагло* — обади се Ингвар сподавено, продължавайки машинално да движи играчката. — Този тип разбира, естествено, че не е възможно да стовари директно още един детски труп на майката. Поставили сме постове навсякъде. Грешка, естествено. Много баби, хилаво бебе. С убийството на Сара полицейският район Осло внезапно влезе в полезрението и отношенията между Крипо и... Не, забрави. Трябваше да сме далеч подискретни. Прилъгнахме го в капан. Поне опитахме. Той разчете схемата и използва... куриер! *Куриерска кола!* А на улица „Юртегата“ никой не е забелязал нищо особено, никой нито е чул, нито е разбрал. Пакетът със Сара очевидно е бил поставен посред бял ден. Стар трик, доколкото...

— Най-добре човек се крие сред много хора — допълни Ингер Йохане. — Хитро. И все пак странно. Пакетът е... — подвоуми се, — ... доста голям.

— Да. Достатъчно голям, за да побере осемгодишно дете.

Ингер Йохане се познаваше добре. Беше предсказуема. След време Исак, например, я намираще за скучна. Когато Кристиане се пооправи и животът пое в обичайното си темпо, той започна да се оплаква. На Ингер Йохане ѝ липсвала елементарна импулсивност. Отпусни се, де — повтаряше той все по-често. Едва ли е толкова опасно — въздишаше той примирено при всеки неин скептичен поглед, докато го наблюдаваше как се опитва да нахрани детето с пица полуфабрикат всеки път, когато не му се правеше вечеря. Исак я намираще за скучна. Лине и другите момичета се съгласяваха отчасти. Не, не казваха нищо такова, напротив — хвалеха я: била човек, на когото може да се разчита; способна, отговорна. Човек можеше да разчита на Ингер Йохане. Винаги. С други думи — скучна.

Налагаше се да е предсказуема. Носеше отговорност за дете, което никога няма да стане истински пълнолетно.

Ингер Йохане се познаваше добре.

Намираше се в абсурдна ситуация.

Покани в дома си мъж, когото почти не познава. Остава го да й разказва подробности от полицейско разследване, с което тя няма нищо общо. Той нарушава служебна тайна. Редно е да го предупреди. Да му благодари за гостуването и толкова. Взе решение още в хотелската стая в Харуичпорт, когато накъса бележката на тридесет и две парченца и ги пусна в тоалетната.

— Строго погледнато, не би трябвало да ми разказваш това.

Ингвар Стубьо си пое дълбоко дъх и изпусна въздуха през стиснатите си зъби. Изведнъж някак си се смали. Или само бе потънал по-дълбоко в дивана.

— Строго погледнато, не би трябвало да го правя. Не и преди официално да сме започнали да си сътрудничим. Останах с впечатление, че не желаяш такова нещо — по устните му пробяга язвителна усмивка и той продължи: — В интерес на истината случаят е същински ад. — Отново пое дълбоко дъх. — Жена ми и единствената ми дъщеря починаха преди малко повече от две години — добави бързо той. — Не знаеше, нали?

— Не. Моите съболезнования.

Тя не искаше да чуе историята.

— Абсурден нещастен случай. Дъщеря ми, Трине, беше на двадесет и три, а Амюн, внукът ми — бебе. Притеснявам ли те? Притеснявам те. — Изведнъж се стегна, раздвижи рамене и отново изпълни сивото си вълнено яке. — Ти имаш да правиш по-смислени неща — усмихна се, но не стана, не направи никакъв знак, че тръгва. Пред хранилката за птици на терасата бе кацнал синигер.

— Не, не — бързо възрази Ингер Йохане.

Поглеждайки я, тя не схвана какво очаква той. Ако съдеше по изражението му, беше благодарен. Или поне облекчен, защото отново потъна в дивана.

— Съпругата ми се беше ядосала от задръстения улук. Бях обещал да го оправя, но все не намирах време. Една сутрин дъщеря ми наминала и се качила на покрива да го отпусти. Жена ми вероятно е подпирала стълбата. Трине навярно е изгубила равновесие. Паднала и повлякла част от улуката, а той минал през нея и я пронизал. Стълбата паднала върху жена ми с цялата тежест на Трине отгоре. Едно от

стъпалата я улучило в лицето. Носовата кост се забила в мозъка. Когато няколко часа по-късно се прибрах, и двете лежаха там. Мъртви. Амюн продължаваше да спи.

Ингер Йохане чуваше собственото си дишане, бързо и плитко. Опита се да се успокои.

— По онова време бях шеф на отдел — продължи той монотонно. — Честно казано, отдавна се виждах като следващия шеф на Криминалната полиция. Но след случката помолих да продължа да работя като главен инспектор. Никога няма да стана друго. Ако издържа, разбира се. Инцидентът ме накара да премисля някои неща. Да, да.

Погледът му играеше. Усмиваше се притеснено и глупаво, сякаш е направил нещо нередно и не знае как да помоли за извинение. На няколко пъти отвори устата, явно да каже още нещо, но само погледна към ръцете си.

— Да, да — повтори след малко, въртейки палците си. — Време е да се позамисля за оттегляне.

Все още не се изправяше. Продължаваше да седи, без да дава знак, че смята да си тръгва.

Нямам място за това — помисли си Ингер Йохане, — *нямам място за случай като този в моя живот. Не искам. Нямам място...*

— ... за теб — каза тя почти шепнешком.

— Какво?

Ингвар седеше с гръб към големия прозорец на хола. Поради нахлуващата силна светлина чертите на лицето му трудно се различаваха. Само очите се открояваха ясно. Гледаха право в нея.

— Не е ли по-добре да приготвя обяд — усмихна се леко тя. — Сигурно си гладен. Аз поне съм.

Той даваше толкова много от себе си.

Исак, единственият мъж, завъртял се някога в кухнята ѝ за повече от тридесет секунди, беше дребен, почти кльощав. Ингвар Стубьо изпълваше помещението. Кажи-речи не оставаше място за Ингер Йохане. Съблече якето си и го метна върху облегалката на стол. Започна да приготвя омлет, без да пита. Ингер Йохане не успяваше да се движи, без да се докосне до него. Уханието му напомняше за

наскоро взет душ и слабо на пура; ухание на човек, по-възрастен от нея. Запретна ръкавите на ризата, за да реже лук и тя забеляза, че косъмчетата на китката са светли, почти златни. Тя си помисли за лятото и се обърна настрана.

— Какво смяташ, че означава бележката — той размаха нож във въздуха — „Получи си заслуженото“. Кой си получи заслуженото? Хлапето? Майката? Обществото? Полицията?

— И в двата случая по някакъв начин посланието е насочено към майката — отговори Ингер Йохане, — макар убиецът да не е бил сигурен, че именно майката ще намери Ким. Имало е вероятност и бащата да отскочи до мазето. Колкото до Сара, има основание да се предполага друго — убиецът не е допускал, че пакетът няма да стигне до адресата. Той не е глупав. Не знам. Според мен е по-важно да се разглежда *съдържанието* на посланието, а не да се разсъждава за кого е предназначено.

— В какъв смисъл съдържание?

Ингвар включи плочата и извади тиган от долния шкаф, без дори да попита къде се намира. Ингер Йохане седеше на плетен стол и гледаше съсредоточено към чашата вода с лед в ръката си.

— Всъщност намирам за разумно да се тръгне от съвсем друга страна — изрече бавно тя.

— Добре. От коя? — той си разтърка очите.

— Винаги трябва да се започва съвсем отдолу — обясни тя вяло, сякаш търсеше нещо в паметта си. — Да се огледа наличното, фактите, обективно известното. Да се подредят тухличките при основата. Да не се разсъждава, преди да има основа. Опасно е.

— Значи това трябва да се прави.

— Да.

Тя изправи гръб и остави чашата. От печката ухаеше на вкусно. Ингвар извади чинии, чаши и прибори. Имаше вид на силно съсредоточен, докато режеше красиво домати.

— Виж — постави той доволен тигана на масата. — Омлет с лук. Това наричам аз истински обяд.

— Три деца — обади се тя, дъвчейки бавно. — Ако приемем, че и Емилие е отвлечена от същия извършител. Всъщност нищо не ни дава основание, но нека за момента допуснем, че е така. Три деца са изчезнали. Две от тях са върнати. Мъртви. Мъртви деца.

— Мъртви деца — повтори Ингвар и остави вилицата си. — Дори не знаем от какво са умрели.

— Почакай! — вдигна ръка тя и продължи: — Кой убива деца?

— Сексуални престъпници и автомобилисти — измърмори той мрачно.

— Именно.

— Хммм?

— Тези деца не са убити от автомобилист. Но и нищо не подсказва, че са убити от сексуален престъпник. Права ли съм?

Той кимна леко.

— Освен, ако не са извършени сексуални деяния, от които не е останала следа — уточни той. — Но такива, естествено, са немислими.

— С какво разполагаме, когато става въпрос за секс или автомобилни катастрофи?

— С нищо — каза той и си сипа отново.

— Храниш се прекадено бързо — направи му забележка тя. — И грешиш. Разполагаме с ужасно много. Вие, искам да кажа. Вие разполагате с ужасно много.

Омлетът ѝ се услади. Малко в повече лук, може би, но една капка „Табаско“ му придаваше друг вкус.

— Факт е, че убиват деца в краен случай. И ти, и аз знаем, че повечето от убийствата в страната са извършени в състояние на афект. Процентът на рецидив при убийците е минимален. Убийството по правило е резултат от дълготраен семеен конфликт, от ужасна ревност или често при нещастен случай; при скандали в нетрезво състояние. Думата повлича дума, появява се оръжие, нож, ловна пушка. Бум. Някой се превръща в убиец. Така става. Знаем го и двамата. Извънредно рядко децата са директно намесени, във всеки случай не и като жертви. Те са жертва в преносен смисъл.

— Ако не смятаме тийнейджърите. Все по-често се убиват един друг — и то във все по-ранна възраст. Бих нарекла четиринадесетгодишен тийнейджър, дете. Онзи приятел беше на такава възраст, дете го докараха тук през януари от училище „Мьолергата“, нали? — Ингер Йохане премигна.

— Да, но тогава, както и в случая с бандите, ставаше дума за съперничество. Криворазбрана чест. Избиват се помежду си, рядко други са потърпевши. Не и външни хора. А сексуалните престъпници

обикновено убиват, защото се опитват да прикрият престъплението, самото посегателство. Твърде рядко убийството е свързано със самото сексуално деяние. Сексуалните престъпници просто са принудени да убиват. Говорил съм с мнозина. На някои им е почти непоносимо да живеят с мисълта за извършеното сексуално деяние. Изпитват угризение на съвестта, срам, мъка. И проявяват забележителна способност рационално да го заличат. С една дума, детето трябва да умре.

— Накъде биеш?

Той изпи на един дъх чашата с мляко и леко се тупна по стомаха.

— Човек, способен да убие напълно невинни деца, да ги отвлече, да ги убие и да ги изпрати на родителите с цинично придружително писмо, е замесен от друго тесто. Тези действия предполагат психика, обосноваваща постъпката.

— От негова гледна точка основателна. Ако си мислиш така, значи е луд.

Ингвар потропваше с пръст по металната опаковка на пурата в джоба на ризата му.

— Не. Той не е луд. Поне не в най-традиционния смисъл. Не е психопат. В противен случай не би действал така. Не забравяй колко ... *рафинирано извършва престъпленията*. Колко премислено е всичко. Какво собствено имаш предвид под луд? Разбита душа? Душевноболен? Едва ли.

— За него е естествено да убива деца. Това ли казваш? Мисли, че е нормално да убива деца, но въпреки това не е душевноболен?

— Да. Всъщност — не. Може и да съжاليا, че децата трябва да умрат, но има друга цел, *задача*, така да се каже. Мисия?

— Каква мисия?

Опакованата пура се плъзгаше напред-назад между пръстите му и стържеше едва доловимо по сухата кожа.

— Не знаем — сви рамене тя.

Залъгваш ме, говориш за сами по себе си очевидни неща или поне отдавна ясни за теб. Колко случая на убийство си разследвал? На колко убийци с нарушена психика си се натъквал? Чел си дебели книги по въпроса. А сега се чудиш как да ме хванеш на въдицата. По някаква необяснима причина правиш всичко възможно да ме привлечеш в отбора. Няма да се оставя да ме подмамиш.

— Кафе? — попита тя небрежно и започна да пълни каничката със студена вода.

— Знаеш как работи един *профайлър* — по-скоро констатира Ингвар.

Водата вече течеше по пръстите ѝ — каничката отдавна беше пълна.

— Първо би изчела цялата ни документация — продължи Ингвар. — Всички налични технически данни, всички обективни факти. После би съставила профил на всяка от жертвите. В случая не е сложно, защото са деца. Същевременно е комплицирано, понеже се налага да съставиш профили на родителите им, за да допълниш картината. И чак тогава, бавно и методично, би положила основата, за да съставиш профил и на мъжа. Ако нашият човек действително е мъж. Така би постъпила. *Стига да имаше желание да ми помогнеш.*

Акцентът върху последното изречение я изплаши. Спря водата и едва не изпусна каничката на пода.

— *Защо? Защо?* — Тя се обърна рязко и удари със свободната си ръка кухненския плот. — Посочи ми поне едно разумно основание такъв опитен главен инспектор в Крипо да настоява толкова упорито и да прилага, меко казано, толкова странни методи, за да накара някакъв нещастен научен работник да му сътрудничи по случай, разтърсил драматично цялата страна? Можеш ли? Би ли ми обяснил защо отказваш да приемеш един отказ?

Настъпи тишина. Той си разглеждаше ръцете. Ингер Йохане му обърна гръб. Кафеварката къркореше. По тясната пътека пред прозореца на кухнята, в нарушение на правилата, червен „Голф“ се придвижваше от една пощенска кутия към друга.

— Рискувам — Ингвар сякаш търсеше думите, — да ме сметнеш също за толкова луд като... Да си помислиш, че съм превъртял.

Тя продължаваше да стои с гръб към него. Шофьорът на червения „Голф“ бе спрял пред номер шестнадесет.

— На млади години се гордеех с това — продължи той с тих глас. — Дори се хвалех с интуицията си. Момчетата ме наричаха СС. Свръхсетивният Стубьо. Аз... всъщност не съм ясновидец. Не вярвам в подобни неща. Не мога да виждам къде се намират изчезнали хора. И все пак често улавях безпогрешно посоката. Колегите ми започнаха да ме гледат странно. Шушукаха си зад гърба ми. Аз си мълчах. Но имам

тази способност... не, не способност. Наклонност. Имам наклонност да *проверявам усет* за случаите, с които работя. Трудно е да го обясня. Изпадам в някакво състояние на свръхчувствителност. Сънувам моите случаи. Виждам разни неща.

Шофьорът на червения „Голф“ хвърли фас през прозореца и обърна колата. Ингер Йохане не видя какво е доставил, но капакът на пощенската кутия на номер шестнадесет не можеше да се затвори.

— Е, сигурно не е чак толкова зле — подхвърли тя. — Всички добри следователи би трябвало да имат интуиция. Няма нищо паранормално или свръхестествено в това. Впрочем, интуицията е обработката на редица известни факти на подсъзнателно равнище. Именно подсъзнанието дава отговори, до които не се стига при съзнателното им анализиране.

Най-сетне Ингер Йохане се обърна.

— Някои го наричат проницателност — усмихна се леко тя. — Вероятно поради това по правило се смята за женско качество. Но какво общо има всичко това с мен?

— Гледах те по телевизията. Останах впечатлен. Хрумна ми да говоря с теб. На следващия ден бях забравил цялата история. Но малко по-късно ми се обади приятел от САЩ. Уорън Скифърд.

— Уорън Скиф...

— Именно. ФБР.

Тя усети как я полазиха тръпки, рязко и неприятно.

— Рутинно бяхме информирали Интерпол за отвличането. Уорън попаднал на него във връзка с друг случай. Обади се. Не бяхме разговаряли повече от половин година. Накрая ме попита не познавам ли случайно Ингер Йохане Вик. Когато му разказах с какво се занимаваш, ми препоръча да те включа в екипа. Никога не съм чувал по-настоятелна препоръка. Денят мина напрегнато, имах много работа. А през нощта ми се присъни. По-скоро имах кошмар. Няма да те отегчавам с подробности, защото непременно ще ме помислиш за луд — изсмя се кратко и напрегнато. — Ти обаче имаше роля в този сън и именно поради тази причина беше важно да говоря с теб. Трябва да ми помогнеш. Но ти не искаш. Ще тръгвам.

— Не още.

Отново седна на плетения стол пред Ингвар.

— Дано Уорън не те е заблудил. Аз не съм *профайлър*. Само посещавах тези курсове и...

— И беше най-добр...

— Почакай — прекъсна го тя и се взря в очите му. — Ти ме излъга. Заблуди ме, премълчавайки, че през цялото време си знаел какъв опит имам. Това не е особено добра основа за по-нататъшна съвместна работа.

Беше готова да се закълне, че той се изчерви; лека руменина точно под очите.

— Но ще отделя пет минути, за да чуя какво мислиш — тя хвърли поглед към часовника на печката. — Пет минути.

— Това разследване е истински хаос — чистосърдечно призна той. — Дори и в хаоса има известна закономерност, но все по-често ми убягва. След първото дете, след Емилие, всичко беше обозримо. Аз ръководех операцията. Работехме тесен кръг следователи. После всичко експлодира. Поради изключителния интерес на медиите се намеси и голямото началство. Всички изявления трябва да минават лично през шефа на Кристо. А понеже основната му грижа е как да се представи по-добре пред медиите, често злоупотребява с информацията. От време на време необмислено прибързва, а ние надолу по веригата опираме пешкира. Нямам намерение да критикувам. Наистина. Не завиждам на онзи, който ще трябва да отговаря на въпросите на обществеността относно случай, в който хлапетата мрат като мухи... — погледна към кафеварката, стана и изсипа кафето в син термос, — ... *а ние, по дяволите, нямаме никаква шибана следа* — заключи той гневно.

— Впрочем, имаме милион следи, но те не водят наникъде. — Напълни по една чаша за двамата. — Случаят се усложни, защото и полицейският район Осло влезе в картинката. Обикновено не им помагаме с тактическо разследване. Те имат достатъчно кадърни хора.

— Е, при толкова светила за какво съм ти аз?

Той се поприведе. Дръжката бе твърде малка за дебелиите му пръсти.

— Теб си те представям в ролята на съветник. Човек, с когото мога да си подавам топката. По-лесно ще ми бъде да предавам мнението ти по-нататък в системата. Скептичното отношение към човек като теб ще бъде голямо и е по-добре да има посредник. Аз

например — усмихна се криво, сякаш се чувстваше задължен да извини колегите си. — А аз се нуждая от човек, с когото да си подавам топката — повтори той. — Човек извън системата. Извън хаоса, ако щеш.

— И как си представяш — подхвана сухо тя — да ме запознаеш с цялата документация по случая, без да съм официално ангажирана за съвместна работа с Крипо?

— Остави това на мен. Аз нося отговорността да не показвам материали, класифицирани като служебна тайна — поклати примирено глава той. — Защо все пак не ми отговориш? За последен път те питам. Дори и моето търпение има граници, въпреки че не създавам такова впечатление.

Ингер Йохане лапна бучка захар. Тя се стопи и в устата ѝ остана сладък вкус. Сега той сигурно ще си тръгне. Личеше си. И никога повече няма да го види.

— Да — кимна тя, сякаш ѝ задаваха въпроса за първи път. — Ще ти помогна, ако мога.

Ингер Йохане си помисли, че той ще започне да пляска с ръце. Слава богу, не го направи. Просто стана и започна да разтребва, все едно си е у дома.

Ингвар Стубьо си тръгна от апартамента на Ингер Йохане Вик едва към седем вечерта. Тя отвори външната врата. Не знаеше какво да прави с ръцете си и пъхна палци в колана.

— Толкова ми напомняш за нея — сподели Ингвар спокойно, закопчавайки якето си.

— На дъщеря ти ли? Напомням ти на Трине?

— Не — тупна се той леко по гърдите. — Напомняш ми за моята съпруга.

Тичайки, Лине изкачи стълбите.

— О! Здравей! — поздрави тя и любопитно огледа непознатия мъж.

— Ингвар Стубьо — измърмори Ингер Йохане. — Лине Шютер.

— Радвам се!

— Е, довиждане — Ингвар Стубьо подаде ръка.

Смутена, Ингер Йохане се позабави да я поеме и той я пхна припряно в джоба на якето. Кимна леко и си тръгна.

— Яаа — възкликна Лине, затваряйки вратата след себе си. — Какъв тип! Но не е за теб. Абсолютно не.

— Права си — съгласи се Ингер Йохане раздражено. — Защо идваш?

— Прекалено е снажен за теб — продължи да бърбори Лине на път към хола. — След онази история с Уорън около Ингер Йохане Вик просто няма място за наперени мъжаги. — Седна със свити крака на дивана. — За теб са такива като Исак. Малки сладки мъжлета, които не са печени като теб.

— Хайде, стига.

Лине душеше из стаята и разтри нос.

— Разреши ли му да *пуши* тук? При положение че Кристиане идва утре.

— Стига, Лине! Какво искаш?

— Да ми разказваш за пътуването си до Америка! И да ти напомня за литературната сбирка в сряда. Вече три пъти поред отсъстваш. Даваш ли си сметка? Момичетата започват да се чудят дали не искаш да се откажеш. След петнадесет години!

Лине се просна на дивана.

Ингер Йохане се примири и отиде да донесе вино от статива в хладната спалня. Първо хвана бутилка „Бароло“, но я върна внимателно. До статива имаше вино в кутия.

И без това не прави разлика — помисли си тя.

Отивайки към хола, се питаше дали Ингвар Стубьо е въздържател. Имаше вид на такъв с тази гладка и плътна кожа, без груби пори. Очните му ябълки бяха толкова бели. Нищо чудно Ингвар Стубьо въобще да не пие.

— Ето ти вино — подаде тя кутията на Лине. — Аз ще се задоволя с чаша чай.

31

Беше приятно да кара сам. Автомобилът, без да е нещо особено — шестгодишен „Опел Вектра“ — стоеше добре. Неотдавна беше сменил амортизьорите. Добра си беше колата. Уредбата беше добра. Музиката беше добра.

— Добро. Добро. Добро.

Той се прозина и се почеса по челото. Не биваше да заспива. От доста време караше без почивка и вече приближаваше долината Лавангсдален. Бяха минали двадесет и пет часа, откакто се изтърколи от гаража вкъщи. Е, зависи кой какво разбира под гараж. Старата плевня вършеше хубава работа — хем колата стоеше на сухо, хем побираше всевъзможни вехтории, които сърце не му даваше да изхвърли. Човек никога не знае какво ще му потрябва. Сега например се радваше, че е запазил старите гюмове за мляко, останали от предишния собственик. На пръв поглед изглеждаха ръждясали, но след сериозно излъскване със стоманена четка станаха като нови. В тях събира бензин доста седмици. Откакто беше се преместил в малкото стопанство, пълнеше най-нормално резервоара долу при Бобен до Самвиркелагет^[1] — нито много често, нито твърде много; нито повече, нито по-малко от обикновено. После преливаше по някой литър в гюмовете за мляко. Постепенно се натрупаха неколкостотин литра. Сега нямаше нужда да купува нищо по пътя на север. Никакво спиране, за да не го видят. Никакви оставени пари с пръстови отпечатащи. Никакви видеокамери. Движеше се по пътя с достатъчно мръсен тъмносин „Опел Вектра“, както, който и да било. Някакъв си човек на път. Номерата бяха зацапани и почти не се четяха. Нищо не биеше на очи. В Северна Норвегия беше пролет.

В долината Лавангсдален снегът се стелеше мръсно сив около дънерите на дърветата. Наближаваше седем часа в неделя сутрин. От доста време не беше срещал кола. На лек завой уби скоростта. Излезе на мокър и разбит на заледени бразди коларски път. Всичко мина

добре. Спря зад каменисто хълмче. Изгаси двигателя. Изчака. Слухтеше.

Никой не можеше да го види. Свали си ръчния часовник. Голям, красив часовник за водолази. Нагласи го за събуждане. Ще спи два часа.

Два часа бяха всичко, от което се нуждаеше.

[1] Кооператив. — Бел.пр. ↑

Като че ли нищо друго не очакваше.

Алвхил Софиенберг понесе историята за Аксел Сайер изненадващо добре. Повдигна леко тънките си вежди и дискретно прокара пръст по мъхестата горна устна, премлясквайки едва доловимо, сякаш ченето ѝ се бе измъкнало.

— Само господ знае как аз бих възприела подобна информация. Сигурно е трудно да се вживееш в подобно нещо. Невъзможно. Но на него изглежда му е добре, а?

— Определено. Е... Трудно е от една кратка среща да заключиш какъв всъщност е животът му, но той се е устроил чудесно, има хубава къща край морето, брегът е прекрасен. Вписва се някак в обстановката. Съседите го познават и се интересуват от него. Толкова мога да кажа.

— Невероятно — измърмори Алвхил.

— Обстоятелствата не ми позволиха повече — каза Ингер Йохане.

— Имам предвид тези информационни придобивки — Алвхил махна неопределено с ръка. — Само като си помисля, че по-малко от седмица се оказа достатъчно време да се открие къде по света живее Сайер. Невероятно. Наистина невероятно.

— Интернет — усмихна се Ингер Йохане. — Не си ли мислила и ти да се свържеш с мрежата? Ще ти е добре тук, както...

— Лежиш и ще мреш — продължи мисълта ѝ Алвхил. — Би било добре, но аз имам пишеща машина „Айбием“ от 1982-ра с кръгла глава. За съжаление е малко тежичка, за да си я сложа на скута, но ако трябва, ще го направя.

Погледна към писалището до прозореца, където машина с цвят на нектар стоеше готова с празен лист под валяка.

— Вече не водя особено оживена кореспонденция, така че няма никакво значение. Всичко, което притежавам, е подредено. Децата ме посещават всеки ден. Добре са обезпечени и според мен относително щастливи. Внуците са възпитани. Случва се дори да наминат, без да е

прекалено явно, че са ги накарали. Дори не ми е необходим телефон. Но само ако бях по-млада...

— Имаш толкова красиви очи — прекъсна я Ингер Йохане и преглътна. — Толкова са... сини. Невероятно сини.

Алвхил се усмихна по нов начин; усмивка, която Ингер Йохане не заслужаваше. Сведе глава и замижа. Пръстите на Алвхил я погалиха по брадичката — сухи и твърди като клонки на умряло дърво.

— Сега ме зарадва, Ингер Йохане. Съпругът ми обичаше да казва същото. Постоянно.

На вратата се почука. Ингер Йохане се изправи бързо и смутено се отдръпна от леглото, сякаш са я изненадали да върши нещо нередно.

— А пък аз си мисля, че е време за почивка — подаде глава медицинската сестра.

— На човек изцяло му отнемат правата — оплака се Алвхил.

Ингер Йохане не успя да си отдръпне ръката. Алвхил я държеше здраво за китката.

— Да не си мислиш, че ще изчезнеш ей така?

Медицинската сестра застана нетърпеливо до леглото с ръце на кръста и забели очи.

— Само за момент — хладно я погледна Алвхил. — Още не съм свършила с тази млада дама. Ако обичате, излезте за малко в коридора, аз бързо ще се приготвя за следобедния сън.

Сестрата се оттегли със съмнение назад, сякаш подозираше Ингер Йохане в лоши намерения. Чуха я, че не се отдалечава много; вратата остана леко открената.

— Едва ли е възможно да направя нещо повече — леко се запъна Ингер Йохане. — Изчетох документацията. Съгласна съм с теб. По всичко личи, че Аксел Сайер е жертва на голяма несправедливост. Намерих човека, прекосих океана, говорих с него. С други думи, изпълних възложената задача.

Алвхил се засмя, нисък дрезгав смях, който премина в суха кашлица.

— Ние няма да се предадем толкова лесно, Ингер Йохане.

— Но какво...

— Трябва да има някакво съобщение за смърт.

— Какво?

— Споменах ти за възрастна жена, посетила полицията през 1965-а. Онази, според която нейният син е виновникът. Случката, довела до освобождаването на Аксел Сайер! Тя е отишла в полицията, защото синът ѝ е бил починал. За тази жена знаем само, че е живяла в град Лилестрьом. Ти с този твой интернет... Ще успееш ли да откриеш в регионалната преса съобщение за смърт от юни 1965-а? Става въпрос за съобщение вероятно само с един опечален.

Ингер Йохане се запъти към вратата. Нещо бяло се движеше нетърпеливо напред-назад.

— Един опечален. Откъде знаеш?

— Не *знам* — възрази Алвхил. — *Предполагам*. Говорим за голям син, живеещ при майка си. Според единствения ми източник, свещеника на затвора, въпросният син бил слабоумен. Звучеше ми като онези тъжни... — спря наполовина и замахна в знак на отказ. — Достатъчно. Опитай. Търси.

Търпението на медицинската сестра се изчерпи:

— Сега вече ще тропна с крак. Госпожа Софиенберг се нуждае от възможно повече почивка.

Ингер Йохане се усмихна топло на Алвхил.

— Ако ми остане време, ще...

— Имаш време, приятелко. На твоята възраст целият свят е твой.

Ингер Йохане дори не свари да се сбогува нормално. Преди да излезе в коридора, ѝ се стори, че в спалнята на Алвхил вече не мирише на лук. Освен това се сети за нещо, за което не си беше мислила, откакто се върна от САЩ. При Аксел Сайер беше видяла нещо, нещо, което привлече вниманието ѝ, но прекалено късно. А сега по време на разговора с Алвхил по неизвестна причина нещо ѝ го напомни горе, нещо казано, или нещо, което видя.

По пътя към вкъщи я заболя глава.

— Той се казва Краля на Америка.

— Какво?

Ингер Йохане не беше виждала по-грозно животно. Цветът му напомняше за съдържанието в пелените на Кристиане, когато беше най-болна: жълтокафеникаво с по-тъмни, неопределени петна. Едното му ухо стърчеше право нагоре, другото висеше надолу. Главата му

беше несъразмерно голяма в сравнение с тялото. Опашката се въртеше като кръгла бъркалка — изглежда, звярът се смееше. Езикът почти метеше пода.

— Как му е името, каза?

— Краля на Америка. Моето куче. Един кучемиг.

Кристиане поиска да вдигне чудовището, направо огромно за своите няколко месеца. Кутрето не се помести. Всичко приключи с това, че Кристиане го последва, лазейки до хола, с изплезен език.

— Откъде ѝ дойде това име?

Исак вдигна рамене.

— В момента четем „Шапката на магьосника“, където тролът се превръща в крал на Калифорния, нали помниш. Оттам може би. Нямам представа.

— Джак — извика Кристиане от хола. — Той се казва и Джак също.

Ингер Йохане леко настръхна.

— Какво става? — Исак я погали по ръката. — Нещо нередно ли има?

— Не. Да. Не разбирам това хлапе.

— Само едно име. Ох, господи, Ингер Йохане, та това не е нито за...

— Забрави. Как я карахте?

Тя му обърна гръб. Краля на Америка се изпишка на килима в хола. Кристиане точно се опитваше да свали от горния кухненски шкаф кутия от сладкиши. Намираще се в най-горното чекмедже и заплашваше да падне всеки момент.

— Опааа!

Ингер Йохане я хвана и се опита да целуне дъщеря си.

— Джак обича корнфлейкс — изписка Кристиане и се измъкна.

Капакът се отвори. Тя изпусна кутията. Кучето дотича. Детето и чудовището се овъргаляха в царевични хапки, които хрускаха по пода, а Кристиане се смееше неистово.

— Тя изпитва радост от всичко това — усмихна се Ингер Йохане примирено. — Как избра нещо толкова... грозно!

— Шшшт! — Исак постави пръст върху устните ѝ; тя се отдръпна назад. — Джак е красив. Случило ли се е нещо? Изглеждаш толкова... Има нещо... цялата си...

— Помогни ми — прекъсна го тя и взе прахосмукачката.
Наистина не разбираше как така Кристиане е нарекла кучето
Джак, Краля на Америка.

Изпитваше странна нервност. Или може би беше просто изморен. Двата часа сън на коларския път в долината Лавангсдален, само на четиридесет и пет минути с кола от град Трумсьо, му помогнаха, естествено. Въпреки това не се чувстваше особено добре. Кръстът го болеше. Очите му бяха някак сухи; мигаше непрекъснато и се опитваше да предизвика сълзене с прозевки. Възбудата и раздразнението му се проявяваха под формата на бодежи на неспокойство, на чувство за празнота в стомаха. На големи, дълги глътки пи вода от шише. Колата беше паркирана зад студентските жилища край водоема за питейна вода. Студенти влизаха и излизаха; взимаха автомобили назаем; различни хора ги посещаваха. С други думи, мястото беше удобно за неговите цели. Но същевременно не биваше да остава дълго в колата. Такива неща се забелязват. За предпочитане бе да се премести там, където живеят предимно самотни жени. Запуши бутилката и си пое дълбоко дъх.

За по-малко от пет минути измина краткото разстояние до малката странична отбивка в най-горната част на пътя „Лангнесбаккен“. Той, естествено, я знаеше, защото беше идвал и преди. Познаваше навичките на жената. Винаги се прибираше у дома през последната неделя на месеца. Майката щеше да се върне точно в пет. Както правеше винаги. Идваше, за да провери имота, преобразен и вече подходящ не само за следобедна фамилна семейна идилия, но и за вечеря. Зелe с месо, чаша хубаво вино и изучаващ поглед. Дали е достатъчно чисто? Достатъчно хубаво? Сменени ли са втулките на капещите кранчета в банята?

Той знаеше какво ще се случи. Тази пролет идва три пъти. Оглежда. Води си бележки. Часът беше три без пет. Прекоси завоя и погледна през рамо. Наоколо нямаше никого. Валеше, но не силно. Ниските облаци опираха в планините на остров Квальоа; на запад причерняваше и привечер времето щеше да се развали. Безшумно и пъргаво прекоси градина и се шумгна в хрсталака. Беше по-рехав,

отколкото му се искаше. Независимо от облеклото му в сиво и тъмносиньо, рискуваше да го забележат, ако някой погледне. Без да се оглежда назад, притича до стената на къщата. На север нямаше съседи. Там се виждаха само пробуждащи се от пролетта малки брезички и купчини мръсен стар сняг. Дишаше тежко, а не биваше да е така. Нервността му напираше към адамовата ябълка и го караше да преглъща бързо и често. За пръв път изпадаше в подобно състояние. Стискаше здраво малката паласка на колана. Трябваше да има висок дух и да се чувства сигурен. Само чувството за сигурност му позволяваше да триумфира вътрешно.

Това беше неговият миг.

Едва го чуваше. Без да поглежда часовника, знаеше, че показва три. Притаи дъх. Цареше пълна тишина. Хвърляйки поглед зад ъгъла на къщата, установи, че късметът му е проработил повече от очакваното. Тя беше оставила детската количка долу. Неокаченият още стар хамак заемаше цялата тераса и нямаше място за нищо друго. На света не съществуваха никакви звуци, освен собственото му бързо дишане и самолет, който се подготвяше за кацане на летището в Трумсъо.

Отвори паласката. Пригответи се. Приблужи до количката.

Тя стоеше под стряхата, на завет от ръмящия пролетен дъжд. Въпреки това детето беше завито, все едно наоколо върлуваха зимни бури. Гюрукът бе вдигнат, дъждобран опасваше останалата част. Върху всичко, да предпазва от скитащи котки, майката бе опънала нещо като мрежа. Пребори се с преградата за котки. Разкопча и свали дъждобрана. Детето бе поставено в синьо спално чувалче и имаше шапчица. Беше краят на май, а детето бе с шапчица! Плътно прилепнала, завързана под брадичката с панделка, която се губеше в гънка под дебелия гушка. Количката беше тясна. Детето спеше дълбоко, с отворена уста.

Трябва да внимава да не го събуди.

Никога няма да успее да съблече достатъчно дрешки от детето.

По дяволите!

Паниката се надигна като ударна вълна отдолу, от стъпалата, изпълзя нагоре по тялото му и го лиши от дъх. Изпусна спринцовката.

Спринцовката му трябваше. Детето отвори уста и изгъркори. Детето представляваше голяма дишаща дупка. Спринцовката. Наведе се, вдигна я, набута я в паласката и извади бележката. Ръцете му трепереха. Найлоновата обложка се изхлузи между пръстите му. Отново се наведе, сграбчи я и я натика в паласката. Намести напълненото с пух спално чувалче върху дишащата дупка. През ръкавицата държеше здраво тъмносиния плат. Детето се гърчеше в опит да се извърти настрани. Оказа се изненадващо лесно да му попречи. Натискаше здраво, без да пуска, и в един момент вече нищо не се съпротивляваше изпод пуха и синия плат. Но той не охлабваше още хватката. Самолетът се беше приземил. Нищо не нарушаваше тишината.

За щастие, не беше забравил бележката.

— Не забравих бележката — измърмори си той, сядайки в колата. — Не забравих бележката.

На два пъти задряма зад кормилото. И двата пъти скърцането при навлизането върху насипа на канавката го събуди навреме, за да се върне обратно на пътя. Преди Маяватн спря само колкото да хапне и да зареди с бензин от гюмовете, но за целта сви в страничен път. Имаше нужда от сън. На малък изоставен къмпинг намери укритие за колата.

Не биваше да изпада в такова състояние. Трябваше да има контрол. Предварителният му план не предвиждаше такова развитие на нещата. Макар да му се гадеше от безсъние, не можа да заспи. Разплака се. Не биваше да става така. Това беше неговият миг. Нямахте нищо общо с неговия план, с неговото желание. Плачеше все по-силно и неочаквано се почувства засрамен. Изпсува ядно и започна да се удря по лицето.

— За щастие, не забравих бележката — мърмореше той, бършейки сопола с пръсти.

Събуди я звънецът. Прозвъня кратко, сякаш някой се опитваше да я събуди, но без да безпокои Кристиане. Краля на Америка скимтеше нещастно от стаята на Кристиане и тя, преди да отиде да отвори, изведе кучето. Слава богу, дъщеря ѝ продължи да спи кротко сред тежка мараня от сън и кучешка пикня. Кучето непрекъснато скачаше по нея и болезнено дереше с нокти голите ѝ крака. Докато го буташе настрани, се спъна и си удари малкото пръстче в прага на вратата към коридора. От страх да не се позвъни отново, закуцука да отвори.

Трудно видя очите му. Поради приведените напред рамене целият силует създаваше впечатление за по-малък. Тя долови слаб мирис на пот, когато той вдигна ръка и я прокара по главата си. Под мишница стискаше пилотско куфарче: носеше го като сандъче с отворен капак.

— Непростимо — измърмори той, — но не успях да дойда по-рано.

— Колко е часът?

— Един. През нощта.

— Вече разбрах — подхвърли сухо тя. — Влизай. Само ще си облека нещо друго.

Той се настани в кухнята. Краля на Америка му ближеше ръката; течаха му лиги и скимтеше, вероятно беше гладен.

— Яаа. Имате си новост?

Тя измърмори нещо в потвърждение и се захвана с кафеварката. Време беше да осъзнае, че това бе Ингвар. След като се събуди, мислеше за едно: звъненето да спре. Събуждането на Кристиане посред нощ означаваше денят да започне по тъмно. Оправи избелелия колежански анцуг. Е, в скрина се намираха и по-добри.

— Ако ще се появяваш и в някоя друга нощ, недей да звъниш. Използвай телефона. Нощем изключвам апарата в хола. Този — кимна леко към спалнята и сипа дозата кафе във филтъра, — при мен е приглушен. Буди мен, но не безпокой Кристиане. За нея е важно да

спи. За мен също — опита се да се усмихне. Гримасата се превърна в прозявка. Смутена, тя затвори очи и тръсна глава.

— Ще го запомня — обеща Ингвар. — Съжалявам. Посегнал е още веднъж. — Понечи да вдигне ръка към косата си, но я отпусна вяло.

— Какво? — почти безгласно попита тя. — За какво говориш?

Ингвар прокара длан по лицето. Гласът му прозвуча приглушено:

— Единадесетмесечно момченце от Трумсьо. Глен Хуго. На единадесет месеца. Не си ли го чула?

— Снощи нито съм гледала телевизия, нито съм слушала радио. С Кристиане си играхме с кучето и ходихме на разходка. Единадесет месеца. *Единадесет месеца!*

Възкликанието увисна между тях, сякаш безсмисленото убийство криеше загадка, закодирана във възрастта на малката жертва. В очите на Ингер Йохане напиреха сълзи и тя запремигва.

— Но... — почти се свлече на стола до масата. Ръцете му стояха скръстени пред него и тя изпита необходимостта да сложи своята върху тях.

— Всичко изяснено ли е вече?

— Не е било отвлечено. Било е удушено в количката по време на следобедния му сън.

Кучето лежеше на една страна с полузатворени очи в ъгъла до печката. Ингер Йохане се вгледа в малкия гръден кош, който ритмично се повдигаше и спускаше. Ребрата ясно се очертаваха под късата, кафява, мека козина, а езикът проблясваше влажен и светлорозов.

— Значи не е той — прошепна тя и си пое дъх с усилие. — Той не души. Отвлича и убива по начин, който не сме установили. Не души бебета, докато спят. Това не е същият човек. В Трумсьо ли каза? — удари с юмруци по масата, изливайки гнева си върху географията. Бяха изправени пред трагичен смъртен случай, но поне се знаеше от какво е причинен. Една внезапна и необяснима от гледна точка на подбудите смърт на бебе. Как ли щяха да я понесат семейството: майката, бащата.

— Трумсьо! Нещо не се връзва!

Тя се наведе напред през масата към кафеварката. Ингвар се изправи бавно, отвори шкаф и извади две чаши. За момент остана да ги разглежда: едната с нарисувано „ферари“, поизтритото от миялната машина до бледорозов цвят; другата във формата на дракон, със

счупено крило и опашка като дръжка. Напълни ги и подаде чашата с „ферари“ на Ингер Йохане. Парата от кафето облъхна лицето ѝ. Стискаше здраво чашата с две ръце и настояваше Ингвар да се съгласи с нея. Трумсьо е твърде далече. Тактиката се разминаваше с досегашните му действия. Извършителят не е намерил четвъртата си жертва. Кучето подритваше насън.

— Бележката — отрони той уморено и сръбна от горещата течност. — Оставил е бележка. *Получи си заслуженото.*

— Но...

— Не сме разгласили тази подробност, затова във вестниците няма и дума за нея. Засега информацията остава само за нас. Това трябва да е той.

Ингер Йохане погледна часовника:

— Два без пет. Разполагаме с четири часа и тридесет и пет минути, докато будилникът там, вътре се събуди. Да започваме. В това твоє пилотско куфарче сигурно има това-онова. Донеси го. Разполагаме с четири часа и половина.

— Излиза, че единственото общо е бележката. — Тя се отпусна угнетена на облегалката на стола и сплете пръсти на врата.

Навсякъде бе осеяно с жълти бележки. Върху гърба на голям плакат, закрепен за хладилника с лепенки, бяха написани имената на децата, а под тях в колонки всички известни данни: от препоръки за хранене до медицинската им история. Колонката на Глен Хуго беше най-къса. Наличната информация, събрана след смъртта на бебето, която бе документирана преди по-малко от едно денонощие, се свеждаше до: Удушаване. Възраст и тегло. Здраво, нормално, единадесетмесечно момченце.

От фактите, отбелязани върху лист над печката, ставаше ясно, че родителите Май Берит и Фруде Беноинсен са съответно на двадесет и пет и двадесет и осем години и живеят в къщата на леко замогналата ѝ се майка; и двамата работят в общината: той е сътрудник в поддръжката, а тя секретарка в приемната на кмета. Фруде, завършил деветгодишно основно училище, има преди това донякъде успешна кариера като футболист в „ТИЛ“. Май Берит е дипломирана по две

специалности в университета Блиндарн^[1]: регионална история и испански. Женени са от две години.

— Бележката фигурира и при трите деца. И всичките са мъртви.

— Не. Емилие не е, надяваме се. За нея не знаем нищо.

— Правилно.

Той се почеса по главата.

— Хартията, на която са писани бележките, е от два различни бележника. Или пакета, за да сме по-точни. Обикновена хартия за копиране, каквато се ползва за всички домашни компютри. Никакви пръстови отпечатащици.

Е...

Той отново си разтри главата, осветена от силния лампион, който тя донесе от хола.

— Твърде рано е да се произнасяме за последната бележка. Все още я изследват. Но не бива да имаме прекалено големи очаквания. Този тип е внимателен. Много внимателен. На пръв поглед изглежда, че почеркът на всяка бележка е различен. Трябва да ги сравни експерт.

— Но този свидетел... Този...

Ингер Йохане се изправи и плъзна пръст по многобройните жълти бележки върху вратичката на шкафа най-близо до прозореца.

— Ето тук. Мъж от улица „Султюнвайен“ 1. Какво е видял всъщност?

— Пенсиониран професор. Много надежден свидетел, но възниква проблем. — Ингвар си наля шесто поред кафе и се опита да преглътне кисело хлъцване, прикривайки уста с юмрук. — Професорът има затруднения със зрението. Носи очила със силен диоптър. Та, той значи си поправял терасата. Оттам пътят се вижда добре.

Ингвар използва дървена лъжица за показалка и посочи мястото върху грубата скица — карта, закачена на прозореца.

— В онзи момент забелязал трима души. От едната посока жена на средна възраст в червено манто, която твърди, че познава, и момченце на колело. И двамата се намирали навътре по пътя, значи към мястото на произшествието. От другата посока видял да се приближава мъж някъде между двадесет и пет — тридесет и пет години.

Дръжката на дървената лъжица отново премина през хартията.

— Идвал откъм стръмния път „Лангнесбаккен“. Било към три часа. Професорът е сигурен във времето, защото тогава жена му била излязла да го пита кога ще се хранят и той си погледнал часовника, преценявайки, че до към пет ще бъде готов с новия парапет.

— И какво за походката? — Ингер Йохане примижа към картата.

— Да. Професорът я описа като... — Ингвар затършува из купчината хартия — „някой, който бърза, но иска да го прикрие“.

Ингер Йохане погледна скептично.

— И как се вижда такова нещо?

— Според него онзи тип вървял уж бавно, но всъщност само сподавял желанието си да тича. Много остро наблюдение. Стига да е вярно. Идвайки насам, се опитах да направя нещо подобно. И се получи. Прилича на принудително задържани подскоци.

— Той може ли да даде по-точно описание?

— Съжалявам.

Тази нощ чашата — дракон изгуби и второто си крило. Изглеждаше по-окаян от всякога; като укротен петел с подрязани крила. Ингвар сипна капка мляко в кафето.

— Само възрастта и то приблизително. А, да... и че бил облечен в сиви или сини дрехи, или и двете. Доста неутрално.

— Много разумно от негова страна. Ако наистина е бил нашият човек...

— И бил с коса. Плътна, мъжка подстрижка. Професорът не пожела да се разпростира повече. Ще се обърнем, разбира се, и с молба към хората, били в района, да се обадят. Ще видим какво още ще излезе.

Ингер Йохане си разтри кръста и затвори очи. Имаше чувството, че съвсем се е разглобила. Утринното слънце едва бе започнало да пълзи по небосклона. Изведнъж тя започна да събира бележките, да сваля окачените листове и карти. Внимателно подреди всичко в очевидно добре обмислена система: бележките пъхна в плик; големите листове прилежно натрупа един върху друг. Накрая сложи всичко в куфарчето и извади кутия кока-кола от хладилника. Погледна въпросително към Ингвар, който кимна.

— Тръгвам. Свършихме — каза той.

— Не — възрази тя. — Едва сега започваме. Кой убива деца?

— Това упражнение вече сме го правили — колебливо отвърна той. — Стигнахме до заключението, че са автомобилисти и сексуални престъпници. Но за тези случаи звучи неуместно да се намесват автомобилисти.

— Да забравим за тях — сухо отбеляза тя. — Става въпрос за омраза. За определена форма на извратено чувство за справедливост.

— Откъде знаеш?

— Не знам. Мисля, Ингвар!

Очните му ябълки вече не бяха бели. Ингвар Стубьо имаше вид на човек след тридневен запой, а миризмата му подсилваше впечатлението за разлагане.

— Трябва много силно да мразиш, за да тръгнеш да раздаваш справедливост по този начин — разсъждаваше Ингер Йохане. — Човек трябва да може да живее с това, да спи, да се храни, спокойно да се движи сред хората, докато проклятието на всички крещи в лицето му от всяка вестникарска страница, от всяка емисия новини по радиото и телевизията; да влиза в магазини, където всички коментират трагедиите, да стои на работното си място...

— Но той не може да мрази тези деца!

— Шшт — Ингер Йохане вдигна длан. — Говорим за мъж, който си отмъщава.

— За какво?

— Не знам. Ким, Емилие, Сара и Глен Хуго случайно ли са избрани?

— Не, естествено.

— Правиш необосновано заключение. *Може* да са избрани случайно, въпреки че не е така. Човек няма да отиде току-така, без никаква причина чак в Трумсьо. Между тези деца трябва да има връзка.

— Или между техните родители.

— Или между техните родители — повтори Ингер Йохане. —
Още кафе?

— Вече ми се повръща от кафе.

— Чай?

— Малко топло мляко ще ми се отрази добре.

— И направо ще заспиш.

— Няма да ми навреди.

Часът беше пет и половина. Краля на Америка имаше кошмар: малките му крачета тичаха във въздуха, бягайки от сънуван враг. В кухнята се стелеше тежка миризма. Ингер Йохане отвори прозореца.

— Проблемът е, че не *намираме* връзка между тези прокл... между родителите. — Ингвар махна отегчено с ръце.

— Което не означава, че такава не съществува — вмъкна Ингер Йохане и седна върху кухненския плот.

— Нека за миг дадем простор на въображението си — продължи тя. — Да допуснем, че имаме работа с психопат. Звучи вероятно. Деянията му са направо ужасни. Тогава какво търсим?

— Психопат — измърмори Ингвар.

Тя не го слушаше.

— Психопати не се срещат рядко, както си мислим. Според някои данни те представляват един процент от населението. Повечето хора употребяват израза за човек, чиято физиономия не им е приятна, но често те не са далеч от истината.

— В наши дни това, струва ми се, го наричат асоциално смущение на личността — обади се Ингвар.

— Това е нещо друго. Критериите за диагноза се препокриват, но... Слушаш ли ме, Ингвар? Опитвам се да мисля!

— Слушам те, но работата е, че вече не съм в състояние да мисля.

— Тогава ме остави аз да го правя, но поне слушай! Грубо, насилието се разделя на два типа: инструментално и реактивно.

— Да, знам — промърмори Ингвар.

— Нашите случаи определено са резултат от инструментално насилие, тоест целенасочено, планирано извършено насилие.

— За разлика от реактивното насилие — намеси се Ингвар, — което в повечето случаи е резултат от външна заплаха или чувство за неудовлетвореност.

— Инструменталното насилие е несравнимо по-типично за психопатите, отколкото за останалите хора. То предполага някакво...

— Би могло да се каже злоба, или формулирано по-научно — изгубена способност към емпатия.

— Да, очевидно нашият човек страда от нещо подобно.

— Родителите — каза Ингер Йохане бавно.

Скочи от плота и отвори пилотското куфарче. Намери плика с надпис „родители“ и подреди бележките по пода. Джак повдигна глава, но спокойно я пусна отново.

— Тук *трябва* да има нещо — решително заяви тя. — Между тези хора има връзка. Не е възможно да се натрупа толкова много омраза към четири деца на девет, осем, пет и една години; последното дори не е навършило една, за да сме точни.

— Въобще не става въпрос за децата — подкрепи я Ингвар и се взря в бележките.

— Кой знае? Може да е и така, и така. Деца и родители. Бащите. Майките. Откъде да знам?

— Майката на Емилие е починала.

— И Емилие е единствената, която не е открита.

За момент се възцари тишина, подсилена от звука на стенния часовник, отмерващ безмилостно минутите към шест.

— Всичките родители са бели — констатира Ингер Йохане неочаквано. — Всичките са не само норвежки граждани, но и норвежци по рождение. Не се познават един друг. Няма общи приятели. Никой с никого не работи на едно и също място. Това, меко казано, е...

— Очевидно. Да не би да са избрани на основание, че *нямат* нищо общо?

— Общо, общо, общо... — Тя повтаряше тихо думата като мантра.

— Възраст. Възраст между двадесет и пет, майката на Глен Хуго, и тридесет и девет, бащата на Емилие. Възрастта на майките е между...

— Двадесет и пет и тридесет и една — уточни Ингвар. — Разлика шест години. Не е много.

— Естествено. Всичките жени са майки на малки деца. Колко голяма да бъде разликата?

— Виждаш ли някаква връзка във факта, че майката на Емилие е починала, а детето засега се води само изчезнало?

Ингвар въздъхна дълбоко и стана. Погледна към книжата и започна да прибира чашите за кафе и каничката.

— Нямам представа. Може би Емилие въобще няма връзка тук с този случай. Ингер Йохане, вече не съм способен да мисля.

— А аз мисля, че точно сега на него му е зле — изстреля тя в пространството. — Мисля, че в Трумсьо той допусна грешка. Това дете е трябвало да бъде отвлечено посред бял ден както всички останали. Необяснимо. Следвайки непонятна за нас логика, той си е изработил метод за убиване, който...

— Не оставя следи — допълни я той с горчивина. — Цялата ни армия от така наречени компетентни лекари само вдигат рамене. Съжалявам, казват те, никаква позната причина за смъртта.

Ингер Йохане седеше на колене, вгълбена, със затворени очи.

— Той не е възнамерявал да удуши Глен Хуго прошепна тя. — Не е планирал да се случи така. Той се опиянява от контрола, който имаше досега във всичко и над всички. Играе игра. По някакъв начин изпитва чувството, че... възстановява нещо. В Трумсьо се е уплашил. Изгубил е контрола. Това го е разстроило. Да се надяваме това да го направи по-непредпазлив.

— Чудовище! — възкликна Ингвар гневно. — Проклето чудовище!

— Той не възприема действията си по този начин — възрази Ингер Йохане, продължавайки да стои на колене, но вече се отпуснаше и на петите. — Той е относително добре уравновесен тип, поне привидно. Вероятно няма досие. Той е изключително обладан от идеята да контролира нещата. Всичко му е подредено. Изрядно. Чисто. Действията му са породени от убеждението, че постъпва правилно. Изгубил е нещо. Взема си нещо, което смята за изконно свое. Търсим лице, което се възприема в пълното си право да действа именно по този начин. Смята, че светът се е настроил против него. Всичките му неудачи в живота са плод от грешка на другите. Не е получил желана работа. Пропаднал е на изпит, защото задачата е била зле формулирана; не печели достатъчно, защото шефът му е идиот, който не умеє да оцени достойнствата му. Но той търпи. Живее с всичко това: с жените, които не го искат; с повишението, което не идва. Докато един ден...

— Ингер Йохане...

— Докато един ден се случи нещо, което...

— Ингер Йохане, престани!

— Докато той се задейства. Докато той вече не е в състояние да живее с тази неправда. Докато дойде неговият ред да си навакса.

— Престани. Това са чисти предположения!

Краката ѝ бяха изтръпнали и направи гримаса, когато се хвана за ръба на масата, за да се изправи.

— И така да е. Ти дойде при мен за помощ.

— Тук мирише тежко.

Кристиане се държеше за носа. Под мишницата си носеше Суламит. Краля на Америка я ближеше всеотдайно по лицето.

— Здравей съкровище, добро утро. Сега ще проветрим.

— Мъжът мирише лошо.

— Да, знам! — Ингвар пусна една измъчена усмивка. — Сега се прибирам и ще взема един душ. Благодаря ти, Ингер Йохане.

Кристиане се прибра в стаята си, сподирена от скимтящото куче. Обличайки си якето, Ингвар Стубьо се опита засрамено да прикрие петната от пот под мишниците. До външната врата направи знак, че ѝ праща целувка и си подаде ръката. Беше учудващо суха и топла. След допира дланта ѝ горя дълго; много, след като той изчезна зад завоя при червената къща най-долу на пътя. Забеляза, че прозорците се нуждаят от миене — навсякъде по стъклата имаше следи от лепенки. Освен това трябваше да си сложи лейкопласт на кутрето на крака. След като се спъна в прага на вратата преди няколко часа, не му обърна внимание, но сега видя, че се е подуло и нокътят почти се е обърнал. Всъщност болеше много.

— Джак се е изакал — извика Кристиане победоносно от хола.

[1] Главното университетско градче в Осло. — Бел.пр. ↑

Аксел Сайер никога не беше вкусил истинско щастие, но от време на време изпитваше задоволство от съществуването си. В дни като този го обземаше чувство за принадлежност, за своеобразно закотвяне в историята тук, в Харуичпорт, където край брега се намираше неговата сива, облицована с кедрово дърво къща.

Надупченият асфалт по Оушън авеню изглеждаше тъмен от дъжда. Колата подскачаше бавно към къщата. Аксел Сайер искаше да се прибере. Тъмното море се сливаше с небето; наситеният зелен цвят на короните на дъбовете, увиснали тежко една към друга и превръщащи части от пътя в тунел, потъмняваше. Аксел обичаше такова време. Беше топло и свежият въздух галеше лицето му през отворения прозорец на колата. Камионетката направи последен подскок на алеята за коли. За момент той остана облегнат назад в шофьорската седалка. Изгаси двигателя и слезе.

Флагчето на пощенската кутия беше вдигнато. Мисис Дейвис не харесваше пощенската кутия на Аксел. Нейната беше с цветна декорация, нарисувана от Бьорн, един набеден швед, който продаваше коне уж порода „Дала“ на глупави туристи по Главната улица. Бьорн не знаеше шведски, а освен това имаше черна коса и кафяви очи, но когато твореше, се придържаше към синьо и жълто. Така го искаше. Пощенската кутия на мисис Дейвис беше украсена с подкови на танцуващи сини стебла. Пощенската кутия на Аксел беше черна, флагчето някога е било червено, но това е било отдавна.

— О, ти се върна!

Понякога Аксел се чудеше дали мисис Дейвис няма радар в кухнята. Наистина от години беше вдовица и не работеше — живееше от скромна застраховка „живот“, направена от съпруга ѝ, който изчезна в морето през хиляда деветстотин седемдесет и пета година — и поради това спокойно посвещаваше времето си да държи под око всичко и всички в малкото градче. И въпреки това проявяваше завидна

енергия. Аксел не си спомняше да се е прибрал някога вкъщи и жената в розово да не го е поздравила сърдечно за добре дошъл.

Подаде ѝ бутилка в кафяв плик.

— О, скъпи! Това ликьор ли е? За мен?

— Кленов сироп — обясни той кратко. — От Мейн. Благодаря, че си се грижила за котката. Колко ти дължа?

Мисис Дейвис отказа да вземе каквито и да било пари. Та той почти не беше отсъствал. Не замина ли само преди четири дни? Пет? Просто да забрави. Беше ѝ приятно да се занимава с толкова красива и възпитана котка. Сироп от Мейн. Хиляди благодарности! Такъв красив щат е Мейн. Свеж и все още непокътнат. Тя самата скоро смята да предприеме едно пътуване. За последен път — някъде преди двадесетина години ходи да навести зълва си в Бангър. Беше директорка на местното училище, невероятно кадърна жена, макар и малко лекомислена в отношенията си със силния пол. Но това си е нейна работа и въобще не засяга мисис Дейвис, а не беше ли всъщност Ню Джърси, гдето щеше да ходи той?

Аксел вдигна рамене — жест, който можеше да означава всичко. Свали куфара от колата и тръгна към входната врата.

— Имаш поща, ей, Аксел! Не забравяй да погледнеш в пощенската *кутия*. Впрочем, младата жена, която ти гостува миналата седмица, пак идва. Мисля, че ти остави визитката си. Какво сладко момиче. И хубава като роза. — Погледна към небето и тръгна да се прибира.

Дъждовните капки стояха като перли върху ангорския ѝ пуловер, а от влагата косата ѝ беше увиснала.

Аксел остави куфара пред входа. Не обичаше да получава поща. Винаги бяха сметки. Само един човек му пишеше писма и те пристигаха веднъж на половин година: за Коледа и през юли — предано и неотменно. Погледна към къщата на мисис Дейвис. Беше се спряла под стряхата и махаше енергично към пощенската *кутия*. Той се предаде. С широка крачка отиде до черната пощенска *кутия* и отвори предния капак. Пликът беше бял. Значи не беше сметка. Напъха го под пуловера, сякаш съдържаше нещо незаконно. Една визитка падна на земята. Вдигна я, хвърли ѝ поглед и я тикна в задния джоб.

В къщата миришеше на застояло. От сладникавата миризма, примесена с прах, започна да киха. Хладилникът беше подозрително

тих. Отвори бавно вратата. Светлината не се запали. Вътре самотно стоеше стек с шест бири, а на рафта под тях — чиния с готвено, вече плесенясало. Не бяха минали повече от два месеца, откакто Франк Малой ремонтира хладилника срещу бродирана декоративна възглавница за жена му. Скоро вече няма да може да се ремонтира повече, предупреди го Франк. Жив или мъртъв, Аксел трябваше да намери пари за нов хладилник. Взе кутия с бира. Беше хладка.

Писмото се оказа от Ева. Не го очакваше. Не и преди юли. Писмата пристигаха в средата на юли и няколко дни преди Коледната нощ. Открай време беше така. Аксел седна на стола под лампата — акула. С нож за писма от оловно бронзова сплав, украсен с викингски орнамент, разряза илика. Извади листовете, изписани с добре познатия му неясен и трудно четлив почерк. Редовете се усукваха надясно. Разгъна писмото и го поогледа оттук-оттам. Докато изпи бавно бирата, го изчете. За да е съвсем сигурен, че е схванал всичко, го прочете още веднъж.

Остана да седи в стола, зазяпал се в пространството.

По принцип Ингер Йохане Вик нямаше нищо против тя да осигури тортата. И без това все тя го правеше. Именно тя се грижеше винаги да има кафе в стаята за почивка. Случеше ли се да отсъства от работа повече от три дни, хладилникът се опразваше — газираните напитки изчезваха, а във фруктиерата да остане най-много някоя спаружена ябълка или покафенял банан. Никой от служителите в офиса не желаше да се занимава с подобни неща. А тя го правеше с удоволствие. Обикновено.

Сега обаче беше раздразнена.

От цяла вечност всички знаеха за петдесетгодишния юбилей на Фредрик. Той лично им напомни за голямата дата и то неведнъж. Преди повече от три седмици Ингер Йохане събира пари — по двеста крони от всеки — и си направи труда сама да отиде да купи от „Фернер Якобсен“^[1] скъп кашмирен пуловер за най-снобарския професор в института. За тортата обаче забрави. Пък и никой не я подсети. Когато тя се върна от Университетската библиотека, всички я изгледаха учудени. Лекият обяд бе минал без „Захер“ на масата, без песни, без речи. Фредрик беше кисел. Другите изглеждаха обидени, все едно е изневерила на цялата колегия в този решителен момент.

— От време на време и друг може да се размърда — подхвърли тя, затваряйки вратата към кабинета си.

Не беше обичайно за нея да забрави нещо подобно. Ако се беше сетила за този проклет рожден ден, нищо не пречеше да помоли Тине или Трунд да купят торта. В края на краищата ставаше дума само за една петдесетгодишнина. И в никакъв случай не може да обвинява Ингвар, макар че цяла нощ я държа будна. Беше свикнала. Остана си от времето, когато Кристиане боледуваше.

Извади листа от чантата. Университетската библиотека разполагаше с микрофилми на всички годишни течения на регионалната преса. За по-малко от час откри съобщението. Това трябваше да е то. Въображението на словослагателя бе стигнало дотам

да го разположи най-долу на страницата, в ъгъла: скромно и някак самотно.

Скъпият ми син
АНЕШ МУХАЮГ
роден на 27.3.1938
ме напусна на 12 юни.
Поклонението се състоя
в пълно спокойствие.
Агнес Доротея Мухаюг

Значи мъжът е починал на двадесет и седем години. През хиляда деветстотин петдесет и шеста, когато малката Хедвиг е била отвлечена, изнасилена и убита, той е бил на осемнадесет.

— Осемнадесет години...

Нямаше некролог. След като прегледа изданията на вестниците четири седмици след погребението, Ингер Йохане се отказа да търси възпоменателни думи. Никой нямаше какво да каже за Анеш Мухаюг. Дори майката се бе ограничила само с цветя.

На колко ли години е сега? Ингер Йохане пресметна: ако е родила на двадесет и пет, днес вече е към деветдесет. Осемдесет и осем. Стига да е още жива. А можеше да е и по-стара; зависи кога се е появило на белия свят момчето.

— Сигурно е починала — промърмори си Ингер Йохане, поставяйки съобщението за смъртта в найлонов джоб.

Все пак реши да опита. В телефонен указател от хиляда деветстотин шестдесет и пета лесно намери адреса. От телефонни услуги разбра, че на този адрес живее друга жена. На името на Агнес Мухаюг няма регистриран телефон, събщи металическият глас на 180.

Все някой трябваше да я помни. Или сина ѝ. Ще поразпита този-онзи. Старият адрес в град Лилестрьом представляваше добра изходна позиция. Така и Алвхил ще е доволна. Необяснимо защо за Ингер Йохане беше станало важно Алвхил да остане доволна.

[1] Бутик за мъжко облекло. — Бел.пр. ↑

Емилие изглеждаше още по-малка. Беше се смалила някак и това го дразнеше. Челюстите му се триеха една о друга, той чуваше как ставите му пукат и се опитваше да се успокои. Емилие не можеше да се оплаква, че не се грижи за нея. Даваше ѝ храна.

— Защо не се храниш? — попита грубо той.

Детето не отговори, но се опита поне да се усмихне. И това беше нещо.

— Трябва да се храниш.

Чинията със супа върху подноса се поклащаше, когато той се наведе, за да я остави на пода.

— Ще ми обещаеш ли да се храниш?

Емилие кимна и издърпа завивката чак до брадичката си; така че той не видя колко е отслабнала. Добре. Тя миришеше. Още от вратата се усещаше миризмата на урина. Нездраво. За миг му хрумна да отиде до мивката и да провери дали не е свършила сапуна, но се отказа. Наистина не си беше сменяла дрехите вече няколко седмици, но не беше бебе. Нищо не ѝ пречеше да си изпере гащите, когато пожелае. Ако има сапун, разбира се.

— Миеш ли се?

Тя кимна предпазливо. Усмихна се. Странна усмивка има това хлапе, някак раболепна. Женствена. Беше само на девет години, а вече знаеше как да се усмихва. Кое то не означаваше нищо. Само изневяра. Женска усмивка. Той отново усети болка отзад в челюстта. Трябва да направи нещо, главно да си възвърне контрола. В Трумсьо изпусна работата и се изнерви. Планът му се провали, но не поради негова грешка. Времето беше виновно. Не предвиждаше да вали и да е толкова студено. Вече беше май! Май, а детето беше навлечено, сякаш е посред черна зима. Нещата не тръгнаха на добре, но вече е все тая. Хлапето е мъртво. Пък и той се прибра вкъщи. Това е най-важното. Продължаваше да държи положението под контрол. Започна да диша

тежко и се насили да си събере мислите. Там, където им е мястото. Защо държи тук това момиченце?

— Трябва да се пазиш — тихо каза той.

Мразеше миризмата на хлапето. Лично той си вземаше душ по няколко пъти на ден и се бръснеше най-редовно. Винаги ходеше току-що изгладен. От време на време, когато приходящата санитарка закъсняваше, майка му миришеше също като Емилие. Не можеше да понася това човешко разлагане. Унизителни телесни миризми, които се дължат на липсата на контрол. Преглътна силно — устата му се бе напълнила със слюнка — и усети болка в удебелената си шия.

— Да загася ли лампата? — попита той, правейки крачка назад.

— Не!

В нея имаше живот.

— Недей! Не!

— Тогава ще ядеш.

Стоенето в помещението го дразнеше. Беше закачил желязната врата за стената с кука, но въпреки това имаше риск да се затръшне: ако е невнимателен; ако падне; ако за момент загуби равновесие и се спъне във вратата, тогава куката ще се откачи и тя ще се заключи зад него. Това ще бъде пагубно. И за двамата — и за него, и за момиченцето. Дишането му се учести. Той можеше да влезе в помещението и да разчита на куката. Направеното от него приспособление изглеждаше солидно. Халката бе захваната дълбоко в стената с уплътнение, за да стои здраво на мястото си, а и куката беше голяма. Не би се изплъзнала от само себе си. Влезе по-навътре в помещението.

Контрол.

Времето му беше изневерило. Наложил се да удуши детето, а не биваше да се случи така. Наистина нямаше никакво намерение да отвлече момченцето, както направи с останалите. Смяташе, че е хитро всеки път да прави нещата различно. Объркващо. Не за него, естествено, а за другите. Отлично знаеше, че момченцето спи навън по няколко часа всеки следобед. След един час щеше да е вече късно. Не за него, а за другите.

По-добре би било Емилие да е момче.

— Имам син — неочаквано съобщи той.

— Ммм.

— По-малък е от теб.

Детето се вцепени. Той направи още една крачка към леглото. Емилие се притисна към стената. Лицето ѝ се състоеше само от очи.

— Миришеш ужасно. Не си ли се научила да се оправяш? Няма да ти позволя да се качваш горе да гледаш телевизия, ако ще ми смърдиш така.

Тя продължаваше да стои неподвижна. Лицето ѝ беше бяло, не с телесен цвят, дори не и розово. Бяло.

— Ти си една малка госпожичка.

Емилие дишаше ускорено. Той се усмихваше вяло.

— Яж — подкани я той. — Най-добре е да ядеш.

Оттегли се към вратата. Куката беше студена при допира с пръстите. Извади я внимателно от халката и остави вратата да се плъзне бавно между него и детето. Постави ръка върху ключа за осветлението и изпита огромно удовлетворение от мисълта колко е бил предвидлив да го постави от външната страна. Загаси. Звукът от щракването и приятното съпротивление го накара да повтори многократно действието: гаси, светва; гаси, светва.

Накрая остави да свети и се качи да гледа телевизия.

— Имаме списъци на всички, пътували със самолет към и от Трумсьо по времето преди и след убийството на Глен Хуго. Полицията в Трумсьо извършва огромна работа: събира видеоматериал от бензиностанциите в радиус от триста километра. Автобусните фирми се опитват да уточнят пътниците, нещо, което е още по-трудно. И пощенската корабна компания „Хюртигрюта“ съставя подобни списъци, както и фирмите за бърз воден транспорт.

Сигмюн Барли се почеса по врата и си дръпна яката.

— Както и да го погледнеш, няма други начини да се стигне до „Северния Париж“. Не сме помолили за помощ хотелите, но е твърде съмнително този тип да се е настанявал в хотел, все едно... След като е умъртвил бебе, искам да кажа.

— Става дума за стотици имена.

— Няколко хиляди, опасявам се. Момчетата работят до скъсване, за да ги вкарат незабавно в информационната система. Правят се съпоставки с лицата, с които родителите са се срещали. По дяволите...

Барли хвърли поглед към таблото за съобщения на Ингвар Стубьо, където снимките на Емилие, Ким, Сара и Глен Хуго бяха закачени с големи сини кабари. Само Ким се усмихваше срамежливо, другите деца гледаха сериозно в обектива.

— Тези списъци постепенно стават съвсем абсурдни, Ингвар — гласът му падна и той изхриптя. — Знам, че това е необходимо, но е...

— Разочароващо. Много имена и никаква връзка между тях — Ингвар се прозина протяжно и си разхлаби възела на вратовръзката. — Какво е положението с мъжа, който бил видян на... — присви очи, за да се съсредоточи.

— Улица „Султюнвайен“ — досети се той. — Мъжът в сиво или синьо.

— Никой не се е явил — отвърна Сигмюн Барли, леко оживен. — Което прави информацията още по-интересна. Професорът не се е заблудил: жената в червено манто е съседка. Лично потвърди, че е

дошла от стръмния път „Лангнесбаккен“ около три без десет. Момченцето с колело също е идентифицирано. Яви се заедно с баща си и очевидно няма какво да крие. Но нито жената, нито детето не са видели или чули нещо подозрително. Мъжът, който е бързал предпазливо, не се е явил. Всъщност това може да е...

— Нашият човек.

Ингвар Стубьо се изправи.

— Според описанието е някъде между двадесет и пет и тридесет и пет. Имал коса. Нещо повече?

Беше застанал с лице към снимките на децата. Очите му пробягваха напред-назад през редицата от фотографии.

— Нищо особено, опасявам се. Свидетелят, не си спомням името му в момента, е явно необикновено наблюдателен, да не кажа изключително. Описа походката и фигурата, но отказва да сътрудничи в изготвянето на портрет по описание.

— Разумно е. Ако смята, че не е успял да види добре лицето. По какво заключава, че мъжът е около тридесет?

— По фигурата, по косата, по начина на ходене. Жилав, но не съвсем младежки. По дрехите. По всичко. Но и диапазонът двадесет и пет и тридесет и пет също не е особено точен.

Ингвар Стубьо се повдигна на пети.

— Но ако... — рязко се обърна към колегата си, — ако в най-скоро време не се яви никой, който отговаря на описанието, а същия неделен следобед по неясни причини се е навъртал там, определено сме една стъпка по-напред.

— Една стъпка — повтори Барли и кимна. — Но нищо повече. През цялото време смятаме, че е мъж. Строго погледнато, може да е и между двадесет и четиридесет и пет. В Норвегия има много мъже на такава възраст, дори с коса. А нищо не гарантира, че не е бил с перука.

Телефонът иззвъня. За момент Ингвар Стубьо сякаш не искаше да го вдигне. Гледаше към апарата, после рязко вдигна слушалката.

— Стубьо — съобщи кратко той.

Сигмюн Барли се облегна назад в стола. Ингвар не говореше много, повече слушаше. Лицето му беше твърде безизразно; само леко повдигане на лявата вежда загатваше за известно учудване от чутото. Сигмюн Барли прокара пръсти по кутията за пури върху бюрото пред него. Дървото беше гладко полирано и приятно на пипане. Изведнъж

усети чувство на глад; пареше му в стомаха, въпреки че нямаше желание за храна. Ингвар приключи разговора.

— Нещо ново?

Ингвар не отговори. Мълчаливо остави стола да се завърти около оста си, така че да огледа отново детските личица на стената.

— Ким има майка и баща; живеят заедно. Женени. Същото е и при Глен Хуго. Майката на Сара е сама, но момиченцето е ходело при баща си всеки втори уикенд. Майката на Емилие е починала, а момиченцето е живеело с баща си.

— Живее — поправи го Барли. — Може да е още жива. Нашите хлапета са потвърждение за средностатистическото положение на норвежките деца. Половината имат родители, живеещи с приятеля си на семейни начала, половината живеят при единия от двамата.

— Само че бащата на Емилие всъщност не е неин баща.

— Какво?

Климатикът спря рязко.

— Обади се Хермансен от Аскер и Баерюм. — Ингвар кимна към телефона. — Някакъв лекар се свързал с тях. Колебаел се дали това, което знае, е от значение за разследването. Но след случилото се през уикенда се посъветвал с началниците си и, нарушавайки професионалната тайна, съобщил, че бащата на Емилие не е неин биологичен родител.

— Тьонес Селбьо казвал ли ни е нещо подобно?

— Той не знае.

— Не знае, че... *не знае*, че не е баща на детето си?

И двамата се вгледаха в снимката на Емилие. Снимката, по-голяма от останалите, бе правена от професионален фотограф. Детето имаше малка брадичка със загатната трапчинка, големи, сериозни очи и малка уста със сочни устни. Върху светлата си коса бе сложила венец от подбел. Едно цветенце се беше изплъзнало и висеше на челото.

— Тьонес Селбьо и Грете Харборг били женени, когато Грете забременяла. Тьонес механично е вписан като баща на детето. Никой никога не е допускал друго. Освен майката. Във всеки случай е редно тя... Преди две години, по повод на заболяването на някакъв братовчед Грете и Тьонес решават да станат донори за гръбначен мозък. За най-голямо учудване на лекаря тестовете на Тьонес показали, че не е баща

на детето си. Било открито съвсем случайно. Преди това лекарят бил изследвал за друго и...

— Не са ли съобщили на човека?

— И защо да го правят?

Сега Ингвар стоеше съвсем близо до снимката на Емилие: разглеждаше я внимателно и леко погали венеца от жълти пролетни цветя.

— Тьонес Селбьо е баща не по-лош от всички други. *Добре* от мнозина, ако се позовем на проучванията. Разбирам лекарите. Защо да обременяват човека с информация, от която не се интересува? Която не му е необходима?

Втренченият поглед на Сигмюн Барли в снимката на деветгодишното дете изразяваше съмнение.

— Аз бих искал да знам! По дяволите, ако Стюре и Сноре не са мои, тогава...

— Тогава, какво? Няма да ги искаш ли?

Барли си затвори устата, буквално. Изражението му накара Ингвар да се изсмее сухо.

— Хайде, забрави за това, Сигмюн. Сега най-важното е да разберем доколко тази информация има отношение към нас. Към разследването.

— И какво трябва да е това отношение? — попита разсеяно той.

Сноре беше тъмен като Сигмюн Барли. Изсечен. Направо му беше одрал кожата, както казват хората.

— Първо трябва да установим дали същото се отнася и за някои други.

— Дали и другите хлапета са деца на своите родители? В смисъл, преди погребението да се обадим и да кажем, моля, извинявайте, добри ми господине, имаме подозрение относно бащинството на детето, което току-що загубихте, и дали може да направим кръвен тест? Какво? *Какво? Това ли имаш предвид?*

— Какво ти става?

Гласът на Ингвар беше тих и спокоен. Именно поради това Сигмюн Барли му се възхищаваше: по-възрастният му колега умееше да се владее и винаги беше в състояние да мисли трезво, да се изразява точно. Сега Барли беше бесен.

— По дяволите, Ингвар! Да не си решил да закоवेश последния пирон в ковчега на тези хора?

— Не. Ще го направим дискретно. *Изключително* дискретно. Нямам никакво желание Тьонес Селбьо да научава и дума от нашия разговор. А за останалите бащи ще измислиш нещо, за което е естествено да се направи кръвна проба.

Сигмюн Барли си пое дълбоко дъх. Събра върховете на пръстите си и започна да върти палци.

— Някакви предложения? — попита кратко той.

— Не. Разчитам на въображението ти.

— Ще се постарая.

— Сигурен съм — кимна Ингвар. С примирителната нотка в гласа си приличаше на баща, който подава ръка на непокорния син. — Всъщност, две неща трябва да изясним възможно най-бързо. Първото е дали децата са деца на своите родители. Второто е...

Сигмюн Барли се изправи.

— Не съм свършил още — напомни му Ингвар.

— Е, гледай да свършиш. Чака ме много работа.

— Да установим от какво са умрели Ким и Сара.

— Лекарите казват, че не знаят.

— Тогава да търсят по-акуратно. Да направят нови изследвания. Откъде да зная. Нужно ни е да научим от какво са умрели тези деца и дали нямат някакъв неизвестен баща някъде си.

— Неизвестен баща?

Сега Сигмюн Барли беше по-кротък. Юмруците му се отпуснаха и той започна да диша по-спокойно.

— Да не би да искаш да кажеш, че тези дечица може да са наполовина братчета и сестричета?

— Нищо не искам да кажа — сръза го Ингвар Стубьо. — Измисли как да се направят тези тестове. Успех в начинанията.

Сигмюн Барли измърмори нещо. Достатъчно разумен, Ингвар Стубьо не го попита какво е. Понякога Сигмюн говореше, без да мисли. Освен това Ингвар добре знаеше какво се върти в главата на колегата му. По-големият син на Сигмюн Барли беше светло и слабичко момче — одрал кожата на майка си, както той сам се изразяваше със зле прикрита гордост.

Вратата зад Сигмюн се затвори и Ингвар Стубьо набра служебния номер на Ингер Йохане. Никой не отговаряше. Той остави да звъни дълго. И това не помогна. После опита на домашния. И там я нямаше. Усети раздразнение от това, че не знае къде е.

Сградата очевидно беше строена след войната. Вероятно през петдесетте. Блок — сандък с четири апартамента, явно тристайни апартаменти с кухня и баня. Парцелът беше относително голям; след Втората световна война малките градове в Норвегия не страдаха от липса на терени. Сградата бе току-що измазана с дебел слой жълта боя, а керемидите блестяха като нови. Ингер Йохане паркира колата на улицата, точно пред портата. И оградата бе прясно боядисана. Зелената боя лъщеше и за момент тя се учуди дали не е още мокра.

Ухаеше на малък град.

Тук-там се чуваше шум от кола, глъчка от детска градина зад висока ограда, чукане от строителна площадка по диагонал през улицата, малко нецензурни подвиквания на дърводелците, внезапен смях на жена през отворен прозорец. Звуци на малкия град. Ухание от току-що опечен домашен хляб. Не я напускаше чувството, че докато приближава към входната врата, някой я наблюдава. Нямаше представа кой я гледа, за какво си мисли и дали въобще се интересува от друго, освен че пристига непознат човек, някой, който не е тамошен.

Ингер Йохане Вик беше родена и израсна в Осло. Не знаеше почти нищо за малкия град и ясно го съзнаваше. Въпреки всичко места като това я привличаха. Прегледността. Прозрачността. Чувството да си част от нещо не толкова голямо и непредсказуемо. Все по-често си мислеше, че при наличието на съвременните информационни технологии въобще не е необходимо да живее в Осло. Обземаше я желание да се махне, да отиде в провинцията, да се премести в селище с пет магазинчета и автосервиз, старо кафене и автогара, евтини жилища и училище с петнадесет ученици в паралелка, където да учи Кристиане. Не можеше, естествено, да направи такова нещо. Не и с Исак, не и с родителите си в града, не и с Кристиане, която се нуждаеше близките ѝ да са постоянно около нея. Идеята все пак съществуваше. Тя усети погледите от втория етаж на жълтата къща, от панорамния прозорец на вилата през улицата — очи, които я

наблюдаваха иззад пердета и завеси: бяха я забелязали и ѝ обръщаха внимание, от което почувства известна сигурност.

Лилестрьом! О, господи. Вървя си тук и идеализирам Лилестрьом!

Парите на етажната собственост сигурно бяха свършили внезапно. Звънците висяха по стената, омазани с жълта боя. Ингер Йохане се опита да натисне един. Надяваше се да си помага с едната ръка и да натиска с другата. Някъде далече се чу остро извъняване. То обаче не предизвика никаква реакция и тя натисна следващия. Жената от втория етаж, която я бе наблюдавала от кухненския прозорец, без да подозира, че я виждат от алеята за автомобили, си подаде главата навън.

— Кой е?

— Здравейте! Казвам се Ингер Йохане Вик, бих искала само...

— Момент моля!

Жената слезе, откряна входната врата и усмихната изчака Ингер Йохане.

— Какво обичате?

— Както казах, името ми е Ингер Йохане Вик. Занимавам се с изследователска дейност в университета в Осло. Впрочем, търся човек, който да ме насочи къде се е преместила една от обитателките на този блок. Живяла е тук отдавна. По-точно много отдавна.

— О?

Жената, попрехвърлила шестдесетте, си бе вързала косата с копринена кърпа. Под синкавозелената полупрозрачна материя Ингер Йохане видя ролки за къдрене, също сини и зелени.

— Преместих се тук през хиляда деветстотин шестдесет и седма година — обясни тя, показвайки, че няма да пусне Ингер Йохане да влезе. — Мога ли да ви помогна с нещо? За кого става дума?

— За Агнес Мухаюг.

— Тя почина — съобщи жената с широка усмивка, все едно е щастлива да сподели подобна новина. — Почина в годината, когато се нанесох. Непосредствено след това, фактически; живееше там — повдигна мързеливо ръка.

Ингер Йохане предположи, че сочи към първия етаж вляво.

— Познавахте ли я?

Дамата се засмя. Шийките на зъбите ѝ проблеснаха в сиво над болнаво розовите венци.

— Май почти никой не познава Агнес Мухаюг. Живяла е тук от построяването на сградата. От хиляда деветстотин петдесет и първа, мисля. Въпреки това никой всъщност... Имала е син. Знаете ли?

— Да...

— Падал си е *малко щурак*, ако разбирате какво искам да кажа. Не че го познавах, той също е починал... — Отново се засмя дрезгаво и от сърце, сякаш намираше изчезването на малката фамилия Мухаюг за невероятно весело. — Не е бил добър, говори се. Съвсем не е бил добър. Но самата Агнес Мухаюг... Нея май никой за нищо не можеше да я упрекне. Винаги беше сама. Винаги. Тъжна история, това с момчето, което... — Жената замълча.

— Момчето, което какво? — попита Ингер Йохане предпазливо.

— Не... — поколеба се и бързо прокара ръка по ролките за коса. — Беше толкова отдавна. Пък и не познавах госпожа Мухаюг особено добре. Тя почина само няколко месеца, след като се нанесох тук. Синът беше починал доста отдавна. Много години преди това.

— Именно...

— Но... — жената грейна. Усмихна се отново и тясното ѝ лице заприлича на разделено на две. — Потърсете Хансволд от номер 44! Там! — махна към съседната зелена къща.

Сградата на неколкостотин метра встрани бе отделена от номер 46 с голяма тревна площ и метална ограда до пояс.

— Хансволд е живял най-дълго на тази улица. Сигурно е над осемдесет, но е ясен като кристал. Ако ме изчакаш за малко, ще те придружа и представя... — наведе се съучастнически по-близо, но без да отваря повече вратата, — ... след като те познавам вече. Само за момент.

— Не е необходимо — реагира Ингер Йохане бързо. — Сама ще се оправя. Но благодаря! Хиляди благодарности.

За да не остави време на жената с копринената кърпа да се преоблече, Ингер Йохане избърза към портата. От детската градина силно крещеше дете. Дърводелецът от скелето през улицата изпсува грозно и заплаши да съди мъж в костюм, който махаше отчаяно с ръце и сочеше към обърната бетонобъркачка. Една кола прехвърча през

„легнал полицай“ в момента, когато Ингер Йохане излезе на пътя; тя се стресна и стъпи в локва.

Малкият градец вече бе изгубил своя чар.

— Но все още не схващам защо ви интересува това.

Харал Хансволд почукваше чашката на лулата в кристален пепелник, фина пепел от тютюн се разстла по гладката повърхност. Възрастният, добре облечен мъж явно имаше затруднение със зрението. Матовосива пелена замъгляваше контурите на зеницата, но той не носеше очила. Ингер Йохане го подозираше, че вижда само сенки около себе си. Беше я пуснал, съвсем непознат човек, да вземе от кухнята мозелско вино и бисквити. Иначе изглеждаше здрав: със сигурна ръка натъпка отново лулата с тютюн, гласът му бе спокоен и веднага си спомни за Агнес Мухаюг, съседката с ограничено надарения син, както се изрази той.

— Лесно се водеше. Мисля, че преди всичко в това беше проблемът. Не му беше лесно да си намери приятели. Истински приятели, искам да кажа. И не бива да забравяте, че тогава беше съвсем друго време, време, когато... толерантността към хората, които бяха различни... — усмихна се приветливо, — ... съвсем не беше, каквато е сега.

Ингер Йохане не разбираше дали мъжът се опитва да е ироничен. Прободе я под лъжичката и отпи малко вино. Беше прекалено сладко; вместо да преглътне, остави повечето от него да се излее от устата обратно в чашата.

— Анеш съвсем не беше лошо момче — продължи Хансволд, без да забележи трика й. — От време на време съпругата ми го канеше вкъщи. Понякога това ме безпокоеше. Аз често пътувах. Пенсионирани машинист на локомотив съм, разбирате ли.

Като се вземеха предвид годините на Харал Хансволд, упоритото му придържане към учтивата форма не изглеждаше толкова странно. И все пак имаше нещо изненадващо изискано, префинено във възрастния човек и в апартамента му с книги от пода до тавана и три съвременни литографии по стените. Всичко това не се връзваше с дългия му трудов стаж в Държавните железници. От страх да не би предразсъдъците й

да проличат прекалено ясно, тя кимаше живо и заинтересовано, сякаш цял живот бе мечтала да научи всичко за тази професия.

— Когато беше съвсем малък, не беше толкова опасно. Но след като навлезе в пубертета... Стана огромен мъж. Мъж здравеняк. Но знаете... — направи многозначително движение с показалеца към слепоочието.

— И онова с Асбьорн Ревхайм.

— Асбьорн Ревхайм?

— Да. Познавате ли го?

Ингер Йохане кимна объркано.

— Естествено — измърмори той. — Израсна ей там, долу. Знаехте ли? Би трябвало да прочетете биографията, която излезе миналата есен. Странен мъж. Книгата е изключително интересна. Разбирате ли, Асбьорн беше бунтар още като момче. Обличаше се фрапантно. Държеше се крайно предизвикателно. Не беше като останалите.

— Прав сте — съгласи се Ингер Йохане колебливо — Май че винаги се е отличавал.

Харал Хансволд се засмя шумно и разклати глава.

— Една неделя, трябва да е било през хиляда деветстотин петдесет и седма или петдесет и осма... През петдесет и седма! Непосредствено след като почина крал Хокон^[1], само няколко дни покъсно беше обявен национален траур и... — запафка с лулата, която не се разпалваше добре. — Момчето организира екзекуция пред детската градина. Впрочем, тогава там нямаше детска градина. Преди там беше Дом на скаутите.

— Екзекуция?

— Да. Беше хванал улична котка и я бе облякъл в кралски одежди. Хермелин и корона. Мантията беше от стара заешка кожа, боядисана на петна. И короната беше направил сам. Горкото коте мяукаше жално, но плати с живота си на скалъпеното бесило.

— Но това... Това е... мъчение на животното!

— Точно така!

Въпреки това не можа да се сдържи да не се усмихне.

— Настана оживление, трябва да кажа! Пристигна полиция, а жените надолу по улицата пицяха и се вайкаха. Асбьорн направи голям номер: твърдеше, че това е политическа демонстрация срещу

кралската фамилия. Искаше и да изгори мъртвата котка и дори бе пригответил разпалена клада, но органите на реда се намесиха и прекратиха зрелището. Нали разбирате провокацията. Един така любим на народа монарх като крал Хокон току-що си беше отишъл, а Асбьорн какво прави?

Усмивката му изчезна. Сивото око стана по-мътно, сякаш взряно в себе си назад във времето.

— Най-страшното обаче е, че бе облякъл Анеш като палач — продължи той със съвсем променен спокоен глас, — гол до кръста, с черна качулка на главата. Агнес Мухаюг много се засегна от случилото се, но така си беше.

В апартамента цареше пълна тишина — не се чуваше никакъв часовник, никакво далечно радио. Домът на Харал Хансволд нямаше вид на жилище на стар човек. Мебелите бяха неутрални, завесите — бели, по перваза на прозореца нямаше никакви цветя.

— Чели ли сте Ревхайм? — попита приятелски Хансволд.

— Да. Повечето от произведенията му. Той е един от авторите, от които получавах импулс в гимназиална възраст. Поне с мен се случи така. Той е толкова... директен. Бунтар, както казахте. Толкова е силен в това да бъде сам. Съвсем сам в това, в което човек вярва. Такива неща силно влияят в онази възраст.

— Е, има и други неща — отбеляза той. — В произведенията му, имам предвид. Идеи, които занимават младежите в гимназиална възраст.

— Да. Анеш Мухаюг беше ли...

— Както споменах, Анеш Мухаюг беше лесен за водене — въздъхна тежко Хансволд — Докато другите младежи го избягваха като чума, Асбьорн Ревхайм беше по-приятелски настроен. Или...

Отново доби онзи отнесен поглед, сякаш се връщаше назад във времето и не знаеше къде да спре.

— Всъщност не беше приятелски настроен. Той използваше Анеш. Няма никакво съмнение. А и беше рядко злонамерен, фактите многократно го доказват, както и писанията му. Анеш Мухаюг беше тежко, бавно момче. Във всяко отношение. Това не беше приятелство.

— Не говорете така — възрази Ингер Йохане.

— Напротив. Точно това искам да кажа.

За първи път в гласа му се прокрадна острога.

— Да сте чували за случай с полицията през хиляда деветстотин шестдесет и пета? — попита припряно Ингер Йохане.

— Случай с полицията ли?

— Да. Анеш забърквал ли се е някога в неприятности с полицията?

— Амиии... Прибираха го всеки път, когато Асбьорн измислеше едно или друго и мъкнеше със себе си този нещастник. Никога обаче не е ставало дума за нещо сериозно.

— Сигурен ли сте?

— Защо не се изразите по-ясно?

Беше готова да се закълне, че той придоби вид на орел. Сиво мътната роговица на лявото му око създаваше илюзията, че е по-голямо от дясното, и беше невъзможно да отклони поглед от него.

— Имам основание да мисля, че през хиляда деветстотин шестдесет и пета, след като Анеш е починал, майка му е влязла във връзка с полицията. Смятала е, че преди много години е извършил престъпление. Нещо сериозно. Нещо, за което друг е бил осъден.

— Анеш Мухаюг? Госпожа Мухаюг да предаде собствения си син в полицията? Изключено — енергично поклати глава той.

— Но синът вече е бил починал.

— Няма никакво значение. Тази жена живееше за Анеш. Той беше единственото, което притежаваше. И голямата ѝ гордост бе, че го гледа и пази до последно. Да го предаде за каквото и да било... Дори след... — отказа се от лулата и я остави на ръба на пепелника. — Въобще не ми се връзва.

— И никога не сте чували разни слухове?

Хансволд изхихика и скръсти ръце на корема.

— Чувал съм какви ли не слухове. Нашият град е малък. Но ако имате пред вид слухове за Анеш, то... Не. Не и за това, за което намекувате.

— За какво намекувам?

— Че е направил нещо по-сериозно от това, да отнеме живота на котка.

— Е, повече няма да ви досаждам.

— Ни най-малко не ми досаждайте. Беше приятно посещение.

Насочвайки се към вратата, на стената в антрето тя забеляза голяма фотография на около петдесетгодишна жена. Очилата ѝ

подказваха, че снимката е правена през седемдесетте.

— Съпругата ми — леко кимна към портрета Хансволд. — Ранди. Невероятна жена. Имаше си свой подход към Анеш. Госпожа Мухаюг разчиташе на Ранди. Когато Анеш идваше тук, можеха да си стоят с часове и да редят пъзели или да играят канаста. Ранди винаги го оставяше да печели. Все едно беше малко дете.

— Но тогава той е бил — уточни Ингер Йохане. — Хиляди благодарности за помощта.

На път към Осло тя си провери телефонния секретар от мобилния. Имаше две обаждания от Ингвар: благодареше ѝ за свършената работа предишната нощ и се чудеше къде се намира. Ингер Йохане намали скоростта и се озова на добра дистанция зад един тир. Прослуша обажданията още веднъж. Във второто съобщение долавяше нещо, напомнящо на раздразнение или на притеснение. Ингер Йохане се замисли дали ѝ харесва, или по-скоро я провокира.

Майка ѝ беше звъняла три пъти. Явно нямаше да се откаже, докато не се свържат. Ингер Йохане набра номера и премина в най-дясното платно на магистралата.

— Здравей, мамо.

— Здравей! Колко хубаво, че се обаждаш. Баща ти точно пита за теб, той...

— Ами нека да позвъни. Поздрави го и му кажи.

— Да позвъни? Та ти никога не си си у дома, момичето ми! Много се притеснихме. Не сме те чували няколко дни, след като тръгна да пътуваш. Успя ли да наминеш при Марион? Как е тя сега с нов...

— При никого не съм ходила, мамо. Бях по работа.

— Да де, но след като си по тези краища, можеше поне да...

— Бях много заета. Щом се поосвободих, се прибрах у дома.

— Хубаво. Прекрасно, момичето ми.

— Беше оставила съобщение на секретаря. Дори няколко. Нещо специално ли искаш?

— Само да чуя как си. И да те поканя с Кристиане на вечеря в петък. Би било толкова добре за теб да не мислиш за...

— Петък... Ще си помисля...

Тирът трудно катереше височината към Карихаюген. Ингер Йохане се престрой вляво и го задмина. В този момент слушалката ѝ падна.

— Почакай — извика тя в пространството. — Не затваряй, мамо.

Докато хващаше кабела, изпусна кормилото. Колата изсвистя към съседната лента и едно „Волво“ наби спирачки, за да предотврати катастрофа. Ингер Йохане хвана здраво кормилото с двете ръце и се втренчи напред.

— Не затваряй — повтори тя троснато.

Без да откъсва поглед от пътя, успя да издърпа слушалката.

— Какво става? — крещеше майка ѝ от другия край. — Пак ли караш, докато говориш по телефона?

— Не, говоря по телефона, докато карам. Нищо не се е случило.

— Някой прекрасен ден ще се убиеш по този начин. Защо е нужно да правиш всичко наведнъж!

— Ще дойдем в петък, мамо. А ти...

Сърцето ѝ продължаваше да бие тежко и болезнено. Осъзна, че не е яла от закуска.

— Дали Кристиане може да остане при вас до събота следобед?

— Не разбирам! Няма ли да пренощувате и двете тук?

— Имам планове, мамо, но би било...

— Планове? В петък през нощта?

— Кристиане може ли да остане, или не?

— Може, естествено, скъпа приятелко. Тя винаги е добре дошла при нас. Ти също. Знаеш го добре.

— Да. Ще се видим към шест.

Прекъсна, преди майка ѝ да успее да каже още нещо. Ингер Йохане нямаше никакви планове за петък през нощта. Самата тя не разбираше защо попита. С Исак се бяха разбрали, ако единият се нуждае от човек за гледане на детето, винаги да попита другия. Първо.

Отново набра номера на секретаря. Съобщенията на Ингвар се бяха изтрили. Навярно в суматохата бе натиснала някакво копче. Лине се беше обадила, докато говореше с майка си.

„Здравей, обажда се Лине. Само исках да ти напомня за читателската среща в сряда. Твой ред е, нали знаеш. Мисли му, ако не можеш. Направи нещо просто. Ние ще донесем вино. Значи, идваме към осем. Довиждане, красавице! Радвам се“.

— По дяволите!

Ингер Йохане имаше дарбата да прави по няколко неща наведнаж, благодарение на което се справяше с ежедневието. Съумяваше да планира тържество за рождения ден на Кристиане, докато пере и същевременно говори по телефона. Слушаше радиопрограми, докато четеше вестник, като улавяше съдържанието и на двете. На път към детската градина планираше вечерята и как да облече Кристиане на следващия ден. Миеше си зъбите, правеше каша от овесени ядки и четеше на Кристиане; едновременно. Когато в редки случаи отиваше да се позабавлява, водеше дъщеря си при Исак или при родителите си, а се гримираше пред огледалото на колата. Такива са жените. Особено тя.

Но не и в службата.

Ингер Йохане избра изследователската работа, защото беше вгълбена. Но имаше и друга причина. Никога не би могла да бъде адвокат или администратор. Да правиш изследвания означава да се задълбочаваш, да вършиш нещата едно по едно, да гледаш нашироко и надълбоко, да отделяш време на връзките и зависимостите. Изследователската дейност ѝ даваше възможност да се съмнява. Ако ежедневието се състоеше от прибързано взимане на решения, на недотам задоволителни резултати, компромиси и хитри ходове, то работата ѝ позволяваше да се връща в изходна позиция, когато не е доволна.

Сега всичко се променяше.

Макар и с нежелание се съгласи да провери как стои случаят с евентуалната смъртна присъда на Аксел Сайер, но това имаше отношение към нейния проект. В един момент — самата тя не разбра кога — случаят започна да живее свой самостоятелен живот. Вече нямаше нищо общо с изследователската работа в университета. Аксел Сайер се оказа мистерия, която тя споделяше с една възрастна жена; мистерия, която я привличаше да я различи и да ѝ тегли дебела черта.

После позволи Ингвар да я въвлече в работата си.

Мога да върша много неща едновременно — мислеше си тя и отклони при Тосенлокет^[2], — но не и да решавам едновременно големи проблеми. Не и в службата, не и два обсебващи проекта.

А също да приеме пет дами на вечеря в сряда. Просто не можеше да го понесе.

[1] Крал Хокон VII (1872–1957) — конституционен монарх на Норвегия. — Бел.пр. ↑

[2] Квартал на Осло. — Бел.пр. ↑

Беше 29 май, понеделник, единадесет часът вечерта. Ингер Йохане си беше легнала към десет. Чувстваше се смъртно уморена, но някакво безпокойство я държеше будна. Затвори очи и си помисли, че е Мемориал Дей. Кейп Код се радваше на първия летен уикенд. Капаците на прозорците бяха отворени, помещенията — проветрени. На новобоядисани пилони се развяваше осеяното със звезди знаме с бели и червени ивици — националната гордост плющеше на вятъра, докато платноходите сновяха между Мартас Винярд^[1] и сушата.

Уорън може би бе отскочил до Орлиънс да заведе в къщата на Наусът Бийч жена си и децата за през лятото. Децата вече са пораснали — станали са на не по-малко от десет години. Без да иска, започна да пресмята. После пренасочи вниманието си към Аксел Сайер. Държеше пред себе си списъка на служителите в Министерството на правосъдието за периода 1964–1966 години. Беше дълъг и нищо не ѝ говореше. Мъже, жени — хора с непознати имена.

През цялото време беше поглеждала през рамо към Кейп Код. Нямахше да се срещнат, естествено. Първо, ставаше въпрос за четвърт час кормуване между Харуичпорт и Орлиънс. Второ, нямаше никаква причина някой да тръгне от Орлиънс към Харуичпорт; движението беше в обратна посока. Орлиънс бе голям, по-голям във всеки случай, с повече магазини. С ресторанти.

Величественият Наусът Бийч, вдаден в Атлантическия океан, придаваше на Нантъкет Саунд вид на детски басейн. Знаеше, че няма да го срещне и въпреки това хвърляше поглед през рамо.

Още веднъж прокара пръст по страниците. Имената все още нищо не ѝ говореха. Шефът на експедицията и пряк шеф на Алвхил през хиляда деветстотин шестдесет и пета беше починал преди тридесет години. Тегли му чертата. За съжаление. Най-близките колеги на Алвхил нямаха какво да кажат. Самата Алвхил отдавна бе проверила дали си спомнят нещо, дали знаят нещо за необяснимото освобождаване на Аксел Сайер. И на тях чертата.

Ингер Йохане изпусна маркера и той падна в гънка на чаршафа на завивката. Върху бялата материя бързо започна да се разраства голямо черно петно. Телефонът иззвъня.

Анонимен, показва дисплеят.

Ингер Йохане не познаваше никого със секретен телефонен номер.

Навярно беше Ингвар.

Ингвар и Уорън май са връстници, помисли си тя.

Легна си и се зави през глава, а телефонът продължаваше да звъни.

На сутринта се събуди със смътния спомен, че телефонът звъня още няколко пъти, но не можеше да каже със сигурност колко — цяла нощ бе спала тежко, безпаметно.

[1] Остров в Атлантическия океан (САЩ). — Бел.ред. ↑

Поради извънредното положение, усилиха персонала с две непознати момичета от професионалното училище, но директорката продължаваше да се страхува. Така или иначе тя носеше отговорност за децата. По нейно мнение посещението в Техническия музей беше колкото рисковано, толкова и ненужно. Остави се другите да я убедят. Малчуганите съвсем отскоро се справяха да ходят самички. Все пак петима възрастни придружаваха десетте деца. А те вече губеха търпение в желанието си да се разхождат по улицата. И макар че похитителят ги ограничаваше, всичко си имаше граници. Беше посред бял ден, още нямаше дванадесет.

Хлапетата, между три и пет години, се държаха за ръчичка, две по две. Директорката крачеше отпред с разперени ръце, сякаш ги бранеше. Най-отзад вървеше едното от младите момичета, а единственият назначен в детската градина мъж охраняваше външната страна и се грижеше детската колона да не се разтегля. Отвътре, откъм тротоара се движеше Берта, готвачката.

— Леви, десни, раз-два-три, тук без такт не се върви — скандираше мъжът. — Единият крак, другия крак на земята постави, стегни дупето и продължи!

— Шшшт — смъмри го директорката.

— Дупето — разкиска се едно хлапе. — Той каза дупето!

Берта се спъна в дупка на асфалта и изостана. Момиченце се отскубна от групата, за да ѝ помага.

— Дупето — повтаряха две момченца. — Дупето, дупето!

Подминаха входа на супермаркета „Рема 1000“. Товарна кола се опитваше да излезе на булевард „Шиелсосвайен“. Директорката се закани на шофьора, а той посочи със среден пръст към покрива на колата. Колата бавно се придвижи напред. Берта изкрещя — малката Елине се бе оказала пред бронята на автомобила. Пуснато на воля куче се спусна към тях. Въртейки опашка, се заумилква край три от

хлапетата, които се надпреварваха да хванат зелената му сиджимка. Собственикът се дереше от мостчето на река Акешалва.

Кучето наостри уши и го удари на бяг. Изскърцаха спирачките на „Волво“. Десният калник перна кучето, то започна да вие и продължи, накуцвайки на три крака. Елине плачеше. Шофьорът на товарната кола спусна стъклото и изпсува ядно. Момичетата от професионалното училище, всяка хванала по едно дете за яката на якето, преграждаха пътя на останалите, за да не изскочат на платното, като застанаха с разкрачени крака на ръба на тротоара. Берта вдигна малката Елине на ръце. Товарната кола бавно се измъкна през тротоара и набра скорост към улица „Фришавайен“. Кучето скимтеше някъде в далечината. Клекнал, собственикът му се опитваше да го успокои. Водачката на зеленото „Волво“ беше спряла по средата на улицата с отворена врата и се чудеше дали да излезе от колата. Зад нея вече се бяха събрали четири коли; две от тях бибиткаха гневно.

— Якоб — извика директорката. — Къде е Якоб?

По-късно, единственият назначен в детската градина „Фришакрукен“ мъж, Мариус Ларшен, разказваше в полицията какво се бе случило пред супермаркета „Рема 1000“ на булевард „Шиелсосвайен“ малко преди дванадесет в сряда, 31 май. Спомняше си всичките елементи от историята, но не успя да ги изложи последователно. Имаше куче, имаше „Волво“. Шофьорът на товарната кола беше чужденец. Собственикът на кучето носеше червен пуловер. Елине плачеше жално, а Берта се спъна в нещо. Понеже килограмите ѝ бяха доста, трябваше ѝ известно време да се изправи на крака. „Волво“-то беше зелено. Те пееха маршове. Бяха тръгнали към Техническия музей. Кучето беше гонче; сиво и кафяво.

Мариус Ларшен държеше всички парченца, но пъзелът не излизаше. Накрая той помоли да си ги запише. Акуратен служител му даде жълти самозалепващи се листчета — по едно за всяка случка. Той ги реди, размества ги, размишлява и анализира и продължи да пише нови бележки със стегнато бинтовани пръсти.

Единственото, което не му убягваше, бе краят на случката.

— Якоб — извика директорката. — Къде е Якоб?

Мариус Ларшен пусна две от децата. Обърна се рязко и видя, че Якоб вече се намира на сто и петдесет метра, под мишницата на мъж, който отваряше вратата на кола, паркирана пред гараж по-нагоре по улицата.

Мариус се затича.

Тичайки, едната му обувка се изхлузи.

Наближи колата на не повече от десетина — дванадесет метра, но двигателят запали. С придърпване автомобилът слезе от тротоара и пое по платното. Мариус не спря да тича. Якоб не се виждаше. Сигурно беше легнал на задната седалка. Мариус се хвърли към дръжката на вратата. Счупена бирена бутилка се вряза в босото му стъпало. Вратата на колата се отвори с трясък и Мариус изгуби равновесие. Шофьорът спря внезапно. Пантите изгърмяха. Якоб плачеше. Мариус не пускаше вратата, сега вече сграбчил я през прозореца; стискаше здраво и нямаше намерение да я изпуска. Колата се задвижи отново — къде с придърпвания, къде с подскачания ускори внезапно. Силно изтръпналите ръце на Мариус се отпуснаха, а порязаното стъпало кървеше силно. Той се бе проснал на асфалта посред булевард „Шиелсосвайен“.

Якоб лежеше до него и пищеше.

Както щеше да се окаже по-късно, при падането момченцето си беше счупило крака. Иначе беше добре, като се вземат пред вид обстоятелствата.

Пет часа по-късно Ингвар Стубьо, Сигмюн Барли и четирима следователи от полицията в Аскер и Баерюм стояха пред външната врата на жилищен блок в квартал „Ришин“. Стълбището миришеше на мокър бетон и евтина вечеря. Никакви любопитни съседи не си показваха главите, за да гледат. Никакви хлапета не дотичаха, докато паркираха точно пред блока трите тъмни автомобили — три еднакви коли с лошо прикрити сини „буркани“ на решетката пред радиатора. Всичко беше спокойно. За не повече от три минути разбиха ключалката.

— Дано формалностите са уредени — подхвърли Ингвар Стубьо, влизайки в апартамента.

— Точно сега това не ми пука въобще.

Служителят от Аскер и Баерюм го последва. Ингвар се обърна и му препречи пътя.

— Точно сега трябва да сме внимателни — обърна му внимание той.

— Добре де, добре. Всичко е наред. Дръпни се.

Ингвар се питаше какво е очаквал. Нищо — отговори си мълчаливо. Така беше най-добре. Никога нищо не биваше да го учудва. Имаше си собствен ритуал за случаи като този. Преди да влезе, затваряше очи за миг, за да си избистри ума, да разкара всякакви рутинни нагласи и повече или по-малко добре обосновани предположения.

Сега би желал да е по-добре подготвен.

Норвегия се намираше в необявено извънредно положение.

Новините се разпространяваха броещи минути след събитията: опит за отвлечане на още едно дете. Този път полицията разполагаше с номер на кола и добър сигнал, който да следва. Двата национални канала — норвежката национална телевизия (ННТ) и ТВ2 редуваха предаванията. За кратко време множеството малки извънредни репортажи прераснаха в дълго предаване и по двата канала. Учудващо бързо редакциите привлякоха експерти по въпроси, за които се предполагаше, че имат и най-малката връзка със случая. Някои от тях попаднаха в ролята на войниците на Турденшюлд^[1]; известен детски психолог и пенсиониран шеф на Криминалната полиция сновяха между студиата на двете телевизии. В интерес на истината, редакциите демонстрираха голяма изобретателност. На моменти дори прекрачваха добрия тон. ТВ2 излъчи петнадесетминутно интервю с погребален агент. Слаб, облечен в тъмно и силно вживявайки се, той разказа за реакциите на опечалени родители, загубили децата си при трагични обстоятелства. Подкрепи думите си с множество примери, но спази известна анонимност. Зрителските реакции бяха толкова бурни, че се наложи главният редактор лично да се извини на аудиторията преди края на вечерната програма.

Свидетел от булевард „Шиелсосвайен“ беше видял, че похитителят е с гипсирана ръка.

Леко кисел поради хладния интерес, показан от полицията — бяха си записали името и адреса му с обещание да го потърсят след ден-два — той се обади по телефона в ТВ2. Твърде прецизните му обяснения подсетиха един от репортерите в редакцията за криминални случаи, че неотдавна в Аскер и Баерюм е имало подобен арест. Някакъв малоумен тип — мърмореше си журналистът, докато си прелистваше записките. Неколцина разгневени мъже бяха счупили ръката на човека, но случаят скоро отшумя, защото той отказа да разговаря с представители на медиите. А и полицията беше напълно сигурна, че той няма нищо общо с отвличането.

Детеубиецът, който препускаше през Норвегия като див кон и до момента бе посегнал върху живота на три, може би на четири деца, е бил арестуван по-рано и пуснат на свобода, просто хей така, след само няколко часа в ареста! Обстановката се нажежи, след като въпросният тип беше пуснат и този път. Полицията получи съобщение за случилото се директно от наблюдателен автомобилист с мобилен телефон. Въпреки това извършителят бе изчезнал вдън земя. Скандалът придоби невероятни мащаби.

Шефът на полицията в Осло не отговаряше на каквото и да било. Чрез кратко изявление в пресата министърът на правосъдието направи препратка към него, но полицейският началник си седеше в кабинета, без да има какво да съобщи.

ТВ2 набра преднина, а ННТ нямаше никакъв шанс да навакса. Авторът на информацията се появи на екрана. Силно е да се каже, че той получи своите петнадесет минути слава — интервюто продължи само две. И десет хиляди крони в банковата си сметка. Веднага след изключването на камерата — увери репортерът.

Най-лошото не бяха онези противни порнографски списания, натрупани на купчини.

Досега Ингвар Стубьо не беше виждал подобно нещо. Списанията бяха отпечатани на евтина хартия, но цветно. Ингвар знаеше, че общо взето се печатаха в Третия свят, където малките деца се купуват за жълти стотинки, а полицията си обръща гърба за шепа долари. Най-лошото беше, че от отвратителните снимки с празен поглед го гледаха хлапета, ненавършили две годинки. Ингвар Стубьо

видя със собствените си очи шестмесечна жертва на изнасилване и не хранеше никакви илюзии. Повече от учудващо беше, че собственикът на апартамента имаше компютър.

— Сгрешил съм относно този мъж — измърмори той и си надяна латексови ръкавици.

Но истинският кошмар висеше по стените.

Всичко писано до момента за случаите на отвличания бе грижливо изрязано и закачено. От първото съдържано известие за изчезването на Емилие, до есе на две страници в утринното издание на вестник „Афтенпостен“ от Ян Шящад.

— Всичко е запазил, по дяволите, всичко — изруга Хермансен.

— Дори нещо повече — обади се най-младшият служител и кимна към снимките на децата.

Същите снимки Ингвар бе закачил в собствения си кабинет. Приблужи се до стената и присви очи към копията. Бяха поставени в пластмасови джобове, но се виждаше, че не са изрезки от вестник.

— Копия от мрежата — констатира най-младшият, без да го питат.

— Значи не е пълен идиот — заключи Хермансен и спря да гледа към Ингвар.

— Вече го споменах — напомни натъртено Ингвар.

Холът беше чисто и просто офис; оперативен център на войска от един човек. Ингвар бавно обикаляше помещението. В цялата тази лудост имаше своеобразна система. Дори порно списанията бяха подредени в перверзна хронология. Установи, че списанията до прозореца съдържат сцени с тринадесет — четиринадесетгодишни деца. Колкото по-близо до отсрещната стена се намираха купчинките, толкова по-малки бяха жертвите. На sluка взе списание от помощната масичка до кухненската врата. Погледна снимката и усети как гърлото му се сви: понечи да разкъса изданието, но се отказа и го захвърли при другите. Служител от Аскер и Баерюм говореше приглушено по мобилния си телефон. Когато приключи, поклати мрачно глава.

— Не са намерили колата. Още по-малко човека. След като тук изглежда така, вътре... — описа кръг с ръка — ... нямам никакво желание да влизам в спалнята.

Шестима полицаи стояха мирно и се оглеждаха. Всички мълчаха. Нещо започваше да се разразява пред блока. Чуха спирачки на коли.

Викове. Стъпки по асфалта. Все още никой не обелваше дума. Полицаят, отказал да провери спалнята, притисна силно очи. Гримасата му накара мъжа, застанал най-близо, да го потупа несръчно по рамото. Миришеше на стар, неизмит секс. Смърдеше на сперма и мръсни дрехи. Напираха грях, срам и потайност. Ингвар видя Емилие на стената. Беше все така сериозна; подбелът гъделичкаше челото ѝ, а видът ѝ сякаш говореше, че знае всичко.

— Това не е той — обяви Ингвар.

— А?

Останалите обърнаха лица към него. Най-младшият зяпаше тъпо, очите му бяха насълзени.

— Направих грешка относно умствените способности на този тип — призна Ингвар и се опита да се изкашля. — Явно може да ползва компютър. Знае как да се свърже с дистрибуторите на тези фъшкии... — замълча, търсейки по-подходяща, още по-силна дума за печатната продукция, струпана на купища из цялото жилище, — ... на тези фъшкии тук — повтори той угнетен. — В състояние е да следи събитията. И ние сме почти сто процента сигурни, че именно той е направил опит за отвлечане днес на булевард „Шиелсосвайен“. Колата е негова. Счупена ръка. Подадените сигнали са съвсем достоверни, но това не е... *не е* човекът, който отвлече и уби другите деца.

— И как така стигна до този извод?

С изражението си Сигмюн Барли даваше да се разбере, че не желае да го смятат повече за партньор на Ингвар Стубьо. Присъединяваше се към другите, към полицията от Баерюм. Там знаеха, че са разрешили случая. Оставаше им само да открият мъжа, който живее в този апартамент сред изрезки от вестници, порнография и мръсни дрехи. Знаеха кой е той и трябваше да го заловят.

— Този човек се остави да го хванат двама аматьори! Днес едва не беше спипан отново. Нашият човек, човекът, когото търсим, мъжът, който уби Ким и Глен Хуго и Сара... — Ингвар не изпускате снимката на Емилие от поглед, — ... който може би държи Емилие пленена някъде... той не се оставя да бъде хванат. Не по този начин. Той не се опитва да отвлече посред бял ден със собствената си кола хлапе, тръгнало на разходка с цяла група възрастни придружители. Да не пренебрегваме факта, че е с гипсирана ръка. Дума да не става. И вие го знаете също. Просто толкова ни се иска да пипнем тази свиня, че...

— Тогава ми обясни какво е това — прекъсна го Хермансен.

Полицаят не триумфираше. Говореше с равен, почти безнадежден глас. Беше извадил папка от някакво чекмедже, която съдържаше тесте стандартни листове за принтер. Ингвар Стубьо не искаше да погледне. Догаждаше се, че съдържанието на папката ще преобърне цялото разследване. Над сто души следователи, работили до момента по версия, според която нищо не е даденост и всички възможности се държат открити — кадърни полицаи, раздаващи се без остатък и знаещи, че добрата полицейска работа изисква търпелива систематичност, — сега щяха да бъдат тласнати в друга посока.

Емилие — помисли си той. — *Това се отнася за Емилие. Тя е някъде, тя е жива.*

— О, по дяволите — изсумтя най-младшият.

Сигмюн Барли изсвири протяжно.

Навън се чуваха много коли, викове и разговори. Ингвар отиде до прозореца и внимателно повдигна щората. Журналистите бяха пристигнали. Естествено. Тълпяха се долу около входната врата. Двама погледнаха нагоре и Ингвар пусна сивото перде. Извърна се към помещението. Останалите петима се бяха скупчили около Хермансен. В едната си ръка държеше червена пластмасова папка, а в другата — тесте хартия. Повдигна един лист към Ингвар. Шрифтът се четеше лесно, дори оттам, до прозореца.

ПОЛУЧИ СИ ЗАСЛУЖЕНОТО.

— Писано е на машина — отбеляза Ингвар.

— Предай се — подкани го Сигмюн. — Откажи се, Ингвар. Откъде този тип ще *знае*...

— Бележките, придружаващи децата, са писани на ръка. Писани са на ръка, бре хора!

— Кой ще говори с журналистите отвън? Ти или аз — попита Хермансен, оставяйки внимателно листовете обратно в папката. — Няма кой знае колко много за казване, но може би е естествено аз... след като Аскер и Баерюм стигнаха дотук.

Ингвар Стубьо вдигна рамене. Мълчаливо си проправи път през тълпата, насъбрала се пред ниския блок в „Ришин“.

Отиде до колата си и седна вътре. Докато чакаше Сигмюн Барли, запъхтян колега се настани до него. На връщане към Осло не размениха нито дума.

[1] Турденшьолд, Петер Весел (1690–1720) — една от най-известните, забулена в митове личности в датско-норвежката история; двадесет и осем годишен произведен вицеадмирал след невероятна кариера в датския флот. Войниците на Турденшьолд — нарицателно за проявена стратегическа находчивост: малобройната армия преминавала многократно пред погледа на преговарящите, с което се създадо впечатление за многочисленост. — Бел.пр. ↑

— Не разбирам, как успяваш да свършиш всичко — възкликна ентузиазирано Бенте. — Това е *толкова* добро!

Кристиане спеше. Обикновено беше неспокойна, когато Ингер Йохане очакваше гости. Още в ранния следобед навлизаше в продължителна неконтактна фаза. Обикаляше от стая в стая, отказваше да се храни, не искаше да спи. Тази вечер, точно обратното, скочи в леглото със Суламит под ръка и Джак, лигавец се доволен в другата. Краля на Америка бе направил нещо с Кристиане, Ингер Йохане трябваше да си го признае. Тази сутрин дъщеря й спа до седем и половина.

— Рецептата — настоя Кристин, като преглътна. — Искам рецептата.

— Няма такава — погледна я Ингер Йохане. — Просто си го измислих.

Беше й се отворила глътка за виното. Беше сряда, девет и половина вечерта. Чувстваше главата си лека. Раменете не я боляха. Момичетата около масата говореха една през друга. Само Туне би отбой — не смееше да остави децата в тази обстановка. Особено след днешния случай.

— Винаги е била *адски* страхлива — изкоментира Бенте и разля вино по покривката. — Ами тези хлапета си имат баща. Ооох! Дайте солта! И минералната вода! Туне се страхува за всичко. Какво, да се зазидаме вкъщи, защото това чудовище е на свобода!

— Сега ще го хванат — заяви Лине. — Нали вече знаят кой е. Не може да се укрива дълго. Няма да стигне далече. Полицията публикува пълна информация за издирването, имаше и снимка. Не изливай всичката минерална вода!

Ингвар не се беше обаждал. Не и след като Ингер Йохане не вдигна телефона предишната нощ. Не знаеше дали не съжالياва. Нямаше представа защо тогава не искаше да говори с него. Сега обаче беше друго. Сега искаше той да се обади. Дори да дойде след няколко

часа, когато момичетата свършат с кикотенето и се ометат от апартамента. Да дойде, да си поседят край кухненската маса, да хапват остатъци от вечерята и да пият мляко. Да ползва нейния душ и старата футболна фланелка от САЩ. Ингер Йохане си спомни как гледаше ръцете му, когато се навеждаше напред, подпирайки се на масата; ризата му бе с къс ръкав и светлите косъмчета просветваха, все едно е лято.

— ... нали?

Ингер Йохане изведнъж се усмихна.

— Какво?

— Ще го хванат, нали?

— Точно аз не мога да знам!

— Но онзи тип — настояваше Лине, — дето го срещнах тук в събота. Не работи ли в полицията? Ти го каза, нали? Да... В Криминалната полиция!

— Нямахте ли всъщност да говорим за някаква книга — напомни Ингер Йохане и отиде да донесе още вино от кухнята; дамите, както винаги, бяха донесли прекалено много.

— Която ти, естествено, не си чела — подхвърли Лине.

— Нито пък аз — обади се Бенте. — Не ми остана време. Съжалявам.

— Нито пък аз — призна си Кристин. — Ако искаш солта да подейства, втрий я добре в плата. Така!

Пресегна се през масата и заби показалец в кашата от сол и минерална вода.

— Защо наричаме тези събирания читателска среща — Лине държеше укорително книгата до лицето си, — щом единствено аз чета? Кажете ми, случва ли се нещо, когато човек роди? Изгубва ли се способността за четене?

— Изгубва време — назидателно й отвърна Бенте. — Времето, Лине, времето изчезва.

— Знаете ли, точно това ме провокира най-силно — подхвана Лине. — Винаги говорите за времето като за единствената възможна причина... Сякаш само като дойдат децата е позволено да...

— Не е ли по-добре да кажеш нещо за книгата — прекъсна я Ингер Йохане. — Мен наистина ме интересува. На по-млади години

изчетох всичко от Асбьорн Ревхайм. Смятах да купя и тази... Как ѝ беше заглавието? — посегна към книгата.

Лине я отдръпна.

— Ревхайм. „Разказ за едно предизвестено самоубийство“ — прочете Халдис. — Освен това не ме попита. И аз съм я чела.

— Браво — похвали я Бенте. — Ти нямаш деца, Халдис.

— Заглавието е красноречиво — върна се на темата Лине, все още с язвителна нотка в гласа. — От всичко, което е писал и направил, прозира носталгия по смъртта. Да. Привличане от смъртта.

— Звучи като криминален роман — намеси се Кристин. — Защо не махнем покривката?

Бенте отново беше накапала. Вместо да поръси още сол, сложи хартиена салфетка върху червеното петно. Чашата продължаваше да стои обърната. Изпод хартията се образуваше все по-голямо червено петно.

— Не му обръщай внимание — Ингер Йохане вдигна чашата. — Няма значение. Кога почина той?

— През хиляда деветстотин осемдесет и трета. Спомням си го.

— Мммм. Аз също. Самоуби се по начин, който привлече вниманието на мнозина.

— Меко казано.

— Нека чуем — призова кротко Бенте.

— Би ли донесла още минерална вода.

Кристин донесе минерална вода от кухнята. Бенте чоплеше петното, което беше направила. Лине наля още вино. Халдис запрелиства биографията на Асбьорн Ревхайм.

Ингер Йохане се чувстваше приятно.

Едва смогна да мине с прахосмукачката през целия апартамент, да набути вещите на Кристиане в големия скрин в нейната стая и да измие банята. Приготвянето на храната ѝ отне половин час. Не ѝ се занимаваше с готвене. Въпреки това си устоя на уговорката. На момичетата им беше приятно. Дори Бенте се усмихваше щастливо под подпухналите си клепачи. Утре Ингер Йохане можеше да закъснее за работа; да се разкарва по пантофи с Кристиане няколко часа и да не бърза за никъде. Ингер Йохане се радваше да види момичетата и не възрази, когато Кристин отново ѝ напълни чашата.

— Чувала съм, че всички, които посягат на живота си, са в състояние на остра психоза — обясни Лине.

— Каква глупост! — възкликна Халдис.

— Да, наистина!

— Че си го чувала, да, но не е вярно.

— Ти какво знаеш по въпроса?

— Що се отнася до Асбьорн Ревхайм, може и да е вярно — намеси се Ингер Йохане. — От друга страна, този тип е правил няколко опита за самоубийство. Дали е бил психастеничен^[1] всеки път?

— Бил е побъркан — измърмори Бенте. — Напълно откачен и побъркан.

— Това не е същото като психастеничен — вмъкна Кристин. — Познавам хора, които бих охарактеризирала като откачени и побъркани, но никога не съм срещала психастенични.

— Шефът ми е психопат — провикна се Бенте. — Адски е зъл!
Зъл!

— Ето ти още минерална вода — Лине ѝ подаде шише от литър и половина.

— Психопат и психастеничен не е едно и също, Бенте. Някоя от вас чела ли е „Потънал град, морето се покачва“?

Всички закимаха. С изключение на Бенте.

— Книгата излезе няколко години след произнасяне на присъдата — уточни Ингер Йохане. — Или греша? А също така и...

— Нали в този роман описва самоубийството — прекъсна я Кристин. — А все пак е писан много, много години преди фактически да посегне на живота си... Отвратително е да си мислиш за това, всъщност — ужаси се тя пресилено.

— Но отговори, де — настоя Бенте. — Не може ли просто да ми кажете какво се е случило?

Възцари се пълно мълчание. Ингер Йохане започна да раздига масата. Всички се бяха нахранили.

— Не е ли по-добре да поговорим за нещо по-приятно? — предложи Халдис предпазливо. — Какви планове имате за лятото?

Някъде след един часа приятелките се разотидоха. Бенте поспа два часа и се чувстваше объркана при мисълта да се прибира. Халдис обеща да мине с таксито през район Блиндарн, за да е сигурна, че Бенте си е в леглото. Ингер Йохане проветри основно. Към края на вечерта забраната за пушене бе отменена, но тя не се сещаше, кой беше инициаторът. Сложи на четири места плитки чинийки с оцет и излезе на терасата.

Течеше вторият час от първия юнски ден. Тъмносиня ранно лятна светлина прозираше на запад. През следващите няколко месеца нощем нямаше да настъпва пълен мрак. Въпреки острия въздух навън можеше да се стои без връхна дреха. Ингер Йохане се облегна върху парапета на терасата. Редичка трицветни фиали — грамофончета провисваха с коронките надолу.

За три дни бе говорила два пъти за Асбьорн Ревхайм.

Асбьорн Ревхайм наистина оставаше централна фигура в норвежката литература, а съответно и в новата норвежка история. През хиляда деветстотин седемдесет и първа или седемдесет и втора, не си спомняше точно, го осъдиха заради един негов богохулен, бездарен роман. Във всеки случай стана доста години след пародийния процес срещу Йенс Бьорнебю^[2], призван да сложи край на заниманията на правораздавателните органи с художествената литература. Ревхайм не се остави да го прекършат и две години по-късно публикува „Потънал град, морето се покачва“. Дотогава, а и след това Норвегия не беше виждала по-грубо и богохулно произведение. Някои заговориха за Нобелова награда, но повечето споделяха мнението, че плаче за нов рунд в залите на съда. Междувременно органите на правосъдието си бяха научили урока: много години по-късно главният прокурор призна, че не е чел романа.

Несъмнено Ревхайм бе значим писател, но беше починал и то отдавна. На Ингер Йохане ѝ се губеше кога за последно се бе сетила за този човек и още по-малко — кога бе споменавала за него. Миналата есен излезе биографията му. Въпреки определения интерес към книгата тя дори не си я купи. През младежките ѝ години творчеството на Ревхайм означаваше нещо за нея, днес той нямаше какво да ѝ каже. За живота ѝ, какъвто беше сега.

Два пъти за три дни.

Според госпожа Мухаюг през хиляда деветстотин петдесет и шеста Анеш е бил замесен в убийството на малката Хедвиг. Анеш Мухаюг е бил умствено изостанал. Лесно се е поддавал на манипулиране и се е влачел с Асбьорн Ревхайм.

Прекалено елементарно е — помисли си Ингер Йохане. — *Направо е твърде просто.*

Стана ѝ студено, но не ѝ се влизаше. Вятърът издуваше ръкавите на блузата ѝ. Време е да си купи нови дрехи. Другите момичета изглеждат толкова по-млади от нея. Дори Бенте изглежда по-добре от Ингер Йохане, макар че съвсем приключи с лечението на алкохолизма — вече нямаше да ѝ се присмиват снизходително, — но продължаваше да пуши по тридесет цигари на ден. По-модерна, във всеки случай, Лине отдавна се отказа да я води по магазините.

Да... прекалено просто е.

И друго: кой има интерес да опази Асбьорн Ревхайм от преследване и наказание?

През хиляда деветстотин петдесет и шеста той е бил само на шестнадесет — пресметна тя и вдъхна дълбоко нощния въздух; искаше ѝ се да си избистри главата, преди да си легне.

А през хиляда деветстотин шестдесет и пета година, когато Анеш Мухаюг е починал и майката е отишла в полицията? Когато са освободили Аксел Сайер без никакво обяснение и са го отпратили с пожеланието да се радва и да не разпитва.

Тогава Асбьорн Ревхайм е бил утвърден автор, макар и само двадесет и пет годишен. Вярно — две книги, доколкото си спомняше, но името му вече значеше нещо. Впрочем — много. И двете предизвикаха бурни спорове. По онова време Асбьорн Ревхайм представляваше заплаха и никой не би тръгнал да го защитава.

Ингер Йохане продължаваше да държи биографията. Лине настоя да ѝ я остави. Запрелиства я, погали обложката. Снимката беше добра. Ревхайм имаше тясно, мъжествено лице. Усмиваше се леко. Почти арогантно. Очите му бяха малки, но с определено дълги мигли.

Прибра се вътре, ала остави вратата на терасата леко открената. Лека миризма на оцет я блъсна в носа. Хвана се, че изпитва разочарование, загдето Ингвар не се обади. Легна си с намерението да започне книгата. Едва отпусна глава на възглавницата и заспа дълбоко.

[1] Психастения — една от трите основни форми на неврозата, която се изразява с натрапчиви мисли и страхове, склонност към мъдруване, съмнения, нерешителност, неувереност в себе си и пр. — Бел.ред. ↑

[2] Бьорнебю, Йенс (1920–1976) — живописец и писател. Дебютира със сборника „Стихове“ през 1951. — Бел.пр. ↑

Аксел Сайер никога не е бил човек на бързите действия. По правило искаше да преспи, преди да реши какво ще прави. По възможност — след седмица-две. Не бързаше дори когато се касаеше за дребна преценка — например дали да купи нов хладилник, или втора употреба, след като старият се е скапал. Всичко си има предимства и недостатъци и той трябваше да ги премери, да се убеди в едното или в другото. Решението да напусне Норвегия през хиляда деветстотин шестдесет и шеста навярно е било взето поне година преди това. Явно е разбрал, че няма бъдеше в страна, където не само са го вкарали в затвора, но и девет години е лежал безпричинно; страна, толкова малка, че няма да позволи нито на него, нито на другите да забравят случая. Просто не му се налагаше да бърза. Изглежда годините, прекарани зад решетките, където времето минава толкова бавно, че му бе трудно да го оползотвори, си казваха думата.

Седеше на каменния зид под къщата между малката градина и брега. Червеният гранит, нагорещен от слънцето, му пареше през панталона. Беше отлив. По протежение на морския бряг се търкаляха полуживи раци — някои с бронята нагоре като танкове с опашки, други, подхвърляни на гръб от разбиващите се вълни, бавно умираха под слънчевите лъчи с щипките нагоре. Раците приличаха на малки праисторически чудовища — забравена брънка от еволюция, която би трябвало отдавна да ги е унищожила.

Самият той се чувстваше така.

Цял живот очакваше да го оправдаят.

Патрик, единственият в САЩ, който знаеше за миналото му, многократно му повтаряше да наеме адвокат. Или детектив — беше казал, — докато лъскаше позлатена конска сбруя. Въртележката на Патрик беше най-прекрасната в целия Ню Ингленд. В Америка има армия от детективи. Мнозина от тях са невероятно кадърни, твърдеше Патрик. Щом това женище си бе направило труда да дойде чак от Европа, за да му каже, и то след толкова години, че го смята за

невинен, да бие път чак от Норвегия за такова нещо, значи си струва и той да се поразмърда. Адвокатите са скъпи — по думите на Патрик, — но все ще се намери и някой, склонен да му се плати при спечелено дело.

Проблемът бе, че Аксел не разполагаше с никакви документи по делото.

Във всеки случай не и тук, в САЩ.

Макар да нямаше никакво дело, той живееше във вечно очакване. Никога не загуби надежда, че все някой ще забележи каква неправда е извършена спрямо него. Силите му не се разпростираха по-далеч от смирена молитва преди лягане и утрешния ден да му донесе добри новини. Някой щеше да му повярва. Някой друг, освен Ева и Патрик.

Посещението на Ингер Йохане Вик смути рутинната му нагласа.

За пръв път през всичките тези години той се замисли да се прибере у дома.

Все още смяташе Норвегия за свой дом. Животът му протичаше в Харуичпорт. Тук имаше къща, съседи, неколцина души, които можеха да бъдат наречени приятели. Всичко, което притежаваше, се намираще тук, в малък град на Кейп Код. Норвегия обаче винаги си оставаше неговият дом.

На времето, когато отпътува, може би никога нямаше да се качи на борда на „Сандефюрд“, стига Ева да го беше възпряла. Ако покъсно, през първите години в САЩ, го беше помолила да се върне, щеше да се спазари да го вземат на първия кораб обратно. Щеше да търси временна работа из Норвегия и да живее скромно. Да се мести от град на град, задържайки се по година-две, докато историята го настигне и го принуди да продължи нататък. Ако Ева би била готова да го следва, той би отишъл, където и да било. Но той можеше да ѝ предложи само това, с което разполага: единствено себе си, а Ева не беше достатъчно силна. Позорът на Аксел бе прекалено голям. Не за него, а за нея. Тя знаеше, че е невинен. Изглежда, никога не се бе усъмнила в това. Но ѝ липсваше смелостта да понесе товара от погледите на другите.приятели и съседи гледаха изпод вежди и шушукаха, а майка ѝ направи всичко още по-лошо. Ева наведе глава и се остави да я принудят. Аксел се чувстваше способен да се справя и сам. С Ева, разбира се, щеше да е по-лесно, но тя се оказа съвършено негодна да издържи съжителството с него.

След време тя вече беше свободна, но тогава беше прекалено късно и за двамата.

Изглежда времето най-после бе настъпило. След скок на съдбата в неочаквана посока, там, у дома, някой се нуждаеше от него. С писмото, което Ева му изпрати в разрез с установената практика, тя не го молеше да се върне. Тя беше дълбоко отчаяна.

Аксел разполагаше с визитката на Ингер Йохане Вик. Следователно, имаше как да се свърже с нея. Патрик е прав: жената дойде чак от Норвегия, за да разговаря с него; тя наистина проявяваше интерес към неговото дело. Мечтата му някога да го оневинят бе на път да се сбъдне. Мисълта го изплаши. Изправи се. Беше схванат и си разтри задните части.

Брокерът на недвижими имоти спомена един милион. Доста време мина оттогава. Сега Кейп Код беше невероятно красив. Дори евентуален купувач да не харесваше самата къща, то имота като цяло си го биваше.

Аксел Сайер обърна с върха на ботуша си един рак. Той остана да лежи като немски шлем от Първата световна война, изхвърлен от морето; повдигна рака за опашката и го хвърли във водата. Вярно, никога не предприемаше нещо, преди да го обмисли основно, но сега разбра, че е на път да вземе важно решение. Чудеше се дали ще е възможно да отведе и котката със себе си.

— Все пак сгреши с теорията за наполовина братя и сестри — подчерта Сигмюн Барли.

— Да — съгласи се Ингвар Стубьо. — Лесно ли взе кръвните проби? Имаше ли много усложнения?

— Не питай. През последните дни лъгах, колкото не съм лъгал през целия си живот — махна с ръка той. — За момента са готови резултатите само от старомодни тестове за бащинство. За ДНК се изисква много повече време. Но по всичко личи, че останалите мъже са действително биологичните бащи на децата си.

— Добре — кимна Ингвар Стубьо. — Радвам се да го чуя.

Сигмюн Барли се учуди.

— Я стига — хвърли той книгата пред шефа си. — Не изглеждаш особено изненадан. Защо тогава толкова припираше да провериш нещо, след като почти си го знаел?

— Мина времето, когато се оставях да ме изненада каквото и да било. А ти си наясно не по-зле от мен, че трябва да проучим всичко: и това, което ни се вижда очевидно, и това, в което се съмняваме. Точно сега изглежда всички са жертва на колективно късо съединение, където нещата се въртят около...

— Ингвар! Откажи се!

Преследването на Улаф Лафен Сьорнес от „Ришин“ беше национална задача номер едно. Навсякъде говореха само за това: по медиите, около масата на вечеря, на работното място. Ингвар разбираше защо много хора възприемат Лафен като убиец на деца. Но това, че и колегите му бяха изпаднали в плен на същото прибързано заключение, го плашеше. Лафен очевидно беше жалък имитатор. Досието му не разкриваше нищо за извратена сексуалност. Порнографските списания бяха друга тема. Едва сега бе направил опит да отвлече дете, но толкова показно, че будеше съмнения в същинските му намерения. И литературата по въпроса, и безброй тъжни случки от действителността потвърждаваха подобни предположения: когато едно престъпление нашуми, някои неуравновесени психически индивиди изпитват желание да го повторят, за да привлекат внимание.

— Ти би трябвало да *виждаш* как стоят нещата — тръсна глава Ингвар. — Нищо не съвпада! Вземи например доставката на Сара чрез куриерската кола. Можеше ли Лафен да направи нещо подобно? Как си представяш, че коефициент за интелигентност *осемдесет и едно* ще го измисли? Да не говорим да го осъществи!

Той удари с юмрук по папката на Лафен Сьорнес от социалната служба и от болницата „Баерюм“, където е бил лекуван от епилепсия.

— Срещал съм този тип, Сигмюн. Той е жалък боклук. Откакто е полово съзрял, е имал акъл, който му стига само да мастурбира, да мисли за коли и секс. Това е животът на Лафен Сьорнес. Тъжно, но факт.

— Не сме и съвсем зациклили — възрази Сигмюн Барли. — Сега се успокой. Разследването продължава по всички версии. Но съгласи се, че е важно този тип да бъде озаптен; въпреки всичко той се опита...

Ингвар вдигна ръце:

— Не ще и дума. Разбира се, трябва да бъде спрян.

— И все пак — продължи Сигмюн, — как си обясняваш, че знаеше за съдържанието на бележката? — *Получи си заслуженото?* Изследвахме хартията. Добре, имаш право. Друг вид хартия е, но, строго погледнато, не означава нещо. И останалите бележки са писани на хартия от различни партии. Да... — Повиши глас, за да попречи на Ингвар да го прекъсне. — ... Съобщенията на Лафен са отпечатани на компютърен принтер, а другите са ръчно написани. Това ти прави впечатление на теб. Отпечатването и писането на ръка е важен детайл, но той откъде ще знае изобщо за бележките, ако няма нищо общо със случая?

Беше станало 1 юни, четвъртък следобед. Портиерът явно бе изключил парното за сезона. Навън валеше обилно. В помещението беше хладно, почти студено. Ингвар си взе пура от кутията върху бюрото и бавно я завъртя между пръстите си.

— Нямам представа — призна той. — Но доста хора вече го знаят. Много хора от полицията. Някои лекари. Родителите. Въпреки молбата да не се коментира случаят, не е изключено да са споменали за бележката поне пред най-близките си. Вече най-малко стотина души знаят за посланието.

Сред тях е Ингер Йохане — помисли си той. Запали пурата.

— Нямам представа — повтори той и издуха облак дим към тавана.

— Може ли да става дума за *двама* извършители — поколеба се Сигмюн Барли. — Лафен да е един вид... помощник на някой, който е похитър от него?

— Не е немислимо — кимна Ингвар, — но не ми се вярва. Според мен престъпникът, истинският детеубиец, когото преследваме, действа самостоятелно. Сам срещу целия свят, така да се каже. Но комбинацията не би била нещо ново. Хитър мъж с глупав помощник, искам да кажа. Познат вариант. Всъщност е необяснимо, че Лафен още не е заловен. Колата е намерена на паркинга край Скар, навътре в долината Маридален.

— Оттам не е подаван рапорт за кражба на автомобил. Така остава вероятността да е имал приготвена кола за бягство, тогава...

— Хванал е гората.

— Но в северна Нурдмарка^[1] през този сезон гъмжи от народ!

— Какво му пречи да кротува денем и да се движи нощем? Теренът там дава по-големи възможности да се прикрива, отколкото в гъсто населени райони. Пък и е подходящо облечен.

Изгърси внимателно пепелта в дланта си.

— Колко обаждания има до момента?

Сигмюн се изхили.

— Над триста. От градовете Трондхайм и Берген до Сикилвен и Вос. Само тук, в Осло, са набедени над петдесет човека. Тази сутрин в района на квартал „Грьонланд“ са заловили четирима души със счупени ръце и един с гипсиран ляв крак. Всичките са били докарани от съзнателни съграждани.

Ингвар погледна бързо ръчния си часовник.

— Представям си. Имам уговорка. Ще кажеш ли още нещо?

Сигмюн Барли извади разпечатка от задния си джоб, придобила формата на тялото му. Усмихна се извинително, преди да я разгърне.

— Това е само чернова с моите драсканици. Помолих за теб да извадят чисто и хубаво копие. Така или иначе намерихме допирни точки между семействата. Вкарахме в компютъра всичко, с което разполагаме, абсолютно всичко. Това е резултатът.

Ингвар погледна листа.

Име и професия	Връзки с...	По какъв начин	Кога и къде	Последен контакт
Салвесен Фритьоф, лекар, „Баерюм“	Лена Бордсен	Гинеколог	Осло 1993-94	1994
	Тюри С. Уксъй		„Баерюм“ 1995 до ден-днешен	22 март т.г.

Хелге Мелваер, фотограф, Рена	Тьонес Селбьо	Фамилни фотографии	СанDEFюрд 1997	1997
	Лена Бордсен	Познат	СанDEFюрд 1995 до ден- днешен	Лятото 1999
Кацен Осли, младежки деятел, адрес — неизвестен	Май Берит Беноинсен	Приятел	Осло 1994- 95	Пролетта 1995
	Лена Бордсен	Любовник	Осло 1991	23 юли 1991
Гато Силинг, водопроводчик, Лилестрьом	Ласе Уксъой	Някогашен колега	Осло 1993- 95	Не е уточнен
	Тьонес Селбьо	Професионален контакт във връзка е превод на роман	Контакт по телефона и чрез писма — 1999 есента	Евентуално ноември 1999
Соня Ваеръой Юнсен, медицинска сестра Елверюм	Грете Харборг (чрез Тьонес Селбьо — вдовец)	Добра приятелка	На много места 1975- 1999	1999 (три дни преди Г. Харборг да почине)
	Тюри С. Уксъой	Акушерка, ангажирана за израждане на близнаци	1998	Не е уточнен
	Фруде Беноинсен	Бивше гадже на добър приятел	Трумсьо 1992	Не е уточнен

— Време беше — усмихна се Ингвар. — Между тези хора *трябваше* да съществува някаква връзка. Но... — позабави се, докато оглеждаше отново информацията. — Тази Соня Ваеръой Йохансон може и да не я взимаме предвид. Водопроводчикът също не изглежда особено интересен. Защо за Кацен Осли е отбелязано „адрес неизвестен“? Не фигурира ли в регистъра на населението?

— Не, но вероятно е пропуск. Ние, норвежците, нравим такива нарушения — пропускаме да обявим преместване. По закон се прави в рамките на осем дни. Не е голям проблем. Просто не сме успели да наминем и да проверим по-отблизо.

Ингвар сгъна листа и го пхна в джоба на якето си.

— Направете го. Ще задържа тази разпечатка, докато получа нова. Не възразяваш, нали?

Сигмюн вдигна рамене.

— Искам адреса на Осли — продължи Ингвар. — И повече данни за фотографа. И за гинеколога. Дръпна за последно от пурата и стана. Дватамата излязоха от стаята, той затвори и заключи вратата, после потупа колегата си по рамото.

— И още нещо: съберете възможно повече сведения за тези тримата — младежкия деятел, фотографа и гинеколога. Възраст, семейна среда, наказателен регистър... Всичко.

Сигмюн Барли се спря с ръка върху дръжката на вратата на своя кабинет.

— Благодаря — погледна го одобрително Ингвар. — Благодаря ти. Добра работа.

[1] Гориста местност — обширен естествен парк край Осло. — Бел.пр. ↑

— Умееш да се оправяш с нея — увери го Ингер Йохане. — Харесва те. Обикновено другите хора не я интересуват, с изключение най-близките ѝ познати.

— Тя наистина е чудно дете — Ингвар оправи по-добре завивката около Кристиане, Суламит и Краля на Америка.

Ингер Йохане се скова на място.

— Чудно и прекрасно дете. И е невероятно хитра! — добави той.

— Хората рядко го казват за нея. Но имаш право. Тя посвоему е както хитра, така и бърза. Невинаги обаче се забелязва лесно.

Ингвар беше облякъл нейната футболна фланелка. Ню Ингланд Пейтриътс, синя, с черна цифра 82 на гърдите и ВИК, изписано с бели букви на гърба. Беше дошъл направо от работа. Без да я погледне, попита дали може да си вземе душ. Вместо отговор тя му донесе кърпа и футболната фланелка, която ѝ беше прекалено голяма. Той я вдигна и се засмя.

— Уорън според мен би могъл да бъде отличен играч.

— Уорън за мен означава много — отбеляза Ингер Йохане и постави чиниите на масата. — Ще вечеряме след петнадесет минути. Побързай.

Тя не разбираше всички драсканици по леко изцапаната разпечатка, но не се затрудни да разчете съдържанието в колонките. Той седеше на дивана до нея, всеки държеше чаша, от която излизаше пара. Ингвар се наведе над листа върху коляното ѝ откъм неговата страна и леко се докосна до бедрото ѝ.

— Намираш ли нещо интересно? — попита той.

— Не много. Да, тук съм съгласна — медицинската сестра изглежда неактуална.

— Защото е жена ли?

— Може би. И водопроводчикът също. Освен...

Студени тръпки я накараха да се хване за врата. Водопроводчикът живееше в Лилестрьом.

Стегни се — помисли си тя. — *Това, естествено, е чиста случайност. В Лилестрьом живеят твърде много хора. Градът е в непосредствена близост до Осло. Този водопроводчик няма нищо общо със случая Аксел Сайер. Стегни се!*

— Какво има? — погледна я озадачено той.

— Нищо — промърмори тя. — Просто се занимавам с проучването и на друг случай, стар криминален случай от... Забрави. Наистина няма нищо общо. Можеш евентуално да не взимаш предвид водопроводчика.

— Аз съм на същото мнение — кимна той. — Съгласни сме. Защо, всъщност?

— Не мога точно да обясня.

Тя плъзна още веднъж пръст по листа. Спря се на колонката „Връзки“.

— Вероятно защото е имал контакт с бащите. Единствено той от тези е общувал изключително само с бащите. Тъонес Селбьо, бащата на Емилие. Ласе Уксъой, бащата на Ким. По една или друга причина съм склонна да мисля, че тези случаи се отнасят по-скоро до майките. Или... Не знам... Виж тук. Помогнал е на Тъонес Селбьо при превода на роман, а дори не са се познавали. Много свободна връзка.

— Странно е водопроводчик да консултира преводач — подхвърли Ингвар, вперил поглед в чашата си.

— Защо не? Ако е имало някакви технически термини — възрази тя сухо. — Кой знае. Но погледни това! 23 юли 1991 година!

— Какво? Къде?

— Лена Бордсен е упоменала, че през хиляда деветстотин деветдесет и първа с Кацен Осли са били любовници. Тази връзка трябва да е била нещо сериозно за нея. Спомня си точната дата, когато го е видяла за последен път, въпреки че е преди десет години! 23 юли 1991-ва! *Ти* спомняш ли си такива неща?

Седеше прекалено близо до нея. Тя усещаше дъха му по лицето си, дъх на кафе и топло мляко. Той си изправи гърба.

— Фактически съм бил само с жена ми — прошепна той. — Бяхме гаджета още от гимназията. Тогава... — усмихна се и на нея не ѝ се седеше повече там. — Нямам никаква представа от тези неща —

продължи той, проследявайки я с поглед до кухнята. — Сигурно е по-типично за жените да помнят такива подробности. Искане ми се да вярвам.

Тя се върна, без всъщност да носи нещо, и седна на стола от другата страна на ниската масичка. Изражението му беше непроницаемо.

Не го разбираше. От една страна, той проявяваше почти натрапчив интерес, доста по-голям от професионално необходимото. Направи чудо да я заведе в офиса си, после я откри в САЩ, взе я от супермаркет „ИКА“. Струваше й се, че я харесва, но понеже никога не се доизказваше, само я посещаваше и разговаряха, чувстваше се...

Глушава — мислеше си тя. — Не те разбирам. Поканих те на вечеря. Обикаляш из апартамента ми с моята фланелка, на която е написано моето име, оправяш завивката на моето дете. Позволявам ти да бъдеш заедно с моето дете, Ингвар. Защо не се случва нищо?

— Намирам го за странно — сподели тя. — Да запомниш такава дата.

Листът лежеше между тях.

— Винаги съм се отнасяла скептично към фотографиите — усмихна се Ингвар. — Представят действителността под най-различен ъгъл и твърдят, че това било истината.

— Аз пък гледам така на гинеколозите. Обикновено им липсва най-елементарна форма на човешко разбиране. Особено на мъжете.

— Доста си предубедена, меко казано. А какво ти е мнението за младежките деятели?

Засмяха се. Хубаво е, че се премести на стола. Той не само че не показва да се е засегнал, но се намести още по-удобно, сякаш целият диван е за него.

— Нещо ново относно причината за смъртта на Ким и Сара?

— Не.

Той допи остатъка от съдържанието в чашата.

— Ако предположим, че *съществува причина за смърт* — впусна се в разсъждения Ингер Йохане, — значи...

— Естествено, че има причина за смъртта! Става дума за две здрави, силни деца!

Сбръчкаше ли си челото, изглеждаше по-стар. Много по-стар. От нея.

— Ако са били... изплашени до смърт или нещо подобно?

— Не. Поне доколкото аз знам. Дали, собствено, това е възможно? Да изплашиш до смърт човек със здраво сърце?

— Нямам понятие. Но ако този тип е изнамерил начин да отнема живота на хора, без да оставя следи... — студената тръпка отново пробяга по врата ѝ. Тя си повдигна косата и прокара пръсти през бретона. — Това означава, че той упражнява абсолютен контрол. Така погледнато, отговаря на неговия профил.

— Какъв профил?

— Почакай.

Тя се взря в листа пред Ингвар. От мястото си не можеше да разчете ситните букви, обърнати обратно. Задържа пръст във въздуха, сякаш се нуждаеше от пълна тишина, за да довърши мисълта си.

— Този мъж е... отмъстител — произнесе тя с усилие. — Има сериозно асоциално личностно смущение или е психопат. Действа по този начин, защото смята, че така е правилно. Или справедливо. Смята, че нещо му принадлежи. Едно или друго. Нещо, което никога не е получил. Или нещо, което му е отнето. Нещо, което си е негово. Той си го взима обратно... Това, което си е негово!

Пръстът ѝ стоеше като удивителна между тях. Лицето на Ингвар бе неподвижно.

— Възможно ли е... убиецът *всъщност* да е баща на тези деца?
— гласът ѝ трепереше.

Ингвар беше блед.

— Не — отвърна той след малко. — Не е той.

Пръстът на Ингер Йохане бавно се спусна.

— Проверили сте, така ли? — гласът ѝ прозвуча равно. — Това са биологични деца на родителите си.

— Да.

— Добре е да се знае — натърти тя, — щом искаш да ти помогна.

— Просто още не бях стигнал дотам. Впрочем, Емилие има друг биологичен баща. Не е Тьонес Селбьо. Според нас той не го знае. Но за останалите деца — бащинството изглежда наред.

Той се облегна бавно назад и отпусна ръце върху седалката на дивана.

Ингер Йохане продължаваше да се взира в листа на масичката. Краля на Америка скимтеше зад затворената врата на Кристиане.

Ингер Йохане не се помести. Кучешките напъни се засилиха.

— Може ли аз? — понадигна се Ингвар.

— Снощи имах нещо като купон с момичетата — съобщи тя ни в клин ни в ръкав. — Всичките се позамаяхме.

Джак започна да вие.

— Ще го пусна да излезе — стана Ингвар. — Сигурно иска да пишка.

— Още не е свикнал да пази чисто в стаята — обясни вяло тя. — Освен че непрекъснато си търси компания. Сега Кристиане ще се събуди. Стана, каквато стана.

Въпреки това тя не се изправи. Ингвар пусна кучето да излезе от детската стая. То се изпишка на пода. Ингвар донесе кофа и парцал. В целия хол замириса на „Аякс“. След като почисти, той изнесе всичко и се върна от банята с кучето на ръце.

— Купон — подхвърли той определено бодро. — В сряда.

— Ние го наричаме читателска среща, независимо че рядко ни остава време за четене. Във всеки случай не четем едни и същи книги. Но традицията ни остана от времето, когато завършихме гимназия. Веднъж месечно. И както казах, бяхме малко...

Тя се изчерви. Това нямаше нищо общо със снощното пиене. Сега Ингвар нямаше нищо общо с това, с което тя се занимаваше. Той се разполагаше в апартамента ѝ, седеше на нейния диван с нейното куче в скута си. Ръцете му още бяха мокри от нейната вода и нейните перилни препарати.

— В разгара на вечерта една от нас на умиране пожела да узнае с колко сме...

Ингвар никога не е бил с друга, освен със собствената си съпруга. Ингер Йохане се съмняваше дали е срещала преди мъж, който да каже същото.

Истината ли говориш — мислеше си тя, — или и това е начин да правиш впечатление? Да се правиш на различен?

— ... сме спали — допълни тя.

— Тук вече не съм...

— ... в час?

Тя веднага съжали за думите си и побърза да оправи положението:

— Всичко, разбира се, е в кръга на шегата. Част от купона, който добри приятелки си позволяват от време на време. Както момчетата правят списък на петте най-добри рок албума за всички времена. На десетте най-добри нападатели. Нещо такова.

Ингвар имаше голям скут. Върху широките му бедра се побираше целият Крал на Америка. Кучето лежеше там с полузатворени очи и явно се чувстваше добре.

— Е, всички послъгахме по малко. В това е вицът.

— Добре, трябва да кажа, че вече изгарям от нетърпение!

Думите му прозвучаха подигравателно, а гласът — приятелски. Тя не знаеше на кое да вярва.

— Спестихме истината — уточни тя. — Всяка има по някого, за когото не иска да признае.

Той вдигна очи от кучето и я погледна изпитателно.

— Е, не всички, де — тя посочи към малката масичка, все едно посочва кого изключва. — Говоря за нас. За нашата компания тук снощи. Ние спестихме по нещо. През годините сме се забърквали с разни хора. За едни бързо сме откривали, че не ни допадат, за други е направо неприятно да си спомняме, че сме били заедно. Времето си върви и забравяме всичко, съзнателно или неосъзнато. Въпреки че в мозъчната ни кора се запазват имена, които не споменаваме дори пред добри приятелки.

Той остави внимателно кучето на пода. То изхленчи и поиска отново да се качи. Ингвар го избута решително настрани и придърпа листа от масата по-близо.

— Тук има само един любовник — посочи той. — Кацен Осли. Веднъж е посочен като приятел, веднъж като любовник. Смяташ ли, че Осли всъщност е бил с повечето от майките?

— Не е необходимо. Може да става дума за съвсем друг. Мъж, когото никоя не е споменала. Или защото съвсем са отписали дадения тип, или защото не искат да си признаят...

— Но тези майки сигурно разбират колко е сериозно положението — прекъсна я той. — Знаят колко е важна истината. Специално ги помолихме да са коректни.

— Да — кимна тя. — И те не лъжат. Просто го изместват в съзнанието си. Имаш ли желание за едно питие? Уиски? Джин с тоник?

Механично си погледна часовника, сякаш решението да приеме поканата за алкохол зависеше от часа. А дали пък Ингер Йохане не беше права в предположението си, че Ингвар въобще не пие?

— С кола съм — отвърна той колебливо. — Не, благодаря. Но звучи добре.

— Нищо не пречи да оставиш колата — подсказа тя, но добави бързо: — Не те насилвам. Впрочем, не *знам* дали всички тези жени са имали общ любовник. Просто мисля на глас. Има нещо *яростно* в престъпленията на този човек. Огорчение. Злонамереност. По-лесно е да си представиш, че подобно нещо е в отговор на отхвърляне от жена, от *множество* жени, от всички жени, отколкото, че е ядосан на данъчните, например.

— Не казвай това — възрази Ингвар. — В САЩ...

— В САЩ някои хора убиват само защото им сервират студен Биг Мак — продължи Ингер Йохане. — Но тук, мисля, си имаме работа с интимни отношения.

— Какво, всъщност, се случи между теб и Уорън?

Ингер Йохане се изненада от себе си, че не реагира по-остро. Откакто се разбра, че Ингвар познава Уорън, очакваше този въпрос. Понеже той не го задаваше, сметна, че не го интересува. Това колкото я разочарова, толкова я и зарадва. Не искаше да говори за Уорън. Досегашното мълчание на Ингвар по темата можеше да означава и безразличие, което определено не ѝ беше приятно.

— Не искам да говоря за Уорън — отвърна спокойно тя.

— Добре. Ако съм те засегнал, съжалявам. Нямах такова намерение.

— Не си ме засегнал — усмихна се тя пресилено.

— Мисля, че въпреки всичко ще ударя едно питие.

— Как ще се прибереш?

— С такси. Джин с тоник, ако имаш.

— Нали ти предложих.

Ледените кубчета звънтяха силно, докато Ингер Йохане носеше две чаши джин с тоник от кухнята.

— За съжаление няма лимон — извини се тя. — Уорън ми изневери грубо. И професионално, и емоционално. Понеже бях доста млада, второто ме интересуваше повече. Днес ме е яд заради първото.

Беше наляла много джин и малко тоник. Тя направи гримаса и добави:

— Но оттогава мина цяла вечност. И, както казах, не искам да говоря за това.

— Наздраве! Друг път, може би.

Той вдигна чашата и отпи.

— Не — възрази тя. — Не искам да говоря за това. Нито сега, нито когато и да било. С Уорън съм приключила.

Възцарилата се в стаята тишина не беше мъчителна. От градината долиташе шум от ритането на спукана топка. Звучите на ранното лято ги караха да се усмихват, всеки за себе си. Часът беше девет и половина. Ингер Йохане усети джина право в главата си — леко и приятно замайване още след първата глътка. Остави чашата, отпусна се и предложи:

— Да допуснем, че сме на лов за бивше гадже или за някого, който много е искал да стане гадже на една от тези майки. Тогава бележката пасва добре. Получи си заслуженото. Не е възможно да уязвиш по-грубо жена от това, да й отнемеш детето.

— Не би уязвила по-болезнено и мъж.

Ингер Йохане го погледна смутена.

— Съжалявам. Извинявай, Ингвар, не мислех да...

— Няма нищо. Хората, изглежда, имат склонност да забравят. Вероятно, защото нещастният случай беше толкова... нелеп. Преди година мой колега изгуби сина си при автомобилна катастрофа. Всички говореха с него за това. Автомобилната катастрофа е нещо, към което всички имат отношение. Но да паднеш от стълба и да убиеш и себе си, и майка си е... — усмихна се пресилено и сръбна от пиетието.

— Съвсем като при Джон Ървинг. Никой нищо не казва. Това също е своеобразна реакция. Беше по средата на някакво разсъждение.

Тя не искаше да продължи, но нещо в погледа му я накара да каже:

— Да речем, че говорим за очевидно нормален човек. Приятен. Наперен. Дори привлекателен. Лесно установява контакт с жени. Понеже знае как да ги манипулира, съумява да ги задържи за известно време. Но не за по-дълго. Той носи нещо зловещо у себе си, нещо незряло и силно егоцентрично и в комбинация с параноята му, която бързо избива на повърхността, то отвращава жените. Загуба след

загуба. Убеден е, че грешката не е негова. Той не прави нищо нередно. Жените му изневеряват. Те са хитри и пресметливи. На тях не може да се разчита. След което се случва нещо.

— Като например?

Той почти си беше изпразнил чашата. Ингер Йохане се чудеше дали да му предложи още. Вместо това продължи:

— Не знам. Още едно отблъскване? Може би. Вероятно нещо по-сериозно. Нещо, което да доведе до пълно превъртане. Имате ли нещо ново за мъжа в Трумсъ?

— Не. Никой не се е явил. Това може да означава, че е бил нашият човек. Но може да означава, че е и съвсем друг. Някой, който няма нищо общо със случая. Просто е имал друга работа там и не изгаря от желание полицията да си навира носа. Примерно нещо невинно, като посещение на любовница. Всъщност не сме далече.

— Емилие обърква всичко — отбеляза тя. — Искаш ли още?

Той взе чашата в ръка и започна продължително да я оглежда. Ледените кубчета се бяха стопили. Внезапно гаврътна водата и отговори:

— Не, благодаря. Да. Емилие е загадка. Къде се вписва тя? Майката е починала почти преди година. Следователно отвличането на Емилие не е посегателство срещу нея. Теорията ти се пропуква.

— Дааа — провлечено се съгласи тя.

— Той не я връща, както направи с другите деца. Поне не и на бащата. Но имате ли...

Впериха поглед един в друг.

— Черковният двор — почти прошепна тя. — Тя може да бъде доставена на майка си.

— Да. Не!

Ингер Йохане си свали ръкавите надолу към китките. Беше й студено и почти извика:

— Вече минаха почти четири седмици, откакто е изчезнала! Някой щеше да я открие! В черковния двор в Аскер през този период трябва да е имало доста хора.

— Дори нямам представа дали Грете Харборг е погребана там — призна задъхано той. — По дяволите. Как не сме помислили за това?

Той се изправи рязко и кимна въпросително към работния кабинет на Ингер Йохане.

— Обади се — махна с ръка тя. — Но не е ли малко късно да се провери сега?

— Прекалено късно — поправи я той и затвори вратата след себе си.

Седяха навън на терасата. Той пожела да излязат. Беше след полунощ. Съседите вече бяха прибрали децата. От изток се долавяше слаба миризма на догарящ грил. Посоката на вятъра беше благоприятна, шумът от автомобили по Големия околоръстен път напомняше далечна вихрушка. Около единадесет часа Ингер Йохане си взе одеяло, а на него предложи спален чувал. Той отказа — не благодаря, но след малко прие да се наметне с леко одеялце. Тя виждаше, че му е студено. От време на време подухваше в шепи, за да се постопли, а бедрата му се подрусваха в такт.

— Невероятна история — констатира той и за четвърти път провери дали мобилният му е включен. — Помолих ги да ми се обадят на този. Ако не... — кимна назад.

Кристиане спеше дълбоко.

Ингер Йохане му разказа за Аксел Сайер. За самата нея бе необяснимо защо не го е направила досега. За по-малко от седмица с Ингвар прекараха един цял ден, дълга вечер и бодърстваха цяла нощ. На няколко пъти си мислеше да го запознае с историята, но нещо все я възпираше. Вероятно вечната предпазливост да не използва неправомерно служебното си положение. Вече не знаеше как да се отнася с Ингвар. Той продължаваше да носи нейната фланелка. Слушаше я с интерес. Нарядко задаваше кратки уместни въпроси. И проницателни. Трябваше да го направи по-рано. Все още не беше споменала нито за Асбьорн Ревхайм, нито за Анеш Мухаюг. Мълчеше и за пътуването до Лилестрьом. Сякаш искаше първо да дообмисли нещата.

— Смяташ ли, че в някои случаи норвежката прокуратура е... — замълча, защото не се реши да изрече точната дума.

— Корумпирана — помогна ѝ той. — Не. Ако под корумпирана разбираш да приемат пари, за да излязат с определен резултат по дадено дело. Намирам го за изключено.

— Звучи успокояващо — отбеляза тя сухо.

На тикова масичка между тях беше поставен термос с чай и мед. От отвора на капачката излизаше изнервящо пиццене и тя се опита да го затвори по-добре.

— Но проявите на човешкото несъвършенство имат безброй варианти — добави той, обхванал плътно чашата, за да поеме от топлината ѝ. — В нашата страна корупцията е почти немислима. По много причини. На първо място нямаме — и слава богу, — никаква традиция в това отношение. Колкото и странно да звучи, но корупцията предполага форма на национална традиция. В много африкански страни, например...

— Внимавай сега!

И двамата се засмяха.

— През последните години бяхме свидетели на корупция и то на много високо ниво в Европа — напомни Ингер Йохане. — Белгия, Франция! Не са чак толкова далече. Няма нужда да ходиш чак в Африка.

— Права си — съгласи се Ингвар. — Но ние сме много малка страна. Много прозрачна. Проблемът не е в корупцията.

— А в какво е проблемът?

— Некадърност и престиж.

— Така значи.

Тя се отказа да се занимава с термоса. Тънкият, жилещ звук не преставаше. Ингвар отвинти капачката и изсипа остатъка от чая в чашата си, после постави внимателно капачката отстрани и попита:

— Какво те тормози?

— Аз... Въобще мислимо ли е навремето Аксел Сайер да е бил осъден, макар някой в системата да е *знаел*, че е невинен?

— Осъден е от съдебен състав — напомни Ингвар. — Съдебният състав включва девет члена. Трудно ми е да приема, че девет души ще направят нещо толкова погрешно. И никога нищо да не излезе наяве. В течение на всичките тези години, имам предвид.

— Но доказателствата са били предоставени от прокуратурата.

— Да, наистина. Искаш да кажеш, че един...

— Всъщност нищо не искам да кажа. Питам те дали е възможно през хиляда деветстотин петдесет и шеста полицията и главният прокурор да са осъдили Аксел Сайер за нещо, което той не е извършил.

— Кой е бил обвинител по делото?

— Астор Конгсбакен.

Ингвар си махна чашата от устата и се засмя.

— Според вестникарските публикации той, меко казано, е бил дълбоко ангажиран с делото — отбеляза Ингер Йохане.

— Само си го представям! Прекалено съм млад... — усмихна се широко и погледна към нея — тя разглеждаше чаено петно върху покривката и я придърпа по-близо към себе си, — ... за да съм го гледал в съда — уточни Ингвар. — Но той е легенда, така да се каже. Ангажиран и невероятно способен. За разлика от доста адвокати на защитата, Конгсбакен се оттегли навреме. Не си спомням точно какво стана с него.

— Сигурно отдавна е починал — отбеляза спокойно тя.

— Да. Или е починал, или вече е стар като тези хълмове. Но ти гарантирам едно: главният прокурор Конгсбакен *никога* не би участвал в присъда на невинно осъден.

— Но през хиляда деветстотин петдесет и шеста година Аксел е бил пуснат на свобода просто хей така, без никакво...

От мобилния телефон се разнесе дигитална версия на „На Елизе“. Ингвар долепи слушалката до ухото си. Разговорът продължи по-малко от минута; той се ограничи само с едно да, не и благодаря.

— Нищо — обяви той и изключи. — Грете Харборг е погребана в Източното гробище тук, в Осло, до предците си. Три патрула от Столичното полицейско управление са претърсили района около гроба. Нищо. Никакви подозрителни пакети, никакви бележки. Продължават да търсят утре, по светло, но са твърде убедени, че там няма нищо.

— Слава богу — прошепна Ингер Йохане, изпитвайки физическо облекчение. — Слава богу — повтори тя. — Но...

Той я погледна. На нощната светлина очите му изглеждаха тъмни, почти черни. Брадата му плачеше за бръснене. Одеядцето се бе изхлузило от раменете му. Когато се обърна да го вдигне, тя видя името си върху широкоплещестия му гръб. Преглътна и понечи да си погледне часовника.

— ... това означава, че не е сигурно дали Емилие и останалите деца са отвлечени от един и същи човек — заключи тя. — Може да е съвсем друг.

— Да — кимна той, — но не ми се вярва. И на теб не ти се вярва. *И се надявам, за бога, да не е така.*

Пламенната нотка в последното изречение я изненада.

— Защо... Какво...

— Емилие е жива. Може да е жива. Ако е при нашия човек, то той има *причина* да я държи жива. Поради това се надявам да е той. Трябва само...

— ... да го намерим.

— Трябва да тръгвам — стана Ингвар.

— Да, време е — съгласи се Ингер Йохане. — Ще се обадя за такси.

Ингвар беше едър мъж, а вече бяха минали три часа, откакто пи джин с тоник. И двамата знаеха, че не е толкова опасно да шофира.

— Ще дойда да си взема колата утре. Тогава ще донеса и фланелката. Ако не възразяваш, няма да я пера.

На външната врата той отново потупа Джак.

Вдигна ръка към челото си, усмихна се и се запъти към чакащото такси.

До стената на малка вила се сгърчи мъж. Беше добре облечен за сезона, но замръзваше от студ. Зъбите му тракаха и той непрекъснато дърпаше якето по-плътно около себе си. Нямаше представа къде се намира. Отвъд тясното открито пространство пред жалката съборетина дърветата образуваха гъста плетеница. Лесно можеше да влезе с взлом, дори не беше сигурно, че вилата е заключена. Тънка лентичка розова светлина обагреше небето на изток. Той търсеше място да се скрие. Не беше особено умно да е във вила. Във вилите често идват хора. Тази изглеждаше необитаема. Миришеше на стар дзифт и външен клозет.

Мъжът направи опит да се изправи. Краката му не го държаха. Започна да се влачи. Спешно се нуждаеше от храна.

— Нещо за ядене — мърмореше той. — Нещо за ядене.

Преградата на входа представляваше имитация на врата плоскост, клатушкаща се на една панта. Влезе, препъвайки се.

Беше тъмно. По-тъмно отколкото навън. Капаците на прозорците бяха заковани. Мъжът се тътреше, опипвайки стената. Ръката му се опря в шкаф. Поне имаше запалка. Цигарите отдавна бяха свършили. Усещаше тръпката като остра болка под лъжичката. Цигари и храна. Нуждаеше се от цигари и храна, а нямаше представа как ще ги намери. На светлината от запалката отвори един шкаф. Беше празен. Съседният — също. Само паяжини и счупено малко радио.

Вилата се състоеше от едно голямо помещение. Върху масата имаше гаванка, използвана като пепелник. Видя цели четири фаса. Пръстите му се разтрепериха, когато хвана единия. Сухият тютюн се изрони от хартията. Внимателно напъха листенцата обратно. Отне му време. Трябваше да държи отвора нагоре. Запали фаса и отпусна глава назад. След четирите фаса вече не изпитваше толкова остър глад, но започна да усеща гадене. Беше за предпочитане. Сви се под грубата маса и заспа.

На пръв поглед изглеждаше, че момиченцето е решило да умре. Той не схващаше защо. Тя получаваше достатъчно храна. Достатъчно вода. Достатъчно въздух. Осигуряваше ѝ всичко необходимо за живот, а тя само лежеше. Престана да му отговаря, когато ѝ говореше. Това го дразнеше. Смяташе го за нахално. Понеже не можеше да понесе смрадта ѝ, донесе чифт стари свои гащета, на които заши цепката. Не можеше просто ей така да купи детски пликчета, без да предизвика интерес. Всички в околността го познаваха. Не беше сложно да отиде до града, но предпочиташе да залага на сигурно. До този момент не бе предприел нищо рисковано. Никога няма да го намерят. И защо да разваля всичко сега? Само защото на някого би се сторило странно ерген да купува детски гащички. Хората бяха станали съвсем истерични. Не говореха за нищо друго. В Самвиркелагет, при Бобен на бензиностанцията. В работата си слагаше тапи на ушите и не ги чуваше, но през обедната почивка беше принуден да слуша тяхното бърборене. На няколко пъти изгълта сандвичите вътре при гатера. Шефът обаче се появи и го попита какво му е. Храненето на обяд беше нещо священо. Трябваше да яде в бараката. Не му оставаше друго, освен да се усмихва и да кима.

Преди няколко дни я изкомандва да стане от леглото и да се измие. Беше се схванала и се движеше като робот. Дотътри се до мивката. Разсъблече се и се избърса с кърпите, които ѝ беше донесъл. Обу мъжките гащета с наперен слон отпред. Той се изсмя, развеселен от гледката: толкова беше изкльощавяла, че гащите нямаха на какво да се задържат, а тя стоеше бледа, стиснала в ръка бельото си пред хобота на слона.

После ѝ изпра дрехите. Прекара ги през машината с повечко омекотител, но го домързя да ги изглади. Все пак можеше да е и по-благодарна. Продължи да лежи. Беше обула само неговите гащета, а дрехите ѝ стояха сгънати до леглото.

— Ей — подвикна той нахакано от вратата. — Има ли живот в теб?

Пълна тишина.

Малката дрисла отказваше да му отговаря.

Напомняше му за негова съученичка. Щяха да участват в театрално представление. Майка му щеше да дойде да го гледа. Беше му ушила костюм. В ролята на сив гъсок той имаше само две реплики. Костюмът не беше нищо особено: крила от картон, едното пречупено. Другите му се присмиваха. Красивото момиче беше лебед. Перата стояха като фонтан около нея, тебеширенобели пера от копринена хартия. На представлението тя се спъна и падна през ръба на сцената.

Майка му не се появи. Никога не разбра защо. Завари я вкъщи — седеше в кухнята и четеше. Дори не го погледна, когато ѝ пожела „лека нощ“. Баба му подаде намазана филия и чаша вода. На следващия ден го накара да посети лебеда в болницата и да ѝ поиска извинение.

— Ей — подвикна повторно той. — Ще отговориш ли?

Под завивката леко се помръдна, но не излезе никакъв звук.

— Пази се — процеди той през зъби и затръшна металната врата.

Беше съвсем тъмно.

Емилие знаеше, че вече е ослепяла. Мъжът загаси осветлението.

Навярно татко вече е престанал да я търси. Може би е имало и погребение.

Сигурно вече е умряла и погребана.

— Мамо — каза тя безгласно.

В петък сутринта Кристиане се събуди с температура. По-точно не се събуди. В осем и десет, събудена от Джак, Ингер Йохане стана. Детето продължаваше да спи. От отворената ѝ уста излизаше тежък дъх; бузките ѝ бяха червени, а челцето — горещо.

— Боли — мърмореше малката, докато Ингер Йохане я будеше.
— Коремчето иска вода.

Всъщност на Ингер Йохане ѝ беше удобно да си остане вкъщи. Навлече стар анцуг и се обади в службата да предупреди. После набра номера на майка си.

— Кристиане е болна, мамо. Довечера няма да дойдем.

— Колко жалко, колко жалко! Намерих превъзходна съомга, нали баща ти познава... Да дойда ли да постоя при нея?

— Не, не е необходимо. Да, всъщност...

Ингер Йохане имаше нужда да си остане един ден вкъщи: да изчисти апартамента за уикенда, да поправи онзи стол в кухнята, дето започна да скърца под тежестта на Ингвар. Кристиане беше рядко дете. Тя се лекуваше чрез сън, буквално. При последната настинка спа четири денонощия почти без прекъсване и една нощ в два часа обяви:

— Здрава. Каторибаздрава.

На Ингер Йохане ѝ се искаше да си направи маската за коса, която ѝ подари Лине, да си полежи във ваната на спокойствие. Но имаше няколко неща, които трябваше да свърши преди уикенда.

— Можеш ли да дойдеш по-късно? Някъде... към два?

— Разбира се, моето момиче. Кристиане е толкова послушна, когато е болна. Ще си донеса ръкоделието и видеокасата от сестра ми — стар филм, който смята, ще ми е приятно да гледам. *Steel Magnolias* с Шърли Маклейн и...

— Мамо, тук има цяла купчина с видеофилми.

— Да, но твоят вкус е... развиптен!

Ингер Йохане затвори очи.

— Вкусът ми не е странен! Това са филми на...

— Да, добре, моето момиче. *Имаш* малко особен вкус. Просто си признай. Още ли не си се подстригала? Сестра ми сега изглежда толкова хубава. Ходи при *модния* фризьор на улица „Принсенс гейт“, как се казваше... — майка ѝ се изхили. — Малко е... С тези фризьори често е така, но *господи*, колко хубава е станала.

— Сигурно. Идваш в два, нали?

— Да, точно в два. Да напазарувам ли за вечеря за нас трите?

— Не, благодаря. В хладилника имам зеленчукова супа. Когато е болна, Кристиане не яде нищо друго. Има достатъчно и за нас.

— Добре. Ще се видим, тогава!

— Ще се видим.

Водата за къпане беше два градуса по-топла. Ингер Йохане отпусна глава върху надуваемата възглавничка и вдиша парата с пълни гърди. Беше капнала масло от лимон и лайка. Исак ѝ донесе скъпия флакон от Франция. Продължаваше да ѝ прави подаръци при всяко връщане от чужбина. Ингер Йохане не разбираше защо, но беше приятно. Той имаше добър вкус. И много пари.

— И аз имам добър вкус — измърмори тя.

На закачалките висяха три протрити хавлиени кърпи: едната с черно изображение на Тигърчо, другите две силно избелели от пране.

— Нови пешкири — напомни си тя. — Днес.

Приятелките ѝ завиждаха, че има такава майка. Лине я обожаваше. Толкова е добра — повтаряха в хор другите момичета. Помага ти във всичко, поддържа се във форма! Чете, ходи на кино и театър, а как се облича!

Майка ѝ *беше* добра. Прекалено добра. Енергична и сръчна, майка ѝ беше пълководец в служба на доброто, приятел на пленниците и почетен член на Здравния съюз на норвежките жени. За съжаление никога не бе работила вън от дома си. Животът ѝ се свеждаше до мъж, деца и доброволна дейност: нескончаем низ от неплатени ангажименти и задачи, предполагащи съчувствие и приятелска нагласа към всичко и всички. Майка ѝ беше роден дипломат. Буквалното съдържание на изреченията ѝ никога не покриваше интимната ѝ мисъл. *Баща ти се притеснява за теб* означаваше *страхувам се до смърт*. *Марие се носи толкова добре* напоследък беше начин да каже на Ингер Йохане, че тя

изглежда като купчина боклуци. Донесеше ли куп дамски списания, Ингер Йохане знаеше, че ще стане дума за нова мода и двадесетина „изпитани“ начини как да си намери нов съпруг.

— Имаш престижна работа — казваше майка ѝ и я потупваше по ръката.

Тогава Ингер Йохане знаеше, че тя не намира дънките, колежанската фланела и очилата от преди четири години за особено подходящи.

Маската от Лине се оказа много приятна. Лекичко пощипваше кожата на главата и Ингер Йохане осезателно усещаше как изтощената ѝ коса поглъща подхранващи вещества под найлоновата шапка. Джак спеше и от спалнята на Кристиане не се чуваше нищо. Беше оставила вратите отворени, за по-сигурно.

Книгата за Асбьорн Ревхайм едва не падна във водата. Спаси я в последния момент и премести чашата с кафе от ръба на ваната долу на пода.

В първата глава се описваше смъртта на Асбьорн Ревхайм. Според Ингер Йохане това бе странен начин за начало на биография. Не беше в настроение да чете за кончината на Асбьорн Ревхайм и запрелиства по-нататък. Във втора глава се разказваше за детството му. В Лилестрьом.

Книгата падна във водата. Колкото и бързо да я извади, някои страници се слепиха една за друга. Известно време търси докъде беше стигнала, преди да я изпусне.

Тук.

Още на тринадесет години Асбьорн Ревхайм си беше сменил името. На страница и половина биографът коментираше поведението на двамата родители през хиляда деветстотин петдесет и трета, не разрешили на невръстния младеж да петни и своето, и фамилното име. А родителите не бяха кои и да са.

Асбьорн Ревхайм беше роден Конгсбакен. Майка му, Уни Конгсбакен, бе известна художничка текстилка; баща му, Астор Конгсбакен, популярен, за да не се каже, обожаван, главен прокурор.

Водата беше поизстинала. Замалко да забрави да си изплакне маската за коса. Когато майка ѝ пристигна в два часа, почти нямаше време да ѝ обясни, че след час Кристиане трябва да вземе половин

дисприл, разтворен в хладка кока-кола, и може да пие каквото си пожелае.

— Връщам се към пет — подвижна тя. — Вържи Джак в градината. И хиляди благодарности, мамо!

Съвсем забрави да обясни защо навън върху кухненски стол съхне биография.

Състоянието на Алвхил Софиенберг се беше влошило. Отново се бе появила миризмата на лук. Възрастната жена лежеше в леглото, а медицинската сестра строго предупреди Ингер Йохане да не се задържа дълго.

— След четвърт час ще проверя — закани се тя.

— Здравей — поздрави Ингер Йохане. — Аз съм. Ингер Йохане.

Алвхил се мъчеше да си отвори очите. Ингер Йохане си придърпа стола по-близо и внимателно сложи ръка върху нейната. Беше студена и суха.

— Ингер Йохане — повтори Алвхил. — Очаквах те. Разказвай.

Изкашля се сухо и се опита да се обърне настрана. Главата ѝ бе потънала в голямата мека възглавница и тя гледаше към тавана. Ингер Йохане взе хартиена салфетка от кутия върху нощното шкафче и я избърса около устата.

— Искаш ли малко вода?

— Не. Искам да чуя какво откри в Лилестрьом.

— Сигурна ли си... Ще дойда утре... Много си уморена сега, Алвхил.

— Това определям аз! — отново се изкашля мъчително. — Разказвай — подкани властно Алвхил.

Ингер Йохане започна. В един момент се усъмни дали Алвхил е будна. Но по устните на старицата се прокрадна усмивка и Ингер Йохане продължи.

— А днес — заключи тя — открих, че Астор Конгсбакен е баща на Асбьорн Ревхайм.

— Аз го знаех — прошепна Алвхил.

— Знаеше ли?

— Да. Конгсбакен беше известна фигура. През петдесетте и началото на шестдесетте имаше много силни позиции в юридическите

среди. Шушукаше се колко ли е мъчително за него да има син, който пише такива книги. Той... Но не допусках, че Ревхайм има нещо общо със случая на Сайер.

— Не е съвсем сигурно, че има.

Алвхил се бореше с възглавницата. Искеше да седне. Ръката ѝ търсеше пипнешком дистанционното, за да регулира наклона на леглото.

— Наистина ли ще ти е по-добре да се поизправиш? — Ингер Йохане натисна внимателно зеленото копче.

Алвхил кимна едва доловимо и после още веднъж, когато се настани удобно. Капки пот избиха по набръчкана кожата на челото.

— Когато „Студени тръпки“ излезе през...

— Хиляда деветстотин шестдесет и първа — подсказа ѝ Ингер Йохане; беше успяла да прехвърли по-голямата част от биографията.

— Да допуснем. Та, тогава се вдигна голяма шумотевица и то не толкова заради безпardonния разврат, колкото заради грубите нападки срещу Църквата. През същата година Астор Конгсбакен напусна прокуратурата и стана съветник в министерството. Той...

Алвхил се прозя, за да си поеме дъх.

— ... вода в дробовете — усмихна се тя пребледняла. — Почакай малко.

Медицинската сестра влезе.

— Съвсем сериозно ви предупреждавам — големите ѝ гърди подскачаха в такт с думите. — На Алвхил не ѝ е добре.

— Астор Конгсбакен — изпъхтя Алвхил с усилие — беше приятел на моя шеф — експедиция. Човекът, който ме помоли да...

— Тръгвайте — медицинската сестра посочи към вратата и сърчно пригответи инжекция.

— Тръгвам — предаде се Ингер Йохане. — Сега тръгвам.

— Бяха приятели от студентските години — прошепна Алвхил. — Ела отново, Ингер Йохане.

— Да — обеща Ингер Йохане. — Ще дойда, щом се пооправиш.

По погледа на медицинската сестра разбра, че има да почака до замръзването на Ада.

Ингер Йохане се прибра. Цялото жилище ухаеше на чисто. Кристиане продължаваше да спи. Холът беше току-що проветрен, а пердетата — свалени. Дори рафтът с книги бе разтребен: нахвърляните допреди няколко часа книги сега бяха грижливо подредени. Внушителната купчина стари вестници, складирана до външната врата, я нямаше. Джак също не се виждаше.

— Баща ти реши да се поразходи — обясни майка й. — Тръгнаха неотдавна. Пердетата имаха нужда от пране и аз...

Подаде й биографията на Асбьорн Ревхайм. Човек би помислил, че са я чели поне десетина души, но все пак подвързията си стоеше и най-важното — листовете бяха сухи.

— Използвах сешоар — усмихна се майка й. — Беше ми любопитно да видя дали може да бъде спасена. Освен това... — леко поклати глава и повдигна едната си вежда: — дойде един мъж. Някакъв Ингвар Стубьо. Остави фланелка. Явно е твоя, защото на гърба пише „Вик“. Назаем ли я беше взел? Кой е той? Поне да я беше изпрал.

Патологът беше сам в службата. Беше неделя, 4 юни, и той, затрупан с работа, се трудеше самоотвержено. Наближаваше шестдесет и пет и по много начини разбираше, че доста изостава. През целия си трудов стаж се бе примирявал с лоши работни условия и с непропорционалното съотношение между положен труд и получено възнаграждение в ущърб на възнаграждението, разбира се, но вече започваше да се дразни. Иначе се ползваше с професионален престиж. С наближаването на възрастта за пенсиониране обаче би искал да се радва на по-големи доходи. Печелеше малко под шестстотин хиляди годишно като преподавател, включително извънредния труд. Него вече не го броеше. Според изчисленията на жена му ставаше дума за хиляда часа годишно. Не обръщаше внимание на многобройните коментари, че заплатата му е повече от привлекателна. Брат му — близък, също лекар, беше хирург. Имаше собствена клиника, къща в Прованс и облагаемо състояние от над седем милиона според последната данъчна декларация.

Неделята беше ден за четене, макар да се предполагаше, че с оглед на служебното му положение, ще има условия непрекъснато да повишава професионалната си квалификация през нормалното работно време. През последните десет години не си спомняше да е чел научни публикации между девет и четири часа. Най-често в неделя ставаше в зори, вземаше чантата със сандвичи и термос и вървеше пеш половин час до службата.

Тази неделя беше направо сломен, след като сортира на пода списанията, периодиката и докторските дисертации в две купчини: *трябва да бъде прочетено и може да почака*. Втората нямаше и четири пръста; първата се извисяваше до коленете. Взе небрежно книгата, случайно попаднала най-отгоре. Сипа си чаша силно като барут кафе.

Excitation — contraction coupling in normal and failing cardiomyocytes.

Докторската дисертация датираше от януари 1999-а и досега отлежаваше там. Не познаваше докторанта. Всъщност, без да е чел дисертацията, беше трудно да се каже дали има връзка. Изкушаваше се да продължи да рови в купчината, но се мобилизира и започна да чете.

Ръцете на патолога се разтрепериха и той остави книгата настрана. Всичко това беше толкова плашещо и същевременно очевидно, че той буквално се стресна. Отговорът не се намираше в дисертацията, тя само го подтикна да се замисли. Усети как нивото на адреналина му се качва; пулсът се ускори, дишането стана по-плитко. Трябваше му фармацевт. Телефонният указател падна на пода — търсеше номера на най-добрата приятелка на жена му, собственичка на аптека в „Тосен“^[1]. Тя си беше вкъщи. Разговорът продължи десет минути. Патологът дори забрави да благодари за оказаната помощ.

Ингвар Стубьо си беше оставил визитката. Патологът започна да рови между хвърчащи листове и жълти бележници, стативи за химикалки и отчети; визитката беше пропаднала вдън земя. По някое време се сети, че я закачи на корковото табло. Наложиха се два пъти да набере номера на мобилния телефон. Просто не си усещаше пръстите.

— Стубьо — прозвуча кратко от другия край.

На патолога му бе необходима една минута, за да обясни по какъв повод се обажда. Стана съвсем тихо.

— Ало?

— Да, още съм тук — обади се Стубьо. — Какъв вид вещество е това?

— Калий.

— Какво? Калий ли?

— Основно вещество, което имаме в нашите клетки.

— Направо не разбирам. Как...

Патологът продължаваше да трепери. По ръката, с която държеше слушалката, пробягваха конвулсии и той напразно се опита да се овладее.

— За да ме разбереш ясно и да си нямаме недоразумения, ще ти го обясня съвсем елементарно — подхвана той с хрипящ глас. — В човешките клетки има известно количество калий. За нас той е от жизненоважно значение. Когато умрем, клетките, нека го кажем по

този начин, започват да изтичат. В продължение на час-два нивото на калия в течността, която обвива клетките, силно се повишава. Това фактически показва, че си мъртъв.

Патологът се потеше; ризата му се залепи за тялото и той се опита да диша по-бавно.

— Следователно, ако нивото на калия около отделната клетка се е повишило след настъпването на смъртта, това по никакъв начин не буди съмнение, защото е нормално.

— И нататък?

— Проблемът е, че това ниво може да се повиши и ако някой вкара калий в тялото, докато човекът е жив. И тогава той умира. Повишеното ниво на калия води до спиране на сърцето.

— Сигурно е лесно да се проследят нивата на това вещество?

Патологът понижи глас:

— Не чуваш ли какво ти *говоря*? Ако направиш инжекция с калий и предизвикаш смърт, причината за смъртта може да се докаже само ако аутопсията бъде направена веднага! Дори само след един час повишеното ниво на калий ще се припише на самата *смърт*! При аутопсията няма да се докаже нищо, освен че този, на когото правят аутопсия, вече не е жив и няма никаква доказуема причина за смъртта.

— *Господи...*

Стубьо преглътна толкова силно, че патологът го чу.

— И откъде може да се достави тази отрова?

— Това не е никаква отрова, по дяволите! — почти извика патологът.

Когато отново си отвори устата, гласът му беше разтреперан и тих:

— Първо на първо, ние с теб получаваме калий ежедневно. Чрез нормалното хранене. Не в големи количества, наистина, но въпреки всичко... Калий може да се закупи от аптеките в кутии от по един килограм! По-точно това е калиев хлорид. Ако калиевият хлорид бъде инжектиран в кръвоносната система, той ще се разпадне на калиеви и хлорни йони. Разбираш ли? За да не причини разкъсване на тъканта или на кръвоносния съд, се смесва с разтвор, който да не е прекалено силен.

— Купува се в аптеките, значи. Но кой...

— Без рецепта.

— *Без рецепта?*

— Да. Но доколкото ми е известно, много малко аптеки го държат на склад. Може да се поръчва. Освен това се получава срещу рецепта под формата на инфузионен препарат. Прилага се на пациенти при загуба на калий. Вероятно в повечето интензивни отделения разполагат с известна наличност.

— Я да видим правилно ли съм те разбрал — изрече бавно Стубьо. — Ако някой ми постави инжекция с достатъчно количество разреден калий, аз ще умра. Ако ме проснат на масата ти след един час, ти само ще констатираш, че съм мъртъв, но няма да установиш причината за смъртта. Това ли ми казваш?

— Да, но все пак бих могъл да забележа пробождаване от игла на спринцовка.

— Пробождаване от спринц... Но нали по Ким и Сара не е имало никакви пробождания?

— Не, доколкото видях.

— Доколкото си видял? Та ти *огледа* хлапетата и за пробождания от спринцовка, нали?

— Естествено.

Патологът се чувстваше като пребит. Пулсът му продължаваше да е прекалено бърз и дишаше тежко.

— Но трябва да призная, че не ги обръснах.

— Да ги бръснеш? Говорим за малки деца!

— Главите. Опитваме се да правим възможно най-малко посегателства върху труповете, които аутопсираме. Опечалените не бива да бъдат отблъснати или унижени от това, което сме принудени да извършим. Колко му е да се постави инжекция в слепоочието? Не е лесно, но е възможно. И ще призная, не погледнах за белези от спринцовка в слепоочието. Чисто и просто не мислех толкова надалече.

Той чуваше дишането на Стубьо в другия край. И двамата си мислеха за едно и също. Никой нямаше сили да каже нещо повече. Тялото на Сара все още беше достъпно за патолога, но Ким беше вече погребан.

— Добре, че все пак забихме крак срещу кремация — обади се Ингвар след малко.

— Съжалявам — почти простена патологът. — Наистина съжалявам. От цялото си сърце.

— И аз — увери го Ингвар. — Доколкото разбирам, току-що ми описа перфектното убийство.

[1] Квартал на Осло. — Бел.пр. ↑

— Зет ми е в Копенхаген — каза Ингвар и остави едно малко момченце да стъпи на пода.

Детето беше две-тригодишно, с кафяви очи, чернокосо и се усмихваше смутено на Ингер Йохане, стискайки здраво крака на дядо си.

— Връща се утре преди обяд. Обикновено Амюн е при мен в сряда и през уикенд, но както нещата се развиваха напоследък, нямах възможност да се включа. Сега възникна извънредно положение и нямаше как да откажа.

Той клекна. Малкият не искаше да си съблече якето, но Ингвар дръпна ципа надолу и го остави да се изхлузи, след което го потупа леко по дупето и каза:

— Ингер Йохане сигурно има някои интересни играчки.

Защо не ме покани у вас — помисли си тя. — Никога не съм идвала в дома ти, а часът минава осем. Ти знаеше, че Кристиане е при Исак, а това дете вече трябва да е в леглото. Нищо не пречеше аз да дойда при теб.

— Виж тук — тя хвана ръката на момченцето. — Ела да видим какво ще намерим.

Амюн грейна, когато тя го заведе до сандъка с колички. Той грабна един трактор и го вдигна високо.

— Червен трактор, червен камион, червен автобус — занарежда Амюн.

— За момента го занимават цветовете — обясни Ингвар.

— Тогава ще му е скучно тук — Ингер Йохане помогна на Амюн с един булдозер, който си беше изгубил предните колелца.

— Точно преди един месец изчезна Емилие. Помислил ли си за това?

— Не — призна той. — Имаш право. Четвърти май. Къде е Джак?

— Мисля — започна Ингер Йохане, но така и не довърши изречението.

Амюн захвърли булдозера и започна да оглежда линейка, която Исак беше боядисал огненочервена с бенгалски лак.

— Червена линейка — констатира скептично момченцето.

Ингер Йохане седна край масата за хранене.

— Мисля, че идеята е това куче да следва Кристиане — доизказа се тя. — И за да бъде съвсем откровена, е за добро. Цял час се борих да ликвидирам миризмата на куче и кучешка пикня без особен успех, страхувам се — подуши въздуха и сбръчка леко нос, преди да добави: — Нещо, изглежда, те притеснява.

Ингвар Стубьо изглеждаше по-едър. Не беше просто внушение. През последните седмици бе наддал. Страните му се бяха закръглили, а яката на ризата видимо пристягаше врата му. И към талията беше добавил поне един пръст. Вратовръзката му висеше накриво. На Ингер Йохане ѝ беше направило впечатление, че той винаги яде прекадено бързо и много.

— Извинявай, но имаш ли нещо за ядене? Страшно съм гладен.

Амюн спеше в леглото на Ингер Йохане. Отне ѝ цял час да го приспи. Ингвар излезе бавно от спалнята. Беше напъхал вратовръзката в джоба и разкопчал двете горни копчета на ризата. Запретна ръкави и седна на дивана, който изпука под него. Взе си виенско хлебче от стъкления поднос и го излапа на три бързи хапки.

— Въздействието на калия е направо ужасяващо — изкоментира той, като си бършеше трохите от устата. — Достатъчно страшно е в нашия случай, но ако хората научат за това...

— Проблемът е в пробождането със спринцовка — прекъсна го Ингер Йохане замислено. — Ако набеязаната жертва е болен човек или наркоман, или по други причини има белези от спринцовки, без това да води до съмнение, тогава е съвсем...

— Неприятно.

— Но ти спомена, че тази течност за инжектиране се състои от калий и нещо друго.

— Калиев хлорид, който се разпада в кръвоносната система на калий и хлорид.

— Тогава не остават ли следи от хлорида? — сбърчи нос Ингер Йохане.

Ингвар сякаш искаше да си вземе още едно хлебче, но потри ръце една о друга и ги сплете зад врата.

— Не знам доколко правилно разбрах, но нивото на хлорида в организма е много по-високо от нивото на калия.

Ингвар присви очи и се замисли. След минута ги отвори, наведе се напред и започна да рисува с пръст по стъкления плот.

— Може и да не съм записал правилно данните, но те илюстрират смисъла. Да речем, че нивото на калия е три от някакви си единици.

— Добре, три единици калий.

— Тогава имаш сто единици хлорид. Покачването на хлорида до сто и пет не е нито опасно, нито очебийно. Съответно покачване на калия от три на осем обаче е убийствено. Това наистина е схема на перфектно убийство.

— Това обяснява защо отвлеча децата — прецени Ингер Йохане. — Отвежда ги някъде, за да ги упои с валиум, и после поставя инжекция в слепоочието.

— Ако това е, което е направил.

— Мммм. Ако това е, което е направил. Кога ще научим нещо повече?

— Патологът ще изследва първо Сара, но чак утре сутринта. Ще направим всичко възможно, за да не се налага отваряне на гроба на Ким.

И двамата погледнаха към спалнята. Вратата беше леко открената.

— Ако това се потвърди, ще знаем повече за убиеца — заключи Ингер Йохане.

— Е, и какво?

— Ще знаем, че е имал достъп до калий.

— Фактически всички имаме.

— Но ти каза, че много малко аптеки държат калий на склад.

— Ще проверим, естествено, всички аптеки в страната. По думите на патолога поръчка за калий е твърде очебийна и ще бъде забелязана. Но убиецът може да е пазарувал в чужбина. Един бог знае докъде стига неговата предпазливост. А остава и проблемът с

болниците. Калият е сред най-лесно достъпните субстанции в интензивните отделения. В Норвегия има невероятно много интензивни отделения.

— Но ние знаем и нещо повече — натърти бавно Ингер Йохане. — Знаем, че убиецът е не само интелигентен, но и владее метод за убиване, за който малцина лекари в страната имат познание...

— Патологът наистина беше потресен — прекъсна я Ингвар. — Той е около шестдесет и пет годишен и твърди, че никога не му е хрумвал подобен начин да се отнема човешки живот. Никога. А той е патолог!

Надигна се леко от дивана и бръкна в задния джоб да извади схемата с драсканиците на Сигмюн Барли. Беше се омачкала и краищата на листа стърчаха върху стъклената повърхност.

— Това отново прави нашия гинеколог по-интересен — посочи замислено той името на лекаря. — А по същата причина и медицинската сестра. Освен че е жена. Това може малко да поразклати...

— Не търсим жена — възрази Ингер Йохан. — Нито пък лекар. Ингвар погледна към нея озадачено.

— Новите сведения не бива да омаловажават всичко, за което сме помислили досега — обясни тя. — Продължаваме да говорим за осакатен човек, за психопат или за човек с психопатично поведение. Мисля, че търсим мъж с дълга поредица прекъснати връзки зад гърба си. Същото се отнася и за образованието му. Не е изключено да е следвал, но едва ли е в състояние да издържи на задълженията и напрежението, които целият курс на обучение предполага. Вероятно е доста интелигентен, дори *особено* интелигентен и извлича полза от придобитите знания. През последните години в мрежата се откри цял един свят от информация. Там намираш информация за бомби и клубове за самоубийство. Ни най-малко не би ме учудил и сайт за странни убийства. Затова нашият човек би могъл да се досети самостоятелно само на базата на информация в безбройните медицински сайтове. Той определено е интелигентен. Но няма шанс да стигне до държавен изпит. Колко години е училището за медицински сестри сега? Четири? Смятам за почти невъзможно този човек да изкара нещо подобно.

— Но защо е тази *часовникарщина*?

— За калия ли питаш?

— Да. Защо е избрал толкова... *перфиден* метод за убиване? Защо не ги души, застрелва, дави, щом е до това!

— Контрол — отвърна Ингер Йохане. — И превъзходство. Държи да демонстрира недосегаемост. Не забравяй, че този тип се чувства засегнат. Дълбоко засегнат. Не само от един човек и не само от конкретна случка. Той има натрупан арсенал от загуби, за които трябва да си отмъщава. Да отнеме живота на дете, без дори да можем да разберем как го е направил, това е...

— Деди — чу се тънко гласче.

Ингер Йохане се стресна, не беше чула детето. То стоеше вече в средата на хола, с мече под мишница. На тениската му имаше голямо петно от кетчуп. Ингвар отказа да му облече една от старите пижамки на Кристиане. Памперсът се бе изхлузил надолу и красноречивата миризма накара Ингер Йохане да го поведе към банята. Необяснимо защо предпочиташе Ингвар да не ги последва. Амюн беше невероятно доверчив. Когато тя седна върху капака на тоалетната, за да му свали памперса, момченцето се усмихна широко.

— Ингейоне — изгука то и погали бузата ѝ с мека ръчичка.

Ингвар беше оставил в банята чанта с неутрален сапун, три допълнителни памперса и биберон.

Правил си е сметка детето да спи тук — помисли си тя. — Да донесеш пижамка би било прекалено очевидно. Но три памперса?

— Деди е един хитрушко — въздъхна тя и вдигна момченцето в мивката.

— Не мий пумпето сега. — Амюн разкрачи крачетата. — Не това.

— О, да — съгласи се Ингер Йохане. — Ти си се наакал. Марш на акито!

Плесна с кърпата по дупето. Амюн се изсмя.

— Не това — повтори той и притаи дъх, когато тя остави хладката вода да потече като водопад по кожата му.

— Трябва да си чист и хубав, за да спиш добре.

— Лейката е бяла, не червена.

— Напълно си прав, Амюн. Линейките са бели.

— Лейки, лейки.

— Линейки. Колко си добър!

Момченцето се изви в кърпата.

— Готов за спане — обяви той весело.

— Това не ми се вярва — обади се Ингвар от процепа на вратата.

— Ела тук, деди те те сложи да спиш. Благодарим ти, Ингер Йохане.

Не се получаваше. След половин час Ингвар отново излезе от спалнята с детето на ръце.

— Ще заспи тук — полуизвинително обясни той и погледна строго момченцето, което се засмя и бутна биберона. — Ще спи в скута ми.

Хлапето почти изчезна в прегръдката на дядо си. Врърчето на нослето едва се показваше над зеленото одеялце. Само след броени минути затвори очи и ритмичното смукане поутихна.

Ингвар отмести одеялцето от личицето му. На фона на бялата риза на Ингвар тъмната му коса изглеждаше почти черна; дългите му мигли бяха влажни и стояха на снопчета.

— Деца — прошепна Ингер Йохане нежно, без да изпуска Амюн от очи. — Не ме напуска чувството, че ключът към разрешаването на тази история е у децата. Отначало си мислех, че това има нещо общо с детството на убиеца. Със загуби. Нещо му е липсвало през детството. И може би... — тя дишаше тежко. — Може би имаме право. Но има и друго. Има нещо с тези деца, въпреки че не са негови. Създава се впечатление, че... — тя се запъна.

Ингвар не наруши мълчанието. Амюн спеше дълбоко. Ингер Йохане внезапно тръсна глава, сякаш обзета от желание да отпъди някаква мисъл, и продължи:

— Ами ако има дете, но е лишен от възможността да го вижда?

— Не отиваш ли твърде далеч — попита тихо Ингвар и оправи главичката на детето. — Кое те кара да предполагаш подобно нещо?

— По някакъв начин се получава съвпадение. С всичко. Ето: този мъж, който привлича жените, но никога не успява да ги задържи. Някоя от тях забременява и решава да роди детето. Мисълта, че тя го е напуснала, при това с неговото дете, може да отключи непредвидими реакции.

— Но защо именно *тези* деца? Ако си права, че Глен Хуго, Ким, Сара и Емилие не са неволно избрани, какво общо има той с *тях*? Ако

този тип беше обикалял и правил деца на случайни жени, а жертвите бяха негови деца, тогава... Но всъщност не е така. Не изглежда така. Кое го кара да прави такъв избор?

— Не знам — уморено простена тя. — Знам обаче едно: *съществува* причина. Този мъж има план и в действията си се ръководи от абсурдна логика, независимо че определено се различава от типичния сериен убиец. Няма очевидна цикличност при отвличанията, няма ритмичност, няма открояваща се система. Дори не сме наясно дали е приключил.

И двамата притихнаха отново. Ингвар загърна по-плътно одеялцето около Амюн и докосна с устни тъмната главичка. Детето дишаше леко и равномерно.

— Точно от това се страхувам най-много — измърмори Ингвар. — Че още не е приключил.

В бяло боядисаната къща в горичката на половин час път с кола от Осло убиецът току-що се прибра от джогинг. Коляното му кървеше. В тъмницата не видя изпъкнал корен на дърво, спъна се и падна. Без да е дълбока, раната кървеше обилно. Анкерпластът обикновено стоеше в третото чекмедже до плота на мивката. Кутийката обаче се оказа празна. Раздразнен, извади стерилен компрес от аптечката в банята. Трябваше да го закрепи, а медицинските лепенки също бяха свършили. Защо му трябваше да тича толкова късно? Но се чувстваше толкова неспокоен. Изкуцука до хола и включи телевизора.

Днес не беше слизал в мазето. Емилие вече се държеше недвусмислено враждебно. Време беше да приключи с нея, но нямаше на кого да изпрати проклетото хлапе.

— На деветнадесети юни — изрече той полугласно и запревключва бързо през каналите.

Тогава всичко трябва да приключи: шест седмици и четири дни след изчезването на Емилие. Тогава ще нахълта, ще отвлече петото хлапе и ще го достави още същия ден. Датата не беше случайно подбрана. На света няма нищо случайно. Зад всичко си имаше план.

В петък шефът го извика в офиса и сериозно го предупреди. И защо? Само защото беше занесъл малко инструменти вкъщи. Дори нямаше намерение да ги краде. Първо на първо, бяха стари

инструменти. Второ, щеше да ги върне. Шефът не му повярва. Вероятно някой го беше наклеветил.

Знаеше кой му има зъб.

Всичко представляваше част от плана.

Но той също може да крои планове.

— Деветнадесети юни — повтори той и превключи на телетекст.

Дотогава трябва да се отърве от Емилие. Може би вече е мъртва. Във всеки случай няма намерение да ѝ дава повече храна.

Коляното страхотно го въртеше.

— Писмата — Възкликна тя.

Ингвар продължаваше да държи Амюн на коленете си.

— Писмата — повтори тя и се удари леко по челото. — Върху масата за шах на Аксел!

— Нищо не разбирам...

Ингер Йохане вече беше разказала за пътуването си до Лилестрьом и за връзката между недоразвития Анеш Мухаюг и писателя Асбьорн Ревхайм, по-малкия син на Астор Конгсбакен, прокурор по делото срещу Аксел Сайер. Тя трудно разгада реакцията на Ингвар, но сякаш долови бръчка по челото му, която можеше да означава, че той също намира случайностите прекалено очебийни, за да не са свързани.

— Писмата — на свой ред повтори учуден той.

— Да! След като бях при Аксел Сайер, се сетих, че съм видяла нещо, на което не му е мястото там. Сега вече знам какво е то. Купчина писма върху масата за шах.

— Писма... всички получаваме писма от време на време.

— Пощенските марки — уточни Ингер Йохане. — Бяха норвежки. Пачката беше завързана с канап.

— Значи си видяла само най-горното — обърна ѝ внимание Ингвар.

— Да — кимна тя и продължи: — Но съм съвсем сигурна, че са писма от един и същи човек. От Норвегия, Ингвар. Аксел Сайер получава писма от Норвегия. Той поддържа връзка с някого тук.

— Е и?

— Но на мен не ми каза нищо по въпроса. Създаваше впечатление, че откакто е заминал, няма нищо общо с родината.

— Впрочем... — Ингвар премести детето върху другата си ръка. Амюн изсумтя, но продължи да спи дълбоко. — Ти си разговаряла съвсем кратко с този тип! Няма нищо необичайно да не е споделил за контакта тук — познат; приятел, роднина...

— Той няма семейство в Норвегия. Не и доколкото ми е известно.

— Преувеличаваш неща, които си имат съвсем нормално обяснение.

— Дали получава пари от някого? Дали не му плащат, за да не създава неприятности? Тази ли е причината да се е отказал да търси справедливост? Ами ако затова избяга, когато му предложих помощ?

Ингвар се засмя. На Ингер Йохане не ѝ хареса израза в очите му.

— Отиваш твърде далеч — махна той. — Става прекалено конспиративно. Но аз ще ти разкажа нещо много по-интересно. Астор Конгсбакен е жив.

— Моля?

— Да. Вече е на деветдесет и две години и живее със съпругата си в Корсика. Имат малко стопанство, доколкото разбрах. Понеже не съм чувал да е починал — все щеше да излезе някакво съобщение — направих малко проучване. Още преди двадесетина години се е оттеглил изцяло от обществена дейност и оттогава живее там.

— Трябва да разговарям с него!

— Обади му се.

— Имаш ли телефонния му номер?

— Е, всичко си има граници — изсмя се Ингвар сподавено. — Не. Потърси го на справки. По мои сведения е с бистър ум, но не го държат краката.

Ингвар се изправи бавно, без да буди детето. Уви го плътно с одеялцето и погледна въпросително Ингер Йохане. Тя му кимна вяло и донесе нещата на Амюн от спалнята.

— Ще върна одеялцето утре — обеща той, опитвайки се да вземе целия багаж.

— Добре.

Беше се изправил и гледаше към нея. Амюн спеше върху рамото му и мъкнаше нещо насън. Биберонът падна на пода. Тя се наведе да го

вдигне. Подавайки го на Ингвар, той задържа ръката ѝ.

— Не е чак толкова странно, че Астор Конгсбакен и шефът на Алвхил са били приятели — върна се той към темата. — Много юристи се познават. Знаеш как е! Норвегия е малка държава. През шестдесетте е била още по-малка. Тогава сигурно всички юристи са се познавали.

— Но не всички юристи са били замесени в убийство, делото, по което буди сериозно безпокойство — подчерта тя.

— Така е — съгласи се Ингвар примирен.

Тя го изпрати до колата, за да му помогне. Не размениха нито дума, докато не настаниха Амюн в детската седалка и не поставиха багажа до него.

— Ще се чуем — подхвърли Ингвар накрая.

— Мммм — изсумтя Ингер Йохане и се прибра в празния апартамент.

Би ѝ се искало поне Краля на Америка да си беше вкъщи.

Ингвар Стубьо се чувстваше зле. Панталоните го стягаха, дишаше трудно. Преди пет минути се отклони от Европейската магистрала и навлезе в тесен път. Започна леко да му се гади от завоите. При едно разширение за автобус отклони и спря. Разхлаби си вратовръзката, разкопча горното копче на ризата и отпусна глава върху облегалката.

Ингвар Стубьо беше на четиридесет и пет и се чувстваше стар.

Едва шестнадесетгодишен срещна Елизабет. Ожениха се, щом навършиха пълнолетие, и веднага се появи Трине. Много години покъсно, прибирайки се след работа, намери спящото кърмаче в празната къща.

Беше в средата на лятото. Във вилната зона на квартал „Нурдщранд“ се носеше ухание на жасмин. Колата на Трине, стара „фиеста“, подарък от родителите, беше паркирана с предните колела на тревата; това го раздразни. Леко вкиснат, влезе в антрето. Беше гладен. Въпреки обещанието да се прибере преди пет, часовникът показваше шест без петнадесет. Осезателната тишина го накара да поспре и да се ослуша. Къщата беше празна: не се чуваше шум от хора; не се разнасяше аромат от ястие за вечеря, не се долавяше звън на чинии и чаши. Започна да се прокрадва напред, обзет от тягостно усещане.

През деня си лепна леке на панталона. Точно до джоба. Беше си играл с маркер, който се счупи. Седмица преди това Елизабет му купи дрехи. Докато ги пробваше, тя клатеше глава, за да покаже колко е нелепо мъж като Ингвар да носи панталони в цвят каки. Беше го целунала през смях.

Спря в хола. Дори не чуваше чуруликането на птичките в градината; погледна навън и видя как летят наоколо, но не чуваше нищо, въпреки че френският прозорец беше отворен.

На втория етаж спеше Амюн, тогава на два месеца.

Най-сетне Ингвар намери Елизабет и Трине. Просто остана закован до тях. Въобще не направи опит да провери пулса им. Трине бе втренчила в него кафявите си очи с матов оттенък. Елизабет лежеше с отворена уста към следобедното небе; предните ѝ зъби липсваха, а носът бе почти изчезнал.

Ингвар се сепна. Автобусът зад него натискаше клаксона.

Включи бавно на скорост и се изнесе от разширението. Трябваше да потърси друго място за спиране. Повръщаше му се.

Край един изход от магистралата отвори вратата и си изпразни стомаха още преди колата да е съвсем спряла. За щастие имаше шише с вода.

Беше прекарал цялата нощ в мокрото помещение. Лекето се оказа упорито. Опита всичко: разреждател, препарат за почистване, зелен сапун. Накрая, когато денят започна да просветва, той взе ножицата и изряза цялото петно.

Мнозина от колегите му бяха предложили да останат при него, но той мълчаливо им даваше знак, че не е необходимо. Зетят се върна от Япония след повече от четиридесет часа. Ингвар притискаше Амюн към гърдите си и най-накрая започна да плаче. Не искаше да даде детето. Зетят се нанесе при него и остана повече от половин година.

Шишето с вода беше почти празно. Ингвар се опита да диша равномерно и дълбоко.

Нямаше представа как да се държи с Ингер Йохане. Не знаеше какво да прави. Не я разбираше. Взе Амюн със себе си, обладан от надеждата, че нещо ще се случи — че тя ще види истинското му лице и ще го покани да остане. Веднъж колежка му каза, че било толкова сладко да се занимава с внуче; секси — усмихна се тя, от което той се изчерви.

Не бива да яде толкова много. Прокара ръка по корема си. Диафрагмата му бе изнемощяла от повръщането.

Започнал е да затлъстява. Ингер Йохане навярно го смята за шестдесетгодишен.

Ингвар допи последната глътка вода и отново запали колата. Нямаше никакво желание да затегне предпазния колан.

Повторният оглед на Сара Бордсен потвърди злокобното предположение на патолога за убийство чрез калий. На слепоочието, непосредствено под косата, той откри едва забележима следа.

Пробождаше от инжекция. Нежно, както той изнервено каза, преди да затвори телефона. Все още нямаше решение какво ще правят с погребания вече Ким.

Гинекологът несъмнено можеше да поставя инжекции, но не представляваше интерес. Прояви готовност да съдейства. Знаеше защо Ингвар е дошъл и отговаряше на всички въпроси. Гледаше го право в очите. Клатеше съчувствено глава. Говореше с дълбок напевен глас. Едва доловим, полузабравен диалект накара Ингвар да помисли за жена си. Лекарят беше семеен, имаше три деца и две внучета; работеше на половин щат в болница и държеше частен кабинет.

Гато Силинг, водопроводчикът от Лилестрьом, беше по работа във Фетсюн.

Звучеше доброжелателно по мобилния телефон. Щял да пристигне в Осло на следващия ден. Никакъв проблем. Случаят е прекалено гаден. Съчувства на Ласе и Тюри и желае да помогне, стига да има как.

— И аз съм баща. По дяволите. Щех да удуша тоя тип с тия ръце, ако го бях сбарал. Шъ съ видим утре в един.

Лесно откри адреса на Кащен Осли. Имаше телефонен пост и регистрация в „Теленор“^[1]. Беше по-трудно да го открие. Ингвар спира три пъти да пита. Накрая намери бензиностанция, където странен дебеланко с огненочервен зализан перчем знаеше къде трябва да отиде Ингвар.

— Три изхода оттук — посочи той. — Първо дясно, после два пъти наляво. Още шест-седемстотин метра и ще видиш къщата. Но карай внимателно, иначе ще ти гръмне картера!

— Благодаря — измърмори Ингвар и включи на скорост.

Кащен Осли точно смяташе да даде храна на Емилие за последен път. Не че имаше някакво значение. Тя вече не ядеше нищо. Дали пиеше, той нямаше представа. Не докосваше яденето, което ѝ сваляше в мазето, но нали от чешмата течеше вода!

Нагоре по хълма се зададе кола.

Кащен Осли надзърна от кухненския прозорец към разбития коларски път.

Колата беше синя, тъмносиня. Доколкото виждаше, „Волво“.

Тук никой никога не идваше. Само пощаджията, но той караше „Тойота“.

[1] Норвежката телекомуникационна компания. — Бел.ред. ↑

Предварително прецени какво ще каже и как ще формулира въпросите си. И въпреки това остана изненадана, свързвайки се по телефона с Астор Конгсбакен. Изведнъж той просто се озова там, на другия край на линията, и Ингер Йохане нямаше представа откъде да започне.

Той говореше високо. Можеше да означава, че чува зле. Но можеше да се дължи и на това, че е бесен. Тя спомена името на Аксел Сайер прекалено бързо и беше сигурна, че ще ѝ затвори. Той не го направи, но разговорът тръгна не както си бе представяла. Той питаше, тя отговаряше.

Посланието на Астор Конгсбакен беше кристално ясно. Не си спомня почти нищо по случая и няма никакво намерение да се рови в паметта си заради Ингер Йохане Вик. На три пъти ѝ обърна внимание на каква преклонна възраст е и завърши, заплашвайки я с адвокат. Какво щеше да прави адвокатът с нея остана неясно.

Ингер Йохане прелистваше Асбьорн Ревхайм — „Разказ за едно предизвестено самоубийство“.

Причините за яростта на Астор Конгсбакен можеха да са много. Беше на деветдесет и две и имаше славата на прочут свадлив човек. Още през петдесетте са се носели анекдоти за неговия темперамент. На двете снимки в биографията се виждаше нисък, набит мъж с обратна захапка, съвсем различен от дългнестата фигура на сина. На едната снимка известният главен прокурор бе в черна тога, а в дясната ръка държеше Наказателния кодекс. По изражението му човек би предположил, че се кани да го хвърли върху съдийската катедра. Под рунтавите вежди гледаха тъмни очи и имаше вид, все едно вика. Астор Конгсбакен е бил огън човек. Не всички стават по-благи с годините.

Астор и Уни имаха още един син, по-голям. Ингер Йохане си наплюнчи леко пръста и запрелиства книгата. Гяйр Конгсбакен, адвокат, въртеше малка кантора на улица „Йовре Шлотсгате“. За него бяха отделени не повече от пет реда. Ингер Йохане реши да му се

обади. Надяваше се чрез него да се добере до втори телефонен разговор с бащата. Струваше си да опита, във всеки случай.

Обади се на секретарката и си назначи среща за вторник, 6 юни, в десет часа. Секретарката попита за какъв тип дело се отнася. Преди да отговори, Ингер Йохане се замисли за момент.

— Криминален случай. Вероятно няма да отнеме много време.

— Утре значи — потвърди дружелюбно настроеният женски глас. — Записвам ви половин час. Пожелавам ви истински приятен ден!

Кащен Осли притаи дъх. През двойните прозорци чу как „Волво“-то превключи от втора на първа, когато на шофьора му остана да измине последните метри до портата.

Кащен Осли беше живял в Снаубьо само година. Малкото стопанство му струваше смешно малка сума. Имаше обаче изискване да го обитават, въпреки че беше невъзможно да се препитаващ от малкото парче земя и прилежащата нищожна горска площ. Но за него мястото беше отлично. Първите месеци се изнизаха в изграждането на мазетата, които представляваха престоен склад за картофи. Понеже бе разположен от долната страна на къщата, на стръмнина, лесно направи достатъчно голямо помещение, което същевременно се намираше под същинското мазе. Гордееше се с работата си. Никой никога не го попита какво прави със закупените материали: цимент, бетон, греди и инструменти, тръби и кабели. Къщата беше съвсем овехтяла. Той подмени панелите на някои от външните стени и започна да отлива зид за гараж, в случай че някой дойде. Снаубьо се намира на петнадесет минути от най-близкото селище. Тихо, самостоятелно място, както на него му харесваше. Никой не идваше в Снаубьо.

Преди това тъмносиньо „Волво“ да спре на двора.

Кащен Осли остана в кухнята. Не се отдръпна, не се опита да се скрие. Стоеше кротко и наблюдаваше как вратата на колата се отваря. Излезе мъж. Изглеждаше отпуснат. Не във форма. Първо силно си разтри лицето, после си поразкърши гърба. Заради гримасата му човек би помислил, че е кормувал цял ден. Регистрационните номера на колата бяха от Осло, само някакви си два часа оттук. Мъжът се огледа. Кащен Осли продължаваше да стои кротко. След като непознатият явно го забеляза през прозореца — махна с ръка за нещо като поздрав, — Кащен Осли излезе в коридора. Свали червен пуловер от закачалката, навлече го и отвори външната врата.

— Здравей — поздрави той.

— Здравей!

Непознатият се приближи с протегнатата ръка. Беше едър. *Дебел* — помисли си Кацен Осли. — *Изморен и дебел.*

— Ингвар Стубьо — представи се мъжът.

— Кацен.

Кацен Осли си помисли за бетона, останал от строителните работи по мазето. Инструментите. Никой никога не го посещаваше. Освен този човек.

— Прекрасно място — огледа се непознатият наоколо. — Невероятна гледка. Отдавна ли живееш тук?

— От известно време.

— Трябва да уведомиш за смяна на адреса. Трудно те открихме. Може ли да вляза?

Вътре нямаше нищо. Кацен Осли мислено обходи стаите. Нищо. Никакви детски дрехи. Никакви играчки. Никакви снимки или изрезки от вестници. Подредено. Спретнато. Чисто.

— Дадено.

Тръгна напред. Чуваше зад себе си стъпките на непознатия — тежки, изморени стъпки. Мъжът беше изнурен; Кацен — трениран и млад.

— Стига бе — възкликна Стубьо. — Тук всичко е подредено тип-топ!

Кацен Осли не хареса очите на мъжа. Шареха навсякъде. Този тип сякаш имаше в главата си фотоапарат и не пропускаше нищо. Нито дивана, нито телевизора, нито плаката от почивката в Гърция, където смяташе да ходи с Елен, преди всичко да се обърне.

— Какво искаш всъщност?

— Аз съм от полицията.

Кацен Осли вдигна рамене и седна на стол. Полицаят продължи да обикаля из стаята и да оглежда щателно.

Няма да намери нищо. Няма нищо за намиране.

— И с какво мога да ти помогна? Искаш ли чаша кафе или нещо друго?

Мъжът стоеше с гръб. Вероятно проучваше гледката. Или мислеше.

— Не, благодаря. Сигурно се чудиш защо съм тук.

Кацен Осли не се чудеше. Той знаеше.

— Да — кимна той. — Защо си тук?

— Във връзка с отвличанията на деца.

— Да, и?

— Ужасен случай — каза полицаят, преди да се обърне рязко.

Очите — фотоапарат се забодоха в Кащен.

— Съгласен — кимна той бавно. — Наистина ужасно.

Остана да го държи под око. Дишаше спокойно. Кащен знаеше, че това можеше да се случи. Влизаше в сметката. Не беше опасно. Ни най-малко. Освен това полицаят беше по-възрастен от него. Стар. Излязъл от форма.

— Разследването се води особено внимателно и трябва да проверим всичко, което се появи. На това място в картинката влизаш ти.

Полიცаят се засмя малко пресилено. Хилеше се през цялото време.

— Близките на две от децата твърдят, че са те познавали навремето.

Две. Две!

Кащен Осли наклони леко глава.

— В интерес на истината, не следя отблизо всичко това. Няма как да не знам най-общо как се развиват събитията, но... кои собствено са казали, че ме познават?

— Тюри Санде Уксъой.

Тюри никога не би казала това. Никога. Никога. Дори и сега не. Кащен го виждаше по Стубьо: лявото око на полицаия щеше да мигне, но мъжът го удържа. Това принудително движение разкри лъжата.

Отново поклати глава.

— Определено твърдя, че това име ми е непознато — той допря ръка до слепоочието, без да изпуска Стубьо от поглед. — Между другото... — щракна леко с пръсти. — Чух за нея по телевизията. Както вече казах, не съм следил особено внимателно събитията, понякога от много информация на човек му идва до гуша, но... Да. Това е майката на... онова момченце. Най-голямото момче. Греша ли?

— Не.

— Аз обаче не я познавам. Защо ще каже такава нещo?

— Лена Бордсен.

Полიცаят продължаваше да го гледа. Сега лявото му око беше спокойно; неподвижно.

— Лена Бордсен — повтори бавно Кащен Осли. — Лена. Навремето имах любима, която се казваше Лена. Но дали е била Бордсен? Не си спомням.

Усмихна се на полицая. Стубьо не му отвърщаше повече с усмивка.

— Трябва да е било... преди десет години. Най-малко! Пък и съм познавал няколко момичета, които се казваха Лена. С „Е“. Една колежка от дъскорезница „Сага“ се казва Лина. Но май не става въпрос за нея.

— Не.

Най-сетне полицаят седна на дивана. И сякаш изведнъж стана по-малък.

— Какво работиш? — попита той небрежно, почти без интерес, сякаш току-що са се срещнали в някаква кръчма и си седяха, всеки пийейки своята половинка бира.

— Работя в „Сага“. Дъскорезницата. В селото. Тук долу.

— Аз си мислех, че работиш с младежи.

— Едно време. Работил съм какво ли не. Най-различни неща.

— Образование?

— О, да.

— Какво, де?

— Ами, от всичко по малко. Сигурен ли си за кафето?

Стубьо кимна и вдигна ръка.

— Става ли да взема чаша за себе си?

— Разбира се.

На Кащен не му се искаше да го оставя сам в хола. Там нямаше нищо, нищо друго, освен обичайното за един хол: мебели, няколко книги и почти нищо друго. Но този мъж сякаш оскверняваше къщата. Беше непознат, беше неканен. Полицаят трябва да се махне. Кащен се хвана здраво за ръба на мивката; успокояваше се. Езикът му се залепи за небцето и вътрешната страна на зъбите. Водата шуртеше от чешмата. Наведе се и се напи до насита. В мазето имаше бетон, инструменти и скоро щеше да ликвидира Емилие. Жаждата не се поддаваше на утоляване. Водата му студенееше на предните зъби. Изхлипа леко и отпи още. Още.

— Не ти ли е добре?

Полицаят отново си беше лепнал усмивката; отблъскващ белег на лицето. Кащен не го чу да идва. Изправи се бавно; много бавно. Виеше му се свят и се държеше неистово за мивката.

— О, не. Само съм жаден. Току-що се върнах от бягане.

— Поддържаш се във форма.

— Да. Има ли още нещо, с което да мога да... Имаш ли други въпроси?

— Изглеждаш ми малко напрегнат, честно казано.

Полицаят си беше скръстил ръцете. Очите му отново се бяха превърнали в камера. Кликаше наоколо из стаята. Към горните шкафове. Кафеварката, фуражния нож. Към него.

— О, не — възрази Кащен Осли. — Само съм малко уморен. Бягах час и половина.

— Впечатляващо. Аз самият яздя. Имам собствен кон. Ако живеех на място като това... — Стубьо вдигна ръка към прозореца, — щях да имам повече от тях. Познаваш ли Май Берит?

Обърна се, докато говореше. Профилът на полицая се очертаваше тъмен върху фона на светлината от хола. Лявото му око, детекторът на лъжата, беше скрито. Кащен преглътна.

— Май Берит коя? — попита той, докато си бършеше устата.

— Беноинсен. Моминското ѝ име е Саетер.

— Не си спомням.

Жаждата не се предаваше. Усецаше устната си кухня пълна с плесен; слюнката му беше лепкава и пречеше на думите, които искаше да каже.

— Имаш твърде слаба памет — констатира мъжът, все още, без да се обръща към него. — Трябва да си имал много жени.

— Относително много.

Дума по дума. Относително. Много. Така ставаше.

— Имаш ли деца, Осли?

Езикът му се отпусна, пулсът се укроти. Почувства го: чуваше го, чуваше как сърцето му бие към гръдната кост все по-бавно. Дишането стана по-леко, хватката около адамовата ябълка се отпусна и той се усмихна широко, докато се чу да казва:

— Да.

Този мъж не беше по-лош от другите. Просто беше скапан колкото тях. Беше един от тях. Полицаят Стубьо стоеше тук и се

правеше на важен, а детето, което търсеше, се намираше само на пет метра; или може би на десет? Този тип не подозира нищо. Вероятно пътува от място на място, от къща на къща и задава тъпи въпроси, придавайки си важност, без всъщност да има представа за нещата. Това те наричат рутинно. В действителност така си прекарват времето. Сигурно има доста хора в списъка във вътрешния му джоб; човекът непрекъснато се държеше за сърцето под якето, сякаш се колебаеше дали да му покаже нещо.

Беше като всички други.

В чертите на лицето му Кащен виждаше жени и мъже, стари и млади. Носът, правилен и възголям, му напомняше за негов стар учител, който се забавляваше да го заключва в шкафа с медицински топки и чувалчета с грах, докато останеше без дъх от целия прахоляк и тогава се разплакваше, за да го пуснат да излезе. Косата на Стубьо, сресана назад през темето, беше точно както ръководителят на бойскаутите обичайно я носеше; онзи тип, който отне на Кащен всички отличителни значки, твърдейки, че е излъгал. В устата на Стубьо имаше жени, много жени. Плътни устни, светлочервени и дебели. Момичета. Жени. Путки. Имаше сини очи като баба му.

— Имам син — уточни Кащен и си сипа кафе от каната.

Сега ръцете му бяха сигурни; солидни юмруци с набраздена кожа. Кащен се чувстваше силен. Прокара пръст по дръжката на ножа за фураж; самият връх беше забит в дървен блок, за да се предпазва острието.

— В момента е в чужбина с майка си. На почивка.

— Аха. Женени ли сте?

Кащен Осли вдигна рамене. Вкусът на кафето му действаше добре. Плесента беше изчезнала. Усещаше езика си гъвкав. Остър.

— О, не. Всъщност сме гаджета. Нали знаеш... — позасмя се той.

Звънна мобилният телефон на Стубьо.

Разговорът не продължи дълго. Полицаят тресна капака на телефона.

— Трябва да тръгвам — съобщи делово той.

Кащен го изпрати навън. Лек дъждец се стелеше по тревата; през нощта пак щеше да стане студено. Температури под нулата. Хапливият, макар и слаб вятър подсказваше, че поне тук, горе в планината, ще

замръзне. Уханието на хладна ранна пролет напираше в носа. Кащен пое дълбоко въздух.

— Не твърдя, че ми беше приятно да те видя — усмихна се той.
— Но приятен път към вкъщи.

Стубьо отвори вратата на колата и се обърна към него:

— Искам да разговарям с теб в града.

— В града ли? В Осло искаш да кажеш?

— Да. И то възможно по-скоро.

Кащен Осли се замисли. Продължаваше да си носи чашата с кафе. Погледна в нея и видя, че не е останало нищо. Вдигна очи, загледа се в Стубьо и каза:

— Тази седмица не е удобно. Но евентуално в началото на следващата. Нищо не обещавам. Нямах ли визитка или нещо подобно? Мога аз да ти се обадя.

Стубьо не изпускаше погледа му. Кащен не мигваше. Заблудена муха жужеше помежду им. Високо над облачната покривка се чуваше шум на самолет. Мухата се издигна към небето.

— Ще се свържа с теб — каза най-сетне Стубьо. — Бъди сигурен.

Тъмносиньото „Волво“ заподскача към отворената порта и бавно се изтъркала надолу по баира. Кащен Осли го проследи с поглед чак до началото на горичката, където знаеше, че пътят се разделя. Не си спомняше кога за последно долината е изглеждала толкова красива, толкова чиста.

Беше негова. Това беше неговото място. В процепа в облачната покривка видя дирята на самолета като лента на север.

Прибра се вкъщи.

Ингвар Стубьо спря, щом прецени, че Осли не го вижда. Държеше здраво кормилото. Чувството за присъствието на детето беше толкова силно, толкова напористо, че само двадесет и пет годишният му опит го въздържаше да не срути цялата къща из основи. Под небето нямаше място за подобно нещо. Той обаче не разполагаше с нищо.

С нищо, освен с едно чувство. Никой юрист в Норвегия не би му дал заповед за обиск въз основа на инстинкт.

Мисли — съскаше той на себе си. — Мисли, по дяволите.

За по-малко от осемдесет минути се върна обратно в Осло. Спря пред блока, където живееше Лена Бордсен. Беше понеделник вечер, 5 юни, часът минаваше вече осем и половина. Опасяваше се, че времето започва да му бяга.

Аксел Сайер стоеше пред огледалото в хола. Приглади си косата. Ухаеше на портокал. Перчемът беше изчезнал; усети боцкане по врата и по пръстите, когато прокара ръка срещу косъма. По мнение на мисис Дейвис беше време да придобие вид на човек от цивилизовано общество. Предстоеше му да предприеме дълго пътешествие до страна, където, доколкото мисис Дейвис знаеше, гледат на американците като на вулгарни варвари. Наистина смятат така, тези европейци. Беше го прочела в едно списание. Той трябваше да им покаже, че е преуспяващ мъж. Дългата сива, рошава четина минаваше тук, в Харуичпорт, но сега той щеше да срещне съвсем друг свят. Беше го кльцнала грозно по ухото, но подстрижката изглеждаше равна. Късо остриган и то навсякъде. Портокаловото масло ѝ бе останало от единия от шестимата зетьове. Било полезно за корените. Аксел не харесваше цитрусовия аромат. Щеше да пътува на другия ден и смяташе да си измие главата, преди да хване автобуса за международното летище „Лоугън“ в Бостън. Мат Делауеър си предложи услугите да го закара до спирката в Барнстейбъл. Момчето бе купило камионетката и лодката на смешна цена.

За сметка на това продаде имота на Оушън авеню за милион и двеста хиляди долара.

Както си беше.

За около час отдели, каквото смяташе да вземе. Мисис Дейвис щеше да получи стъклените войници, които му отнеха четири зими, за да ги направи. По пътя положително щяха да се изпочупят. Развълнувана до сълзи, тя обеща да не позволи на никое от внучетата да си играе с тях. Котката ще обича като собствена, заяви тя патетично. Мат се поклонил почтително и заподскача от радост, когато Аксел му предложи масата за шах и големия килим, закачен над дивана. Условието беше, щом се сдобие с постоянен адрес в Норвегия, да му изпрати женската фигура.

Фигурата приличаше на Ева и единствено това го интересуваше.

Аксел не харесваше новата си прическа. Изглеждаше по-стар. Без дългия перчем лицето му се оголваше и бръчките, порите, дори развалените зъби, с които отдавна трябваше да се заеме, изпъкваха много повече. Опита да се скрие зад чифт стари очила с кафяви рамки, но диоптрите на стъклата вече не бяха подходящи и му се зави свят.

Ходи до банката. Продажната цена на имота възлизаше на около десет милиона норвежки крони. Шерил, израснала в Харуичпорт и от два месеца вече банкова служителка, му се усмихна широко, прошепна „ех ти, щастлив синковец“ и му обясни как купувачът ще изплати остатъка от сумата на части за шест седмици. Задачата на Аксел е да си намери банка в Норвегия, да си открие банкова сметка и всичко ще е наред, щом се уредят формалностите. Всичко ще мине гладко — успокой го тя и пак се засмя.

Десет милиона крони.

В очите на Аксел сумата изглеждаше астрономична. Вземаше под внимание, естествено, че е минала цяла вечност, откакто бе наясно със стойността на една корона, и Норвегия вече е страна с висок стандарт. Беше го разбрал случайно от разни статии за старата си родина, на които попадна. Но един милион долара са си един милион долара навсякъде по света. Дори в Бийкън Хил в Бостън би намерил бърлога за тези пари. Няма начин в Осло да е по-скъпо, отколкото в Бийкън Хил.

Мисис Дейвис го придружи до Хаянис да си купи дрехи. Така и не успя да се откачи. Аксел Сайер нямаше много доверие на вкуса ѝ, особено за карираните панталони от „Kmart“, които му бяха доста неудобни. Мисис Дейвис обаче настоя, че карета в пастел ще му придадат вид на богаташ, какъвто собствено е, и така — баста. В отговор на плахото му предложение да отидат в „Кейп Код Мол“ тя запремигва и отсече, че там те одират, преди да си прекосил прага. А което не намериш в „Kmart“, не си струва да бъде купено. Така той се сдоби с цял куфар дрехи, които не му харесваха. Мисис Дейвис конфискува старите фланелени ризи и каубойските панталони — искаше да ги изпере, преди да ги даде на Армията на спасението.

Да не забрави да се обади на Патрик.

Аксел се отдръпна на крачка назад от огледалото, та светлината да пада косо от прозореца. Трудно се разпознаваше в стъклото на петна. Не само прическата беше друга. Опита се да си изправи гърба.

Нещо във врата и раменете му пречеше. Прекалено много години беше гледал в земята. Аксел стана такъв след хиляди дни тежък труд, извърнат от другите, след дълги нощи, надвесен над фина ръчна работа, потънал в мисли.

Отново повдигна глава. Между плещите го бодеше. Изглеждаше по-слаб. Наложил си да стои. Леко прокара ръка по кафявото сако; чудеше се дали да си върже вратовръзка преди тръгване. Една вратовръзка вдъхва много респект. В това отношение мисис Дейвис имаше право.

Ако парите се окажат достатъчно, ще направи подарък на Патрик — пътуване през океана. Приятелят му печелеше добре през лятото, но имаше големи разходи по поддръжка на въртележката, а останалото едва му стигаше да изкара дългите зимни месеци. Патрик не си беше ходил в Ирландия. Можеше да дойде до Осло, да остане за седмица-две и, ако иска, да се прибере в Дъблин.

Изведнъж изпита страх. Преди заминаването имаше да свърши много работа. Трябваше да се поразмърда.

Никога не бе летял със самолет, но не това го плашеше.

Може би Ева не желае той да се връща. Не го беше молила за таква неща. Аксел Сайер си съблече новото сако и започна да опакова стъклените войничета в копринена хартия, осигурена му от мисис Дейвис.

Поряза си пръста на малко синьо ръбче — остатъците от генерала, който Ингер Йохане Вик счупи. Пъхна си пръста в устата. Дали младата жена не е изгубила интерес към него, след като той просто изчезна.

Не се беше страхувал от хиляда деветстотин деветдесет и трета. Тогава най-сетне бяха спрели да го тормозят кошмарите, предизвикани от полицаия с воднистите очи и ключовете.

— Беше съвсем луд — уверяваше го тя. — Направо смахнат.

Макар да не беше особено късно, когато ѝ се обади, гласът на Лена Бордсен прозвуча уплашено. Лицето ѝ беше бледо, очите — подути от плач, а торбичките под тях — почти лилави. Апартаментът създаваше впечатление на влажен и непроветрен, независимо от явните опити да поддържа ред. Не му предложи нищо, но самата тя седеше с обемиста чаша в ръка. Ингвар предположи, че е червено вино. Сякаш прочела мислите му, повдигна чашата:

— По лекарска препоръка. Две чаши преди лягане. Било по-добре от сънотворни. Честно казано, не ми помага. Нито едното, нито другото, но поне това има по-добър вкус.

Изпи остатъка на една глътка.

— Кацнен е очарователен. Беше, във всеки случай. Съумяваше да бъде любезен. Бях толкова млада по онова време. Не бях свикнала на толкова много внимание. Чисто и просто... — очите ѝ пак се насълзиха — бях влюбена.

Вероятно искаше да се усмихне иронично, ала по-скоро направи тъжна гримаса.

— Щом станахме нещо като гаджета обаче, изведнъж превъртя. Беше страшно ревнив. Болен за притежаване. Никога не ме е удрял, но въпреки всичко към края бях смъртно уплашена. Той...

Подгъна крака и се сгуши зиморничаво на дивана, въпреки че в апартамента беше поне тридесет градуса.

— Бързо разбрах, че му има нещо. Будеше се посред нощ дори само да отивах до тоалетната. Влизаше да провери дали ходя по нужда. Сякаш мислеше, че ще... избягам. Нали не живеехме заедно. Всъщност не. Имах квартира, но прекалено малка за двама. Самият той живееше в нещо като общежитие, но съквартирантите му не можеха да го понасят. Премести се при мен. Без да пита. Не, не донесе никакви вещи — нямаше място, — но по някакъв начин се нанесе. Подреждаше, миеше и шеташе като луд. Откачен е на тема чистота.

Беше, искам да кажа. Сега не го знам какъв е. Беше самовлюбен до побъркване. Непрестанно: аз, аз, аз. През цялото време. Днес никога нямаше да се захвана с него. Но беше красив. И много внимателен, поне в началото. А аз бях адски млада тогава — усмихна се извинително.

— Знаеше ли нещо за семейството му — попита Ингвар.

— Семейството му — повтори Лена Бордсен беззвучно. — Има майка, във всеки случай. Срещала съм я на два пъти. Мила. Невероятно хрисима. Понякога Каццен направо издевателстваше над нея, въпреки че изглежда я обича. Поне на моменти. Страхуваше се единствено от баба си. Никога не я видях, но, по дяволите, разказвал ми е какво ли не.

Внезапно доби вид на учудена.

— Впрочем не си спомням какво точно. Никакви истории. Странно. Но си спомням много добре, че я мразеше. Поне с такова чувство съм останала. Истински я мразеше.

— А бащата?

— Бащата? О... Никога не говореше за баща си. Дума не обелваше за него. Имам впечатлението, че е израснал с майка си и баба си. Значи, онази е била майка на майка му. Не съм съвсем сигурна. Толкова отдавна беше. Каццен беше откачен. Чудо направих да забравя този тип.

Отново се напъна да се усмихне. Ингвар се бе втренчил в голяма снимка върху салонната масичка — фотография на Сара в сребърна рамка. Отстрани имаше тежка розова декоративна свещ и розичка в тънка ваза.

— Не мога да спя — прошепна Лена. — Страх ме е да угася свещта. Искам да гори непрекъснато. Завинаги. Сякаш нищо не е истина, преди да загасне свещта.

Ингвар кимна едва доловимо.

— Знам — увери я той. — Знам как се чувстваш.

— Не — възрази рязко тя. — *Не* знаеш!

Въпреки отчаянието ѝ внезапно избликналата ярост му подсказа, че Лена Бордсен ще се справи. Засега тя не можеше да си го представи. Смъртта на дъщеря ѝ беше нещо неразбираемо и дълго щеше да е така. Лена Бордсен се бе вкопчила в мъката, изпълваща цялото

пространство около нея. Съществуваше извън действителността, защото точно сега действителността беше непоносима.

Щеше да става по-зле. По-късно, с времето, щеше да бъде възможно да живее отново. Тогава ще се появи истинската тъга. Онази, която никога не си отива и която с никого не може да се сподели. Онази, която ще ѝ позволи да се смее, да живее и може би дори да има още деца. Но която въпреки това никога няма да я пусне.

— Да — настоя Ингвар. — Знам как се чувстваш.

Беше прекалено горещо. Той се изправи и отвори вратата към малкия балкон.

— Той ли го е направил?

Ингвар се обърна леко. Гласът ѝ прозвуча изтънял и изтощен, съвсем накрая на силите ѝ. Време беше да си върви. Лена Бордсен щеше да се справи. Той получи необходимите му отговори.

— Помниш точната дата, когато си го видяла за последно — подхвърли той.

— Избягах. Заминах за Дания. Освободих апартамента, докато беше на работа, и си занесох багажа при мама. Заминах за неопределено време. В продължение на няколко седмици той направи живота на мама истински ад. После се е отказал. Предполагам. Той ли... Той ли уби Сара?

Ингвар стисна силно юмруци и ноктите му се врязаха в дланите.

— Не знам — отвърна лаконично той.

Тръгвайки към антрето, остави вратата на балкона отворена. По средата на хола се спря и отново огледа снимката на Сара. Розата беше започнала да увяхва: главичката ѝ беше клюмнала, имаше нужда от повече вода.

Застанал до колата, погледна нагоре и преброи седем етажа. Лена Бордсен стоеше на балкона, наметната с одеяло през раменете. Не му махна. Той наведе глава и седна зад волана. Щом завъртя ключа, радиото заработи. Вече отминаваше град Йовик, когато разбра, че радиопредаването е посветено на жертвите от холера.

Изпитваше неудържимо желание да ѝ удари шамар. Тюри Санде Уксъой никак не я биваше да лъже. Вероятно затова си прикри лицето от съпруга си, когато повтори:

— Не съм чувала никога за никакъв Кацен Осли. Никога.

Къщата от поредицата къщи в Баерюм носеше следите на тъга, различна от тази в малкото апартаментче в квартал „Туршоу“. Обитаваха я живи деца. Разхвърляни играчки лежах по пода, ухаеше на остатъци от вечеря. Безсънието и плачът бяха сложили отпечатъка си и върху Тюри, и върху Ласе Уксъой, но в този дом времето продължаваше да тече. Близнаците бяха двегодишни. Тюри Уксъой дори беше направила опит да се гримира. Ингвар се обади по мобилния телефон да попита дали е удобно да прескочи, въпреки доста късния час. Сенките вече се бяха натрупали на тъмни петна по гънките на клепачите. От размазалото се червило устата ѝ изглеждаше по-голяма върху бледото лице. Несъзнателно чоплеше раничка край основата на носа и накрая тя прокърви. Жената се разплака.

— Честна дума — изхлипа тя. — Трябва да ми вярваш. Никога не съм познавала мъж на име Кацен.

Ингвар си даде сметка, че трябваше да разговаря с нея насаме. Допусна голяма грешка, като я навести в дома ѝ.

Ласе, съпругът, естествено, нямаше да я остави сама; ръката му неотлъчно стоеше прехвърлена през раменете ѝ, дори когато тя се извъръщаше от него. На Ингвар не му оставаше друго, освен да изчака до утре и да я привика в кабинета си. Сама, без съпруга. Нуждаеше се от повече аргументи, за да спипа Кацен Осли. Нещо повече от инстинктивното усещане, че мъжът е опасен; нещо, което да даде основание за по-щателна проверка. Благодарение на опита и реномето си Ингвар вероятно би получил разрешение за обиск, стига да докаже, че единствен Кацен Осли познава всичките замесени майки. Особено когато той го отрича. Това трябва да обясни на Тюри Уксъой и да я принуди да го потвърди.

Тя беше ужасно изплашена. Ингвар не разбираше защо. Синът ѝ беше мъртъв, убит от луд, а тази жена прикриваше убиеца. На Ингвар му се искаше да я удари. Ей така, да се наведе през масата, да я хване за смешния розов пуловер и да я зашлеви. Искеше да изкара наяве истината от това кльоцаво тяло. Тя беше грозна: с рядка безжизнена коса, с голям нос и прекалено близко разположени очи. Тюри Санде Уксъой приличаше на лешояд. Ингвар жадуваше да смъкне този грозен грим и да изкопае истината от кокошия ѝ мозък.

— Съвсем си сигурна, така ли? — попита спокойно той.

— Да — потвърди тя и погледна нагоре, прокарвайки палец под окото си.

— Тогава съжалявам за неудобството — заключи той. — Сам ще намеря вратата.

— По дяволите. По дяволите! — ругаеше Ингвар.

От силния удар по дънера на дървото кокалчетата му започнаха да кървят. Мускулите на врата му се сплетоха на възел. Трепереше; не успяваше да уцели точните бутони на мобилния телефон. Опита се да си поеме по-дълбоко въздух, но дробовете му отказаха. Точно сега не знаеше кой е по-изплашен до смърт — той или Тюри Санде Уксьой.

Облегна се върху стъблото на бора, за да се отпусне. В къщата, която току-що напусна, лампите загасваха една след друга. Накрая остана само тънка, жълта, приглушена ивица под транспаранта на втория етаж.

— Ало?

— Здравей.

— Събудих ли те?

— Да.

Той не се извини. Самият звук на гласа ѝ го поуспокои. Бяха му необходими десет минути, за да разкаже как е протекъл денят. Тук-там се повтаряше, но се стегна и се опита да изложи събитията хронологично. Да говори по същество. Точно. След малко замълча. Ингер Йохане мълчеше.

— Ало?

— Да, тук съм — чу той отдалече.

Доближи телефона по-плътно до ухото си.

— Защо — попита той. — Защо ме лъже тя?

— Съвсем ясно е — отвърна Ингер Йохане. — Сигурно е имала връзка с Кацен Осли, след като вече е била омъжена за Ласе. Няма друга причина. Освен, ако не казва истината, че никога не е виждала този мъж.

— Лъже! Тя *излъга!* Знам, че лъже!

Отново заби юмрук в грубата кора. Кръвта течеше по ръката му.

— Какво да правя? Какво, по дяволите, да правя сега?

— Нищо. Не и тази нощ. Прибери се, Ингвар. Иди да се напиш. Утре се опитай да извикаш Тюри сама. Обърни света наопаки и разбери всичко, което ти е необходимо за Кащен Осли. Може би ще откриеш нещо. Нещо, което с малко въображение ще ти помогне да издействаш разрешение за обиск. Утре. Сега се прибери у дома.

— Имаш право — примирено въздъхна той. — Ще ти се обадя някъде през деня.

— Да, разбира се. Ще се чуем.

След което затвори. Зяпа телефона няколко секунди. Дясната ръка го болеше. Ингер Йохане не го покани. Ингвар се затътри до колата и послушно подкара към вкъщи в квартал „Нурдщранд“.

Най-сетне намери храна. След няколко взлома късметът на Лафен проработи. В повечето шкафове имаше консерви, дори и забравен хляб. Първо той остърга плесента. Не остана много. Заразглежда малкото кораво парче и го набута в устата си. Имаше вкус на тъмнина.

Край камината стояха прилежно подредени дърва. Лесно ги разпали. От прозореца на хола се откриваше изглед към пътя. Можеше да избяга през прозореца от задната страна, ако дойде някой. От топлината на камината му се приспа. Но преди всичко искаше да се наяде хубаво. Топла супа щеше да му дойде добре, а и не беше трудно да се направи. После ще поспи. Часът минаваше четири сутринта, скоро щеше да бъде съвсем светло. Той искаше само малко храна. Гладът го мъчеше и ужасно му се пушеше. Върху лавицата над камината видя пакет „Марлборо“. Откъсна филтъра на една цигара, запали я и дръпна дълбоко. Не можеше да си легне, преди огънят да изгори.

Хапна доматиена супа с макарони. Стори му се невероятно вкусна.

Имаше и течаща вода. Хубава вила. Винаги си беше мечтал за вила. Място, където да бъде на спокойствие. Не както в блока в „Ришин“, където съседите побесняха само защото една събота забрави да затвори чешмата на стълбището. Никога не пускаше хора в апартамента и все пак имаше чувството, че непрекъснато го наблюдават. А тук е нещо съвсем друго. Ако беше продължил още по-навътре в гората, може би щеше да намери място, където да си прекара лятото съвсем сам. Собствениците на вили обикновено отиваха на море през лятото. А после ще избяга в Швеция. Наесен. Баща му беше бягал в Швеция през войната. Баща му имаше медали за участието си във войната.

Във всеки случай няма да се остави повече полицията да го хване отново.

Цигарата имаше адски добър вкус. Най-добрата цигара, която е пушил. Свежа и хубава. След като се нахрани, си запали още една. Извади останалите от пакета и ги преброи. Единадесет. Трябва да ги пести.

Полицията си мисли, че е идиот. Когато го спипаха, си говореха, все едно е глух. Така правят обикновено хората. Въобразяват си, че той не ги чува.

Онзи тип, дето отвлече хлапетата, е хитър. И бележките са хитри. *Получи си заслуженото.* Двамата полицаи, застанали до него, си говореха за това, сякаш е идиот без уши. Лафен веднага запомни текста. *Получи си заслуженото.* Добре. Прекрасно. Значи друг ще поеме отговорността. Не му беше много ясно кой какво си е заслужил, но явно ставаше въпрос за други, не за него. Типът, дето отвлече хлапетата, е хитрец.

И преди бяха прибирали Лафен.

Винаги се държат към него като с лайно.

Когато хлапетата подскочат голи по плажа, какво друго да очакват? Направо си го търсят. Особено момичетата. Връткат си дупетата и се кълчат. Показват онова, което не е за показване, а после него го обвиниха; както винаги. От тази гледна точка с интернет е по-добре. Социалната служба плати и за компютъра, и за курса, и за всичко.

Хеликоптерите обаче са опасни.

Все още се намираше твърде близо до Осло и през целия ден чуваше хеликоптерите. Понеже беше светло, вечер до късно и сутрин отрано, оставаха му само няколко часа нощем, за да се придвижва, а и за това време напредваше много бавно. Трябваше да се изнесе възможно по-далече; знаеше си го. Хрумна му да открадне кола. Можеше да пали и без ключ. Това беше първото, което научи. В полицията го мислят за идиот, но на него му стигат три минути да направи контакт на автомобил. Е, наистина не на тези най-новите. Ще пропусне онези със защита на стартера. Но ще намери някой по-стар модел и ще отпраши на север. Знае как да се ориентира кое е север. През деня просто ще се води по слънцето, а през нощта — по Полярната звезда.

След като се нахрани, му се доспа. Топлината откъм камината беше като стена. Не бива да заспива, преди да догори съвсем. Не му

пука дали ще направи пожар, но има опасност, ако някой види дим, да пристигне. Затова трябва да стои буден. Нащрек.

— Нащрек — мърмореше си Лафен и задряма.

Кащен Осли се окуражаваше, че няма от какво да се страхува.

— Рутина — повтори си за кой ли път самонадеяно той и едва не се спъна. — Рутина. Ру-ти-на. Ру-ти-на.

Маратонките му бяха мокри и потта се стичаше в очите му. Прокара ръкав по челото си, но напразно — пуловерът беше мокър от росата по дърветата, в които се опираше.

Ингвар Стубьо не видя нищо. Не чу нищо. Няма причина да се докопа до нещо, което да събуди съмнение. По дяволите, нали типът сам го каза: прави рутинна проверка на всички, които имат вземане-даване с някой от потърпевшите. Беше рутинно посещение, естествено. Нали полицията вече си мисли, че знаят кого да търсят. Вестниците пишат само за това — за голямото преследване.

Кащен Осли ускори темпото. Замалко да се хване на въдицата. Ингвар Стубьо е хитър. Е, не толкова добър в лъжите, колкото Кащен смяташе, че трябва да е един полицаи, но определено хитър. Тюри се страхува до смърт. Страхуваше се, че Ласе ще я убие, ако научи нещо. Страхува се от майка си. Страхува се от свекърва си. Страхува се от всичко. Приказките на Ингвар, че била казала, че го познава, са си чиста лъжа. Въпреки това Кащен едва не се хвана на въдицата.

Ингвар Стубьо не биваше да пита дали има деца.

Преди този въпрос Кащен се чувстваше като удавник. Но щом Стубьо го попита за хлапето, все едно му хвърли спасителен пояс. Морето се успокои. Пред погледа му се очерта земя.

Детето. Момчето. Синът на Кащен. На 19 юни ще навърши три години. На този ден цялата акция ще приключи. На света няма нищо случайно.

Тук потокът беше пълноводен, пролетно буен; почти малка река.

Спря и си пое дъх. Свали раницата и извади кутийката с калий. Предварително беше сложил в найлоново пликче няколко грама, повече от достатъчно за последната задача. Всичко това, естествено, го правеше навън. Кащен Осли отлично знаеше, че само няколко

прашинки от веществото са достатъчни да се издаде. Не че очакваше полицията да направи обиск, но Кащен спазваше строги правила за сигурност. Неизменно. Никога не беше отварял кутията вътре.

Прахът се смеси с водата. Надолу потече млечна вода. Постепенно започна да избледнява и след метър и половина от мястото, където стоеше, вече не беше останало нищо. Внимателно чукна кутията в камък. После запали малък огън. Носеше си сух талаш в раницата. Картонената кутия не искаше да гори, но накъса цял вестник отгоре и пламъците лумнаха. Накрая затъпка всичко с крака.

Преди повече от седем месеца си набави калия от Германия. За всеки случай три седмици не се бръсна. Купи го от аптеката в някакво предградие на Хамбург и още същата вечер си обръсна брадата в евтин мотел. После подкара към Кил, за да вземе ферибота към дома.

Сега калият беше изчезнал. Всичко, с изключение на количеството, необходимо му за 19 юни.

Кащен Осли изпита облекчение. След четвърт час се прибра вкъщи.

Застана на прага да си отдъхне. Изведнъж се сети, че не е наглеждал Емилие вече няколко дни. Вчера, преди да се появи Стубьо, смяташе да ѝ даде храна за последно. Тя трябваше да изчезне. Още не беше решил как. След посещенията на Стубьо се налагаше да е още по-предпазлив. Емилие ще почака. Поне няколко дни. Долу има вода, а и без това нищо не яде. Няма причина да слиза до мазето.

Никаква причина. Усмихна се и се приготви да тръгва за работа.

Мъжът го нямаше. Вече не съществуваше.

През цялото време тя изпитваше жажда. В чешмата имаше вода. Изправи се с усилие. Краката ѝ бяха съвсем измършавели. Опита се да ходи, но не можеше, въпреки че се подпираше на стената.

Мъжът изчезна. Навярно татко го е убил. Намерил го е и го е нарязал на малки парчета. Но татко не знае, че тя е тук. Никога нямаше да я намери.

Жаждата я изгаряше. Емилие запълзя към мивката. Бавно се надигна по стената и завъртя крана. Гащите се смъкнаха до глезените ѝ. Бяха мъжки гащета, макар и със защита цепка. Водата течеше. Протегна шепи, напълни ги и пи.

Дрехите ѝ продължаваха да стоят сгънати до леглото. Залитайки, тръгна обратно. Едва вървеше. Гащите останаха до мивката. Стомахът ѝ представляваше голяма дупка. Не изпитваше никакъв глад. Ще си облече дрехите. Това са нейните дрехи и тя иска да си ги носи. Но първо ще поспи.

Най-добре е да поспи.

Татко е нарязал мъжа и е изхвърлил парчетата в морето.

Продължаваше да я мъчи ужасна жажда.

А може би татко също е мъртъв. Защо иначе не идва?

Най-напред Ингер Йохане си помисли, че този човек ѝ идва в повече. Беше очебийно още след първите няколко думи.

Гяйр Конгсбакен нямаше никакво излъчване, не беше никак симпатичен. Не беше срещала нито баща му, нито брат му, но знаеше, че и двамата са били харизматични — за добро или за лошо: Асбьорн Ревхайм — предизвикателен пропагандатор, голям човек на изкуството, ярък и с широк размах чак до самоубийството си; Астор Конгсбакен — все още обгърнат от легенди за своята ангажираност и изобретателност. Гяйр, по-големият син, държеше адвокатска кантора на улица „Йовре Шлотсгате“ — еднолична фирма, абсолютно неизвестна на Ингер Йохане. Библиотечните рафтове по безличните стени бяха кафяви и тежки. Мъжът, също тежък, без да е дебел, седеше зад бюро, което създаваше впечатление, че му е умалило. Беше съставен от части, които, изглежда, никой от фамилията не иска: малко коса, бяла риза, скучни очила, монотонен глас.

— И с какво бих могъл да помогна на дамата? — попита той и се усмихна.

— Аз...

Ингер Йохане изхриптя и започна отначало:

— Спомняте ли си случая Хедвиг, адвокат Конгсбакен?

Той се замисли и притвори очи.

— Неее — провлечено отвърна той. — А трябва ли? Ще ми подскажете ли малко?

— Случаят Хедвиг — повтори тя. — От хиляда деветстотин петдесет и шеста година.

Продължаваше да създава впечатление на леко объркан. Беше очевидно. Когато съвсем между другото спомена за случая пред майката, без да обяснява с какво се занимава, Ингер Йохане се изненада какви детайли от убийството на малката Хедвиг се бяха запечатали в съзнанието на клетата жена.

— О, да! — едва повдигна брадичка той. — Ужасен случай. Онова момиченце, което беше изнасилено, убито и по-късно намерено в... чувал? Нали?

— Именно.

— О, да. Спомням си. Бях твърде млад по онова време... хиляда деветстотин петдесет и шеста ли казахте? Тогава бях на не повече от осемнадесет. На тази възраст човек не чете много-много вестници — усмихна се, сякаш се извиняваше за липсата на заинтересованост.

— Вероятно — отбеляза Ингер Йохане. — Зависи от редица обстоятелства. След като баща ви е бил обвинител срещу предполагаемия извършител, ще ми се да вярвам, че си спомняте добре случая.

— Чуйте — Гяйр Конгсбакен чукна с нокът по зъбите си. — Както отбелязах, през хиляда деветстотин петдесет и шеста бях на осемнадесет. Последна година в гимназията. С баща ми имахме съвсем различни интереси. Пък и отношенията ни не бяха особено сърдечни, за да съм честен. Впрочем, не разбирам какво ви засяга това. Какво целите всъщност? — хвърли поглед на ръчния си часовник.

— Позволете ми да мина директно на въпроса. Имам основание да смятам, че брат ви...

Оказа се, че не е толкова просто да mine директно на въпроса, както си беше представяла. Ингер Йохане кръстоса крак върху крак и започна отначало.

— Мисля, че Асбьорн Ревхайм е имал някаква връзка със смъртта на Хедвиг.

Върху челото на Гяйр Конгсбакен се появиха три дълбоки бръчки. Ингер Йохане изучаваше лицето му. Дори изразявайки учудване, то беше бездушно. Съмняваше се, че ако го срещне на улицата, ще го разпознае.

Оправи си вратовръзката.

— Откъде въобще ви хрумна това? През хиляда деветстотин петдесет и шеста година Асбьорн беше шестнадесетгодишен! Шестнадесет! Освен това Асбьорн никога... — Не довърши изречението и я изгледа видимо раздразнен. — Малоумния. В наши дни не е твърде коректно официално да се употребяват подобни определения, но това му беше прякорът. Навярно сте чували за Анеш

— продължи той. Несъмнено знаете за Анеш по онова време. Известно време се влачеше с брат ми.

— Майката на Анеш, Агнес Мухаюг, е посетила полицията през хиляда деветстотин шестдесет и пета, непосредствено след смъртта на Анеш. Според някои тогава е съобщила, че той е убил Хедвиг през хиляда деветстотин петдесет и шеста. През всичките тези години прикривала сина си, но след като той вече не можел да бъде наказан, искала да си освободи съвестта.

Гяйр Конгсбакен действително имаше вид на объркан. Разкопча горното копче на ризата си и се наклони напред към писалището.

— Добре, но какво общо има подобна информация с моя брат? Госпожа Мухаюг казала ли е, че брат ми е бил замесен?

— Не, изглежда, не, доколкото знам. Впрочем знам твърде малко какво е казала и...

Той кихна и силно тръсна глава, докато я прекъсваше:

— Наясно ли сте с какво се занимавате? Тези обвинения представляват най-груба клевета и...

— Никого в нищо не обвинявам — не му позволи да продължи Ингер Йохане. — Идвам тук само за да задам няколко въпроса и да ви помоля за помощ. Записала съм си час по обичайния ред и съм готова да ви платя съответния хонорар.

— Хонорар? Ще ми платите, за да предявите обвинения срещу родния ми брат, който на всичкото отгоре е покойник и не е в състояние да се защитава? Хонорар!

— Не би ли било по-добре да ме изслушате? — попита спокойно Ингер Йохане.

— Чух повече от достатъчно, благодаря!

Краищата на ноздрите му побеляха. Той продължаваше да диша възбудено. Въпреки всичко бе събудила някакво любопитство у този мъж. Видя го в очите му. Вече я гледаше нащрек; нямаше нищо общо с вялия поглед, с който я посрещна, и свършено апатично я покани да седне.

— Анеш Мухаюг едва ли е могъл да действа самостоятелно — съвсем целенасочено продължи тя. — След всичко, което чух за момчето, разбирам, че е имал проблеми да стигне до Осло без помощ. А на всички вас ви е добре известно, че е бил замесен в доста... неприятни ситуации. От вашия брат.

— Неприятни ситуации ли? Давайте ли си сметка какво говорите?
По бюрото се посипа фин дъждец от слюнки.

— Асбърн беше добър към Анеш. Добър! Всички други избягваха тази горила като чума! Единствено Асбърн го водеше със себе си!

— Включително и да обезглави котка в знак на протест срещу кралската фамилия?

Гяйр Конгсбакен бързо запремига с очи.

— Котка. Някаква котка! Естествено не беше добре да се малтретира горкото животинче, него го арестуваха и му наложиха глоба. Получи си наказанието. След този епизод Асбърн не е сторил никому зло. Дори и на котка. Асбърн беше...

Изглежда, въздухът на безличния адвокат бе свършил. Той се свлече и на Ингер Йохане ѝ се стори, че вижда очите му да се навлажняват.

— Сигурно е трудно за разбиране — изправи се той вяло, — но аз истински обичах брат си.

Беше застанал до един от рафтовете. Пръстите му се плъзнаха по шест книги, подвързани с кожа.

— Никога не съм чел творбите му — изпадна в откровение Гяйр Конгсбакен. — Всичко, което се говореше, беше прекалено болезнено. Независимо от това, подвързах първите издания. Красиви са за гледане, нали? Красиви отвън и доколкото разбирам, грозни отвътре.

— Не съм съгласна — възрази Ингер Йохане. — За мен те означаваха много, когато ги четох. Особено „Студена треска“. Въпреки че той премина всички граници и...

— Асбърн вярваше искрено в идеите, които изповядваше — прекъсна я Гяйр Конгсбакен.

Все едно говореше на себе си. Държеше една от книгите в ръка. Беше голяма и тежка. Ингер Йохане предположи, че е „Потънал град, морето се покачва“. Позлатата блестеше от светлината на лампата. Кожената подвързия беше тъмна, почти като полирано дърво.

— Проблемът възникна постепенно, не му остана в какво да вярва — уточни той. — Вече нямаше ценности, към които да се придържа. И това той не можа да понесе. Но дотогава...

Почти изхълца и изправи гръб.

— Асбърн не беше способен да нарани друг човек. Не физически. Никога. Нито като шестнадесетгодишен, нито след това. Това ви го гарантирам.

Обърна се към нея и вирна брадичка. Гледаше я в упор право в очите и държеше дясната си ръка върху книгата, сякаш е Библия, върху която се заклева.

Колко добре познаваме най-близките си — помисли си Ингер Йохане. — Смяташ, че говориш истината. Твърдиш, че Асбърн не е бил способен да нарани, когато и да било. Защото го обичаш. Защото е единственият ти брат. Мислиш, че го познаваш. Но аз не мога да твърдя същото. Не съм го познавала лично. Само съм чувала за него и се позовавам на това, което е писал. Всички сме хора. Може Асбърн да е бил убиец, макар ти никога да не би погледнал така на него.

— Много бих искала да разговарям с баща ви — леко измести темата тя.

Гяйр Конгсбакен постави книгата на мястото ѝ на рафта.

— Ваша воля — подхвърли той безразлично. — Но трябва да отидете до Корсика. Съмнявам се, че той някога ще се прибере у дома. В момента е зле.

— Вчера му се обадох.

— Обадили сте се? И после идвате и ми наговорите всичко това? Наясно ли сте на каква възраст е той?

Краищата на ноздрите му отново започнаха да побеляват.

— Нищо не съм споменавала за Асбърн — побърза да го успокои Ингер Йохане. — Всъщност почти нищо не успях да кажа. Той се разсърди. Разяри, за да съм по-точна.

— Напълно разбираемо — промърмори Гяйр Конгсбакен и си погледна часовника.

Ингер Йохане забеляза, че няма брачна халка. Нямахше и никакви фотографии в кафявия кабинет. В помещението липсваше какъвто и да било знак за лична обвързаност, освен към починалия брат, писателя, под формата на грижливо съхранени в скъпа подвързия книги, които никога не бяха четени.

— Разчитах да поговорите с него — призна Ингер Йохане. — Да му обясните, че нямам намерение да наранявам никого. Само ме интересува какво се е случило в действителност.

— Какво влагате във фразата *какво се е случило в действителност*? Доколкото си спомням, осъдиха някакъв мъж за убийството на Хедвиг. Осъдиха го съдебни заседатели и това стана публично! Човекът беше виновен.

— Не съм съгласна — възрази Ингер Йохане. — И ако ми позволите да използвам последните десет минути, които ми остават от моя половин час, ще ви разкажа защо аз...

— Нямате никакви десет минути — прекъсна я разярен той. — Смятам разговора за приключен. Може да си вървите.

Взе някаква папка и започна да чете, все едно Ингер Йохане вече си е тръгнала.

— Един човек вероятно е бил осъден невинен — продължи тя. — Казва се Аксел Сайер, изгубил е всичко. Ако не друго, поне това би трябвало да ви накара да се замислите като адвокат. Като юрист.

Без да вдига поглед от книгата, той процеди:

— Рискувате да си навлечете невероятни неприятности с тези ваши спекулации. Моля, напуснете.

— Рискувам да навредя? Та Асбьорн е мъртъв! И то от седемнадесет години!

— Вървете си.

На Ингер Йохане не ѝ оставаше нищо друго, освен да се подчини. Изправи се мълчаливо и тръгна към вратата.

— Не ми дължите никакъв хонорар — подвижна след нея Гяйр Конгсбакен натъртено. — И никога повече не се връщайте.

Топъл вятър галеше Осло. За миг Ингер Йохане остана пред кантората на Гяйр Конгсбакен и се подвоуми дали да не тръгне пеш към службата. Съблече си жакета и усети, че е потна под мишниците.

Случаят е трябвало да бъде изчистен много отдавна. Сега вече беше късно. Налегна я песимизъм. Някой е трябвало да оневини Аксел Сайер, докато все още е било възможно. Докато замесените в историята все още са били живи. Докато хората все още са помнели. А сега, където и да опита, излиза, че само удря глава в стената.

Съжаляваше, че се е намесила. Дори самият Аксел Сайер я отпрати. При мисълта за Алвхил Софиенберг почувства бодежи в

сърцето, но бързо отпъди пристъпа на чувство за вина. Ингер Йохане нямаше никакви задължения нито спрямо Аксел, нито спрямо Алвхил.

Наистина направи повече от необходимото; повече, отколкото можеха да искат от нея.

— И това ли е всичко, с което разполагаме — попита Ингвар Стубьо разочарован.

— Тъхъ. — Сигмюн Барли подсмръкна и си отри ръкава в носа. — Не е много. Чисто досие. Даже някога да е бил обвиняван в нещо, ще да е било доста отдавна. Не е взел никакви изпити в университет нито тук, нито където и да било в Норвегия. Значи образованието, с което се перчи, трябва да е получил или някъде в чужбина, или...

— Незавършено следване. Тя беше права.

— Кой?

— Забрави.

Сигмюн подсмръкна отново и заопипва в тесния джоб на дънките си за хартиена кърпа.

— Настинка — измърмори той, — същинска напаст. Кащен Осли е обикалял доста. Това поне със сигурност мога да кажа. Нищо чудно, че постепенно му е писнало да се вписва в Регистъра на населението. Голям негодяй се оказва този тип. Има шофьорска книжка за таксиджия, между другото. За Осло. Ако това може да се нарече образование.

— Надали. Какво е онова там? — Ингвар посочи жълта бележка.

— Кое по-точно? — Сигмюн се надвеси над писалището. — А, това. Преди няколко години е изкарал шофьорски курс, който му дава право да кара линейка. Нали разпореда да събирам всичко троха по троха.

— Нещо около момченцето?

Ингвар се бореше с целофана на нова кутия пури.

— Работя по въпроса. Но защо да се съмняваме в думите на този тип точно за това? Каква би била разумната причина да лъже, че има син?

Ингвар остави внимателно една от пурите да се плъзне в сребристата опаковка и пъхна тръбичката в джоба на ризата.

— Едва ли лъже — прецени той. — Силно ме интересува обаче какви връзки поддържа с момчето. Нищо в жилището му не подсказваше, че там периодично ходи дете. Какво става с Трумсъо? Бил ли е там?

Сигмюн Барли погледна към кутията от светло балсово дърво.

— Заповядай — кимна Ингвар.

— Най-добре е да попитаме Кащен Осли, все пак! Проверих всички списъци. Според тях не е бил в нито един от самолетите за нататък през въпросния интервал от време. При всички случаи не и със собственото си име. Но разполагам с копие от паспортната му снимка. Изпратена е в Трумсъо. Сега ще видим какво ще каже онзи професор. Очевидно нищо. Той твърди, че не е видял достатъчно добре лицето. Това *разследване*... — изписа във въздуха въображаеми кавички и си взе пура — ... не става по-лесно, при положение че трябва много да внимаваме Кащен Осли да не забележи нищо. Защо просто да не го привикаме за рутинен разпит? При необходимост бихме вкарали Господ, да не говорим за всеки...

— Кащен Осли не е нито Господ, нито всеки — сръза го Ингвар. — Мен ако питаш, той държи някъде дете в плен. Не желая да му даваме *ни най-малко* основание да си помисли, че сме по следите му.

Сигмюн Барли поднесе пурата под носа си.

— Ей, Ингвар — подхвърли той, без да поглежда главния инспектор в очи.

— Да.

— Там имаше ли друго, *нещо* друго, освен този... този... Имаше ли нещо по-конкретно, нещо повече от...

— Не. Само усещането ми. Твърде силното ми усещане за присъствие.

В кабинета стана съвсем тихо. От коридора се чуваха бързи стъпки; някъде далеч иззвъня телефон. Някой го вдигна. Пред вратата високо се изсмя жена. Ингвар се беше взрял в пурата на Сигмюн, която продължаваше да стои между носа и горната му устна.

— Интуицията е просто обработени от подсъзнанието факти — цитира той, но не се сети откъде го беше чул.

Наведе се рязко през писалището.

— Мъжът беше уплашен до смърт — заяви Ингвар разпалено. — При появяването ми страшно се смути. Бях *толкова*... — държеше

показалеца и палеца си на сантиметър един от друг, — ... *толкова* близо да го докарам до пълен срыв. И внезапно се случи нещо, не знам какво, но той... — бавно седна отново на стола, — по някакъв начин отново се овладя. Не схванах как и защо. По дяволите, Сигмюн! От всички тук, под този покрив, би трябвало поне *ти* да имаш доверие в моите инстинкти! Детето е там, горе! Кащен Осли държи Емилие в плен, а ние бръмчим наоколо с хеликоптери и един господ знае колко народ и коли търсят някакъв недоразвит ненормалник, тръгнал на разходка из гората!

Сигмюн се усмихна леко стеснително.

— Но не можеш да си сигурен — настоя той. — Признай си. Не можеш да си *съвсем сигурен*. Не е възможно.

— Не — призна Ингвар най-сетне. — Съвсем сигурен, естествено, не мога да бъда. Но проучи повече около този кучи син. Моля те.

Сигмюн кимна леко и излезе от кабинета. Пурата остана върху бюрото. Ингвар я вдигна, огледа я внимателно и я пусна в кошчето. Сети се, че още не се е обадил на водопроводчика от Лилестрьом. Беше безсмислено да обременява Гато Силинг с пътуване до Осло.

От Тюри Санде Уксьой нямаше ни вест, ни кост, въпреки че й звъня три пъти и й остави съобщение на секретаря.

Разположил се в заведението „Театър кафе“, Аксел Сайер разучаваше красиво приготвения сандвич, донесен му току-що от сервитьора. Беше забравил, че в заведенията обикновено поднасят сандвичите в чиния и се колебаеше как да го яде. Крадешком се огледа наоколо. По-възрастна жена на съседната маса използваше нож и вилица, въпреки че нейният сандвич беше доста по-тънък от неговия. Неуверено хвана приборите. Доматът падна в чинията. Предпазливо отстрани листото маруля под пастета. Аксел Сайер не обичаше маруля. Но сандвичът беше вкусен. Бирата също; изпи я на един дъх и си поръча втора.

— С удоволствие — откликна келнерът.

Аксел Сайер се опитваше да се отпусне. Опипа джоба на ризата. Вече два пъти използва кредитната си карта. Всичко мина нормално. Никога през живота си не беше притежавал пластмасова карта. Шерил от банката обаче настоя и му препоръча „Виза“ и „Американ експрес“. Така си гарантира пълна сигурност — увери го тя, а тя разбираше от тези неща. Картата „Виза“ беше сребристо оцветена. Платинена — бе прошепнала Шерил. — Ти си богат, нали знаеш? Оказа се, че да си извадиш такава карта по надлежния ред ти трябва цяла седмица, но тя уреди въпроса за по-малко от два дни.

Всичко мина толкова бързо.

Чувстваше се замаян. Не беше спал денонощие и половина. Полетът мина добре, но не можа да спи поради шума от двигателите. На „Кефлавик“^[1] за миг си помисли, че са пристигнали. Дори започна да си търси багажа, но учтива млада жена го упъти към следващия етап от пътуването. Погледна си ръчния часовник, избран от мисис Дейвис в Хаянис. Изчисли шест часа назад. Сега в Кейп Код е девет сутринта. Слънцето стои високо над залива към Нантъкет Айлънд и е отлив. Ако времето е хубаво, в далечината се вижда как Мономой се разпростира към хоризонта на югозапад. Добър ден за риболов. Мат Деллауеър сигурно вече е излязъл с лодката.

— Още нещо?

Аксел тръсна глава. Потърси кредитната карта, но докато извади портфейла от вътрешния си джоб, келнерът изчезна. Сигурно ще се върне.

Трябва да се опита да се отпусне.

Никой не се вглеждаше в него. Никой не го разпознаваше.

Най-много се опасяваше от това — да не би някой да разбере кой е. Когато кацна на летище „Гардермуен“, съжали. Изведнъж му се прииска да хване първия самолет обратно. Да развали сделката. Да се нанесе отново вкъщи и да си вземе лодката, котката и стъклените войници. И всичко да си бъде както преди. Там му беше добре. Сигурно, във всеки случай. Особено след като една нощ през март хиляда деветстотин деветдесет и трета, кошмарите изчезнаха.

Норвегия беше променена.

И хората говореха по друг начин. Младежите, седели пред него в автобуса на път към Осло, използваха почти неразбираем за него език. Почувства се по-добре, когато пристигна в „Континентал“. Аксел Сайер си спомняше имената само на два добри хотела в Осло — „Гранд“ и „Континентал“. Второто звучеше по-внушително. Сигурно е ужасно скъпо, но той има пари в платинената карта. Постави американския си паспорт на гишето и служителката го заговори на английски. Когато той ѝ отговори на норвежки, тя се усмихна. Беше дружелюбна. Всички бяха дружелюбни, а и тук, в „Театър кафе“ келнерът му говореше по начин, който Аксел Сайер си спомняше и разбираше.

— Малко пътешествие, а? — попита слабият мъж и постави сметката на масата.

— Да. Не.

— Навярно сте отседнали в хотела — продължи келнерът и взе картата. — Желая ви приятно пребиваване. Лятото приближава вече. Прекрасно.

Аксел Сайер искаше едно: да се качи в стаята и да поспи няколко часа. Нужно му беше време да свикне с мисълта, че е тук. После, привечер, ще се разходи из града, за да разбере доколко си го спомня. Да усети Норвегия. Да разбере дали Норвегия го усеща. Съмняваше се. Минаха толкова години оттогава. Ужасно много. Утре ще отиде при

Ева. Трябва да си е напълно отпочинал за срещата с нея. Знаеше, че е болна, и беше подготвен за всичко.

Преди да заспи, му хрумна да се обади на Ингер Йохане Вик. Беше само три следобед. Сигурно е още на работа и навярно му е сърдита, защото избяга. Но въпреки всичко тя бе пътувала чак до САЩ, за да се срещне с него. Остави си визитната картичка — една в пощенската кутия, една закачена на външната врата.

Дано все още проявява интерес да разговаря с него.

[1] Международно летище в Исландия. — Бел.пр. ↑

Ингер Йохане имаше странното чувство, че вече е петък. Тръгна си от офиса още в два под предлог, че ще мине през книжарницата. По пътя непрекъснато си повтаряше, че е само сряда, 7 юни. В книжарница „Нурли“ попадна на джобен формат на „Грехопадение, четиринадесети ноември“, последния роман на Асбьорн Ревхайм. Ингер Йохане мислеше, че го е чела. След тридесетина страници разбра заблудата си. Творбата представляваше роман за бъдещето; поколеба се в еднозначната преценка дали ѝ харесва, или не.

Наближаваше време за централната емисия новини. Тя включи телевизора.

Забелязали Лафен Сьорнес на главния път североизточно от Осло. Придвижвал се пеш. Описанието на трима свършено непознати очевидци съвпаднаше до последна подробност: от камуфлажните дрехи до гипсираната ръка. Преди някой да успее да спре беглеца, той е хванал отново гората. Полицията се възползвала от помощта на двама финландски ловци на мечки. TV2 изпратила хеликоптер в района, а ННТ за момента следваше настоящия призив на полицията да се придържа към земята. За сметка на това бяха там с пет различни екипа, ала никой нямаше какво да разкаже.

Ингер Йохане се прозя, докато прецтракваше между двата канала.

Телефонът иззвъня. Тя намали звука на телевизора и вдигна слушалката. В ухото ѝ прозвуча непознат глас.

— С Ингер Йохане Вик ли разговарям?

— Да...

— Съжалявам, че ви безпокоя вечер. Името ми е Уни Конгсбакен.

— Да.

Ингер Йохане преглътна и прехвърли слушалката от дясната в лявата си ръка.

— В понеделник разговаряхте с моя съпруг, нали?

— Да, аз...

— Астор почина преди обяд.

Ингер Йохане се пресегна да изключи телевизора, но вместо това натисна копчето за усиляване на звука. Водещият програма се дереше, че „Редакция 21“ изцяло се е посветила на голямото преследване. Найсетне Ингер Йохане натисна правилно и стана съвсем тихо.

— Съжалявам — позапъна се тя. — Моите съболезнования.

— Благодаря. Обаждам се, защото много бих искала да се срещна с вас.

Уни Конгсбакен говореше учудващо спокойно, като се вземеше под внимание, че бе овдовяла само преди няколко часа.

— Да се видите с мен... Да. Какво... Естествено.

— След вашето обаждане съпругът ми силно се развълнува. А вчера се обади синът ми и съобщи, че сте го посетили в кантората. Астор... Добре. Той почина рано призори.

— Наистина съжалявам, ако... В смисъл, не съм имала намерение да...

— Не беше съкрушителна смърт, госпожо Вик. Успокойте се. Астор беше на деветдесет и две и съвсем грохнал.

— Да, разбирам. Но аз...

Ингер Йохане наистина не знаеше какво да каже.

— И аз напредвам с годините — продължи Уни Конгсбакен. — Утре потеглям към Норвегия. Желанието на моя съпруг бе да бъде погребан в родината. Би било много мило от ваша страна да се срещнем още утре следобед. Самолетът каца около дванадесет часа. Удобно ли ви е в три часа?

— Но... Това може да почака! До след погребението поне.

— Не. Чакало е достатъчно. Бъдете така добра, госпожо Вик.

— Ингер Йохане — промърмори Ингер Йохане.

— В три часа тогава. В „Гранд“ удобно ли е? Там обикновено е спокойно.

— Добре. В три. В кафенето на хотел „Гранд“.

— Ще поговорим. Адио.

Възрастната дама затвори, преди Ингер Йохане да успее да отговори. Дълго седя със слушалката в ръка. Не можеше да се каже защо започна да диша бързо и плитко — поради чувство за вина или поради любопитство.

— *Какво искаш от мен?* — помисли си тя и остави слушалката на място. — *Кое е чакало прекалено дълго?*

Усети как бузите ѝ пламват.

Убила съм Астор Конгсбакен!

Ингвар Стубьо седеше сам в кабинета си и за втори път четеше имейла. Полицията в Трумсьо не бе научила нищо повече от Май Берит Беноинсен, освен че някога съвсем бегло е познавала Кащен Осли, точно както беше заявила и по-рано. Имейлът беше кратък и сдържан. Служителят, явно неразбиращ значението на молбата на Ингвар, бе провел разговора по телефона.

Тьонес Селбьо никога не бе чувал за никакъв Кащен Осли.

Грете Харборг беше починала.

Тюри Санде Уксой потъна в дън земя. Някъде в следобедните часове Ингвар се обади на семейството. Тюри беше заминала на вилата. Без телефон.

— В Телемарк — поясни троснато Ласе и помоли да го оставят намира, след като полицията не разполага с нищо конкретно.

Сигмюн Барли още не беше открил каквото и да било относно сина на Кащен Осли. Ингвар го подозираше, че не влага достатъчно ентузиазъм в разследването. В службата го смяташе за дясната си ръка, но и той бе започнал да се изплъзва.

След нещастния случай всичко се промени. След загубата на Елизабет и Трине все едно бе белязан; колегите му се смущавала от него. Щом се появеше в бюфета да хапне на обед, мигом настъпваше тишина. Минаха много месеци, преди някой да си позволи да се засмее в негово присъствие. Никой не оспорваше авторитета му, но интуицията му, някога предмет на възхищение и дори обвита в мистичност, сега я възприемаха като малко странна черта на нещастен и много преживял човек.

Ингвар не беше нещастен.

Запали пура и си дръпна дълбоко.

— Не съм нещастен — изрече той полугласно и отпрати облак дим в пространството.

Пурата беше прекалено суха и той я загаси раздражено.

Ако до края на работното време утре не събере достатъчно основания за обиск на Кашен Осли, ще прецени дали да не отиде там без съдебно решение. Емилие е там. Беше сигурен. Вероятно ще го уволнят, но може би ще спаси момиченцето.

— Само още едно денонощие — помисли си той и излезе от кабинета. — Толкова от мен.

Разпознаха се веднага.

Преди повече от един човешки живот бе стояла на кея и махала за сбогом, а той се опитваше да проследи с поглед как тя придърпваша си по-близко до тялото и бута наскоро боядисаното в червено колело към края на кея, докато „Сандефюрд“ вдига котва. Вятърът развяваше полите ѝ. Тя беше слаба и синеока.

Сега, вече единадесета година, Ева беше на легло.

Лежеше с безжизнено отпуснати край тялото ръце. При влизането му в болничната стая бавно вдигна дясната и я протегна към него. В писмо беше споделила, че в добрината си Господ е запазил подвижността именно на дясната ѝ ръка. Така тя можеше да продължава да пише писма. Краката и лявата ѝ ръка бяха напълно парализирани.

— Аксел — прошепна тя веднага, сякаш го беше очаквала. — Моят Аксел.

Той придърпа стол към леглото и прокара стеснително длан по ниско остриганата си глава, опитвайки се да се усмихне. Студените ѝ пръсти докоснаха бузата му. Обикновено бяха топли; сухи, игриви и топли. И все пак това беше същата ръка; позна я и се разплака.

— Аксел — повтори Ева. — Ти наистина дойде при мен.

От понеделник Кацен Осли спеше лошо нощем. Денем лесно си внушаваше, че няма основание за притеснения. Ингвар Стубьо така и не се появи отново. В селището всичко изглеждаше нормално. Никой не разпитваше, не се мяркаха непознати.

С настъпването на нощта обаче обстановката се променяше. Всяка вечер тичаше продължително и бързо, за да се изтощи, ала оставаше да лежи буден и да се мята до зори. Съжаляваше, че днес се обяви за болен. Беше още по-зле да обикаля из къщата. Нямахте с какво да се захване. Имаше ясен план за 19 юни. Оставаше му само да го осъществи, но времето течеше бавно.

Дали да не боядиса западната стена?

Беше немислимо да слезе до селището за боя, рискуваше някой от дъскорезница „Сага“ да го види. По-добре е да отиде чак до Елверюм. Ако там се натъкне на някого, ще каже, че е бил при лекаря.

Идеята му се видя чудесна. Седна в колата и се почувства по-спокоен.

Най-сетне Лафен Съорнес откри подходяща кола, „Мазда“ 323, модел 1987-а. Някой я беше оставил на горския път, наполовина в канавката. Дори вратите бяха отключени. Лафен се засмя. В резервоара имаше бензин. Моторът малко се задави, но накрая запали. За щастие лесно излезе на пътя. Неколкостотин метра по-навътре в гората попадна на малка отбивка и обърна.

Най-добре беше да тръгне към Швеция и то веднага.

Хеликоптерите продължаваха да кръжат. Лафен се придвижваше бавно пешком под прикритието на дърветата. Смяташе за по-сигурно да се движи само нощем, но нямаше да стигне достатъчно далече, трябваше да си помага с по някой и друг час и през деня. На два пъти видя хора — беше достатъчно изглупял да използва главния път. Чувстваше се ужасно уморен, а беше по-лесно да се ходи по гладкия

асфалт. Но после отново потъна в гората и хеликоптерите обърнаха обратно. Стремеше се да избягва открити места. От време на време съвсем объркваше посоката, луташе се и, изгубил сили, спираше за дълга почивка.

Сега, с помощта на колата, ще се справи по-бързо. Най-важното е да се изтегли възможно по-далече.

Швеция се намира на изток. Щом слънцето грее, лесно ще се ориентира към желаната посока.

В касетофона имаше касетка на „Спутник“. Лафен пригласяше на изпълнителите. Скоро излезе на по-голям път. Вече се чувстваше по-спокоен. Беше му приятно да седи зад волана. Миналия път му счупиха ръката. Този път сигурно ще го убият. Ако преди това не се добере до Швеция. А именно това ще направи той. Едва ли е особено далече. Само няколко часа. Макс. Последния път в Швеция яде в крайпътно капанче от „изкушението на Янсон“. През живота си не беше хапвал нещо по-вкусно.

Пък и цигарите там са евтини. По-евтини от Норвегия, във всеки случай.

Той вдигна скоростта.

Кащен Осли се контролираше да не кара прекалено бързо. Беше важно да не привлича вниманието. Пет-шест километра в час над позволената скорост е най-добре.

Най-нормално.

Съжаляваше, че излезе.

Бобен явно го видя, когато мина край бензиностанцията. Махна му въодушевено, макар Кащен да се направи, че не го забелязва. Бобен едва ли ще спомене точно тази подробност пред хора от „Сага“, но въпреки това на Кащен му стана неприятно. След като получи писмено предупреждение за кражбата на инструментите, сигурно няма да е нужно нищо повече, за да го изритат. Да се обяви за болен и да отиде до Елверюм на пазар не беше особено разумно. Ще се извини с доктора, естествено, но шефът му положително щеше да провери. Шефът беше невероятен лайнар и ще направи всичко възможно, за да се освободи от него.

Колата хвърчеше със сто и десет километра. Кащен Осли започна да псува, докато бавно отпускате газта и намали скоростта.
Може би чисто и просто трябваше да обърне.

Вече четвърт час Ингер Йохане седеше в кафенето на „Гранд“. Чувстваше се напрегната и се опитваше да не си гризе ноктите. Единият ѝ пръст вече бе започнал да кърви. Точно в три часа старата дама влезе в заведението, отпрати с ръка салонния управител и се огледа. Ингер Йохане се понадигна от стола и махна.

Уни Конгсбакен, едра и снажна, се приближи към нея. Многоцветният, тъкан елек ѝ стигаше до глезените. Ингер Йохане едва забеляза чифт солидни, тъмни обувки, когато тя се доближи към масата.

— Значи ти си Ингер Йохане Вик. Добър ден.

Десницата ѝ беше тежка и суха. Тя седна. На пръв поглед нищо не подсказваше, че тази жена е над осемдесетгодишна. Движенията ѝ бяха стабилни, а ръцете спокойни, когато ги постави пред себе си на масата. Чак след като Ингер Йохане се вгледа по-внимателно, видя онази матовост в очите, която се появява при човек, станал на възраст, когато вече нищо не го учудва.

— Благодаря ти, че прие да се срещнем — каза спокойно Уни Конгсбакен.

— А защо не? — попита Ингер Йохане и изпразни водната чаша. — Ще си вземем ли нещо за ядене?

— За мен само чаша кафе. Малко съм изтощена от пътуването.

— Две кафета — поръча Ингер Йохане на сервитьора, надявайки се той да не повдигне въпроса за задължителната консумация.

— Коя си ти — поинтересува се Уни Конгсбакен. — Преди да ти разкажа историята си, много искам да знам коя си и с какво се занимаваш. Астор и Гяйр бяха малко... — тя едва се усмихна.

— Значи, казвам се Ингер Йохане Вик — подхвана Ингер Йохане. — И се занимавам с изследователска дейност.

В кабинета на Ингвар Стубьо телевизорът беше включен. Сигмюн Барли и една служителка стояха непосредствено до вратата и следяха внимателно предаването. Самият Ингвар, седнал с крака върху бюрото, бе захапал незапалена пура. До края на работния ден оставаше доста време. Хапваше му се нещо. Нещо некалорично. Той поплюваше дребни парченца тютюн и се чувстваше прегладнял.

— Това е твърде по американски — поклати глава Сигмюн. — Директно предаване по телевизията за преследване на човек. Гротескно. Не можем ли да направим нещо, за да го спрем?

— Каквото зависеше от нас, е сторено — обясни Ингвар.

Трябваше да намери нещо за ядене. Само преди половин час изгълта два сандвича със салам и домати, но вече усещаше кисела тръпка на глад.

— Това ще завърши с нещо ужасяващо — предупреди служителката, сочейки телевизионния екран. — Такова дивашко каране, а и всички тези журналисти наоколо... Няма начин да свърши добре!

Хеликоптерът на ТВ2 показва как „Мазда“-та набира скорост. На един завой задната част изсвистя грозно и журналистът изпадна във фалцет.

— Лафен Сьорнес ни е забелязал — виеше мъжът приповдигнато.

— Освен това го следват пет полицейски коли и двама ловци на мечки — мърмореше Сигмюн Барли. — Този тип е уплашен до смърт.

На поредния завой „Мазда“-та отново се подхлъзна. Банкетът бе покрит с насипна настилка; камъни и чакъл пръскаха покрай лявата страна на автомобила. За миг изглеждаше, че колата ще излезе от пътя. За секунда-две обаче шофьорът овладя положението и вдигна скоростта.

— Във всеки случай може да кара кола — отбеляза сухо Ингвар. — Имаш ли нещо ново за момченцето на Кацен Осли?

Сигмюн Барли не отговори. Гледаше напрегнато телевизионния екран и само отвори нямо уста. Сякаш искаше да предупреди безумеца, но същевременно знаеше колко е безполезно.

— Господи! — възкликна служителката. — Какво...

По-късно щеше да се окаже, че по време на директното предаване на автомобилното преследване ТВ2 е имала повече от седемстотин хиляди зрители. Над седемстотин хиляди души, повечето от тях на работното си място, защото беше три и дванадесет минути следобед, наблюдаваха как тъмносиня „Мазда“ 323, модел 1987-а, излетя странично и се блъсна в насреща идващ „Опел Вектра“, също тъмносин.

„Мазда“-та почти се преви през средата, преди да се преобърне. Запълзя по покрива на „Опел“-а, който продължаваше направо, и се залости в него в абсурдна метална прегръдка. От бронята хвърчаха искри към страничните врати. Колата бе изхвърлена в противоположната посока на движението. „Мазда“-та продължи да се плъзга по покрив. Голям крайпътен камък разцепи бронята на „Опел“-а на две.

Седемстотин четиридесет и две хиляди зрители притаиха дъх.

Всички очакваха експлозия, но за щастие поне това не се случи.

Единственият звук, който излизаше от микрофоните на телевизора, бе плющенето на хеликоптера. Сега той летеше на петдесетина метра над мястото на трагедията. Операторът даде в едър план мъжа, само допреди броени секунди бягащ от полицията в откраднатата кола. Лафен Съорнес лежеше наполовина навън през счупения страничен прозорец с лице, обърнато към небето. Гръбнакът изглеждаше счупен. Ръката му, гипсираната му дясна ръка, бе откъсната от рамото и отхвъркнала настрани, далеч от автомобилните отломъци.

— По дяволите — виеше журналистът.

След което звукът съвсем изчезна.

— Случи се вечерта преди заключителното съдебно заседание — Уни Конгсбакен си капна още малко мляко в полупразната чаша с кафе. — И не бива да забравяш, че... Астор беше напълно убеден във вината на Аксел Сайер.

От плътната ѝ сива коса, захваната на кок с лакирани в черно японски клечки, се изплъзна един кичур. Тя го намести с отработено движение.

— Напълно убеден — продължи тя. Много неща говореха в ущърб на човека. Не на последно място той си противоречеше и не проявяваше особена готовност да сътрудничи на следствието. Това не може да се забрави... — спря и си пое дъх; Ингер Йохане долови леко колебание у Уни Конгсбакен — ... дори толкова много години по-късно — въздъхна тя. — Астор беше... убеден. Така, както стана, както аз... Не, сега май започвам да се заплитам.

Усмихна се притеснено, почти объркана.

— Слушай — Ингер Йохане се наклони към Уни Конгсбакен. — Наистина мисля, че това може да почака. Да се срещнем по-нататък. Следващата седмица.

— Не — възрази Уни Конгсбакен неочаквано енергично. — Стара съм, но не съм безпомощна. Изслушай ме. Астор седеше в малката работна стая. Винаги отделяше много време на процедурните въпроси, макар че никога не ги описваше подробно. Върху фишове за картотека нахвърляше само подсецащи думи, някаква форма на схемата. Мнозина си мислеха, че претупва процедурните въпроси в движение...

Изсмя се сухо.

— Астор никога не правеше нищо в движение. Не обичаше да го прекъсват, докато работи. По онова време аз бях в мокрото помещение в мазето. В един ъгъл, зад някакви тръби намерих дрехи на Асбьорн Пуловер. Аз му го бях плела. Тогава още не се бях наложила като художник текстилец. Пуловерът беше окървавен. Направо просмукан с кръв. Разгневих се. Помислих си, естествено, че пак се е занимавал с убийство на животно. Та, нахълтах в стаята му. Не знам какво ме накара...

Тя търсеше думите си; сякаш дълго бе репетирала, но въпреки всичко не успяваше да намери точния изказ.

— Беше само чувство. Докато се качвах по стълбите, се замислих за вечерта, когато малката Хедвиг изчезна. Това стана известно ден-два по-късно. А сега аз върнах времето назад.

Постави пръсти на слепоочията си, сякаш имаше главоболие.

— Събудих се около пет часа сутринта. Цял живот съм била такава. Но точно онази сутрин — по-късно щеше да се окаже, че това е денят след убийството на Хедвиг — бях сигурна, че нещо ми се е причуло. Естествено, че се изплаших. По онова време Асбьорн

преживяваше най-маниакалния си период. Измисляше щуротии, излизаци от границите на всичко, което човек би си представил, че младеж на неговата възраст е способен да направи. Чух стъпки. Първо ми хрумна да отида и да разбера какво се е случило, но просто не ми се ставаше. Чувствах се напълно изтощена. Нещо ме задържаше на място. Нямам представа какво беше. По-късно, на закуска, Асбьорн седеше тих и безмълвен. Обикновено не беше такъв. Това момче говореше без прекъсване. Дори когато пишеше, продължаваше да говори. Говореше и жестикулираше. Постоянно. Имаше да каже толкова много. Искаше да каже прекадено много, той...

По лицето ѝ отново плъзна притеснена усмивка.

— Достатъчно за това — прекъсна се тя. — Във всеки случай беше спокоен. Гяйр, напротив, беше необичайно усмихнат и приветлив. Аз...

Попритвори очи и затаи дъх. Създаваше впечатление, че се опитва да пресъздаде обстановката тогава, да види как е преминала онази сутрин около масата на закуска в малък град извън Осло преди много години; през 1956-а.

— Разбрах, че нещо се е случило — продължи бавно Уни Конгсбакен. — Гяйр беше кротушка. Сутрин обикновено си мълчеше. Само седеше непохватно... Той винаги оставаше в сянката на Асбьорн или в сянката на баща си. Въпреки непокорството на Асбьорн — той дори не искаше да носи фамилното име на баща си — Астор сякаш му се възхищаваше. Виждаше в момчето нещо от себе си, мисля. Собствената си сила. Ината. Себеизявата. Докато Гяйр беше някак излишен. Но онази сутрин се държеше необичайно приветливо и общително. Разбрах, че има нещо нередно. Естествено, че и през ум не ми минаваше за Хедвиг. Както споменах, научихме за съдбата на малкото момиченце по-късно. Но нещо в поведението на сина ми ме уплаши дотолкова, че не се осмелих да разпитвам. Няколко седмици по-късно обаче, вечерта преди заключителното заседание на процеса срещу Аксел Сайер за убийството на Хедвиг Госьой, което Астор щеше да ръководи, качвайки се по стълбите с окървавения пуловер на Асбьорн в ръце и сърдита като стършел, внезапно ме осени като видение... — Уни Конгсбакен с усилие изговаряше думите.

Тя отново сплете ръце. Тежката ѝ сива коса падна върху рамото. От зачервените ѝ очи течаха сълзи. Ингер Йохане се питаше дали

плаче, или очите ѝ са възпалени.

— Влязох в стаята на Асбьорн. Той пишеше както винаги. Хвърлих пуловера към него, но той само повдигна рамене и продължи да пише, без да отрони дума. Хедвиг, казах аз. Това кръвта на Хедвиг ли е? Той отново повдигна рамене и продължи да пише с яростно темпо. Мислех си, че ще умра. Там и тогава. Зави ми се свят. Наложих се да се облегна на стената, за да не падна. Това момче ми струваше безброй безсънни ноци. Винаги ме караше да се притеснявам. Но никога, *никога*...

Ръката ѝ изгърмя по бялата покривка. Ингер Йохане се сепна. Приборите иззвънтяха и сервитьорът се появи забързано.

— ... никога не бях помисляла, че е в състояние да направи подобно нещо — завърши Уни Конгсбакен.

— Не, благодаря — Ингер Йохане отпрати сервитьора, който се отдръпна озадачен. — Какво... Какво каза той?

— Нищо.

— Нищо?

— Нищо.

— Но... не потвърди ли...

— Оказа се, че няма какво да потвърждава.

— Опасявам се, че не...

— Стоях си там, подпряна на стената. Асбьорн пишеше ли, пишеше. Вече не съм сигурна колко дълго останахме сами. Вероятно около половин час. Няма значение... Да изгубиш всичко. Възможно е да съм го попитала повторно. Той обаче не ми отговори. Само пишеше и пишеше, все едно бях въздух. Все едно...

Тя наистина плачеше и се заопипва в ръкава за носна кърпичка.

— После дойде Гяйр. Така и не чух кога. Изведнъж той просто стоеше там, до мен, и гледаше втренчено пуловера, паднал на пода. Започна да плаче. „*Не исках да го направя. Не това беше замисълът*“. Използва точно тези думи. Беше на осемнадесет години и плачеше като малко дете. Асбьорн вдигна поглед и се нахвърли върху брат си. „*Затваряй си устата!*“ не спираше да крещи той.

— Гяйр? *Гяйр* ли каза, че не е искал да го направи, че той...

— Да — отвърна Уни Конгсбакен, изправи гръб и притисна носната кърпичка внимателно към очите си, преди отново да я пхне в ръкава. — Но не каза много. Асбьорн го удари и той изпадна в несвяст.

— Значи... Не разбирам какво точно...

— Асбьорн беше най-добрият човек, който можеш да си представиш — сега вече Уни Конгсбакен звучеше по-спокойно, дишаше по-леко и не плачеше. — Асбьорн беше любвеобилно момче. Всичко, което написа по-късно, онези ужасни, отблъскващи хули, всичко беше само думи. Асбьорн само си пишеше. В действителност беше много добър човек. И много обичаше брат си.

Някаква бучка в гърлото накара Ингер Йохане да преглътне. Оказа се трудно. Поиска ѝ се да каже нещо, но не знаеше какво.

— Гяйр е убил малката Хедвиг — заключи Уни Конгсбакен. — В това съм съвсем сигурна.

За около четиридесет и пет минути спасителният отряд извади мъжа от останките на синия „Опел“. Бедрото му беше направо прекъснато. Лявата очна ябълка — размазана и кървава топка се стичаше надолу по бузата. Намериха кормилото на автомобила на стотина метра край корените на голям смърч, но основата на волана се бе забила дълбоко в корема на мъжа.

— Жив е — смаяно извика един от спасителите. — По дяволите! Този тип е жив!

Само час по-късно шофьорът на синия „Опел“ лежеше на операционната маса. Макар и с не особено добри изгледи, в него още имаше живот.

За разлика от него Лафен Сьорнес, с наполовина провесено през страничния прозорец на откраднатата „Мазда“ 323 тяло, продължаваше да гледа сляпо в небето. Млад неопитен полицаи се бе превил над близкото поточе и плачеше чистосърдечно. Три хеликоптера още жужаха над мястото на произшествието; от тях само единият беше на полицията.

ТВ2 беше на път да постави зрителски рекорд за следобедно предаване.

Пред големите витрини на кафенето сновяха минавачи — едни забързани, други се шляеха безцелно. Ингер Йохане ги следеше с поглед и се опитваше да си събере мислите. Уни Конгсбакен се беше

извинила и станала от масата, без да обяснява къде отива. Голямата ѝ кафява кожена чанта с метален обков стоеше на стола. Вероятно бе отскочила само до тоалетната.

Ингер Йохане се чувстваше разбита.

Опитваше се да си представи Гяйр Конгсбакен. Лицето му ѝ се изплъзваше. Беше се срещнала с него вчера, но си спомняше единствено, че изглежда скучно; тежък и набит като двамата си родители. Сякаш още долавяше миризмата на лак за мебели и кафява дървесина; представи си и неутралния костюм, но в съзнанието ѝ лицето на адвокатата представляваше само неясен контур.

Уни Конгсбакен се върна и седна мълчаливо.

— Какво искаш да кажеш с „в това съм съвсем сигурна“ — попита Ингер Йохане.

— Какво?

— Ти каза, че си съвсем сигурна, че Гяйр е убил Хедвиг. В какъв смисъл съвсем сигурна?

— Не знам как да го обясня — отвърна Уни Конгсбакен сухо. — Но не в юридически смисъл, във всеки случай. Той никога не е признавал каквото и да било.

— Но...

— Нека да продължа.

Вдигна чашата. Беше празна. Ингер Йохане направи знак на сервитьора да я допълни. Той вече се дразнеше — донесе мляко едва след като Уни Конгсбакен го помоли втори път.

— Гяйр, значи, изпадна в несвяст — повтори тя, — а Асбьорн мълчеше като стрида. След няколко минути Гяйр се съвзе. Но не отрони дума повече. Извиках Астор от кабинета. Беше станало много късно.

Блуждаещият ѝ поглед подсказваше, че пак се връща назад във времето.

— Астор се ядоса. Първо, защото го откъснах от заниманията му, и после заради това, което му казах. „Абсолютно налудничаво“ — викаше той. „Пълни глупости“ — крещеше насреща ми. Изкомандва момчетата да слязат долу и ги засипа с въпроси. И двамата мълчаха. Просто не отговаряха. На нищо. За мен това беше достатъчно красноречив отговор. Асбьорн беше непокорен бунтар, но винаги е имал респект от баща си. Никога не го бях виждала да се държи така.

Гледаше баща си нахално право в очите и не отговаряше. Гяйр се беше втренчил в скута си. Остана безмълвен, въпреки че Астор му зашлеви такъв шамар, че изплющя. Накрая Астор се отказа. Изпрати ги да си легнат. Отдавна минаваше полунощ. Когато се сви до мен в тъмното, трепереше. Споделих му какво си мисля. Че Гяйр е убил Хедвиг и е повикал Асбьорн на помощ да се освободи от... трупа. Имахме само един телефонен апарат и той стоеше непосредствено пред стаята на Асбьорн. Гяйр вероятно е звънил през нощта, но не сме го чули. Това казах на Астор. Той не отговори. Само плачеше тихо. Никога не бях виждала съпруга си да плаче. В един момент изхлипа, че греша. Не било възможно да е така. Аксел Сайер бил убил Хедвиг. Обърна ми гръб и не каза нищо повече. Аз не се предавах. Премислих всичко отначало. Кървавият пуловер. Необичайното поведение на момчето. Вечерта, когато Хедвиг изчезна, Гяйр ходи до Осло на среща в АЮФ. Асбьорн си беше у дома. В ранните утринни часове чух... Това вече ти го разказах. Извинявай. Повтарям се. Астор обаче отказваше да го възприеме. На сутринта стана, взе си душ, облече се и отиде на работа. От публикациите във вестниците разбрах, че е изнесъл пламенна пледоария. Когато се прибра, вечеряхме в пълна тишина. И четиримата.

Уни Конгсбакен тупна леко с ръка по масата, сякаш слагаше точка.

— Не знам какво да кажа — призна Ингер Йохане.

— Строго погледнато, ти нямаш какво да кажеш.

— Но Анеш Мухаюг...

— Анеш също се промени. По-рано не бях обръщала внимание, но той наистина беше странен. След тази вечер обаче стана по-тих, по-прегърбен, по-плашлив. Явно Асбьорн го е взел със себе си. Анеш беше добре сложено момче, разбираш ли? Силен. Опитах се да поговоря с госпожа Мухаюг. Тя се държеше като подплашено животно. Отказа да разговаря.

Очите на Уни Конгсбакен отново се насълзиха. Няколко бисерни капчици се плъзнаха към бръчката край носа и тя леко облиза горната си устна.

— Сигурно си е мислила, че Анеш е извършител на престъплението — продължи спокойно тя. — Трябваше да съм по-настоятелна. След тази зима госпожа Мухаюг вече не беше същата.

— Когато Анеш почина... — обади се Ингер Йохане, но не успя да довърши мисълта си.

— След онази фатална нощ с Астор никога не сме говорили за Хедвиг. Сякаш цялото злоещо денонощие бе напъхано в своеобразно чекмедже на битието, затворено, заключено и скрито завинаги. Времето минаваше и като че ли всичко изчезна. Гяйр, опитвайки се да прилича на Астор във всичко, което прави, без някога да му се удаде, стана юрист. Асбъорн вече пишеше своите книги. С други думи, имаше за какво друго да се притесняваме.

Въздъхна дълбоко и с разтреперен глас подхвана:

— Един ден, някъде през лятото на хиляда деветстотин шестдесет и пета, Астор се върна от службата... Да, по онова време беше съветник в министерството.

— Това го знам.

— Експедиционният директор Айнар Даниелсберг, негов добър приятел, го навести. Интересувал се от случая Хедвиг и Аксел Сайер. Найаве била излязла нова информация, която можела да се тълкува като...

Тя захлупи лицето си в шепи. Брачната ѝ халка, тясна и изтрита, връзала се в безименния пръст на дясната ръка, почти се загубваше в свивката.

— Астор ме увери лаконично, че за всичко е било помислено. Нямало от какво да се страхувам.

— Да не се страхуваш?

— Само това каза. Не знам какво се беше случило.

Внезапно тя откри лицето си.

— Астор беше човек на реда. Най-порядъчният човек, когото съм срещала. И въпреки всичко допусна невинен мъж да влезе в затвора. Тогава се замислих. Накара ме да разбера, че... — пое дълбоко въздух, почти се прозя — ... за това, което е наше, правим всичко. Така сме създадени, ние хората. Пазим само това, което е наше.

Старата дама се изправи тежко и бавно. Косата ѝ съвсем бе се изплъзнала от японските клечки. Очите ѝ бяха подпухнали.

— Както разбираш, никога не съм разполагала с конкретни доказателства.

Чантата ѝ сякаш беше станала прекалено тежка. Опита се да я преметне през рамо, но тя се изхлузи. Хвана я с две ръце и с усилие

поизправи гръб.

— Така се утешавах; дълго. Та нали нищо не знаех със сигурност. Момчетата отказваха да говорят. Пуловерът беше изгорен, Астор се погрижи за това. Когато Асбъорн почина, за пръв път се зачетех в книгите му. Благодарение на „Грехопадение, четиринадесети ноември“ най-сетне стигнах до прозрение.

Разбирам, че браниш своя съпруг — помисли си Ингер Йохане, търсейки точните думи, за да формулира твърде обърканите си съждения. — *Но после изневеряваш на сина си. Предаваш го. След всичките тези години? Защо предаваш собствения си син?*

— Гяйр е получил повече от четиридесет години свобода — продължи Уни Конгсбакен с равен тон, сякаш отговаряше на незададения гласно въпрос. — Получил е четиридесет години, които не са негови. Не допускам да се е провинил повторно.

Усмивката ѝ, изразяваща срам, сякаш опровергаваше донякъде думите ѝ.

— Не, не се реших да разкажа това по-рано. Астор нямаше да го преживее. Достатъчно му бяха тревогите с Асбъорн — тези ужасни негови книги, целият шум, самоубийството.

Въздъхна омаломощена.

— Благодаря, че ми отдели време да ме изслушаш. Сама ще прецениш какво да правиш по-нататък. Аз извървах моята част от пътя. Прекалено късно, естествено, но все пак... Оставям съдбата на Гяйр в твои ръце. Едва ли ще съумееш да промениш нещо. Той, разбира се, ще отрича докрай. А след като нищо не може да се докаже... Но дано помогне на Аксел Сайер да разбере какво се е случило. Сбогом.

Ингер Йохане наблюдаваше как прегърбилата се Уни Конгсбакен излиза през високите врати на кафенето. Стори ѝ се, че дори цветовете на елека са по-увехнали. Старата дама едва влачеше крака. Любезен минувач ѝ помогна да се качи в такси. При затварянето на вратата му от чантата ѝ изпадна четка за коса. След като колата с Уни Конгсбакен потегли, Ингер Йохане дълго седя втренчена в тротоара пред витрината.

От четката висяха мъртви косми. Ингер Йохане се изненада колко ясно ги вижда дори от такова разстояние. Бяха сиви и ѝ напомниха за Аксел Сайер.

Сам в кабинета си, Ингвар Стубьо се бореше с неприятното чувство на облекчение.

Лафен Съорнес загина, както и беше живял: бягайки от едно общество, което го презираше. Сам по себе си трагичен факт, но Ингвар нямаше сили да потисне задоволството си. Без Лафен Съорнес на този свят вероятно повече хора щяха да се съсредоточат върху истинския престъпник. Ингвар започна да диша по-леко. От доста време не се беше чувствал така силен и енергичен.

Отдавна изключи телевизора. Беше крайно отблъскващо да гледа как журналистите жужат в кървавата мъгла, без да ги е грижа за сериозните последици от трагедията, разиграла се току-що пред очите на толкова зрители. Разкърши рамене и започна да сортира документи.

В помещението нахълта Сигмюн Барли.

Ингвар го погледна и свъси вежди.

— Що за поведение — отбеляза сухо той и заби показалец в бюрото, кимайки към вратата. — Да не сме си забравили възпитанието?

— Катастрофата — изсумтя Сигмюн Барли. — Лафен Съорнес хвърли топа, както сигурно си чул. Но другият... — спря, за да си поеме дъх и се плесна по бедрата. — Другият, по дяволите... е Кащен Осли!

Мозъкът на Ингвар даде на късо. Всичко спря. Опита да си фокусира погледа, но очите му не се откъсваха от гръдния кош на Сигмюн. По-точно от вратовръзката му, напъхана между две копчета на ризата. Беше яркочервена, на птички. Опашката на жълта гъска стърчеше през отвора на гърдите. Ингвар дори не беше наясно дали въобще диша.

— Чу ли какво казах — ревеше Сигмюн. — Вторият в катастрофата с Лафен е Кащен Осли! Ако твърденията ти са верни, значи Емилие...

— Емилие — повтори Ингвар, преминавайки във фалцет; опита се да се изкашля.

— В момента Кацен Осли е на смъртно легло! Как, по дяволите, ще открием Емилие, ако си прав, Ингвар?

— Ако Кацен Осли я е укрil някъде с намерението да я погуби?

Ингвар се изправи бавно от стола. Наложил му се да се подпре о ръба на бюрото. Трябваше да помисли. Но първо — да се вземе в ръце.

— Сигмюн — сега гласът му прозвуча почти нормално, — отиди в болницата. Направи всичко по силите си, за да накараш мъжа да проговори.

— Той е в безсъзнание, идиот такъв!

— Разбирам — Ингвар се изправи. — Именно поради това трябва да си там. В случай че се събуди.

— А ти? Ти какво ще правиш междувременно?

— Тръгвам към Снаубьо.

— Но за този тип ти нямаш нищо повече от това, което имаше вчера, Ингвар! Въпреки че Кацен Осли е сериозно ранен, не можеш просто да нахълташ в имота му без съдебно решение!

Ингвар си облече якето и хвърли поглед на часовника.

— Пет пари не давам — отвърна спокойно той. — В момента не ми пука точно за това.

Аксел Сайер все още не съобразяваше доколко у дома се чувства в малката стая на Ева с оцветени в топло жълто стени, метално легло и чаршафи с щемпел „Община Осло“. Въпреки всичко това бе стаята на Ева. Разпозна някои от вещите от улица „Брюгата“, където онази вечер през хиляда деветстотин шестдесет и пета тя почисти с йод раната на тила му. Порцелановият ангел с разперени криле, мастиленосин с остатъци от позлата, ѝ беше подарък за конфирмацията. Веднага си го спомни, щом пръстите му погалиха хладната фигурка. Живописният пейзаж от остров Хуведьоя при залез-слънце ѝ купи той. Сега висеше над леглото с избелели цветове, за разлика от багрите по времето, когато той остави петнадесет крони върху тезгяха в антиквариата и го понесе със себе си, опакован в амбалажна хартия, завързана с канап.

Ева също беше обезцветена.

Да, но тя все още си беше неговата Ева.

Ръката ѝ беше стара и съсипана от болестта. Върху похабеното ѝ лице се бе запечатал израз на постоянна болка. Тялото ѝ представляваше неподвижна черупка около жена, която Аксел Сайер продължаваше да обича. Той не говореше много. Отне време, докато Ева разказа историята си. На моменти спираше да си почине. Аксел мълчеше и слушаше.

Чувстваше се у дома си в тази стая.

— Той се промени много — нареждаше Ева кротко. — Всичко се разби на парчета. Не разполагаше с пари за адвокат, който да поиска преразглеждане на процеса. Ако беше използвал останалото от наследството от майка, нямаше да има къде да живеем. А тогава изгубваше и последния шанс. Това му се отрази много зле, Аксел, направо го осакати. Последните месеци дори не е идвал да ме види.

— Всичко ще се подреди някак си — твърдеше Аксел.

Беше извадил кредитните карти. Латинена — обясни той, държейки лъскавото парче пластмаса пред очите ѝ. Такива карти дават само на състоятелни хора. Той е състоятелен. Ще се разплати.

Сега, когато Аксел най-сетне се бе върнал, всичко щеше да се подреди.

— Можех да се върна и по-рано.

Тя просто не го беше помолила. Не беше възможно да се прибере в Норвегия, преди Ева да поиска. Всъщност тя и сега не го беше поканила, но в писмото ѝ се долавяше зов за помощ. То пристигна през май, а не през юли, както обикновено. Едно отчаяно писмо, на което той отговори, като изостави всичко и тръгна за дома.

Аксел отпи сок от голяма чаша на нощната масичка. Имаше вкус на свежест. Вкус на Норвегия; сироп от боровинки с вода. Чиста стока. Норвежки сок. Избърса си устата и се усмихна.

Аксел дочу нещо и леко се обърна. Ужас прониза тялото му. Изпусна ръката на Ева и несъзнателно сви юмруци. Полицайте ключовете и воднистите очи, онзи, който настояваше Аксел да си признае нещо, макар и да не го е извършил, и който го беше спохождал в сънищата му, носеше друга униформа, по-старомодна. Този мъж имаше по-свободна куртка и лампази на крачолите на шахматна шарка. Но беше полицай. Аксел го разбра веднага щом погледна към прозореца. Стаята на Ева се намиреше на партера.

— Ева Осли? — попита мъжът и се приближи.

Ева едва прошепна нещо като потвърждение. Човекът се прокашля и пристъпи още по-близо до леглото. Аксел долавяше миризмата на кожа и автомобилно масло от връхните му дрехи.

— Съжалявам, но трябва да съобщя, че синът ти е претърпял сериозна катастрофа. Кацнен Осли. Това е твоят син, нали?

Аксел стана и си изправи гърба.

— Кацнен Осли е нашият син — каза бавно той. — На Ева и мой.

Ингер Йохане се шляеше безцелно по улиците. Свиреп вятър свиреше между високите сгради в квартал „Ибсен“. Апатично констатира, че е поела към службата, а тъкмо там не ѝ се ходеше. Въпреки че замръзваше от студ, искаше да е навън. Ускори крачка. Пътюм ѝ хрумна да отиде при Исак и Кристиане. Щеше да им предложи тримата да се разходят из полуостров Бигдъй^[1]. Ингер Йохане изпитваше необходимост точно от това. След почти четири години споделени грижи около Кристиане тя се бе успокоила донякъде с такова разрешение. Домъчнееше ли ѝ, нямаше пречка да я навести при Исак. Той ценеше посещенията ѝ и неизменно се държеше дружелюбно. Ингер Йохане приемаше създалото се положение. Да привикнеш с нещо не означава непременно да го харесваш. Тя постоянно чувстваше тръпка в тялото, когато прегръщаше момиченцето, притискаше го към себе си и го караше да се смее. Понякога желанието за общуване с дъщеря ѝ бе неудържимо силно, както сега. Опитваше се да мисли рационално: на Кристиане ѝ е добре при баща ѝ; той е толкова важен за малката, колкото и тя. Просто така трябваше да бъде.

Обективно погледнато, Кристиане не е нейна собственост.

Очите ѝ сълзяха. Навярно е от вятъра.

Тримата заедно можеха да измислят нещо приятно.

Когато пристигна в „Гранд кафе“, Уни Конгсбакен изглеждаше толкова силна, а тръгвайки си, бе немощна и съсипана. Малкият ѝ син беше починал отдавна. Вчера бе загубила съпруга си. Днес по някакъв начин се раздели и с последното, което притежаваше: една премълчана история и големия си син.

Ингер Йохане пъкна ръце в джобовете и тръгна към Исак.

Мобилният звънна.

Вероятно я търсеха от офиса. Тя не се бе вясвала там от вчера. Рано сутринта само съобщи, че днес ще остане да работи у дома, но дори не беше влизала в мрежата, за да провери дали има съобщения.

Нямаше желание да говори с никого. Жадуваше за спокойствие, за да осмисли истината за убийството на малката Хедвиг през хиляда деветстотин петдесет и шеста и неоспоримия факт, че Аксел Сайер е излежал чуждо наказание. Нямаше представа какво ще прави и с кого трябва да разговаря. След всичко научено не ѝ се ходеше и при Алвхил. Телефонът остана в чантата.

Звъненето престана, но само за да започне отново след минута.

Раздразнена, започна да рови из чантата. Дисплеят осветяваше АНОНИМЕН. Натисна съответния бутон и приближи телефона към ухото.

— Най-сетне — въздъхна Ингвар облекчен. — Къде си?

Ингер Йохане се огледа.

— На улица „Розенкранц“. — По-точно на площад „С. Й. Хамброс“, непосредствено пред сградата на съда.

— Стой там. До три минути съм при теб.

— Но...

Той вече беше затворил.

Полицаят изглеждаше неловко. Оглеждаше бележката в ръката си, въпреки че там явно нямаше нищо, което да му помогне. Жената в леглото плачеше тихо, без да задава въпроси.

Аксел Сайер щеше да остане в Норвегия.

По-късно щеше да се ожени за Ева на скромна церемония без гости и без подаръци, освен букет цветя от Ингер Йохане Вик. Ала седейки в топло жълтата стая на бъдещата си съпруга, притиснал ръце към слепоочията си, той — високо подстриган, в карирани панталони за голф в розово и турско синьо — все още не го знаеше, формално погледнато, обвиненията срещу него, изпратили го в затвора, никога нямаше да бъдат свалени официално, но с времето той щеше да изправи гръб, знаейки какво всъщност се е случило. Журналист от вестник „Афтенпостен“ щеше да напише за него статия, да балансира прецизно, отминавайки на косяк законодателството, и въпреки че името на Гяйр Конгсбакен нямаше да бъде споменато, след публикацията шестдесет и две годишният адвокат щеше да намери за добре да закрие кантората си на булевард „Йовре Шлотсвайен“. Като следствие от статията и молбата от Ингер Йохане Вик до съответните

инстанции Аксел Сайер щеше да получи обезщетение от Стуртинга — акт, който за него щеше да се равнява на освобождаване чрез съда. Щеше да постави придружителното писмо в рамка зад стъкло, то щеше да виси над леглото на Ева, докато тя си отиде от света четиринадесет месеца след сватбата. Аксел Сайер никога нямаше да срещне мъжа, вместо когото бе лежал в затвора, но и никога нямаше да изпита подобно желание.

Аксел Сайер не знаеше нищо за това и търсеше думите, за да зададе подходящите въпроси на мъжа с шахматните квадратчета по крачолите. В момента цялото му съзнание бе изпълнено от спомена за един юлски ден през хиляда деветстотин шестдесет и девета. Беше се преместил от Бостън в Кейп Код. Времето бе хубаво. Беше се прибрал у дома от морето, флагчето на пощенската му кутия беше вдигнато. Писмото беше от Ева — юлското писмо бе пристигнало. Точно както и предишното лято, и лятото преди това. Както всяка Коледа и всяко лято след хиляда деветстотин шестдесет и шеста, когато Аксел замина от Норвегия, без да знае, че пет месеца по-късно Ева ще му роди син; сина на Аксел Сайер. Чак през хиляда деветстотин шестдесет и девета тя му разказа за Кащен.

Тогава, седнал върху червен камък на брега, на Аксел Сайер му се разтрепериха ръцете, когато разбра, че има син на почти три години.

Не биваше да се връща у дома. Ева живееше при майка си в тясно жилище извън Осло и нищо не можеше да бъде променено. Майка ѝ ще я убие, пишеше тя. Ще ѝ отнеме детето, ако той се върне. Не му позволява да се върне, пишеше Ева и си личеше, че е плакала: сълзите ѝ бяха капали върху листа; сухите петна от размазаното мастило правеха думите почти нечетливи.

Аксел Сайер никога не разбра защо Ева изчака толкова дълго. Дори нямаше сили да попита.

Както и сега. Безпомощно опипваше страничния ръб на панталона, без да знае какво да каже.

— Добре — обади се скептично полицаят и разгледа още веднъж малката бележка. — Тук нищо не е отбелязано за някакъв баща... — повдигна рамене, — но ако...

Хвърли към жената в леглото пълен със съмнение поглед, сякаш мислеше, че Аксел Сайер го лъже. Ева Осли дори не отреагира на

потвърденото бащинство от мъжа. Само плачеше, по-скоро скимтеше неприятно тихо и полицаят се чудеше дали да не извика лекар.

— Отведете ме при Кацен — настоя Аксел Сайер и прокара ръка по главата си.

Полицаят отново повдигна рамене.

— Щом искаш — промърмори той и отново погледна Ева. — Ако ти не възразяваш, тогава...

Стори му се, че долови някакво движение вместо отговор. Може би тя кимна.

— Хайде — покани той Аксел. — Ще те закарам. Явно е спешно.

— Спешно е — повиши тон разпалено Ингвар. — Спешно е, по дяволите! Не разбираш ли?

За трети пъти Ингер Йохане настояваше да намали скоростта. Ингвар не само не се съобразяваше с молбата ѝ, но напротив — караше още по-бързо. Преди минути на един завой, взет със страхотна скорост, ламарината на покрива издрънча. Ингер Йохане затвори очи, надявайки се на най-доброто.

При тръгването той лаконично ѝ обясни накъде са се запътили и защо. Повече от час пътуваха мълчаливо. Би трябвало вече да пристигнат. Ингер Йохане забеляза бензиностанция, където дебел рижав мъж покриваше с брезент няколко наръча дърва. Той вдигна механично ръка за поздрав, когато те изсвистяха на завоя.

— Къде, по дяволите, беше онази отбивка? — почти извика Ингвар и наби спирачки, щом забеляза малкия немаркиран път нагоре по хълма. — Първо надясно, след това два пъти наляво — припомни си той и повтори: — Дясно, две вляво. Дясно. Две вляво.

Снаубьо лежеше красиво разположен по билото на възвишение с изглед към долината; слънчев и необезпокояван. От разстояние къщата изглеждаше почти необитаема. Когато се приближиха, Ингер Йохане забеляза, че едната стена е обновена и прясно боядисана. До половина положени основи говореха за бъдещ гараж или пристройка. Колата спря и тя усети пулса си да кънти в тъпанчетата. Тук, високо в планината, вятърът бе остър.

— Наистина ли мислиш, че детето е тук? — тя се заоглежда.

— Не мисля — подхвърли Ингвар, подтичвайки към къщата. —
Сигурен съм.

Аксел Сайер седеше вдървено на стол, тръбна мебел. С ръце в скута.

Кацен Осли лежеше в безсъзнание. Вътрешните кръвоизливи бяха спрели. Лекарят обясни на Аксел, че са необходими няколко операции, но те са възможни, след като пациентът се стабилизира. По очите на лекаря Аксел разбра, че шансовете са малки.

Кацен щеше да умре.

Респираторът хълцаше тежко и ритмично. Аксел се стараеше да не диша в такт с огромното съоръжение; завиваше му се свят.

Кацен приличаше на Ева. Дори и с тръба в носа, тръба в устата, тръби навсякъде и с бинтована глава Аксел виждаше същите черти: голямата уста и очите, навярно сини под подпухнали клепачи. Аксел протегна пръсти да погали ръката на сина си. Беше леденостудена.

— Аз съм — прошепна той. — Тати е тук.

През тялото на Кацен пробяга тръпка. После отново остана да лежи напълно неподвижно в стая, където единственият звук идваше от съскащия респиратор и монитор за сърцето, който бибиткаше в червено над главата на Аксел.

— Тя не е тук. Просто трябва да се примирим с това.

Ингер Йохане се опита да го хване над лакътя. Ингвар се отскубна и се спусна по стълбите към мазето. Вече три пъти слизаха там. Ходиха и на тавана. Бяха претърсили всяка ниша и шкаф в къщата. Ингвар дори разглоби едно двойно легло, за да погледне дали няма празно пространство. Набързо надникна и в кухненските шкафове; няколко пъти безцелно отваря и съдомиялната машина.

— Още веднъж — настоя отчаяно той и се втурна надолу по стълбите към мазето, без да дочака отговор.

Ингер Йохане остана в хола. Ингвар влезе с взлом. Те нахълтаха с взлом в чужда собственост, без съдебно решение. По закона на необходимостта — измънка под нос той, докато разбиваше външната врата. Глупости — възрази тя, следвайки го вътре. Емилие обаче я

нямаше в къщата. Сега, когато на Ингер Йохане най-сетне ѝ се удаде възможност да помисли, всичко това ѝ се стори лудост. Ингвар действаше по интуиция. Той *чувстваше*, че Емилие е пленена и довлечена тук от мъж с чисто досие и без наличието на какъвто и да било доказателствен материал в подкрепа на подозренията му, освен повече или по-малко случайно познанство с няколко от потърпевшите.

Това *чувстваше* Ингвар и на това основание сега тя стоеше неканена в средата на чужд хол в малка къща в планината, далеч от хората.

— Ингер Йохане!

Тя не искаше да слезе още веднъж. В мазето, тясно и пълно с прахоляк, едва се дишаше.

— Да — извика тя в отговор, без да се помести от мястото си. — Какво има?

— Ела! Чуваш ли шума?

— Какъв шум? — измърмори тя раздражено.

— Ела тук!

Тя се спусна неохотно по стръмните стълби. Той имаше право. Щом двамата застанаха неподвижно в средата на грубия бетонен под, чуха тихо жужене — монотонен механичен звук.

— Почти като моя компютър — прошепна Ингер Йохане.

— Или... съоръжение за проветряване. Може да бъде...

Ингвар започна да тупа с ръце по стената. На няколко места мазилката се откърти. Голям гардероб без врати стоеше до късата стена — източната, прецени Ингер Йохане. Ингвар се опита да надникне зад него. Клекна и започна да оглежда пода.

— Помогни ми — подкани той и започна да изблъсква настрани гардероба. — По пода има следи. Шкафът е местен много пъти.

Не беше нужно да му помага. Шкафът се отмести леко от стената. Прикриваше малък капак на височина малко над бедрото на Ингвар, явно нов, с лъскави панти, без катинар. Той го отвори. Зад капака зейна проход под лек наклон надолу, твърде тесен за едър човек. Ингвар продължи, лазейки, Ингер Йохане го последва приведена два-три метра по-нататък. Отвори се пространство, достатъчно високо да стоят изправени. Стените бяха от бе тон, а от тавана се разнасяше бледа светлина на луминесцентна лампа. И двамата мълчаха. Сега звукът от вентилационната уредба се чуваше

по-ясно. Вторачиха се към врата в стената — тежка, от лъскава стомана. Ингвар извади носна кърпа от джоба на якето си, обви внимателно металната топка и бавно я завъртя. Пантите бяха добре смазани, безшумни.

От задушливата миризма на човешка мръсотия Ингер Йохане повърна. От вътрешността ги блъсна остра светлина. В помещението, не повече от десетина квадратни метра, имаше мивка, тоалетна и тясно дървено легло.

На леглото лежеше съвсем голо дете. Не помръдваше. На пода стоеше прилежно сгъната купчинка дрехи, а в долния край на леглото се виждаше мръсен юрган без чаршаф. Ингер Йохане влезе в помещението.

— Внимавай — предупреди Ингвар.

Беше забелязал, че от вътрешната страна вратата няма брава. Можеше да се закачи за стената с кука, но за всеки случай той остана да придържа вратата отворена.

— Емилие — подвикна тихо Ингер Йохане и клекна до леглото.

Детето, момиченце, отвори очи. Бяха зелени. Малката премига няколко пъти, без да може да фокусира погледа си. Върху хълтналите й гърди имаше кукла Барби, разкрачена, с накривена каубойска шапка. Ингер Йохане внимателно хвана ръката на детето:

— Казвам се Ингер Йохане. Дошла съм, за да те заведа при татко ти.

Ингер Йохане плъзна поглед по голото телце на момиченцето: кожа и кости, с големи кори от рани по коленете. Хълбоците й стърчаха като два остри ножа, сякаш щяха да пробият тънката, бледа, прозрачна кожа. Ингер Йохане се заплака. Съблече си якето, пуловера и долната фланелка; остана по сутиен и обви с дрехите си безмълвното същество.

— На пода има дрехи — обади се Ингвар.

— Не знам дали са нейни — отговори Ингер Йохане, докато внимателно вдигаше Емилие от леглото.

Детето беше съвсем леко. Ингер Йохане го притисна до голата си кожа.

— Може да са негови неща. Негови дрехи. Да са дяволски...

— Татко — прошепна Емилие. — Моят татко.

— Сега ще те заведем при твоя татко — Ингер Йохане целуна детето по челото. — Сега всичко ще се оправи, малко съкровище.

Сякаш е възможно да се оправи след всичко това — помисли си тя и тръгна към стоманената врата, където Ингвар грижливо я наметна със своето грубо яке. — Сякаш някога е възможно да превъзмогнеш преживяното в тази гробница.

Тръгна да излиза от помещението бавно, за да не изплаши детето. Погледът ѝ се спря на мъжки гащета, захвърлени до вратата. Бяха мръсни, зелени, с щампиран слон, нахално вирнал хобот край цепката.

— Господи — простена Ингер Йохане в сплъстената коса на Емилие.

[1] Вилна зона с много паркови пространства и различни музеи.
— Бел.пр. ↑

Беше два часът след полунощ на 9 юни, петък, 2000 година. Лек дъждец ръсеше от ниските облаци, захлупили Осло. Въпреки прогнозата за сухо време и меки нощи, навън температурата едва ли беше повече от пет градуса. Ингер Йохане затвори бал конската врата. Струваше ѝ се, че не е спала цяла седмица. Докато наблюдаваше как дъждовните капки се стичат по прозореца на хола, я заболя глава. Опита се ли да се изправи, гърбът я стягаше. Въпреки това дори не си помисляше да си легне. На фона на размазаната водна шарка по външната страна на стъклото тя видя отпечатък от ръчичката на Кристиане. Върховете на пръстчета стърчаха настрани като венчелистчета в неравен кръг. Ингер Йохане погали отпечатъците.

— Дали някога Емилие ще превъзмогне това? — попита глухо тя.

— Едва ли. Но сега поне си е у дома. Искаха да я задържат в болницата, леля ѝ обаче отказа. Самата тя е лекарка и е на мнение, че за детето е по-добре да си е вкъщи. Емилие ще бъде обградена с най-нежни грижи, Ингер Йохане.

— Но ще може ли да превъзмогне шока?

Опипвайки с лека ръка гладката повърхност на стъклото, ѝ се струваше, че усеща топлината от ръчичката на Кристиане.

— Не. Не искаш ли да седнеш?

Ингер Йохане се опита да се усмихне.

— Боли ме гърбът.

Ингвар си разтърка лицето и се прозина широко.

— Явно е настъпил невероятен разрив във връзката — започна той в средата на прозявката. — Каццен Осли е правил опити да види сина си, откакто е роден, но майката е избягала от болницата ден преди да бъдат изписани. На пет съдебни заседания пред три инстанции тя твърдяла, че Каццен Осли не е годен да се грижи за детето. Опасен мъж — повтаряла тя и държала на своето. Още същия следобед Сигмюн намери копия от всички документи. Каццен Осли е спечелил всички дела, но майката непрекъснато обжалвала, протакала и... накрая

просто избягала. В чужбина, предполага се. По всичко личи, че Кащен Осли не е знаел къде. Влязъл е във връзка с детективско бюро... — Ингвар се усмихна пресилено, — след като от полицията вдигнали рамене и казали, че нищо не могат да направят. Детективското бюро фактурирало шестдесет и пет хиляди за пътуване до Австралия. Оказало се безполезно. Според рапорта от три страници Елен Квернеланд и момченцето не били там. Бюрото искало да провери някакви следи към Латинска Америка, но на Кащен Осли не му стигнали парите. Горедолу това ни е известно до момента. След няколко дни ще си съставим по-цялостна картина. Грозен случай.

— Всички случаи на съжителство са грозни — вметна равно Ингер Йохане. — Защо мислиш, се съгласих на споделени грижи?

— Може би, защото...

— Тази Елен Квернеланд е имала право, с други думи — прекъсна го тя. — Нищо чудно, че е избягала. Кащен Осли едва ли се е изявявал като бащата — мечта. Подобно нещо е недоказуемо в съдебната зала. Той е имал чисто досие и явно е знаел как да се държи, за да направи впечатление.

— Но не е ли възможно самият съдебен спор за съжителство да го е...

— Да го е превърнал в психопат? Не. Разбира се, не.

— Това е най-лошото — изкоментира Ингвар. — Никога няма да разберем защо той... Кой всъщност е Кащен Осли? Какво представлява той? Защо го е извършил?

Ингер Йохане вдигна бавно глава. От леденостуденото стъкло пръстите ѝ измръзнаха и тя пхна ръце в джобовете.

— Най-лошото е, че три деца загинаха — поправи го тя. — А Емилие вероятно никога няма да...

Чувстваше се безсилна дори да плаче, но очите ѝ отново се насълзиха и остър спазъм я сряза в диафрагмата. Тя се преви напред, облегна чело о стъклото и се опита да диша спокойно.

— Не знаеш какво ѝ е на Емилие — Ингвар се изправи. — Времето лекува повечето рани. Във всеки случай допринася за способността ни да можем да живеем с тях.

— Не я ли видя? — попита Ингер Йохане припряно и се отдръпна от ръката, поставена върху дясното ѝ рамо. — Не видя ли какво ѝ беше? Никога няма да бъде същата. Никога!

Кръстоса ръце и плъзна длани към раменете си. Поклащаше се с наведена глава, все едно още държеше детето в прегръдките си.

Осакатена стока, бе казал Уорън по повод на едно момченце, което намериха след петдневно отвлечане. Тези хлапета са вече сериозно осакатени.

Момченцето беше онемяло, но лекарите даваха надежда, че говорът му ще се възвърне. Трябвало обаче време. И нараняванията по дебелото черво щели да се оправят. И за това трябвало време. Тогава Уорън поклати глава, вдигнал рамене, и безмилостно отсече:

— Осакатена стока.

По онова време тя беше прекалено млада, влюбена и изпълнена с амбиции за кариера във ФБР. Не каза нищо.

— Може ли да остана да спя тук? — попита Ингвар.

Тя вдигна лице.

— Късно е — допълни Ингвар.

Тя се опита да си поеме дъх. Нещо ѝ заседна в гърлото.

— Може ли?

— На дивана — преглътна Ингер Йохане, — легни на дивана.

Тя се събуди от слънчев лъч, проникнал през процепа между транспаранта и черчето на прозореца. Остана да лежи дълго и да слухти. Само някоя и друга ранобудна птица нарушаваше тишината. Будилникът ѝ показваше шест без десет. Беше спала само три часа, но въпреки това стана. Едва когато влезе в банята, се сети, че Ингвар остана да спи тук. Промъкна се на пръсти в хола.

Той спеше по гръб, с отворена уста, но не хъркаше. Изпод наполовина изхлузилото се одеяло се виждаше разголено снажно бедро. Беше със сини боксерки и нейната футболна фланелка. Ръката му върху облегалката на дивана се бе вкопчила в грубия плат, сякаш се държеше здраво, за да не падне на пода.

Толкова приличаше на Уорън по външност. А толкова се различаваше във всичко останало.

Някога ще ти разкажа за Уорън — помисли си тя. — Някога ще ти разкажа какво се случи. Но още не. Имаме много време.

Той изхриптя; от лекото похъркване адамовата му ябълка подскочи. Размърда се в съня си да намери нова поза. Одеялото падна

на пода. Тя внимателно се приближи и притаила дъх, го зави. После отиде в работната си стая.

Слънцето струеше през прозореца и я заслепяваше. Спусна транспарантите и включи компютъра. Имаше пет съобщения, но само едно — важно.

Аксел Сайер беше в Норвегия. Предлагаше ѝ да се срещнат и бе оставил два телефонни номера — единия в хотел „Континентал“.

Откакто намериха Емилие, Ингер Йохане не беше мислила за Аксел Сайер. Историята на Уни Конгсбакен потъна в гробницата в къщата на хълма край Снаубьо. Докато Ингер Йохане се разхождаше безцелно по улиците на Осло, преди Ингвар да я закара в домашно скалпения бункер няколко мили северно от столицата, тя се чудеше какво да прави с разказа на старата дама. Дали *можете* да направи нещо?

Вече не се съмняваше.

Историята за убийството на Хедвиг Госьой представляваше фактически историята на Аксел Сайер. Ингер Йохане искаше да се срещне с него, да му предостави неговата част и тогава да отиде при Алвхил. Чак тогава щеше да приключи с Аксел Сайер.

Ингер Йохане се обърна. Бос, на вратата, стоеше Ингвар. Мешаше се по корема и се усмихваше сънено.

— Рано е. Много е рано. Ще направиш ли кафе?

Без да дочака отговор, отиде до нея и обгърна лицето ѝ с ръце. Не я целуна, но продължаваше да се усмихва, вече по-широко. Ингер Йохане усети как свежият полъх от утрото навън нахлу през открянатия прозорец и погали глезените ѝ под крачолите на пижамата. Метеоролозите най-сетне бяха дали точна прогноза.

— Очаква ни хубав ден — каза Ингвар, без да я пуска. — Наистина си мисля, че лятото е дошло, Ингер Йохане.

В петък, на 9 юни преди обяд, Ингер Йохане се срещна с Аксел Сайер пред рецепцията на „Континентал“, но почти не го позна. В Харуичпорт, облечен в работни дрехи и карирана фланела, приличаше на рибар, на човек за всичко от малък градец в Ню Ингленд. Сега по-скоро напомняше на турист от Флорида. А и беше ниско остриган, вече нямаше зад какво да си прикрива очите. Имаше сериозно изражение. Ръкуваха се, но нито ѝ се усмихна, нито я покани да седне. Явно не разполагаше с време за губене. Съвсем делово на английски ѝ обясни, че синът му лежи в болница след сериозна автомобилна катастрофа. Ставало въпрос за два часа, каза равно той. И трябва незабавно да отиде там.

— Искаш ли да дойда с теб? — попита Ингер Йохане, напълно объркана от факта, че Аксел Сайер има син, който живее в Норвегия, лежи в болница и вероятно ще умре. — Искаш ли да те придружа? Да ти правя компания?

— Тъхъ — кимна той. — Добре ще бъде. Благодаря.

Чак в таксито тя разбра подробностите.

През следващите дни и седмици всеки път, когато отново се опитваше да размисли върху чутото в таксито на път към болницата, където Кацен Осли лежеше и скоро щеше да почине, тя неизменно се сеццаше за стария си учител по математика.

В гимназията, по една или друга причина, тя избра хуманитарната паралелка. Беше отличничка, а хуманитарното направление беше за добрите. Но Ингер Йохане си имаше сериозни затруднения с математиката. Големите числа и математическите знаци за нея бяха толкова загадъчни, колкото и йероглифите — неми символи, запечатани пред упоритите опити на Ингер Йохане да проникне в тях. На един от годишните изпити тя получи своеобразно откровение. Внезапно числата ѝ се разкриха. Задачите излизаха. Сякаш прогледна в непознат свят и улови строгата му логика. Отговорите лежаха в края на красивите редици от знаци и числа. Учителят,

надвесен над раменете ѝ — миришеше на стар човек или на Краля на Америка — прошепна:

— Виж ти, Ингер Йохане. Виж ти. Младата госпожица е видяла светлината!

И точно така си беше.

Аксел ѝ говори за Кацен. Тя не реагира. Разказа за Ева. Тя слушаше. После някак между другото, на излизане от таксито пред болницата, спомена фамилното име на двамата.

Вече нищо не можеше да я учуди.

Тя усети леко настръхване на кожата. Това беше всичко.

Задачата излезе. Кацен Осли беше син на Аксел.

— Виж ти, Ингер Йохане — прошепна учителят по математика, премлясквайки леко с ментолово драже към небцето си. — Младата госпожица е видяла светлината!

Аксел Сайер не обърна внимание на цивилните полицаи. Ингер Йохане съобрази, че той още не знае какво е направил синът му. Тя изрече тиха молитва — дано разбере, след като всичко свърши.

Сложи ръка върху рамото на Аксел Сайер; той се спря и я погледна в очите.

— Имам да ти разкажа нещо. Вчера научих истинската история за убийството на Хедвиг. Ти си невинен.

— Знам — отвърна той равно, без дори да премигне.

— Ще ти разкажа всичко — продължи Ингер Йохане, — когато това... — погледна към стаята на Кацен Осли, — когато всичко това отmine. Тогава ще ти разкажа какво се е случило.

Аксел хвана дръжката на вратата.

— И още нещо — задържа го тя. — Има една стара, много болна жена. Нейна е заслугата най-сетне истината да излезе на бял свят. Казва се Алвхил Софиенберг. Искам да те заведа при нея. После, когато всичко това отmine. Ще ми обещаеш ли да дойдеш?

Той кимна леко и влезе.

Ингер Йохане го последва.

Синьото и подпухнало лице на Кацен Осли едва се открояваше между тебеширенобелите чаршафи, бинтове и къркорещи машини, които щяха да го държат жив още няколко часа. Аксел седна на

единствения стол в стаята. Ингер Йохане отиде до прозореца. Пациентът не я интересуваше. Цялото ѝ вниманието беше насочено към Аксел Сайер.

Ти излежа присъдата вместо твой син, Аксел. Изкупи греховете на твой син. Дано имаш сили да го погледнеш по този начин.

Аксел Сайер седеше с наведена глава, обвил длани около дясната ръка на Кацен.

Таванът ставаше все по-наситено син. Продавачът твърдеше, че поради тъмния цвят стаята ще изглежда по-малка. Грешеше. Таванът започна да се повдига и почти изчезна. Така, както си го представях, когато бях малък: свод от нощен мрак със звезди и тесен лунен сърп точно над прозореца. Навремето баба избра вместо мен. Баба и мама направиха момчешка стая в жълто и бяло.

Тук има някой.

Някой ме държи за ръката. Не е мама. Тя го правеше от време на време, когато влизаше при мен през нощта, след като баба си е легнала. Мама говореше малко. Другите деца се унасят в сън с приказки, а аз заспивах от собствения си глас; винаги. Мама говореше малко.

Щастието е нещо, което едва си спомням — леко докосване сред тъпла непознати; изчезва, преди да си се обърнал. Стаята беше готова. Оставаха само дни, преди най-сетне Пребен да си дойде. Бях доволен. Щастието е нещо детинско, а аз така или иначе приближавам тридесет и четири. Но бях радостен, естествено. Радвах се.

Стаята беше готова. Момченце яхаше луната. Светлокосо, с въдица от бамбукова пръчка с конец и плувка и най-долу, закачена на кука, една звезда. Капка излишна жълта боя тънко се стича към дограмата на прозореца и създава впечатлението, че небето е започнало да се топи.

Най-сетне синът ми ще дойде.

Тежко ми е.

Боли ме навсякъде; огромна болка без начало и край.

Мисля, че започвам да умирам.

Не бива да умирам. На 19 юни ще приключи моя план. На рождения ден на Пребен. Изгубих Пребен, но си го взех обратно, като

дадох на другите, каквото си бяха заслужили. На онези, които ми изневериха. Всички ми изневеряват, постоянно.

Бяхме се разбрали да го кръстим Йоаким. Щеше да носи фамилието ми име. Щеше да се казва Йоаким Осли. Купих влакче. Елен се вкисна, когато го занесох в болницата. Сигурно е очаквала някакво бижу, сякаш или медал за заслуга. Прокарах локомотивчето на „Мерклин“ над лицето му, а той отвори очички и се засмя. Елен извърна лице настрани и каза, че било само гримаса.

Щях да бъда безупречен баща. Нося го в себе си.

Малък съм и стоя върху кухненската маса в шушляков костюм, който някой ми е изпратил. По-късно попитах мама татко ли ми го е подарил? Тя никога не ми отговори. Бях само на четири години, но точно си спомням пощенските марки, големи и странни; по цялата амбалажна хартия имаше печати и странни пощенски марки. Костюмчето беше синьо и леко като перце. Исках да изляза навън в снега. Баба ми го съблече. Някой друг получи костюмчето.

Други получаваха онова, което си е мое, така ставаше винаги.

Елен и хлапето изчезнаха. Дори не ме бе упоменала като баща. Изгубих четири месеца, докато разбера, че момченцето се казва Пребен.

Трябва да свършвам. Трябва да живея.

Някой ме държи за ръката. Не е мама. Това е мъж.

Никога не съм имал баща. Очите на баба се смаяваха само като я попитах. Мама поглеждаше настрани. В малък град, който е без баща, има хиляда бащи. По ъглите, в училище, из претърпканите заведения, по време на игрите ми подхвърляха все нови и нови имена. Вече не издържах. Исках само да науча кой е. Не се нуждаех от баща, но исках да знам кой е. Нуждаех се просто от едно име.

Емилие. Тя ще умре в мазето. Тя е моя също като Пребен. Грете плачеше и отказваше да остане при мен. Искаше да се върне при своите. По онова време бях толкова млад и я оставих да си отиде. Не се интересувах от момиченцето. Исках Пребен.

Все ми е едно дали Емилие ще умре.

Другите хлапета също можеха да са мои.

Аз притежавах техните майки. Но те не го разбираха.

Някой ме държи за ръката. В светлината край прозореца има ангел.

ПОСЛЕСЛОВ

През пролетта на 2000 година ми разказаха действителен случай. През 1938-а Ингвал Хансен бил осъден на доживотен затвор по обвинение, че е изнасилил и убил седемгодишно момиченце, Мери. Историята, която чух по време на вечеря в ресторант, ми се стори много интересна преди всичко поради юридическата страна на въпроса.

Вместо да се разровя по-задълбочено в случая, се оставих на въображението си и създадох друг персонаж в друго време — Аксел Сайер в тази книга. По отношение на главните събития Хансен и Сайер имат сходна съдба, но те не са една и съща личност. Информация за Ингвал Хансен почерпих от статия на проф.д-р юр.н. Анеш Братхолм, отпечатана в „Годишник за закон и право“ през 2000 г., както и от репортаж във вестник „Афтенпостен“ от 4 ноември 2000 г. От публикациите между другото става ясно, че Хансен е починал няколко години след като изненадващо и без никакви обяснения е бил пуснат на свобода.

Читателите, които биха прочели споменатите статии, ще видят, че съм се позовала на действителната история и в още един пункт: през 1950-а, когато Ингвал Хансен правил постъпки за помилване, материалите по делото му е обработила млада юристка. На тази жена, впоследствие председател на Съда за наследствени имуществени спорове в Осло, Анна Луиз Беер, се пада до голяма степен заслугата историята на Ингвал Хансен да излезе на бял свят. Тя никога не забравя делото, макар обстоятелствата по онова време да са ѝ попречили да установи защо мъжът е станал жертва на невероятна неправда. През деветдесетте тя се опитва, според гореспоменатите статии, да издири документите по делото, но те са изчезнали безследно.

Не познавам лично съдия Беер. Моята героиня Алвхил Софиенберг, както всички останали в романа, е изцяло литературен образ, но нейните преживявания около делото на Аксел се базират

донякъде на опита, натрупан от съдия Беер по делото на Ингвал Хансен.

Мистерията около Аксел Сайер съм разрешила, следвайки моята фантазия. Нямам *никакво* основание да твърдя каквото и да било относно това, което се е случило по време на процеса срещу Ингвал Хансен, както и по-късно, когато е пуснат на свобода при странни обстоятелства.

По време на работата върху тази книга мнозина ми оказаха неоценима помощ. Искам да спомена моя брат Евен, който, използвайки материали от докторската си дисертация, ми предостави ужасяваща рецепта за убийство. Берит Райс-Анешен е драг приятел и мъдър критик. Благодарности дължа и на редакторката Ева Грьонер, най-важният ми водач, и на шведската ми издателка Ан-Мари Скарп за ентузиазиранията и ценна подкрепа. Не желая да пропусна Ойстайн Маеланд за ползотворните вметки. Особено съм благодарна на Лине Люнде, верен помагач от времето на „Сляпа богиня“. Тя ми предостави тази вълнуваща история, която е отправната точка за „Всичко мое“.

И естествено, хиляди благодарности на теб, Тине.

Ане Холт

Кейп Код, 18 април 2001

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.